Թողարկման 21-րդ տարի

ՀՀ կենտրոնական բանկի տեղեկագիր

2014

Հունիս

թիվ 6 (190)

Բովանդակություն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐԸ

4 «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՕ-45-Ն ՀՀ օրենքը

5 «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՕ-67-Ն ՀՀ օրենքը

72 «Սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-72-Ն ՀՀ օրենքը

73 «Կենսաթոշակային համակարգի կուտակային բաղադրիչի մասնակիցների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության լրացուցիչ երաշխիքների մասին» ՀՕ-75-Ն ՀՀ օրենքը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ
ԿԲ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

78 ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշումները «Կոնվերս բանկ» ՓԲԸ-ին «Կոնվերս Տրանսֆեր» հայաստանյան վճարահաշվարկային համակարգի գործունեության իրականացման թույլտվություն տրամադրելու, «Թել-Սել» դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող ՓԲԸ-ի «Թել-Սել Հյուսիսային պողոտա» մասնաճյուղը հաշվառելու, «Սանռայս» ՍՊԸ-ի արտարժույթի առուվաճառքի և «Առդալին» ՍՊԸ-ի գրավատան կազմակերպման լիցենզիաների գործողությունն ուժը կորցրած ճանաչելու վերաբերյալ

78 ՀՀ ԿԲ խորհրդի և նախագահի որոշումները «ՎիէլՎի Սենթր» ՍՊԸ-ի թիվ 1 մասնաճյուղին արտարժույթի առուվաճառքի լիցենզիա տրամադրելու, «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի Դիլիջանի ներկայացուցչությունը գրանցելու, ինչպես նաև 3 գրավատների, 1 ՓԲԸ-ի, 1 ՈՒՎԿ ՍՊԸ-ի, 1 ՍՊԸ-ի նկատմամբ տուգանք կիրառելու և 7 արտարժույթի փոխանակման կետերի, 1 գրավատան նախազգուշացում հայտարարելու վերաբերյալ

78 ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 143Ա որոշումը ֆինանսական շուկայում ՀՀ կենտրոնական բանկի գործառնությունների տոկոսադրույքների վերաբերյալ

79 ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 105-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող առևտրային բանկերի՝ առանց բանկային հաշվի բացման դրամական փոխանցումների իրականացման արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգերում մասնակցության մասին»

81 ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 106-Ն որոշումը «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2005 թվականի հուլիսի 29-ի թիվ 386-Ն որոշման մեջ փոփոխություն և լրացում կատարելու մասին»

82 ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 107-Ն որոշումը «Հաշվետու թողարկողի ղեկավարի, նրա և թողարկողի հետ փոխկապակցված անձանց կողմից իրենց հաշվին՝ թողարկողի բաժնետոմսերով, ածանցյալ գործիքներով կամ այդպիսի ածանցյալների հետ կապված այլ արժեթղթերով կնքված գործարքների վերաբերյալ Կենտրոնական բանկին ներկայացվող հաշվետվություններում ներառվող տեղեկությունների կազմը, հաշվետվությունների ձևը և ներկայացման կարգը» կանոնակարգ 4/16-ը հաստատելու մասին»

87 ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 129-Ն որոշումը «2014 թվականի ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն» հուշադրամի նկարագրությունը և էսքիզները հաստատելու և հուշադրամը շրջանառության մեջ դնելու մասին»

89 ԴՐԱՄԱՎԱՐԿԱՅԻՆ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔՆԵՐԸ

«Հաշվապահական հաշվառման մասին»[*] Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին[**]

Հոդված 1. «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2002 թ. դեկտեմբերի 26-ի ՀՕ-515-Ն օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասը «եզրակացության հետ» բառերից հետո լրացնել «, բացառությամբ սույն հոդվածի 1.1-ին մասով սահմանված կազմակերպությունների, որոնց ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են հրապարակվել առանց աուդիտորական եզրակացության» բառերով:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում 2014 թվականի հուլիսի 1-ից:

Հայաստանի Հանրապետության Նախագահ Ս. Սարգսյան
18 հունիսի 2014 թ., Երևան, ՀՕ-45-Ն

[*] *ՀՀՊՏ 2003 N 9 (244), 12.02.03:*
[**] *Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:*
Ընդունված է 2014 թվականի մայիսի 20-ին (ՀՀՊՏ N 32 (1045), 25.06.14):

«Կուտակային կենսաթոշակների մասին»[1] Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին [2]

Հոդված 1. «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2010 թվականի դեկտեմբերի 22-ի ՀՕ-244-Ն օրենքը (այսուհետ՝ Օրենք) շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
Օ Ր Ե Ն Ք Ը

ԿՈՒՏԱԿԱՅԻՆ ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Սույն օրենքի նպատակը Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատանքային գործունեության ընթացքում սոցիալական վճար կատարած անձանց կենսաթոշակային տարիքում, պետական կենսաթոշակից բացի, կենսաթոշակային լրացուցիչ եկամուտների ստացման հնարավորության ստեղծումն է՝ ապահովելով կատարված սոցիալական վճարների և ստացվող կենսաթոշակի չափի միջև ուղղակի կապը, ինչպես նաև հնարավորություն ընձեռելով սոցիալական վճար կատարողին ազդելու կուտակային կենսաթոշակների չափի վրա՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով ընտրելով իր կուտակած միջոցները կառավարող անձին և այդ միջոցների կառավարման քաղաքականությունը:

ԳԼՈՒԽ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1. Սույն օրենքի կարգավորման առարկան

Սույն օրենքը կարգավորում է կուտակային բաղադրիչի և կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչի կապակցությամբ առաջացող իրավահարաբերությունները, սահմանում է սոցիալական վճարի հասկացությունը, սոցիալական վճարներ կատարողների շրջանակը, սոցիալական վճարներ կատարելու կարգը, Հայաստանի Հանրապետության կողմից սոցիալական վճարներ կատարած անձանց անվամբ բացված կենսաթոշակային հաշիվներին կուտակային հատկացումներ փոխանցելու պայմաններն ու կարգը, մասնակիցների ռեեստրը վարողի, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների, կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուի ու հաշվի օպերատորների գործառույթները, կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչի մասնակիցների իրավունքները և պարտականությունները, կենսաթոշակային հաշիվների վարումը, կուտակային կենսաթոշակային ակտիվների ներդրումը, կուտակային կենսաթոշակների տեսակները և դրանց վճարումը, սոցիալական վճարներ կատարած անձանց կուտակային կենսաթոշակի վճարման երաշխավորման կառուցակարգերը, պատասխանատվությունը սույն օրենքի, դրա հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերի և այլ իրավական ակտերի պահանջների խախտման համար, ինչպես նաև կարգավորում է կուտակային կենսաթոշակների հետ կապված այլ հարաբերություններ:

[1] *ՀՀՊՏ 2010 N 69 (803)[1], 30.12.10:*
[2] *Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:*
Ընդունված է 2014 թվականի հունիսի 21-ին (ՀՀՊՏ N 34 (1047), 30.06.14):

Հոդված 2. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

1) ***անձնավորված հաշվառում***՝ ըստ «Եկամտային հարկի և սոցիալական վճարի անձնավորված հաշվառման մասին»[3] Հայաստանի Հանրապետության օրենքի.

2) ***անհատ ձեռնարկատեր***՝ ըստ «Անհատ ձեռնարկատիրոջ մասին»[4] Հայաստանի Հանրապետության օրենքի, բացառությամբ «Արտոնագրային վճարների մասին»[5] Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված 1-ի ցանկում ընդգրկված գործունեության տեսակներով զբաղվող արտոնագրային վճար վճարող անհատ ձեռնարկատերերի.

3) ***անուիտետ***՝ ըստ «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին»[6] Հայաստանի Հանրապետության օրենքի.

4) ***աշխատավարձ***՝ աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ, ինչպես նաև պայմանագրային եկամուտ (աշխատավարձի ու դրան հավասարեցված այլ վճարումների ցանկը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը).

5) ***ապահովագրական ընկերություն***՝ ըստ «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի.

6) ***գործատու***՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական ռեգիստրում գրանցված իրավաբանական անձ, օտարերկրյա իրավաբանական անձի հիմնարկ, օտարերկրյա իրավաբանական անձի մասնաճյուղ կամ ներկայացուցչություն, անհատ ձեռնարկատեր, հիմնարկ, տեղական ինքնակառավարման մարմին, ինչպես նաև նոտար, որն աշխատանքային կամ աշխատանքների կատարման (ծառայությունների մատուցման) քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի հիման վրա կամ օրենքով սահմանված կարգով փաստացի օգտագործում է քաղաքացիների աշխատանքը (ծառայությունները)՝ նրանց վճարելով եկամուտներ.

7) ***գերավճար***՝ մասնակցի կամ նրա համար սոցիալական վճարներ հաշվարկելու և փոխանցելու պարտավորություն ունեցող հարկային գործակալի կողմից կամուրջ հաշվին մուտքագրված՝ սոցիալական վճարի պարտավորությունը գերազանցող գումար.

8) ***երաշխիքային ֆոնդ***՝ սույն օրենքի 46-րդ հոդվածի համաձայն ստեղծված ֆոնդ.

9) ***ինքնազբաղված անձ***՝ օրենքով չարգելված որևէ գործունեությունից եկամուտ ստացող (բացառությամբ աշխատավարձի և դրան հավասարեցված եկամտի, ձեռնարկատիրական եկամտի և պայմանագրային եկամտի)՝ վարձու աշխատող, անհատ ձեռնարկատեր և նոտար չհանդիսացող ֆիզիկական անձ (այդ թվում՝ գյուղատնտեսական արտադրանքի իրացումից եկամուտ ստացող գյուղատնտեսական արտադրանք արտադրող, «Արտոնագրային վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված 1-ի ցանկում ընդգրկված գործունեության տեսակներով զբաղվող արտոնագրային վճար վճարող, քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի հիման վրա եկամուտ ստացող), ինչպես նաև «Արտոնագրային վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված 1-ի ցանկում ընդգրկված գործունեության տեսակներով զբաղվող արտոնագրային վճար վճարող անհատ ձեռնարկատեր.

10) ***ծրագրային վճար***՝ մասնակցի կենսաթոշակային տարիքը լրանալուց հետո նրա անունով բացված կենսաթոշակային հաշվում հաշվառված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման հաշվին ամսական կտրվածքով սահմանված կարգով տրամադրվող գումար.

11) ***կամուրջ հաշիվ***՝ ֆինանսական ոլորտում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական մարմնի միասնական գանձապետական հաշվում բացված ենթահաշիվ, որին մուտքագրվում են սոցիալական վճարները՝ մասնակիցների ռեեստրին փոխանցելու համար.

12) ***կենսաթոշակային գաղտնիք***՝ կուտակային բաղադրիչին կամ կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչին անձի մասնակցության հետ կապված գործատուին, պետա-

[3] *ՀՀՊՏ 2010 N 69 (803)[1], 30.12.10:*
[4] *ՀՀՊՏ 2001 N 13 (145), 02.05.01:*
[5] *ՀՀՊՏ 2010 N 69 (803), 29.12.10:*
[6] *ՀՀՊՏ 2007 N 27 (551), 30.05.07:*

կան լիազոր մարմիններին, Կենտրոնական բանկին, մասնակիցների ռեեստրը վարողին, հաշվի օպերատորին, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին, պահառուին, ինչպես նաև երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձին կենսաթոշակային հաշվի, անձի համար (օգտին) կատարված կուտակային հատկացումների, կամավոր կենսաթոշակային վճարների վերաբերյալ հայտնի դարձած որևէ տեղեկություն, անձի առևտրային, ապահովագրական, բանկային կամ ծառայողական գաղտնիքը, ինչպես նաև մասնակցի վերաբերյալ ցանկացած այլ տեղեկություն, որը մասնակիցը մտադիր է եղել գաղտնի պահել, և գործատուն, պետական լիազոր մարմինները, Կենտրոնական բանկը, մասնակիցների ռեեստրը վարողը, հաշվի օպերատորը, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը, պահառուն, ինչպես նաև երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձը տեղյակ են եղել կամ պարտավոր էին տեղյակ լինել այդ մասին.

13) ***կամավոր կենսաթոշակային վճար***՝ կամավոր կենսաթոշակ ստանալու նպատակով մասնակցի և (կամ) այլ անձի կողմից մասնակցի համար (օգտին) կատարվող վճար.

14) ***կամավոր կենսաթոշակ***՝ կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչի շրջանակներում սույն օրենքով սահմանված կանոնների համաձայն վճարվող կենսաթոշակ.

15) ***կենսաթոշակային հաշիվ***՝ մասնակիցների ռեեստրը վարողի մոտ սոցիալական վճար կատարող անձի անունով բացված հաշիվ, որտեղ հաշվառվում են կուտակային հատկացումների հաշվին ձեռք բերված պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերը, ինչպես նաև տեղեկություններ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի քանակի, այդ փայերի հաշվարկային արժեքի, այդ փայերի ձեռքբերման համար կատարված կուտակային հատկացումների վերաբերյալ, օրենքով կամ իրավական այլ ակտերով սահմանված այլ տեղեկություններ.

16) ***կենսաթոշակային տարիք***՝ «Պետական կենսաթոշակների մասին»[7] Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված տարիքային կենսաթոշակի իրավունք տվող տարիք.

17) ***կենսաթոշակային ֆոնդ***՝ ֆոնդ, որի ակտիվները ձևավորվում են «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից պարտադիր կարգով կատարվող կուտակային հատկացումների (պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդ) կամ կամավոր կենսաթոշակային վճարների (կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդ) և դրանց ներդրման հաշվին, և որի մասնակիցներին ֆոնդի ակտիվներից վճարումները կատարվում են (վերադարձվում են ֆոնդի ակտիվներում մասնակցի փային համապատասխանող դրամական միջոցները) կենսաթոշակի ձևով մասնակցի կենսաթոշակային տարիքը լրանալուց հետո, ինչպես նաև «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված այլ դեպքերում.

18) ***կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվներ***՝ տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի ձեռքբերման նպատակով կատարված կուտակային հատկացումների և կամավոր կենսաթոշակային վճարների, դրանց հաշվին ձեռք բերված ակտիվների և դրանց կառավարման արդյունքում ստացված եկամուտների հանրագումար.

19) ***կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչ***՝ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին»[8] Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան՝ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման իրավունք ունեցող իրավաբանական անձ.

20) ***Կենտրոնական բանկ***՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ.

21) ***կուտակային հատկացում***՝ սույն օրենքով սահմանված կանոնների համաձայն՝ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայեր ձեռք բերելու նպատակով սոցիալական վճար կատարող անձի համար (օգտին) կատարվող դրամական հատկացում, որը ձևավորվում է այդ սոցիալական վճարներից և սույն օրենքի համաձայն՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից հատկացվող միջոցներից.

22) ***կուտակային կենսաթոշակ***՝ կուտակային բաղադրիչի շրջանակներում սույն օրենքի 11-րդ գլխով սահմանված կանոնների համաձայն վճարվող կենսաթոշակ.

[7] ՀՀՊՏ 2010 N 69 (803)[1], 30.12.10:
[8] ՀՀՊՏ 2010 N 69 (803)[1], 30.12.10:

23) ***հաշվի օպերատոր***՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կազմակերպություն, որը միջնորդավորում է մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից մասնակիցներին մատուցվող ծառայությունները.

24) ***հիմնական կենսաթոշակ***՝ ըստ «Պետական կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի.

25) ***հանրային ծառայության համարանիշ***՝«Հանրային ծառայությունների համարանիշի մասին»[9] Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված համարանիշ.

26) ***հարկային գործակալ***՝ ըստ «Հարկերի մասին»[10] Հայաստանի Հանրապետության օրենքի.

27) ***ձեռնարկատիրական եկամուտ***՝ անհատ ձեռնարկատիրոջ և նոտարի կողմից իրականացվող ձեռնարկատիրական և նոտարական գործունեությունից «Եկամտային հարկի մասին»[11] Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն ստացման ենթակա տարեկան հարկվող եկամուտ.

28) **մասնակից**՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով սոցիալական վճար կատարած անձ, որի համար (օգտին) Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից կատարվել է կուտակային հատկացում կամ որի համար (օգտին) կատարվում են կամավոր կենսաթոշակային վճարներ.

29) ***մասնակիցների ռեեստր***՝ սոցիալական վճար կատարող (կատարած) անձանց և նրանց անունով բացված կենսաթոշակային հաշիվներում հաշվառվող պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի վերաբերյալ տվյալների միասնական համակարգ: Մասնակիցների ռեեստրում առկա ամբողջ տեղեկատվությունը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության սեփականությունը.

30) ***մասնակիցների ռեեստրը վարող***՝իրավաբանական անձ, որը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ կնքված պայմանագրի հիման վրա վարում է մասնակիցների ռեեստրը, ինչպես նաև իրականացնում է սույն օրենքով և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ կնքված պայմանագրով նախատեսված այլ գործառույթներ.

31) ***նոտար***՝ըստ «Նոտարիատի մասին»[12] Հայաստանի Հանրապետության օրենքի.

32) ***պահառու***՝ ըստ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների պահառություն իրականացնող անձ.

33) ***պայմանագրային եկամուտ***՝ քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի համաձայն՝ աշխատանքների կատարման (ծառայությունների մատուցման) դիմաց գործատուից ստացված եկամուտ (բացառությամբ ձեռնարկատիրական եկամտի).

34) ***«Սահմանված կենսաթոշակներ» սխեմա***՝ կամավոր կենսաթոշակային սխեմա, որի դեպքում ապահովագրական ընկերությունը խոստանում է մասնակցին հստակ չափով կենսաթոշակ, կամավոր կենսաթոշակային վճարները կախված են ապահովագրական ընկերության հետ կնքված պայմանագրից և կարող են լինել ոչ կանոնավոր, իսկ կենսաթոշակի չափը ուղղակիորեն կախված չէ կատարված կամավոր կենսաթոշակային վճարների չափից և այդ վճարների ներդրումների եկամտաբերությունից.

35) ***«Սահմանված կենսաթոշակային վճար» սխեմա***՝ կամավոր կենսաթոշակային սխեմա, որի դեպքում մասնակիցների համար կատարված կամավոր կենսաթոշակային վճարները հաշվարկվում են իրենց եկամտի որոշակի տոկոսի չափով կամ որևէ այլ կանոնավոր հիմքով, իսկ կենսաթոշակի չափը կախված է կատարված կամավոր կենսաթոշակային վճարներից և այդ վճարների ներդրումից ստացված եկամուտների չափից.

36) ***սոցիալական վճար***՝սույն օրենքով սահմանված կարգով և չափով Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե վճարվող նպատակային վճար.

37) ***սոցիալական վճարի պարտավորություն***՝ մասնակցի (նրա համար սոցիալական վճարներ հաշվարկելու և փոխանցելու պարտավորություն ունեցող հարկային գործակալի) կողմից կամուրջ հաշվին մուտքագրման ենթակա՝ սույն օրենքով սահմանված սոցիալական վճարի և դրա նկատմամբ հաշվարկված տույժի գումար.

---

[9] *ՀՀՊՏ 2011 N 71 (874), 28.12.11:*
[10] *ՀՀՊՏ 1997 N 11, 20.05.97:*
[11] *ՀՀՊՏ 2010 N 69 (803)[1], 30.12.10:*
[12] *ՀՀՊՏ 2002 N 2 (177), 10.01.02:*

38) ***վարձու աշխատող***՝ գործատուի (այդ թվում՝ հարկային գործակալի պարտականություններից ազատված գործատուի) հետ օրենքով սահմանված կարգով աշխատանքային հարաբերությունների մեջ գտնվող անձ, այդ թվում՝ հանրային ծառայող (բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության, ոստիկանության, ազգային անվտանգության հանրապետական գործադիր մարմինների և Հայաստանի փրկարար ծառայության համակարգի հրամանատարական և ոչ հրամանատարական կազմի ծառայողների, քրեակատարողական ծառայողների և դատական ակտերի հարկադիր կատարողների), ինչպես նաև քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի համաձայն՝ աշխատանքների կատարման (ծառայությունների մատուցման) դիմաց գործատուից եկամուտ (բացառությամբ ձեռնարկատիրական եկամտի) ստացող անձ.

39) ***փոխկապակցված անձինք***՝ ըստ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի:

Սույն օրենքում օգտագործվող այլ հասկացությունները կիրառվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով[13], «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» և «Արժեթղթերի շուկայի մասին»[14] Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված իմաստով, եթե սույն օրենքի դրույթներից չի բխում դրանց օգտագործման այլ իմաստ:

Հոդված 3. Կենսաթոշակային համակարգի կուտակային և կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչները կարգավորող օրենսդրությունը

1. Հայաստանի Հանրապետության կենսաթոշակային համակարգի կուտակային և կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով, Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով, սույն օրենքով, սույն օրենքի հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերով, այլ օրենքներով և իրավական ակտերով:

Հոդված 4. Կուտակային կենսաթոշակների ֆինանսավորման աղբյուրները

1. Կուտակային կենսաթոշակները ֆինանսավորվում են մասնակիցների համար (օգտին) կատարված կուտակային հատկացումների և դրանց ներդրումից ստացված եկամուտների հաշվին:

ԳԼՈՒԽ 2

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՎՃԱՐ ԿԱՏԱՐՈՂՆԵՐԸ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՎՃԱՐ ԿԱՏԱՐԵԼԸ

Հոդված 5. Սոցիալական վճար կատարողները

1. Հայաստանի Հանրապետությունում սոցիալական վճարներ են կատարում՝

1) 1974 թվականի հունվարի 1-ին և դրանից հետո ծնված վարձու աշխատողները, նոտարները, անհատ ձեռնարկատերերը.

2) մինչև 1974 թվականը ծնված վարձու աշխատողները, նոտարները, անհատ ձեռնարկատերերը, եթե սույն օրենքով սահմանված կարգով ներկայացրել են սույն օրենքի 33-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դիմում (այսուհետ՝ կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմում).

3) ինքնազբաղված անձինք՝ անկախ տարիքից, ովքեր սույն օրենքով սահմանված կարգով ներկայացրել են կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմում կամ սույն մասի 1-ին կետի հիման վրա երբևիցե կատարել են սոցիալական վճար:

2. Անձը չի կարող վերանայել կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմումի հիման վրա սոցիալական վճար կատարելու պարտավորություն ստանձնելու որոշումը:

[13] *ՀՀՊՏ 1998 N 17 (50), 10.08.98:*
[14] *ՀՀՊՏ 2007 N 53 (577), 31.10.07:*

3. Հայաստանի Հանրապետությունում բնակության իրավունք (կացության կարգավիճակ) ունեցող օտարերկրյա քաղաքացիները և քաղաքացիություն չունեցող անձինք սոցիալական վճարները կատարում են ընդհանուր հիմունքներով, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների համար սահմանված կարգով, եթե Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:

4. Անձը դադարում է սոցիալական վճար կատարելը, եթե՝

1) լրացել է նրա կենսաթոշակային տարիքը, և նա հարկային մարմին է ներկայացրել դիմում սոցիալական վճար կատարելը դադարեցնելու վերաբերյալ.

2) անձը սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում մասնակիցների ռեեստրը վարողին ներկայացնում է դիմում կուտակային կենսաթոշակ ստանալու վերաբերյալ:

5. Սույն հոդվածի 4-րդ մասի 1-ին կետով նախատեսված դիմումը հարկային մարմին ներկայացնելու կարգը, դիմումի ձևը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը: Ընդ որում, վարձու աշխատողը դիմումը հարկային մարմին է ներկայացնում հարկային գործակալի միջոցով: Այս դեպքում դիմումը համարվում է հարկային մարմին ներկայացված հարկային գործակալին ներկայացնելու պահից:

6. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը սույն հոդվածի 4-րդ մասի 2-րդ կետով նախատեսված դիմում ներկայացվելու մասին տեղեկացնում է հարկային մարմնին, իսկ հարկային մարմինը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով՝ գործատուին:

7. Կենսաթոշակային տարիքը լրացած կամ մասնակիցների ռեեստրը վարողին կուտակային կենսաթոշակ ստանալու դիմում ներկայացրած անձի կողմից սոցիալական վճար կատարելու պարտականությունը դադարում է՝

1) աշխատավարձից, «Հաստատագրված վճարների մասին»[15] Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված հաստատագրված վճարներով հարկվող կամ «Արտոնագրային վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված 7-ի ցանկում ընդգրկված կամ «Շրջանառության հարկի մասին»[16] Հայաստանի Հանրապետության օրենքով շրջանառության հարկով հարկվող գործունեության տեսակներից ստացվող եկամուտներից՝ համապատասխան դիմումը հարկային մարմին ներկայացնելու կամ մասնակիցների ռեեստրը վարողին ներկայացնելու ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից.

2) ձեռնարկատիրական եկամուտներից՝ համապատասխան դիմումը հարկային մարմին ներկայացնելու կամ մասնակիցների ռեեստրը վարողին ներկայացնելու տարվա հունվարի 1-ից:

8. Անձը, որպես ինքնազբաղված անձ, ստացված եկամուտներից սոցիալական վճար կատարում է կամավորության սկզբունքով, սույն օրենքի 7-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված կարգով:

Հոդված 6. Սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտը և դրույքաչափը

1. Սոցիալական վճարների հաշվարկման օբյեկտներն են՝

1) աշխատավարձը.

2) ձեռնարկատիրական եկամուտը.

3) որպես ինքնազբաղված անձ՝ ստացված եկամուտները:

2. Սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված անձինք մինչև կենսաթոշակային տարիքը լրանալը սոցիալական վճարը կատարում են հետևյալ չափերով.

1) աշխատավարձի՝

ա. 5 տոկոսի չափով, եթե աշխատավարձի ամսական չափը չի գերազանցում 500000 դրամը,

բ. 10 տոկոսի և 25 000 դրամի տարբերության չափով, եթե աշխատավարձի ամսական չափը գերազանցում է 500 000 դրամը.

[15] *ՀՀՊՏ 1998 N 15 (48), 27.07.98:*
[16] *ՀՀՊՏ 2012 N 66 (940), 28.12.12:*

2) ձեռնարկատիրական եկամտի (բացառությամբ սույն մասի 3-րդ կետով նախատեսված դեպքի)՝

ա. 5 տոկոսի չափով, եթե այդ եկամտի տարեկան չափը չի գերազանցում 6 000 000 դրամը,

բ. 10 տոկոսի և 300 000 դրամի տարբերության չափով, եթե այդ եկամտի տարեկան չափը գերազանցում է 6 000 000 դրամը.

3) «Հաստատագրված վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված հաստատագրված վճարներով հարկվող կամ «Արտոնագրային վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված 7-ի ցանկում ընդգրկված կամ «Շրջանառության հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված շրջանառության հարկով հարկվող գործունեության տեսակների մասով ստացված եկամուտներից՝ ամսական 5000 դրամի չափով.

4) որպես ինքնազբաղված անձ՝ ստացված եկամուտների 5 տոկոսի չափով, անկախ եկամտի չափից:

3. Կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմումի հիման վրա սոցիալական վճարներ կատարելու, սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված անձի կենսաթոշակային տարիքը լրանալու դեպքերում (եթե անձը չի ներկայացրել սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված դիմումը) անձը սոցիալական վճարը կատարում է հետևյալ չափերով.

1) աշխատավարձի, ձեռնարկատիրական եկամտի (բացառությամբ սույն մասի 2-րդ կետով նախատեսված դեպքի), որպես ինքնազբաղված անձ՝ ստացված եկամուտների 5 տոկոսի չափով.

2) «Հաստատագրված վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված հաստատագրված վճարներով հարկվող կամ «Արտոնագրային վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված 7-ի ցանկում ընդգրկված կամ «Շրջանառության հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով շրջանառության հարկով հարկվող գործունեության տեսակների մասով ստացված եկամուտներից՝ ամսական 5000 դրամի չափով:

4. Անձը սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված չափով սոցիալական վճարներ է կատարում՝

1) դիմումը ներկայացնելու (դիմումի հիման վրա սույն օրենքով սահմանված կարգով կենսաթոշակային հաշիվը բացելու) օրվան հաջորդող ամսվա աշխատավարձից.

2) սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված անձի կենսաթոշակային տարիքը լրանալու օրվան հաջորդող ամսվա աշխատավարձից.

3) դիմումը ներկայացնելու (դիմումի հիման վրա սույն օրենքով սահմանված կարգով կենսաթոշակային հաշիվը բացելու), սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված անձի կենսաթոշակային տարիքը լրանալու տարվա ձեռնարկատիրական եկամտից.

4) «Հաստատագրված վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված հաստատագրված վճարներով հարկվող կամ «Արտոնագրային վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված 7-ի ցանկում ընդգրկված կամ «Շրջանառության հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով շրջանառության հարկով հարկվող գործունեության տեսակներից ստացված եկամուտներից՝ դիմումը ներկայացնելու (դիմումի հիման վրա սույն օրենքով սահմանված կարգով կենսաթոշակային հաշիվը բացելու), սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված անձի կենսաթոշակային տարիքը լրանալու օրվան հաջորդող ամսվանից:

5. Սույն հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ և 3-րդ մասի 2-րդ կետերով սահմանված սոցիալական վճարը համարվում է «Հաստատագրված վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված հաստատագրված վճարներով հարկվող կամ «Արտոնագրային վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված 7-ի ցանկում ընդգրկված կամ «Շրջանառության հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով շրջանառության հարկով հարկվող գործունեության տեսակներից ստացվող եկամուտներից հաշվարկված սոցիալական վճարի գծով վերջնական պարտավորություն:

6. Անձի ամսական համախառն եկամտի՝ «Նվազագույն ամսական աշխատավարձի մասին»[17] Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 1-ին հոդվածով հաշվետու ամսվա համար սահմանված չափի 15-ապատիկը գերազանցող գումարից (այսուհետ՝ սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտի առավելագույն ամսական շեմ) կամ տարեկան համախառն եկամտի՝ «Նվազագույն ամսական աշխատավարձի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 1-ին հոդվածով հաշվետու տարվա հունվարի 1-ի դրությամբ սահմանված չափի 180-ապատիկը գերազանցող գումարից (այսուհետ՝ սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտի առավելագույն տարեկան շեմ) սոցիալական վճարներ չեն հաշվարկվում և փոխանցվում (գանձվում): Եթե անձը եկամուտ է ստանում մի քանի աղբյուրից (ստանում է ձեռնարկատիրական եկամուտ և աշխատավարձ), ապա հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարների՝ սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված չափը գերազանցող գումարները (եթե այդպիսիք առկա են) մասնակիցներին վերադարձնելու կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը: Ամսական համախառն եկամուտը անձի կողմից ստացման ենթակա՝ հաշվետու ամսվա համար (բոլոր գործատուների հաշվարկած) աշխատավարձի և դրան հավասարեցված եկամուտների ու այդ հաշվետու ամսվա ընթացքում անձին վճարված պայմանագրային եկամտի հանրագումարն է: Տարեկան համախառն եկամուտը անձի կողմից ստացման ենթակա՝ հաշվետու տարվա ձեռնարկատիրական եկամտի, հաշվետու տարվա (ամիսների) համար հաշվարկված (բոլոր գործատուների հաշվարկած) աշխատավարձի և դրան հավասարեցված եկամուտների ու այդ հաշվետու տարվա՝ անձին վճարված պայմանագրային եկամտի հանրագումարն է:

7. Սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված անձի կողմից վճարման ենթակա սոցիալական վճարի գումարը չի կարող գերազանցել՝

1) ամսական՝

ա. համախառն եկամտի 5 տոկոսը, եթե այդ եկամտի չափը չի գերազանցում 500000 դրամը,

բ. համախառն եկամտի 10 տոկոսի և 25 000 դրամի տարբերությունը, եթե այդ եկամտի չափը գերազանցում է 500 000 դրամը,

գ. սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտի առավելագույն ամսական շեմի 10 տոկոսի և 25 000 դրամի տարբերությունը, եթե այդ եկամտի չափը գերազանցում է սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտի առավելագույն ամսական շեմը.

2) տարեկան՝

ա. համախառն եկամտի 5 տոկոսը, եթե այդ եկամտի չափը չի գերազանցում 6000000 դրամը,

բ. համախառն եկամտի 10 տոկոսի և 25 000 դրամի տարբերությունը, եթե այդ եկամտի չափը գերազանցում է 6 000 000 դրամը,

գ. սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտի առավելագույն տարեկան շեմի 10 տոկոսի և 300 000 դրամի տարբերությունը, եթե այդ եկամտի չափը գերազանցում է 6000000 դրամը:

8. Սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված՝ անձի կողմից վճարման ենթակա սոցիալական վճարի գումարի առավելագույն չափում հաշվի է առնվում նաև սույն հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ և 3-րդ մասի 2-րդ կետերով սահմանված սոցիալական վճարը:

9. Սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված՝ անձի կողմից վճարման ենթակա սոցիալական վճարի գումարի առավելագույն չափում որպես ինքնազբաղված անձ՝ ստացված եկամուտներից կատարվող սոցիալական վճարները հաշվի չեն առնվում:

10. Գործատուն, որպես սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ մինչև 3 տարեկան երեխայի խնամքի արձակուրդում գտնվող վարձու աշխատողի հարկային գործակալ, մինչև 3 տարեկան երեխայի խնամքի արձակուրդում գտնվող վարձու աշխատողի անունից իր միջոցների հաշվին հաշվարկում և փոխանցում է սոցիալական վճար՝ խնամքի արձակուրդ գնալու օրվան հաջորդող ամսվանից մինչև երեխայի 2 տարին լրանալու ամիսը (ներառյալ) ընկած ժամանակահատվածի համար՝ ամսական 3000 դրամի չափով: Սույն մասի իմաստով վարձու աշխատող է համարվում բացառապես գործատուի հետ աշխատանքային հարաբերությունների մեջ գտնվող անձը:

[17] *ՀՀՊՏ 2004 N 3 (302), 16.01.04:*

Հոդված 7. Սոցիալական վճար կատարելը

1. Սույն օրենքով սահմանված՝ վարձու աշխատողի սոցիալական վճարները հաշվարկելու և փոխանցելու (գանձելու) պարտականությունը կրում են գործատուները՝ որպես հարկային գործակալ:

2. Գործատուները օրենքով սահմանված ժամկետներում և կարգով էլեկտրոնային եղանակով հարկային մարմնում գրանցում են իրենց հետ աշխատանքային և քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների մեջ գտնվող վարձու աշխատողներին, ինչպես նաև, որպես հարկային գործակալ, «Եկամտային հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով եկամտային հարկը հաշվարկելու և վճարելու համար սահմանված ժամկետներում սույն օրենքով սահմանված չափով հաշվարկում և փոխանցում են սոցիալական վճարները:

3. Գործատուները «Եկամտային հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված ժամկետում էլեկտրոնային եղանակով հարկային մարմին են ներկայացնում անձնավորված հաշվարկ:

4. Նոտարները, անհատ ձեռնարկատերերը, ինքնազբաղված անձինք, ինչպես նաև վարձու աշխատողները, որպես ինքնազբաղված անձինք, ստացման ենթակա եկամուտներից ինքնուրույն հաշվարկում և փոխանցում են սոցիալական վճարները տարեկան կտրվածքով՝ «Եկամտային հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով եկամտային հարկի վճարման համար սահմանված ժամկետներում:

Եթե գործատուն ազատված է հարկային գործակալի պարտականություններից, ապա վարձու աշխատողը սոցիալական վճարը հաշվարկում և փոխանցում է ինքնուրույն՝ գործատուի համար սահմանված ժամկետներում:

5. Նոտարները, անհատ ձեռնարկատերերը և ինքնազբաղված անձինք «Եկամտային հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված ժամկետում էլեկտրոնային եղանակով հարկային մարմին են ներկայացնում անձնավորված հաշվարկ:

Սույն հոդվածի 4-րդ մասի երկրորդ պարբերությունում նշված վարձու աշխատողները յուրաքանչյուր ամսվա համար գործատուի համար սահմանված ժամկետում էլեկտրոնային եղանակով հարկային մարմին են ներկայացնում անձնավորված պարզեցված հաշվարկ:

6. Վարձու աշխատողների գրանցման հայտը, անձնավորված հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելու հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են «Եկամտային հարկի և սոցիալական վճարի անձնավորված հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

7. Գործատուները և սույն հոդվածի 4-րդ մասի երկրորդ պարբերությունում նշված վարձու աշխատողները նախորդ հաշվետու ժամանակահատվածների համար ներկայացված սոցիալական վճարի հաշվարկներում սխալների ինքնուրույն հայտնաբերման դեպքում կարող են բացառապես էլեկտրոնային եղանակով հարկային մարմին ներկայացնել ճշտված հաշվարկներ, որոնց հիման վրա կատարվում է այդ ժամանակահատվածների համար սոցիալական վճարների պարտավորությունների վերահաշվարկ, բացառությամբ հաշվարկված տույժերի:

Ճշտված հաշվարկ ներկայացնելու արդյունքում առաջացած սոցիալական վճարի լրացուցիչ պարտավորության նկատմամբ հաշվարկվում է տույժ ընդհանուր հիմունքներով:

8. Նոտարները, անհատ ձեռնարկատերերը և ինքնազբաղվածները հաշվետու ժամանակահատվածի համար տարեկան սոցիալական վճարի մասին հաշվարկը ներկայացնելուց հետո իրավունք ունեն ճշգրտումներ մտցնելու դրանցում արտացոլված տվյալներում:

9. Հարկային մարմնի կողմից սոցիալական վճար կատարողների (գործատուների) մոտ իրականացվող ստուգումների ընթացքում կամ ստուգումների ավարտից հետո հարկային մարմին ներկայացված ստուգվող կամ արդեն ստուգված ժամանակահատվածներին վերաբերող սոցիալական վճարների հաշվարկների ճշտում չի իրականացվում:

10. Գործատուի սնանկության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ (այդ թվում՝ գործատու հանդիսացող) մահվան դեպքում սոցիալական վճարի պարտավորությունների մարման

և համապատասխան կուտակային հատկացումները մասնակիցների ռեեստրը վարողին փոխանցելու կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 8. Սոցիալական վճարների պարտավորությունների հաշվառումը

1. Սոցիալական վճարի պարտավորությունների հաշվառման նպատակով հարկային գործակալի (գործատուի) կամ սոցիալական վճարները սույն օրենքով սահմանված դեպքերում ինքնուրույն կատարող անձանց համար հարկային մարմնում բացվում են անձնական հաշվի քարտեր: Անձնական հաշվի քարտի ձևը և վարման կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմինը:

2. Սոցիալական վճարի պարտավորությունները մարվում են ժամանակագրական կարգով՝ ավելի վաղ առաջացած սոցիալական վճարի պարտավորության չափով. առաջնահերթ՝ սոցիալական վճարը, այնուհետև՝ տույժը, անկախ վճարման փաստաթղթերում (անդորրագրում, վճարման հանձնարարականում) նշված սոցիալական վճարի պարտավորության վճարման նպատակայնությունից:

Սոցիալական վճարի (բացառությամբ ճշտված հաշվարկի ներկայացման արդյունքում առաջացածի) պարտավորությունը տվյալ հաշվետու ժամանակահատվածի համար համարվում է մարված, եթե կամուրջ հաշվին մուտքագրված սոցիալական վճարի պարտավորությունների գումարները բավարար են այդ հաշվետու ժամանակահատվածի սոցիալական վճարը և տույժը մարելու համար:

Սույն մասի կիրառման իմաստով սոցիալական վճարի ճշտված հաշվարկների ներկայացման արդյունքում առաջացած լրացուցիչ պարտավորությունը հաշվառվում է ճշտված հաշվարկի փաստացի ներկայացման ամսաթվով:

3. Կամուրջ հաշվին մուտքագրված գերավճարները ենթակա են վերադարձման հարկային գործակալի (գործատուի) կամ սոցիալական վճարները սույն օրենքով սահմանված դեպքերում ինքնուրույն կատարող անձանց դիմումի հիման վրա՝ դիմումը ներկայացնելու օրվանից հետո՝ 15 օրվա ընթացքում, կամ հաշվի են առնվում հետագա սոցիալական վճարները հաշվարկելիս և վճարելիս:

4. Եթե հարկային գործակալը (գործատուն) ներկայացնում է ճշտված հաշվարկ, ճշտված հաշվարկ ներկայացնելու օրվա դրությամբ հաշվետու ժամանակահատվածում հարկային գործակալից (գործատուից) սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտ համարվող՝ եկամուտ ստացած անձն ազատվել է աշխատանքից (դադարել է նրա հետ կնքված աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագիրը), և ճշտված հաշվարկի արդյունքում վերահաշվարկվում է (փոխվում է) աշխատանքից ազատված անձի սոցիալական վճարի պարտավորությունը, ապա փոփոխության արդյունքում առաջացած տարբերությունը հաշվառվում է որպես ճշտված հաշվարկ ներկայացրած գործատուի՝ ճշտված հաշվարկ ներկայացնելու արդյունքում առաջացած լրացուցիչ պարտավորություն:

ԳԼՈՒԽ 3

ԿՈՒՏԱԿԱՅԻՆ ՀԱՏԿԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼԸ ԵՎ ԿՈՒՏԱԿԱՅԻՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ

Հոդված 9. Մասնակիցների ռեեստրը վարողին կուտակային հատկացումները և անձնավորված տեղեկատվությունը փոխանցելը

1. Հարկային մարմինը սոցիալական վճարների վերաբերյալ հաշվարկները փաստացի ստանալու օրվանից հետո՝ առավելագույնը 10-օրյա ժամկետում, մշակում է դրանք: Եթե ներկայացված տեղեկություններում չկան սխալներ, և կամուրջ հաշվին մուտքագրվել են հաշվետվության մեջ նշված սոցիալական վճարները, ապա հարկային մարմինը վճարման հանձնարարական է ուղարկում գանձապետարան՝ սոցիալական վճար կատարած (կատարող) անձի համար (օգտին) Հայաստանի Հանրապետության

պետական բյուջեից կուտակային հատկացում կատարելու (համապատասխան գումարները մասնակիցների ռեեստրը վարողին փոխանցելու) համար: Կուտակային հատկացման գումարը ձևավորվում է սոցիալական վճարներից և սույն օրենքի համաձայն՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից հատկացվող լրացուցիչ միջոցներից:

2. Սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված անձանց համար (օգտին) մինչև նրանց կենսաթոշակային տարիքը լրանալը կուտակային հատկացումները կատարվում են հետևյալ չափով.

1) ամսական համախառն եկամտի 10 տոկոսի չափով՝ ամսական համախառն եկամտից հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարների և 10 տոկոսը լրացնելու նպատակով Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից հատկացվող համապատասխան միջոցների (առավելագույնը 25000 դրամ) հանրագումարի չափով, բայց ոչ ավելի, քան սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտի առավելագույն ամսական շեմի 10 տոկոսը.

2) ձեռնարկատիրական եկամտի 10 տոկոսի չափով՝ ձեռնարկատիրական եկամտից հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարների և 10 տոկոսը լրացնելու նպատակով Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից հատկացվող համապատասխան միջոցների (առավելագույնը 300 000 դրամ) հանրագումարի չափով, բայց ոչ ավելի, քան սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտի առավելագույն տարեկան շեմի 10 տոկոսը.

3) «Հաստատագրված վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված հաստատագրված վճարներով հարկվող կամ «Արտոնագրային վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված 7-ի ցանկում ընդգրկված կամ «Շրջանառության հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով շրջանառության հարկով հարկվող գործունեության տեսակների մասով՝ ամսական 10 000 դրամի չափով.

4) անձնավորված (պարզեցված) հաշվարկի հիման վրա ներկայացված սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտ համարվող՝ սույն մասի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ կետերով չնախատեսված եկամուտներից հաշվարկված սոցիալական վճարների չափով:

3. Սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ մինչև 3 տարեկան երեխայի խնամքի արձակուրդում գտնվող վարձու աշխատողի համար (օգտին) խնամքի արձակուրդ գնալու օրվան հաջորդող ամսվանից մինչև երեխայի 2 տարին լրանալու ամիսը (ներառյալ) կատարվում է կուտակային հատկացում՝ ամսական 8 000 դրամի չափով: Կուտակային հատկացում կատարելը դադարեցվում է մինչև 3 տարեկան երեխայի խնամքի արձակուրդն ընդհատվելու դեպքում՝ ընդհատվելու ամսվանից: Ընդ որում, սույն մասի իմաստով վարձու աշխատող է համարվում բացառապես գործատուի հետ աշխատանքային հարաբերությունների մեջ գտնվող անձը:

4. Բոլոր դեպքերում սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված անձանց եկամուտներից հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարի և այդ անձանց համար (օգտին) կատարվող կուտակային հատկացման գումարի տարբերությունը չի կարող գերազանցել ամսական 25 000 դրամը և տարեկան 300 000 դրամը:

5. Սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանված անձանց համար (օգտին), ինչպես նաև այն դեպքում, երբ լրացել է սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասում նշված անձի կենսաթոշակային տարիքը, և անձը չի ներկայացրել սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված դիմումը, կուտակային հատկացումները կատարվում են՝

1) «Հաստատագրված վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված հաստատագրված վճարներով հարկվող կամ «Արտոնագրային վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված 7-ի ցանկում ընդգրկված կամ «Շրջանառության հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով շրջանառության հարկով հարկվող գործունեության տեսակների մասով՝ ամսական 5 000 դրամի չափով.

2) անձնավորված (պարզեցված) հաշվարկի հիման վրա ներկայացված՝ աշխատավարձից հաշվարկված և փոխանցված (գանձված) սոցիալական վճարների չափով:

6. Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմինը հարկային մարմնի՝ սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հանձնարարականում նշված չափով կուտակային հատկացումները կամուրջ հաշվի միջոցով փոխանցում է մասնակիցների ռեեստրը վարողի՝ Կենտրոնական բանկում բացված հաշվին հանձնարարականը ստանալուց անմիջապես հետո, սակայն ոչ ուշ, քան հաջորդ աշխատանքային օրը: Ընդ որում, կուտակային հատկացումների գումարները տվյալ հաշվետու ժամանակահատվածի համար մասնակիցների ռեեստրը վարողին են փոխանցվում բացառապես այն դեպքում, երբ անձնավորված (պարզեցված) հաշվարկի հիման վրա առաջացած սոցիալական վճարի պարտավորությունը այդ հաշվետու ժամանակահատվածի համար մարված է: Սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված ժամկետից հետո կուտակային հատկացում չի կատարվում:

7. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված հանձնարարականի ուղարկման օրը հարկային մարմինը կուտակային հատկացումների մասին անձնավորված տեղեկատվությունը ներկայացնում է մասնակիցների ռեեստրը վարողին:

8. Հարկային մարմնի կողմից մասնակիցների ռեեստրը վարողին ներկայացվող տեղեկատվությունը պարունակում է սոցիալական վճարներ կատարած (կատարող) անձանց մասին հետևյալ տեղեկությունները.

1) անունը և ազգանունը, անձը հաստատող փաստաթղթի սերիան և համարը.

2) հանրային ծառայության համարանիշի կամ հանրային ծառայության համարանիշ չունենալու մասին տեղեկանքի համարը.

3) կատարած սոցիալական վճարի չափը.

4) պետական բյուջեից վճարման ենթակա կուտակային հատկացման չափը.

5) գործատուի, ինչպես նաև նոտարի և անհատ ձեռնարկատիրոջ հարկ վճարողի հաշվառման համարը.

6) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած այլ տեղեկություններ:

9. Կուտակային հատկացումները և սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված տեղեկատվությունը փոխանցելու հետ կապված սխալները շտկելու կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը: Մասնակիցների ռեեստրը վարողի հաշվին ավել փոխանցված կուտակային հատկացումները չեն վերադարձվում, այլ հաշվի են առնվում համապատասխան անձանց գծով հետագա կուտակային հատկացումները հաշվարկելիս և վճարելիս:

10. Սոցիալական վճար կատարող անձն իրավունք ունի սոցիալական վճարների կատարմանն ուղղելու սոցիալական փաթեթի գումարները: Այս դեպքում սոցիալական վճար կատարող անձն իրավունք ունի Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով, որպես կատարված սոցիալական վճարների փոխհատուցում, միանվագ ստանալու սոցիալական փաթեթի հաշվում ընթացիկ տարվա հունվարի 1-ի դրությամբ առկա մնացորդը, բայց ոչ ավելի, քան նախորդ տարվա ընթացքում ստացման ենթակա աշխատավարձից և ձեռնարկատիրական եկամուտներից հաշվարկված և փոխանցված սոցիալական վճարների չափն է:

Հոդված 10. Կենսաթոշակային հաշիվ բացելը և վարելը

1. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը անձի անվամբ կենսաթոշակային հաշիվ բացում է անձի կողմից կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմումի կամ սույն օրենքի 9-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված տեղեկատվությունը առաջին անգամ ստանալու հիման վրա (եթե կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմումի հիման վրա անձի անվամբ կենսաթոշակային հաշիվ չի բացվել):

2. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմումի հիման վրա կենսաթոշակային հաշիվ բացելու մասին անմիջապես տեղեկացնում է հարկային մարմնին, իսկ հարկային մարմինը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով տեղեկացնում է գործատուին:

3. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը կենսաթոշակային հաշիվը վարում է մինչև անձի մահանալը, իսկ մասնակցի մահանալու պահին նրա կենսաթոշակային հաշվում հաշվառված փայերի առկայության դեպքում՝ մինչև այդ փայերը սույն օրենքով սահմանված կարգով ժառանգի կենսաթոշակային հաշվին փոխանցելը կամ օրենքով սահմանված կարգով մարելը:

Հոդված 11. Կուտակային հատկացումների հաշվին կենսաթոշակային ֆոնդի փայեր ձեռք բերելը

1. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը հարկային մարմնի տրամադրած՝ սույն օրենքի 9-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված տեղեկատվությունը համադրում է իր մոտ բացված կենսաթոշակային հաշիվների և Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնից ստացված միջոցների հետ, որից անմիջապես հետո, սակայն ոչ ուշ, քան սույն օրենքի 9-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված գումարը ստանալուց, իսկ գումարը ստանալու դրությամբ կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրություն կատարված չլինելու դեպքում՝ համապատասխան ընտրությունը կատարվելուց հետո՝ 1 աշխատանքային օրվա ընթացքում՝

1) յուրաքանչյուր անձի համար (օգտին) կատարված կուտակային հատկացման դիմաց տվյալ անձի անվամբ բացված կենսաթոշակային հաշվին է փոխանցում սույն օրենքով սահմանված կարգով ընտրված կենսաթոշակային ֆոնդի՝ կուտակային հատկացմանը համարժեք քանակով փայեր՝ հիմք ընդունելով տվյալ ֆոնդի փայի տեղաբաշխման գինը.

2) սույն մասի 1-ին կետի համաձայն՝ կենսաթոշակային հաշիվներին փոխանցված փայերի տեղաբաշխման գնին համարժեք գումարը փոխանցում է համապատասխան կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուի նշած հաշվին.

3) յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին ներկայացնում է տեղեկատվություն՝ սույն մասի 1-ին կետի համաձայն կենսաթոշակային հաշիվներին փոխանցված համապատասխան կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի քանակի և սույն մասի 2-րդ կետի համաձայն փոխանցված գումարի վերաբերյալ՝ առանց բացահայտելու այն անձանց, որոնց համար կատարվել են փոխանցումները:

2. Կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի թողարկումը կազմակերպում է մասնակիցների ռեեստրը վարողը սույն օրենքի, դրա հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերի, կենսաթոշակային ֆոնդի կանոնների և կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի և պահառուի հետ կնքված պայմանագրի համաձայն:

3. Կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով չեն կարող սահմանվել մեկ անձի գծով ձեռք բերվող պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի քանակի կամ դրա դիմաց վճարվող գումարի սահմանափակումներ:

4. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչներին տրամադրում է տեղեկատվություն կուտակային հատկացումների ընդհանուր գումարի մասին: Տեղեկատվությունը տրամադրվում է կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչներին՝ առանց որևէ այլ տեղեկության, որը նրանց հնարավորություն կտա նույնականացնելու կոնկրետ անձին: Մասնակիցների ռեեստրը վարողը կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչներին չի կարող տրամադրել այլ տեղեկատվություն, քան նախատեսված է սույն օրենքի 19-րդ հոդվածի 7-րդ մասով:

5. Կենսաթոշակային ֆոնդի փայի սկզբնական անվանական արժեքը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

6. Կենտրոնական բանկն իր նորմատիվ իրավական ակտերով կարող է սահմանել կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի թողարկման ընթացակարգի նկատմամբ պահանջներ:

Հոդված 12. Կենսաթոշակային հաշվի վերաբերյալ տեղեկատվություն տրամադրելը

1. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը տարին մեկ անվճար, ոչ ուշ, քան մինչև ապրիլի 15-ը տեղեկատվություն է տրամադրում անձին նրա կենսաթոշակային հաշվում արտացոլված նախորդ օրացուցային տարվա տվյալների մասին, բացառությամբ սույն հոդվածով նախատեսված դեպքերի:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված տեղեկատվությունը առաջին անգամ անձին ներկայացվում է կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմումում նշված հասցեով, թղթային տարբերակով, եթե նա այլ տարբերակ չի ընտրել: Երկրորդ և հետագա անգամները սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված տեղեկատվությունը ներկայացվում է ըստ նրա ընտրության՝ թղթային կամ էլեկտրոնային տարբերակով, որի համար անձը սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված կարգով դիմում է ներկայացնում մասնակիցների ռեեստրը վարողին:

3. Եթե սոցիալական վճար կատարող անձը չի ներկայացրել կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմում, ապա սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված տեղեկատվությունը առաջին անգամ ներկայացվում է բնակչության պետական ռեգիստրում նշված՝ Հայաստանի Հանրապետությունում բնակության վայրի հասցեով: Եթե սոցիալական վճար կատարող անձը չի ներկայացրել կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմում և բնակչության պետական ռեգիստրում հաշվառված չէ Հայաստանի Հանրապետությունում բնակության վայրի հասցեով (կամ առկա չէ լիարժեք հասցե), ապա սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված տեղեկատվությունը չի տրամադրվում:

4. Եթե անձը չի կատարում սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված տեղեկատվությունը երկրորդ և հետագա անգամները ստանալու եղանակի ընտրություն, ապա երկրորդ և հետագա անգամները սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված տեղեկատվությունը չի տրամադրվում:

5. Եթե անձը ներկայացրել է սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դիմում, ապա դիմում ներկայացնելուց հետո սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված տեղեկատվությունը չի տրամադրվում:

6. Մասնակիցը կարող է իր ցանկությամբ դադարեցնել և վերականգնել տեղեկատվության ստացումը՝ այդ մասին սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված կարգով դիմում ներկայացնելով մասնակիցների ռեեստրը վարողին: Սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դիմում ներկայացրած անձը կարող է վերականգնել տեղեկատվության ստացումը միայն սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 11-րդ մասով սահմանված դիմումը ներկայացնելուց հետո:

7. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված տեղեկատվությունը ներկայացնելու ձևը, բովանդակությունը և կարգը, ինչպես նաև տեղեկատվության ստացման տարբերակների ընտրության, տեղեկատվության ստացման դադարեցման ու տեղեկատվության ստացման վերականգնման համար դիմելու կարգը, դիմումի ձևը և բովանդակությունը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

8. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը մասնակցին նրա կենսաթոշակային հաշվի վերաբերյալ սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված տեղեկատվությունը տարեկան 1 անգամից ավելի թղթային տարբերակով տրամադրելու, ինչպես նաև այլ լրացուցիչ տեղեկատվություն տրամադրելու համար կարող է մասնակցից գանձել վճար, որի չափը չի կարող գերազանցել դրա պատրաստման և տրամադրման համար կատարված ծախսերը՝ գումարած մասնակիցների ռեեստրը վարողի ողջամիտ շահույթը:

9. Մասնակիցների ռեեստր վարողը օրական թարմացված տեղեկատվություն է տեղադրում իր ինտերնետային կայքում՝ Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված բովանդակությամբ և կարգով:

Մասնակիցների ռեեստրը վարողը պետք է ապահովի յուրաքանչյուր մասնակցի հնարավորությունը մասնակիցների ռեեստր վարողի ինտերնետային կայքի միջոցով անվճար հասանելիություն ունենալու իր անհատական կենսաթոշակային հաշվի վերաբերյալ տեղեկատվությանը: Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ կարող են սահմանվել այդպիսի մուտքի ապահովմանը ներկայացվող այնպիսի պահանջներ, որոնք հնարավոր է ապահովել տվյալ պահին Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառվող՝ անձը նույնականացնող և տեղեկատվության գաղտնիությունը ապահովող ծրագրային և տեխնիկական միջոցների օգտագործմամբ:

Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով կարող են պահանջներ սահմանվել մասնակիցների ռեեստրը վարող անձի կողմից հրապարակման այլ միջոցներով հրապարակվող տեղեկությունների կազմի, հրապարակման ձևի և կարգի նկատմամբ:

Հոդված 13. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի կարգավիճակը և դրանց շրջանառության սահմանափակումները

1. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայը սոցիալական նպատակներով թողարկվող անվանական արժեթուղթ է, որը հավաստում է դրա տիրոջ (քաղաքացու)՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով կուտակային կենսաթոշակ ստանալու իրավունքը:

2. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը պետությունը ձեռք է բերում սոցիալական վճար կատարող անձանց համար (օգտին)՝ յուրաքանչյուր անձի համար սույն

օրենքի 11-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված չափով: Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը պետության կողմից դրանց ձեռքբերման պահից հանդիսանում են մասնակցի սեփականությունը:

3. Մասնակցի լռությունը (պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի սեփականությունից հրաժարվելու վերաբերյալ դիմում չներկայացնելը) համարվում է մասնակցի կողմից կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի սեփականությունն ընդունելու կամքի արտահայտություն (պետության կողմից հօգուտ իրեն կնքված և կնքվելիք կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի ձեռքբերման պայմանագրերով իր իրավունքից օգտվելու ցանկության հայտնում): Մասնակիցը ցանկացած ժամանակ կարող է հրաժարվել կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի սեփականությունից՝ այդ մասին գրավոր դիմում ներկայացնելով մասնակիցների ռեեստրը վարողին: Կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի սեփականությունից հրաժարվելու իրավունքից անձը կարող է օգտվել միայն մեկ անգամ:

4. Անձի կողմից մեկ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայի ընդունումը նշանակում է սույն օրենքով սահմանված կարգով իր համար ձեռք բերված բոլոր պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի ընդունում՝ անկախ դրանց թողարկման ժամկետից: Կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մասնակի ընդունում կամ կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի սեփականությունից մասնակի հրաժարում չի թույլատրվում:

5. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը կարող են տիրապետվել, տնօրինվել, օգտագործվել բացառապես սույն օրենքով սահմանված կարգով և նպատակներով: Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերով հավաստվող իրավունքները են-թակա չեն փոխանցման, բացառությամբ սույն օրենքով նախատեսված դեպքերի:

6. Մասնակցի կողմից մասնակիցների ռեեստրը վարողին կենսաթոշակային ֆոնդի փայերից հրաժարվելու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու դեպքում կենսաթոշակային ֆոնդի փայերն անցնում են պետության սեփականությանը:

7. Մասնակցի կողմից կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի սեփականությունից հրաժարվելու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու դեպքում պետությունը շարունակում է սույն օրենքով սահմանված կարգով տվյալ անձի համար (օգտին) կուտակային հատկացումների փոխանցումը, որոնց դիմաց ձեռք բերված (տվյալ անձի անունով բացված կենսաթոշակային հաշվին փոխանցված) կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը հանդիսանում են պետության սեփականությունը:

8. Պետությունը սույն հոդվածի 6-րդ և 7-րդ մասերով սահմանված դեպքերում չի կարող ընտրել ֆոնդեր և (կամ) փոխանակել կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը: Ֆոնդի ընտրություն չկատարած անձի համար կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրությունը կատարվում է սույն օրենքի 34-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

9. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կանոնները պետք է սահմանեն կենսաթոշակային ֆոնդի փայի տնօրինման, տիրապետման և օգտագործման՝ սույն օրենքով սահմանված սահմանափակումները և պայմանները:

10. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի սեփականությունից հրաժարվելու վերաբերյալ դիմում ներկայացրած անձն իրավունք չունի սույն օրենքով սահմանված կարգով ընտրելու պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդ կամ ֆոնդի կառավարիչ, փոխանակելու փայերը, դիմելու կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման և մարման արդյունքում ձևավորված դրամական միջոցները ստանալու համար մինչև մասնակիցների ռեեստրը վարողին սույն հոդվածի 11-րդ մասով սահմանված դիմումը ներկայացնելը:

11. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դիմում ներկայացրած անձը ցանկացած ժամանակ կարող է դիմում ներկայացնել մասնակիցների ռեեստրը վարողին՝ իր անունով բացված կենսաթոշակային հաշվին փոխանցված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի սեփականությունն ընդունելու վերաբերյալ, որի դեպքում նախկինում իր կողմից սույն հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն ներկայացրած դիմումը համարվում է չեղարկված: Սույն մասով նախատեսված դիմում ներկայացրած անձի համար պետության կողմից հօգուտ իրեն նախկինում ձեռք բերված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի նկատմամբ սեփականության իրավունքը իրեն է փոխանցվում դիմումը մասնակիցների ռեեստրը վարողին ներկայացնելու պահից, իսկ հետագայում ձեռք բերվելիք փայերի նկատմամբ սեփականության իրավունքը՝ պետության կողմից դրանք ձեռք բերելու պահից: Սույն մասով նախատեսված իրավունքից կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի սե-

փականությունից հրաժարման դիմում ներկայացրած անձը կարող է օգտվել միայն մեկ անգամ:

12. Մասնակիցն իրավունք ունի դիմելու կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման և մարման արդյունքում ձևավորված դրամական միջոցները ստանալու համար միայն սույն օրենքի 11-րդ և 12-րդ գլուխներով նախատեսված դեպքերում և կարգով:

13. Կենսաթոշակային ֆոնդի փայը մասնակցի կողմից չի կարող՝

1) գրավադրվել.

2) ներդրվել իրավաբանական անձի կանոնադրական կապիտալում.

3) նվիրաբերվել կամ օտարվել որևէ այլ եղանակով, բացառությամբ սույն օրենքով նախատեսված դեպքերի.

4) օգտագործվել որևէ այլ եղանակով, քան սահմանված է սույն օրենքով:

14. Մասնակցի պարտավորությունների համար մասնակցին պատկանող պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի վրա բռնագանձում չի կարող տարածվել մինչև նրա կենսաթոշակային տարիքը լրանալը:

15. Կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի սեփականությունից հրաժարված անձի մահվան դեպքում կենսաթոշակային հաշվում հաշվառված կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերը մարվում են, և ձևավորված դրամական միջոցները փոխանցվում են Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե:

Հոդված 14. Հարկային մարմնի իրավասությունները

1. Հարկային մարմինը՝

1) օրենսդրությամբ սահմանված կարգով վարում է կուտակային բաղադրիչի անձնավորված հաշվառման տվյալների բազան.

2) յուրաքանչյուր ամիս գործատուներից ընդունում է սոցիալական վճարների մասին անհատական հաշվարկները և օրենքով սահմանված կարգով ստուգում դրանց հավաստիությունը.

3) «Եկամտային հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով եկամտային հարկի համար սահմանված ժամկետում նոտարներից, անհատ ձեռնարկատերերից ու ինքնազբաղված անձանցից ընդունում է սոցիալական վճարների մասին հաշվարկները և օրենքով սահմանված կարգով ստուգում դրանց հավաստիությունը.

4) յուրաքանչյուր ամիս գործատուներից ստացված անձնավորված տեղեկատվությունը համադրում է անձնավորված հաշվառման տվյալների բազայի հետ.

5) համադրում է նոտարներից, անհատ ձեռնարկատերերից ու ինքնազբաղված անձանցից ստացված անձնավորված տեղեկատվությունը՝ անձնավորված հաշվառման տվյալների բազայի հետ.

6) իրականացնում է գործատուների, նոտարների, անհատ ձեռնարկատերերի և ինքնազբաղված անձանց կողմից կատարվող սոցիալական վճարների հավաքումը և հաշվետվություն է ներկայացնում հավաքումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմին.

7) կատարված սոցիալական վճարների և գործատուներից, անհատ ձեռնարկատերերից, նոտարներից ու ինքնազբաղված անձանցից ստացված տեղեկատվության միջև սխալներ հայտնաբերելու դեպքում տեղեկացնում է նրանց այդ մասին: Նրանք պարտավոր են շտկել սխալները և ներկայացնել ճշգրտված հաշվարկ սույն օրենքի 9-րդ հոդվածի 9-րդ մասով նախատեսված՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ սահմանված կարգով.

8) ուսումնասիրում է գործատուների, նոտարների, անհատ ձեռնարկատերերի և ինքնազբաղված անձանց կատարած սոցիալական վճարների վերաբերյալ բողոքները և սխալները և անհրաժեշտության դեպքում պահանջում է ներկայացնել ճշգրտված հաշվարկներ.

9) գործատուներից, նոտարներից, անհատ ձեռնարկատերերից ստացված հաշվարկների հիման վրա հաշվարկում է մասնակիցների օգտին փոխանցվող կուտակային հատկացումների չափը.

10) համապատասխան հանձնարարականներ է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մար-

մին՝ կամուրջ հաշվին մուտքագրված գումարները (կուտակային հատկացումները) մասնակիցների ռեեստրը վարողի՝ Կենտրոնական բանկում գտնվող հաշվին փոխանցելու համար.

11) կատարված կուտակային հատկացումների վերաբերյալ անձնավորված տեղեկատվություն է ներկայացնում մասնակիցների ռեեստրը վարողին.

12) պատասխանում է մասնակիցների գրավոր դիմումներին՝ կապված սոցիալական վճարների (հաշվետվությունների) և կուտակային հատկացումների հետ.

13) իր իրավասությունների շրջանակում ընդունում է նորմատիվ իրավական ակտեր և իրականացնում ստուգումներ.

14) հաշվետվություններ է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմին կուտակային բաղադրիչի անձնավորված հաշվառման բազայի և դրա վարման վերաբերյալ նման պահանջի առկայության դեպքում.

15) իրականացնում է սույն օրենքից և այլ օրենքներից բխող այլ լիազորություններ:

Հոդված 15. Կենտրոնական բանկի լիազորությունները

1. Կենտրոնական բանկը՝

1) սահմանում է կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների նկատմամբ կանխարգելիչ պահանջներ, այդ թվում՝ շուկայական, գործառնական, իրացվելիության և այլ ռիսկերի հետ կապված կանխարգելիչ պահանջներ.

2) գրանցում է կենսաթոշակային ֆոնդի կանոնները.

3) սահմանում է կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչների կողմից մասնակիցներին ներկայացվող (կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի դեպքում), ինչպես նաև հրապարակվող հաշվետվությունների ձևը, ներկայացնելու կարգը.

4) կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչներից ստացված հաշվետվական տեղեկատվության հիման վրա մշակում և հրապարակում է կուտակային բաղադրիչի վերաբերյալ հանրային իրազեկման տեղեկատվական նյութեր.

5) վերահսկում է կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչների, պահառուների, մասնակիցների ռեեստրը վարողի և հաշվի օպերատորի (իր իրավասության շրջանակներում) գործունեության համապատասխանությունը սույն օրենքի և այլ նորմատիվ իրավական ակտերի պահանջներին, սահմանում է հեռակա վերահսկողության շրջանակներում Կենտրոնական բանկի կողմից պահանջվող՝ Կենտրոնական բանկ ներկայացվող հաշվետվությունների, տեղեկանքների, բացատրագրերի և նմանատիպ այլ փաստաթղթերի կամ տեղեկությունների ներկայացման կարգն ու ժամկետները.

6) կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչներից, պահառուներից և մասնակիցների ռեեստրը վարողից ընդունում է սահմանված կարգով ներկայացված հաշվետվությունները և վերլուծում դրանք.

7) իր լիազորությունների շրջանակում ստուգումներ է իրականացնում մասնակիցների ռեեստրը վարողի, հաշվի օպերատորների, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների և պահառուների մոտ.

8) սահմանում է մասնակիցների ռեեստրի վարման, այդ թվում՝ կենսաթոշակային հաշիվների վարման, սույն օրենքի և այլ իրավական ակտերի համաձայն կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի թողարկման, ինչպես նաև կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների պահառության ընդհանուր կանոնները.

9) սահմանում է հաշվի օպերատորների գործունեության կարգը.

10) սահմանում է մասնակցի կողմից մասնակիցների ռեեստր վարողին ներկայացվող դիմումների, ինչպես նաև մասնակիցների ռեեստր վարողի կողմից մասնակիցներին ներկայացվող հաշվետվությունների և այլ տեղեկությունների տրամադրման ձևը և կարգը, բացառությամբ սույն օրենքի 12-րդ հոդվածի 7-րդ մասով և 33-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված դեպքերի.

11) իրականացնում է սույն օրենքից և այլ իրավական ակտերից բխող այլ գործառույթներ:

Հոդված 16. Մասնակիցների ռեեստրը վարողի գործառույթները

1. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը սույն օրենքի, սույն օրենքի հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերի, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ կնքված պայմանագրի հիման վրա՝

1) իրականացնում է սույն օրենքով և այլ իրավական ակտերով մասնակիցների ռեեստրը վարողին վերապահված գործառույթները.

2) սույն օրենքով սահմանված կարգով բացում և վարում է մասնակիցների կենսաթոշակային հաշիվները.

3) սույն օրենքի 5-րդ հոդվածով սահմանված անձանց համար կենսաթոշակային հաշիվներ բացելու դեպքում տեղեկացնում է այդ մասին հարկային մարմնին.

4) մասնակցի ցանկության դեպքում տեխնիկական միջոցներով ապահովում է մասնակցի կողմից կենսաթոշակային ֆոնդի, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի ընտրության, ինչպես նաև նրա հաշվի քաղվածքում առկա տեղեկատվության գաղտնիությունը: Սույն կետում նշված գաղտնիության ապահովման կարգը սահմանում է մասնակիցների ռեեստրը վարողը՝ համաձայնեցնելով այն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ.

5) սույն օրենքի, դրա հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերի, կենսաթոշակային ֆոնդի կանոնների և կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի և պահառուի հետ կնքված պայմանագրի համաձայն՝ կազմակերպում է կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի թողարկումը, դրանց մուտքագրումը կենսաթոշակային հաշիվներին, մասնակիցների կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի մարումը.

6) կուտակային հատկացումները Կենտրոնական բանկում բացված իր հաշվից փոխանցում է կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուի նշած համապատասխան կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի հաշվին՝ առանց բացահայտելու ընտրություն կատարած մասնակիցներին.

7) սույն օրենքի 12-րդ հոդվածով սահմանված կարգով տեղեկատվություն է տրամադրում մասնակիցներին կենսաթոշակային հաշիվների վերաբերյալ.

8) մասնակցի դիմումի հիման վրա սույն օրենքով սահմանված ժամկետում կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուի հետ համատեղ կազմակերպում է մեկ կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի փոխանակումը մեկ այլ կենսաթոշակային ֆոնդի փայերով.

9) կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուի հետ համատեղ կազմակերպում է մասնակցին պատկանող պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման արդյունքում ստացված միջոցների փոխանցումը ապահովագրական ընկերությանը՝ սույն օրենքի համաձայն անուիտետի պայմանագիր կնքելու նպատակով.

10) կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուի հետ համատեղ կազմակերպում է միանվագ և ծրագրային վճարների կատարումը.

11) ժառանգների կամահայտության հիման վրա փոխանցում է մահացած մասնակցի կենսաթոշակային հաշվին պահվող փայերը, իսկ փայերն անժառանգ ճանաչվելու դեպքում մարում է կենսաթոշակային փայերը և ձևավորված դրամական միջոցները փոխանցում պետական բյուջե.

12) Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված կարգով, բովանդակությամբ և պարբերականությամբ հաշվետվություններ է ներկայացնում Կենտրոնական բանկին.

13) իրականացնում է սույն օրենքից, սույն օրենքի հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերից, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ու մասնակիցների ռեեստրը վարողի միջև կնքված պայմանագրից և կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններից բխող այլ գործառույթներ:

2. Մասնակիցների ռեեստրը վարողի փոփոխության կամ նրա գործունեության դադարեցման դեպքում մասնակիցների ռեեստրը փոխանցվում է մասնակիցների ռեեստր վարող այլ անձի կամ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը: Մասնակիցների ռեեստրի փոխանցման կարգը, ձևը և ժամկետները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 17. Հաշվի օպերատորի գործառույթները

1. Հաշվի օպերատորը սույն օրենքով և դրա հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված կարգով միջնորդավորում է մասնակիցների ռեեստր վարողի կողմից մասնակիցներին մատուցվող ծառայությունները, այդ թվում՝

1) կենսաթոշակային հաշիվ բացելը.

2) մասնակցի անձնական տվյալներում փոփոխություն կատարելը.

3) մասնակցի կողմից ֆոնդի ընտրությունը և (կամ) փոփոխությունը, կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի փոխանակումը, այլ փաստաթղթերի կամ տեղեկությունների ընդունումը և մասնակիցների ռեեստրը վարողին դրանց փոխանցումը.

4) մասնակցի կենսաթոշակային հաշվի վերաբերյալ մասնակիցների ռեեստրը վարողից տեղեկատվության ստացումը և փոխանցումը մասնակցին:

2. Հաշվի օպերատորը պետք է ապահովի իր գործառույթների կատարման ընթացքում մասնակիցների, նրանց կատարած ընտրության և այլնի մասին իրեն հայտնի դարձած տեղեկատվության գաղտնիությունը:

3. Հաշվի օպերատոր չի կարող լինել կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի և (կամ) պահառուի հետ փոխկապակցված անձը:

4. Հաշվի օպերատորին և նրա աշխատակիցներին արգելվում է գովազդել որևէ կենսաթոշակային ֆոնդ կամ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, խորհուրդ տալ կամ որևէ այլ կերպ ուղղորդել իրենց դիմող անձանց ընտրելու որևէ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կամ կենսաթոշակային ֆոնդ:

Հոդված 18. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնի գործառույթները

1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմինը՝

1) հարկային մարմնին տեղեկացնում է կուտակային հատկացումների կատարման մասին և համապատասխան հանձնարարական ստանալու դեպքում գանձապետական համակարգի միջոցով ապահովում է կուտակային հատկացումների փոխանցումը մասնակիցների ռեեստրը վարողին.

2) իրականացնում է կանխատեսումներ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարում պետական բյուջեից սույն օրենքի համաձայն մասնակիցների համար (օգտին) կատարվող վճարների չափի վերաբերյալ, որոնք հաշվի են առնվում յուրաքանչյուր տարի պետական բյուջեի նախագիծը կազմելիս.

3) իրականացնում է սույն օրենքից և այլ իրավական ակտերից բխող այլ գործառույթներ:

ԳԼՈՒԽ 4

ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔ

Հոդված 19. Կենսաթոշակային գաղտնիքի պահպանումը

1. Կենսաթոշակային գաղտնիք կազմող տեղեկությունների հրապարակումն այն անձի, պետական մարմնի կամ պաշտոնատար անձի կողմից, որին այդ տեղեկությունները վստահված են եղել, հայտնի են դարձել նրա ծառայության կամ աշխատանքի կապակցությամբ կամ տրամադրվել են սույն օրենքով սահմանված կարգով, արգելվում է, բացառությամբ սույն գլխով նախատեսված դեպքերի:

Կենսաթոշակային գաղտնիք կազմող տեղեկության հրապարակում է համարվում այդ տեղեկությունը (կամ դրա ցանկացած կրիչը) բանավոր կամ գրավոր ձևով զանգվածային լրատվության միջոցներով կամ այլ կերպ հրապարակելը, երրորդ անձին հայտնի դարձնելը կամ տարածելը, երրորդ անձանց նման տեղեկություններ հայթայթելու հնարավորություն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ընձեռելը (թույլատրելը, չխոչընդոտելը կամ այդ տեղեկության պահպանման կարգի խախտման հետևանքով դրա հրապարակումը հնարավոր դարձնելը):

2. Գործատուն, պետական լիազոր մարմինները, Կենտրոնական բանկը, մասնակիցների ռեեստրը վարողը, հաշվի օպերատորը, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը և պահառուն, ինչպես նաև երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձը պարտավոր են տեխնիկական այնպիսի միջոցներ ձեռնարկել և կազմակերպչական այնպիսի կանոններ

սահմանել, որոնք անհրաժեշտ են կենսաթոշակային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները պատշաճ պահպանելու համար:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված անձանց ղեկավարներին, ծառայողներին, նախկինում ղեկավար կամ ծառայող հանդիսացող անձանց, ինչպես նաև այն անձանց և կազմակերպություններին, որոնք սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված անձանց ծառայություններ (աշխատանքներ) են մատուցում կամ մատուցել են նախկինում, արգելվում է ծառայության կամ աշխատանքի կապակցությամբ իրենց վստահված կամ հայտնի դարձած կենսաթոշակային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները հրապարակելը, ինչպես նաև իրենց անձնական կամ երրորդ անձանց շահերից ելնելով՝ դրանք օգտագործելը, երրորդ անձանց կողմից այդպիսի օգտագործման հնարավորություն ուղղակի կամ անուղղակի ընձեռելը, այն է՝ թույլատրելը, չխոչընդոտելը կամ նման տեղեկությունների պահպանման կարգի խախտման հետևանքով այն հնարավոր դարձնելը:

4. Գործատուն, մասնակիցների ռեեստրը վարողը, հաշվի օպերատորը, հարկային մարմինը, ինչպես նաև երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձը կարող են դատարանում հրապարակել կենսաթոշակային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները մասնակցի վերաբերյալ՝ մասնակցի իրավունքներն ու օրինական շահերը պաշտպանելու անհրաժեշտության դեպքում և սահմաններում, եթե վեճը ծագել է մասնակցի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի կամ հաշվի օպերատորի կամ հարկային մարմնի կամ գործատուի կամ երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձի միջև:

5. Գործատուները, մասնակիցների ռեեստրը վարողը և հարկային մարմինը պարտավոր են մասնակիցների շահերի պաշտպանության նպատակով մեկը մյուսին տեղեկատվություն տրամադրել մասնակիցների կենսաթոշակային հաշիվների վերաբերյալ, բացառությամբ մասնակցի ընտրած կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, կենսաթոշակային ֆոնդի և մասնակցի կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի վերաբերյալ տեղեկատվության:

6. Կենտրոնական բանկը և երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձը երաշխիքային ֆոնդի գործունեության արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով անհրաժեշտ տեղեկություններ են փոխանակում՝ Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված ձևով և կարգով:

7. Մասնակիցների ռեեստր վարողը կամ հարկային մարմինը մասնակիցների վերաբերյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին կարող է տրամադրել հետևյալ տեղեկատվությունը.

1) տվյալ կառավարչի կողմից կառավարվող յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդի մասնակիցների թիվը.

2) այն մասնակիցների թիվը, որոնց համար (օգտին) տվյալ կառավարչի կողմից կառավարվող յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդին կատարվում են կուտակային հատկացումներ.

3) տվյալ կառավարչի կողմից կառավարվող յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդին միացած (սույն օրենքի 33-րդ կամ 34-րդ հոդվածի կամ 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդն ընտրած) մասնակիցների թիվը.

4) այլ ֆոնդերի փայերի փոխանակման արդյունքում տվյալ կառավարչի յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդի փայեր ձեռք բերած մասնակիցների թիվը.

5) այն մասնակիցների թիվը, որոնց համար (օգտին) այլ կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության հիմքով դադարեցվել է տվյալ կառավարչի յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդին կուտակային հատկացումների կատարումը.

6) փայերի փոխանակման հիմքով տվյալ կառավարչի կողմից կառավարվող յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդից դուրս եկած մասնակիցների թիվը.

7) տարվա ընթացքում տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդի՝ կենսաթոշակային տարիքը լրացող մասնակիցների թիվը և նրանց պատկանող փայերի քանակը.

8) տարվա ընթացքում կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդից ծրագրային վճար ստացող մասնակիցների թիվը, նրանց պատկանող փայերի ընդհանուր քանակը և ընդհանուր հաշվարկային արժեքը.

9) սույն օրենքի 11-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով սահմանված տեղեկատվությունը:

8. Սույն հոդվածի 7-րդ մասի 1-6-րդ կետերում նշված տեղեկատվությունը կարող է ներկայացվել ըստ մասնակիցների տարիքային կազմի (նվազագույնը 5 տարվա բաշխվածությամբ), սեռի, մասնակիցներին պատկանող փայերի ընդհանուր քանակի և ընդհանուր հաշվարկային արժեքի, կատարված կուտակային հատկացումների չափի (նվազագույնը տասը հազար դրամի բաշխվածությամբ), ինչպես նաև ըստ մարզերի (Երևան քաղաքի):

9. Սույն հոդվածի 7-րդ մասով նախատեսված տեղեկատվությունը չի կարող ներկայացվել ավելի հաճախ, քան ամսական պարբերականությամբ:

10. Մասնակիցների ռեեստր վարողը և հարկային մարմինը պարտավոր են ապահովել իրենց մոտ առկա կամ հաշվարկման համար հիմք հանդիսացող այլ տեղեկատվության հասանելիության բացառումը կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների համար, որը կարող է օժանդակել կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին ի հայտ բերելու կոնկրետ մասնակցին կամ կոնկրետ գործատուին, որտեղ աշխատում է մասնակիցը:

Հոդված 20. Կենսաթոշակային գաղտնիքի տրամադրումը քրեական հետապնդում իրականացնող մարմիններին

1. Գործատուն, մասնակիցների ռեեստրը վարողը, հաշվի օպերատորը, հարկային մարմինը կենսաթոշակային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները քրեական հետապնդում իրականացնող մարմիններին, սույն օրենքին համապատասխան, տրամադրում են միայն Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքին համապատասխան կայացված դատարանի որոշման հիման վրա:

2. Գործատուն, մասնակիցների ռեեստրը վարողը, հարկային մարմինը պարտավոր են դատարանի որոշումը ստանալուց հետո՝ երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում, քրեական հետապնդում իրականացնող մարմնին կամ նրա լիազորած անձին տրամադրել տվյալ որոշմամբ պահանջվող տեղեկությունները:

3. Արգելվում է մասնակիցներին տեղեկացնել նրանց մասին կենսաթոշակային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները քրեական հետապնդում իրականացնող մարմիններին տրամադրելու փաստի մասին:

4. «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված տեղեկատվությունը Կենտրոնական բանկի կողմից վերլուծվելու արդյունքում, եթե պարզվում է, որ տեղի է ունեցել փողերի լվացման կամ ահաբեկչության ֆինանսավորման դեպք կամ փորձ, ապա Կենտրոնական բանկն ուղղակիորեն հաղորդում է ներկայացնում քրեական հետապնդում իրականացնող համապատասխան մարմին:

Հոդված 21. Կենսաթոշակային գաղտնիքի տրամադրումը դատարանին

1. Գործատուն, մասնակիցների ռեեստրը վարողը, հարկային մարմինը քաղաքացիական և քրեական գործերի կողմ հանդիսացող մասնակցի վերաբերյալ կենսաթոշակային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները, սույն օրենքին համապատասխան, տրամադրում են դատարանին միայն վերջինիս՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության կամ քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված կարգով ընդունված որոշման հիման վրա:

2. Գործատուն, մասնակիցների ռեեստրը վարողը, հարկային մարմինը պարտավոր են դատարանի որոշումը ստանալու պահից՝ երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում, դատարանին կամ դատարանի լիազորած անձին տրամադրել տվյալ որոշմամբ, վճռով կամ դատավճռով պահանջվող տեղեկությունները և փաստաթղթերը:

Հոդված 22. Կենսաթոշակային գաղտնիքի տրամադրումը մասնակցի ժառանգներին

1. Գործատուն, մասնակիցների ռեեստրը վարողը, հարկային մարմինը մասնակցի վերաբերյալ կենսաթոշակային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները, սույն օրենքին համապատասխան, տրամադրում են տվյալ մասնակցի ժառանգներին, եթե վերջիններս ժառանգության իրավունքները հիմնավորող փաստաթղթեր են ներկայացրել:

2. Գործատուն, մասնակիցների ռեեստրը վարողը, հարկային մարմինը պարտավոր են ժառանգության իրավունքները հիմնավորող փաստաթղթերը ստանալու օրվանից հետո՝ տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում, նրանց հաղորդել մասնակցի վերաբերյալ իրենց մոտ եղած տեղեկությունները և տրամադրել իրենց մոտ առկա փաստաթղթերը:

3. Գործատուի, մասնակիցների ռեեստրը վարողի, հարկային մարմնի կողմից, սույն հոդվածին համապատասխան, տեղեկությունները հաղորդելու և փաստաթղթերը ներկայացնելու մերժումը կամ սահմանված ժամկետներում չներկայացնելը կարող է բողոքարկվել դատարան: Մերժման կամ սույն օրենքով սահմանված ժամկետներում տեղեկությունները չհաղորդելու և փաստաթղթերը չներկայացնելու հետևանքով դիմող անձանց կամ կազմակերպություններին պատճառված վնասը ենթակա է հատուցման օրենքով սահմանված կարգով, եթե մերժումը եղել է անհիմն, կամ ժամկետները խախտվել են գործատուի, մասնակիցների ռեեստրը վարողի, հարկային մարմնի մեղքով:

Հոդված 23. Կենսաթոշակային գաղտնիքի տրամադրումը երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձին

1. Բացի սույն օրենքի 19-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված տեղեկությունների փոխանակումից, երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձը Կենտրոնական բանկից կամ կենսաթոշակային գաղտնիքին տիրապետող այլ անձանցից կենսաթոշակային գաղտնիք կազմող (պարունակող) այլ տեղեկատվություն կարող է ստանալ միայն մասնակիցների համար (օգտին) կատարված կուտակային հատկացումների հատուցման դեպք առաջանալու դեպքում՝ Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված կարգով:

ԳԼՈՒԽ 5

ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԸ

Հոդված 24. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի գործառույթները և գործունեության նկատմամբ պահանջները

1. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը, սույն օրենքի համաձայն, իրականացնում է կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարում:

Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարում իրականացնող կառավարիչն իրավունք չունի կառավարելու «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված մասնագիտացված կամ չտարատեսակացված ներդրումային ֆոնդ:

2. Կառավարչի ղեկավարները և աշխատակիցները իրենց պարտականությունների կատարման ընթացքում պարտավոր են գործել՝ ելնելով ֆոնդի մասնակիցների շահերից, իրենց իրավունքներն իրականացնել և ֆոնդի մասնակիցների նկատմամբ իրենց պարտականությունները կատարել բարեխիղճ ու ողջամիտ կերպով, պատշաճ մասնագիտական մակարդակով (ֆիդուցիար պարտականություն):

3. Կառավարիչը պարտավոր է վարել իր սեփական ակտիվների, իր կողմից կառավարվող յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների ու արժեթղթերի փաթեթի առանձնացված հաշվառում:

4. Կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները չեն համարվում կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի սեփականությունը, և դրանց վրա բռնագանձում չի կարող տարածվել կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի պարտավորությունների համար, ներառյալ՝ սնանկության դեպքում:

5. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը օրենքով, Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով և տվյալ ֆոնդի կանոններով սահմանված կարգով օրական կտրվածքով որոշում է իր կառավարման ներքո գտնվող յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդի և ֆոնդի փայերի զուտ ակտիվների արժեքը:

Հոդված 25. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի և իր կողմից կառավարվող ֆոնդի մասին տեղեկատվությունը և դրա հրապարակումը

1. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի վերաբերյալ հրապարակման ենթակա տեղեկությունները պետք է մատչելի լինեն յուրաքանչյուրի համար:

2. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը պարտավոր է մշտապես ունենալ գործող ինտերնետային կայք և այդ կայքում առնվազն հայերենով հրապարակել իր և իր կողմից կառավարվող ֆոնդերի վերաբերյալ առնվազն հետևյալ տեղեկությունները.

1) ֆինանսական հաշվետվությունները (առնվազն վերջին տարեկան և վերջին եռամսյակային) և տարեկան հաշվետվությունների վերաբերյալ արտաքին աուդիտի եզրակացությունը.

2) կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների կազմի և կառուցվածքի վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկատվություն.

3) եկամտաբերության վերաբերյալ տեղեկատվություն.

4) շահութաբաժիններ վճարելու վերաբերյալ որոշումների մասին տեղեկատվություն, ինչպես նաև կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի շահութաբաժնային քաղաքականությունը սահմանող ակտերի պատճենները՝ դրանց առկայության դեպքում.

5) կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունեցող անձանց մասին տեղեկատվություն՝ նրանց անունը (անվանումը), կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կանոնադրական կապիտալում նրանց ունեցած մասնակցության չափը.

6) կառավարչի տնօրենների խորհրդի, գործադիր մարմնի անդամների ցանկը և անձնական տվյալները (անունը, ազգանունը, ծննդյան տարեթիվը և ամսաթիվը, կենսագրությունը):

Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով կարող են սահմանվել սույն մասի 1-6-րդ կետերում նշված, ինչպես նաև այլ տեղեկությունների (բացառությամբ օրենքով սահմանված առևտրային կամ այլ գաղտնիք կամ ծառայողական տեղեկատվություն կազմող տեղեկությունների) հրապարակման ձևը, կարգը (այդ թվում՝ հրապարակման միջոցները) և պարբերականությունը:

3. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչները պարտավոր են իրենց ինտերնետային կայքում կամ հասարակության համար հասանելի այլ ձևով հրապարակել օրական կտրվածքով թարմացված տեղեկություններ՝ իրենց կողմից առաջարկվող կենսաթոշակային ֆոնդերի մասին:

4. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչները պարտավոր են ֆինանսական տարվա ավարտից հետո՝ մինչև մայիսի 1-ը, http://www.azdarar.am հասցեում գտնվող Հայաստանի Հանրապետության հրապարակային ծանուցումների պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակել աուդիտորական եզրակացությունը և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունը:

5. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչն իրավունք չունի իր գովազդում, հրապարակային օֆերտայում կամ իր անունից արված որևէ հայտարարության մեջ օգտագործելու ապակողմնորոշող այնպիսի տեղեկություններ կամ այլ անձանց կողմից այդ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի վերաբերյալ արված հայտարարություններ, որոնք կարող են թյուր ենթադրության կամ տարընթերցման տեղիք տալ տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական շուկայում նրա զբաղեցրած դիրքի, հեղինակության, գործարար համբավի կամ իրավական կարգավիճակի մասին:

6. Կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների եկամտաբերության հաշվարկի մեթոդաբանությունը և եկամտաբերության մասին տեղեկատվության ներկայացման չափանիշները սահմանում է Կենտրոնական բանկը՝ համաձայնեցնելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնի հետ:

7. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կողմից սույն հոդվածի համաձայն հրապարակվող կամ տրամադրվող տեղեկությունները պետք է լինեն հավաստի և ամբողջական:

Հոդված 26. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների կանոնադրական կապիտալին և իրենց կողմից կառավարվող պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդում մասնակցությանը ներկայացվող պահանջները

1. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կանոնադրական կապիտալի նվազագույն չափը սահմանվում է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով, որը չի կարող լինել հինգ հարյուր միլիոն դրամից պակաս՝ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչների համար, և երկու հարյուր միլիոն դրամից պակաս՝ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչների համար:

2. Բացի սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կանոնադրական կապիտալից, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչները պարտավոր են իրենց կողմից կառավարվող յուրաքանչյուր պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդում ունենալ առնվազն մեկ տոկոս մասնակցություն՝ իրենց միջոցներից: Սույն մասով նախատեսված մասնակցության չափի հաշվարկման մեթոդաբանությունը սահմանվում է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով:

3. Սույն հոդվածով նախատեսված տնտեսական նորմատիվները խախտվելու դեպքում կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը պարտավոր է այդ մասին երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում տեղեկացնել Կենտրոնական բանկին և միջոցներ ձեռնարկել խախտումը վերացնելու ուղղությամբ Կենտրոնական բանկի սահմանած ժամկետում, սակայն ոչ ավել, քան չորս ամսվա ընթացքում:

4. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կողմից պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայեր ձեռք բերելու կարգը սահմանվում է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով:

5. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված պահանջը չի տարածվում այն կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների վրա, որոնց մասնակցությունն իրենց կողմից կառավարվող յուրաքանչյուր պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդում գերազանցում է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված չափը: Ընդ որում, սույն մասով նախատեսված պարտադիր մասնակցության չափը չի կարող պակաս լինել մեկ միլիարդ դրամից:

Հոդված 27. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի գործունեության դադարումը և կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչելը

1. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի մասնակիցների ընդհանուր ժողովն իրավունք ունի որոշում կայացնելու կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի լուծարման մասին (ինքնալուծարում), ինչպես նաև կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի միջնորդագրի հիման վրա կարող է ուժը կորցրած ճանաչվել նրա՝ պարտադիր կամ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման թույլտվությունը:

2. Ինքնալուծարման կամ պարտադիր կամ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչվելու համար կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով և դրա հիման վրա ընդունված Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված կարգով և պայմաններով պետք է ստանա Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնությունը:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված նախնական համաձայնությունը ստացած կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը միջոցներ է ձեռնարկում իր կողմից կառավարվող բոլոր կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարումը «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով այլ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի (կառավարիչների) փոխանցելու ուղղությամբ: Ընդ որում, պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման փոխանցման պայմանագիրը կնքվում է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված կարգով անցկացված մրցույթի արդյունքներով հաղթող ճանաչված պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի հետ: Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանվում են պահանջներ սույն մասով նախատեսված մրցույթին ներկայացված հայտերի գնահատման համար, որոնք պետք է հաշվի առնեն հայտը ներկայացնողի սահմանած կառավարման վճարները, նրա ֆինանսական վիճակը, հեղինակությունը, փորձը և այլ հանգամանքներ:

4. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի լիցենզիան կամ պարտադիր կամ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման թույլտվությունը որպես պատժամիջոց ուժը կորցրած ճանաչվելու դեպքում սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված պարտականությունները կատարում է կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը (լուծարային հանձնաժողովը):

Կենսաթոշակային ֆոնդի գործունեության դադարումն իրականացվում է «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

5. Սույն հոդվածով սահմանված՝ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին լուծարման նախնական համաձայնություն տալու կամ նրա լիցենզիան կամ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչվելու մասին որոշում ընդունելուց հետո՝ 3 օրվա ընթացքում, Կենտրոնական բանկը պարտավոր է այդ մասին տեղեկացնել մասնակիցների ռեեստրը վարողին:

6. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը պարտավոր է 10-օրյա ժամկետում տեղեկացնել տվյալ կառավարչի կենսաթոշակային ֆոնդն ընտրած մասնակիցներին կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարումն այլ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի փոխանցվելու, ինչպես նաև կենսաթոշակային ֆոնդի նոր ընտրություն կատարելու նրանց իրավունքի մասին:

7. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի լիցենզիան կամ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման թույլտվությունը ուժը կորցրած ճանաչվելու, ինչպես նաև կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին ինքնալուծարման կամ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչվելու համար Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնությունը ստանալու հիմքով պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդն այլ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի փոխանցվելու պահից 60 օրվա ընթացքում փոխանցված պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի մասնակիցներն իրավունք ունեն սույն օրենքի 35-րդ հոդվածով սահմանված կարգով անվճար փոխելու այդ կենսաթոշակային ֆոնդը:

ԳԼՈՒԽ 6

ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ՊԱՀԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 28. Կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուն

1. Կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների պահառությունն իրականացվում է սույն օրենքով և «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

2. Պահառուն պարտավոր է ակտիվների պահառության ծառայությունները մատուցել պատշաճ մասնագիտական մակարդակով, ճշգրտությամբ և ուշադրությամբ՝ գործելով բարեխղճորեն, ելնելով բացառապես մասնակիցների շահերից (ֆիդուցիար պարտականություն):

3. Պահառուն պարտավոր է տարանջատել պահառության հանձնված յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները իր և այլ անձանց ու ֆոնդերի ակտիվներից և դրանց վերաբերյալ վարել առանձնացված հաշվառում:

4. Կենսաթոշակային ֆոնդի պահառու կարող է լինել Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող այն բանկը, որն «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով առնվազն 2 տարի մատուցում է արժեթղթերի պահառության ծառայություն:

Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին արգելվում է կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների պահառության պայմանագիր կնքել իր հետ փոխկապակցված պահառուի հետ:

5. Այն դեպքում, երբ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները ներդրված են նաև Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս, ապա պահառուն անհրաժեշտության դեպքում կնքում է համապատասխան պայմանագիր օտարերկրյա պահառուի հետ այդ

պահառության գործառույթները նրա միջոցով իրականացնելու համար՝ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան:

6. Պահառուն իրավունք ունի միաժամանակ իրականացնելու երկու և ավելի կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների պահառությունը: Այդ դեպքում պահառուն պարտավոր է տարանջատել և վարել առանձնացված հաշվառում ինչպես իր սեփական, այնպես էլ յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների, դրանց հետ իրականացվող գործառնությունների և գրառումների վերաբերյալ:

7. Կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները չեն համարվում պահառուի սեփականությունը, և դրանց վրա բռնագանձում չի կարող տարածվել պահառուի պարտավորությունների համար, ներառյալ՝ սնանկության դեպքում:

Հոդված 29. Պահառուի գործառույթները

1. Բացի «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված գործառույթներից, պահառուն պարտավոր է Կենտրոնական բանկին ծանուցել կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կողմից սույն օրենքի, Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերի և ֆոնդի կանոնների ու պահանջների խախտման կամ նման խախտման մեջ հիմնավոր կասկածներ ունենալու մասին: Սույն մասում նշված խախտումը բացահայտելու կամ խախտման մեջ կասկածելու դեպքում պահառուն պարտավոր է մեկ օրվա ընթացքում դրա մասին ծանուցել Կենտրոնական բանկին:

2. Կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուն, ի լրումն «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված գործառույթների, իրականացնում է նաև հետևյալ գործառույթները՝

1) կազմակերպում է կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի փոխանակումն այլ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի.

2) կազմակերպում է պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի փոխանակումը այլ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի՝ կենսաթոշակային ֆոնդի մասնակիցների ռեեստրը վարողի հետ համատեղ.

3) մասնակիցների ռեեստրը վարողի և ապահովագրական ընկերության հետ համատեղ կազմակերպում է մասնակցին պատկանող պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման արդյունքում ստացված միջոցների փոխանցումը ապահովագրական ընկերությանը՝ սույն օրենքի համաձայն անուիտետի պայմանագիր կնքելու նպատակով.

4) կազմակերպում է կենսաթոշակային ֆոնդի մասնակցին պատկանող կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարումը՝ ապահովագրական ընկերության հետ կուտակային կենսաթոշակների պայմանագիր կնքելու նպատակով.

5) իրականացնում է սույն օրենքից բխող այլ գործառույթներ:

Հոդված 30. Պահառուի պատասխանատվությունը

1. Պահառուն Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու համար:

2. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի և պահառուի միջև կնքված պայմանագիրը չի կարող սահմանափակել սույն օրենքով և այլ օրենքներով սահմանված պահառուի պատասխանատվությունը:

3. Պահառուն պատասխանատվություն է կրում իր գործողությունների կամ անգործության հետևանքով մասնակիցներին պատճառված վնասի համար: Այդ վնասները չեն կարող հատուցվել պահառության հանձնված պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների հաշվին:

4. Սույն օրենքի և «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն՝ պահառուի պարտականությունների մի մասը այլ պահառուի կողմից իրականացվելու դեպքում (ենթապահառություն) հիմնական պահառուն է պատասխանատվություն կրում պատճառված վնասների համար՝ ըստ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի:

Հոդված 31. Պահառուի փոփոխությունը

1. Պահառուն կարող է իր հայեցողությամբ դադարեցնել կենսաթոշակային ֆոնդի պահառության պայմանագիրը (պայմանագրի կամավոր դադարում)՝ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 90-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

2. Իր հայեցողությամբ պայմանագիրը դադարեցնելու մտադրության դեպքում պահառուն պարտավոր է ենթադրյալ դադարեցման օրվանից առնվազն 90 օր առաջ այդ մասին տեղեկացնել կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին, Կենտրոնական բանկին և մասնակիցների ռեեստրը վարողին (պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի պահառության դեպքում):

3. Պահառուի լիցենզիան ուժը կորցրած ճանաչվելու, ինչպես նաև պահառուի սնանկ ճանաչվելու դեպքերում (գործունեության հարկադիր դադարում) Կենտրոնական բանկը պարտավոր է այդ մասին տեղեկացնել կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին՝ որոշման ընդունման օրվանից հետո՝ 3-օրյա ժամկետում:

4. Տեղեկությունը ստանալուց հետո՝ 60-օրյա ժամկետում, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը պարտավոր է պահառության պայմանագիր կնքել այլ պահառուի հետ:

5. Կենսաթոշակային ֆոնդի պահառության պայմանագիրը դադարելուց հետո պահառուն պարտավոր է կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները և դրանց վերաբերյալ փաստաթղթերը փոխանցել նոր պահառուին: Կենսաթոշակային ֆոնդի պահառության պայմանագրի դադարեցման դեպքում պահառուն պարտավոր է շարունակել կատարել օրենքով, դրա հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերով և կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով սահմանված իր պարտականությունները մինչև նոր պահառուի հետ պայմանագրի կնքումը և վերջինիս ֆոնդի ակտիվների փոխանցումը: Պահառուն շարունակում է պատասխանատվություն կրել մինչև ակտիվները և փաստաթղթերը նոր պահառուին ամբողջությամբ փոխանցելը:

ԳԼՈՒԽ 7

ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 32. Մասնակիցների կողմից պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդ ընտրելու իրավունքը

1. Մասնակիցն իրավունք ունի ընտրելու կենսաթոշակային ֆոնդ: Ընդ որում, յուրաքանչյուր դեպքում մասնակիցը կարող է ընտրել միայն մեկ կենսաթոշակային ֆոնդ: Նույն ժամանակահատվածում մասնակցի համար (օգտին) կատարվող կուտակային հատկացումը չի կարող ուղղվել միաժամանակ մեկից ավելի կենսաթոշակային ֆոնդերի:

2. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների և նրանց կենսաթոշակային ֆոնդերի մասին ամբողջական և թարմացված տեղեկատվությունը պետք է մշտապես առկա լինի մասնակիցների ռեեստրը վարողի (այդ թվում՝ ինտերնետային կայքում) և հաշվի օպերատորի մոտ:

Հոդված 33. Կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրությունը

1. Մասնակիցը կենսաթոշակային ֆոնդ ընտրելու համար մասնակիցների ռեեստրը վարողին է ներկայացնում կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմում՝ առցանց եղանակով (մասնակիցների ռեեստրը վարողի կայքէջի միջոցով) կամ հաշվի օպերատորի միջոցով: Դիմումի ձևը և ներկայացման կարգը սահմանվում են Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված դիմումը պետք է պարունակի առնվազն հետևյալ տեղեկությունները.

1) մասնակցի անունը և ազգանունը, անձնագրի սերիան և համարը, ծննդյան տարին, ամիսը և ամսաթիվը.

2) հանրային ծառայության համարանիշը կամ հանրային ծառայության համարանիշ չունենալու մասին տեղեկանքի համարը.

3) մասնակցի կոնտակտային տվյալները (հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային փոստի հասցեն (առկայության դեպքում), բնակության վայրը և այլն).

4) մասնակցի՝ մասնակիցների ռեեստրը վարողից տեղեկատվություն (կենսաթոշակային հաշվի քաղվածք, նամակ, էլեկտրոնային հաղորդագրություն և այլն) ստանալու նախընտրելի միջոցը.

5) ընտրված կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի անվանումը և կենսաթոշակային ֆոնդը.

6) հավաստում՝ ընտրված կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կառավարման վճարների և ֆոնդի կանոնների հետ համաձայն լինելու մասին.

7) հավաստում, որ տեղյակ է սոցիալական վճարներ կատարելու իր պարտականության մասին և ընդունել է իր համար (օգտին) կուտակային հատկացումների հաշվին ձեռք բերված և ձեռք բերվելիք պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը.

8) դիմումը ներկայացնելու տարին, ամիսը և ամսաթիվը.

9) մասնակցի (մասնակցի լիազոր ներկայացուցչի) ստորագրությունը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դիմումը ներկայացվել է էլեկտրոնային եղանակով, որն ապահովում է անձի նույնականացումը:

3. Մասնակիցը մասնակիցների ռեեստրը վարողին տեղեկացնում է սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դիմումում նշված անձնական տվյալների փոփոխության մասին՝ մասնակիցների ռեեստրը վարողի սահմանած կարգով:

Հոդված 34. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրություն չկատարելը

1. Սույն օրենքի 9-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված տեղեկատվության հիման վրա անձի համար կենսաթոշակային հաշիվ բացելուց հետո՝ 30 օրվա ընթացքում, մասնակցի կողմից կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրություն չկատարվելու դեպքում մասնակցի համար կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրությունը կատարում է մասնակիցների ռեեստրը վարողը՝ ծրագրային մոդուլի միջոցով՝ սահմանված ժամկետին հաջորդող աշխատանքային օրը:

Ծրագրային մոդուլը պատահականության սկզբունքով բաշխում է ընտրություն չկատարած մասնակիցներին բոլոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների միջև այլ մասնակիցների կատարած ընտրությանը համամասնորեն՝ հիմք ընդունելով սույն օրենքի 11-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը մասնակիցների կենսաթոշակային հաշիվներին փոխանցելու օրվան նախորդող օրվա դրությամբ առկա համամասնությունը, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքի:

Կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրություն չկատարած անձանց համար (օգտին) կատարվող կուտակային հատկացումների հաշվին ձեռք են բերվում սույն մասի երկրորդ պարբերությամբ սահմանված սկզբունքով պատահական ընտրված կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի միջին ռիսկայնության (պահպանողական) կենսաթոշակային ֆոնդի փայեր:

2. Եթե անձը չի ներկայացրել կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմում, ապա մասնակիցների ռեեստրը վարողը տվյալ անձի անունից կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի և կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրությունից հետո՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, այդ մասին գրավոր (թղթային) ձևով տեղեկացում է ուղարկում տվյալ անձին (բացառությամբ այն դեպքի, երբ անձը ներկայացրել է սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված դիմում): Ընդ որում, սույն մասի առաջին նախադասությամբ նախատեսված տեղեկացումը պետք է պարունակի Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված տեղեկությունները:

3. Կենտրոնական բանկը կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրություն չկատարած բոլոր մասնակիցների կամ նրանց մի մասի համար սահմանում է կառավարիչների միջև բաշխման կարգ, եթե դա անհրաժեշտ է կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչի մասնակիցների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության, ինչպես նաև կուտակային կենսաթոշակային համակարգի և (կամ) ֆինանսական համակարգի կայունության ապահովման համար:

4. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը պարտավոր է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված կարգով, ժամկետներում և պարբերականությամբ հանրությանը մատչելի դարձնել տեղեկատվություն այն մասին, որ անձի կողմից կենսաթոշակային ֆոնդ չընտրելու դեպքում կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրությունը անձի համար կատարում է մասնակիցների ռեեստրը վարողը՝ ծրագրային մոդուլի միջոցով՝ պատահականության սկզբունքով, որից հետո մասնակցի համար (օգտին) կատարվող հետագա կուտակային հատկացումներն ուղղվում են ընտրված կենսաթոշակային ֆոնդին:

Հոդված 35. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին և կենսաթոշակային ֆոնդը փոխելու մասնակցի իրավունքը

1. Մասնակիցն իրավունք ունի ցանկացած պահի անվճար փոխելու նախկինում ընտրված պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդը՝ իր համար (օգտին) կատարվող հետագա կուտակային հատկացումներն ուղղելու նույն կամ նոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կողմից կառավարվող ցանկացած կենսաթոշակային ֆոնդ, բացառությամբ սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 10-րդ մասով նախատեսված դեպքի:

Սույն մասով սահմանված դեպքում մասնակիցը լրացնում և մասնակիցների ռեեստրը վարողին է ներկայացնում կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմում:

2. Մասնակիցն իրավունք ունի պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի իր փայերը փոխանակելու միայն այլ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերով, բացառությամբ սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 10-րդ մասով նախատեսված դեպքի: Մասնակիցն իրավունք ունի իր պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը փոխանակելու այլ կենսաթոշակային ֆոնդի (նույն կամ այլ կառավարչի կողմից կառավարվող) փայերով՝ մասնակիցների ռեեստրը վարողին ֆոնդի փայերի փոխանակման դիմում ներկայացնելու միջոցով: Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը փոխանակելու դեպքում մասնակցից կարող է գանձվել փոխանակման ենթակա փայերի մարման վճար՝ սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերին համապատասխան:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դիմումը պետք է պարունակի սույն օրենքի 33-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված տեղեկությունները, ինչպես նաև նախկին և նոր ընտրված կենսաթոշակային ֆոնդերի և դրանց կառավարիչների անվանումները: Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դիմումի ձևը սահմանվում է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով:

4. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը մերժում է սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված դիմումը սույն հոդվածի 10-րդ մասով նախատեսված դեպքերում, ինչպես նաև, եթե այն չի համապատասխանում սույն օրենքի կամ սույն օրենքի հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերի պահանջներին:

Մասնակիցների ռեեստրը վարողը պարտավոր է 5-օրյա ժամկետում տեղեկացնել դիմում ներկայացրած մասնակցին դիմումը մերժելու մասին նշելով մերժելու պատճառները:

5. Այն դեպքում, երբ սույն հոդվածի 2-րդ մասի կամ սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն պետք է վճար գանձվի կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը փոխանակելիս, ապա մասնակիցների ռեեստրը վարողը պետք է տեղեկացնի մասնակցին այդ մասին՝ նշելով վճարման ենթակա գումարի չափը:

6. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դիմումը մասնակիցների ռեեստր վարողին ներկայացնելու պահից սկսած՝ մասնակցի համար (օգտին) կատարվող կուտակային հատկացումներն ուղղվում են նոր ընտրված կենսաթոշակային ֆոնդ:

7. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի փոխանակումն իրականացվում է մասնակցի՝ սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դիմումը ստանալուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում:

8. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի փոխանակումն իրականացվում է փոխանակման պահանջը ներկայացվելու օրվա (ժամի) համար որոշվող հետգնման (մարման) և նոր փայեր տեղաբաշխելու օրվա (ժամի) համար որոշվող տեղաբաշխման գներով:

Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը հետ են գնվում (մարվում են) դրանց հետգնման (մարման) պահանջ ներկայացվելու պահի դրությամբ «Ներդրումային ֆոն-

դերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 29-րդ հոդվածով սահմանված կարգով վերջին հաշվարկված և հրապարակված տվյալ փայի հետգնման գնով:

Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը տեղաբաշխվում են դրանց ձեռքբերման պահանջ ներկայացվելու պահի դրությամբ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 29-րդ հոդվածով սահմանված կարգով վերջին հաշվարկված և հրապարակված տվյալ փայի տեղաբաշխման գնով:

9. Սույն հոդվածի 4-րդ և 5-րդ մասերով նախատեսված պարտավորությունները մասնակիցների ռեեստրը վարողը կարող է իրականացնել տեղեկատվական համակարգով՝ մասնակիցների ռեեստրը վարողի ինտերնետային կայքի կամ հաշվի օպերատորի միջոցով:

10. Կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի փոխանակումն արգելվում է, եթե կասեցված է փոխանակման ենթակա փայերի հետգնումը (մարումը) կամ նոր ֆոնդերի փայերի թողարկումը՝

1) Կենտրոնական բանկի և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնի համատեղ որոշմամբ կամ

2) պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կանոնների համաձայն՝ ֆոնդի կանոններով սահմանված հիմքերով: Ընդ որում, պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով կարող են սահմանվել միայն Կենտրոնական բանկի և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնի համատեղ որոշմամբ սահմանված փայերի հետգնման (մարման) կամ նոր ֆոնդերի փայերի թողարկման կասեցման հիմքերը: Սույն կետով սահմանված դեպքում փոխանակման ենթակա փայերի հետգնումը (մարումը) կամ նոր ֆոնդերի փայերի թողարկումը կարող է կասեցվել ոչ ավելի, քան 3 ամիս ժամկետով՝ նախապես տեղեկացնելով Կենտրոնական բանկին և պահառուին փայերի հետգնման (մարման) կամ նոր ֆոնդերի փայերի թողարկման կասեցման մասին՝ նշելով դրա հիմքերը, ինչպես նաև այդ մասին տեղեկատվությունը երեք օրվա ընթացքում հրապարակելով առնվազն 3000 տպաքանակ ունեցող հանրապետական տարածում ունեցող մամուլում:

ԳԼՈՒԽ 8

ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴԵՐԻ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ՆԵՐԴՐՈՒՄԸ

Հոդված 36. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների ներդրման սկզբունքները

1. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվները կարող են ներդրվել բացառապես սույն օրենքի, սույն օրենքի համաձայն ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերի, ինչպես նաև տվյալ ֆոնդի կանոնների պահանջներին համապատասխան:

2. Նպատակ ունենալով առավելագույնի հասցնել ներդրումների արդյունավետությունը՝ հօգուտ կուտակային բաղադրիչի մասնակիցների, պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ներդրումները պետք է հիմնված լինեն հետևյալ սկզբունքների վրա.

1) ակտիվների ապահովություն և եկամտաբերություն.

2) ռիսկերի դիվերսիֆիկացիա.

3) համարժեք իրացվելիության ապահովում:

3. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների ներդրումը սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերում նշվածներից տարբեր այլ նպատակներով ու սկզբունքների հիման վրա համարվում է կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի ստանձնած պարտավորությունների խախտում:

4. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը պարտավոր է ներդնել ռիսկերի կառավարման արդյունավետ համակարգ, որը հնարավորություն կտա ցանկացած ժամանակ որոշելու, գնահատելու և հսկելու բոլոր էական ռիսկերը, ինչպես նաև այդ ռիսկերի փոխադարձ կախվածությունը:

5. Ռիսկերի կառավարման համակարգը պետք է համաչափ լինի կառավարչի գործունեությանը և կառավարվող ֆոնդերի բնույթին, ծավալներին և բարդությանը՝ արտացոլելով կառավարչի գործունեության շրջանակները:

6. Ռիսկերի գնահատման արդյունավետությունը պահպանելու նպատակով կառավարչի իրավասու մարմինը պետք է հաճախակի որոշի և գնահատի այն ռիսկերը, որոնք ազդում են կառավարչի նպատակների իրագործման վրա, և արձագանքի փոփոխվող միջավայրին և պայմաններին:

7. Կառավարչի իրավասու մարմինը պետք է միջոցառումներ ձեռնարկի կառավարչի ռիսկերի կառավարման համակարգի սահմանման, գործարկման և կատարելագործման համար, ինչպես նաև կառավարչի բարձր մասնագիտական էթիկայի ստանդարտներ ներդնելու համար:

8. Կառավարչի իրավասու մարմինը պետք է սահմանի և մշտապես վերանայի կառավարչի ռիսկերի կառավարման ամբողջ համակարգը: Նշված գործընթացը ներառում է ռիսկերի ընդունելի մակարդակների, ինչպես նաև այդ ռիսկերի չափման և վերահսկման միջոցների սահմանումը:

9. Կառավարչի իրավասու մարմինը պետք է ստուգի, որ կառավարչի մոտ սահմանված ռիսկերի կառավարման համակարգը մշտապես գործում է արդյունավետ, և անհրաժեշտ դեպքերում առկա են համապատասխան գործընթացներ կառավարչի ռազմավարությունը փոփոխելու (ճշգրտելու) համար:

10. Կառավարչի մոտ պետք է ներդրված լինի լիազորությունների հստակ բաժանում: Լիազորությունների բաժանումը պետք է արտացոլի այն ռիսկերի բնույթը և չափերը, որոնց հակված են կառավարիչը և նրա կառավարման ներքո գտնվող ֆոնդերը:

11. Կառավարիչը պետք է ապահովի, որ ներքին հսկողության մեխանիզմները գործարկվեն կառավարչի բոլոր մակարդակներում և կազմեն կառավարչի առօրյա գործունեության անբաժանելի մասը ինչպես կառավարման վերին մակարդակում, այնպես էլ յուրաքանչյուր ստորաբաժանման մակարդակում:

12. Կառավարիչը պետք է ունենա համարժեք ռիսկերի մշտադիտարկման համակարգ: Ռիսկերի կառավարման համակարգը պետք է ապահովի, որ գործարքները կատարեն նման իրավասություններ ունեցող անձինք այն եղանակներով, որոնք թույլատրել է կառավարչի իրավասու մարմինը:

13. Կառավարիչը պետք է ներդնի արդյունավետ ներքին հաշվետվողականության և հաղորդակցության մեխանիզմներ:

14. Կառավարիչը պետք է ունենա շահերի բախման կարգավորման քաղաքականություն, ներառյալ՝ դրա բացահայտման և վերանայման գործընթացները, ինչպես նաև վարվելակերպի (էթիկայի) կանոններ ողջ անձնակազմի համար:

Հոդված 37. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի նկարագրությունը

1. Պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային ֆոնդերն են՝

1) հավասարակշռված ֆոնդ, որի կանոնների համաձայն՝ բաժնային արժեթղթերի և դրանց հեջավորման նպատակով ձեռք բերված ածանցյալ գործիքների կշիռը ֆոնդի ակտիվներում չի կարող գերազանցել 50 տոկոսը.

2) պահպանողական (կոնսերվատիվ) ֆոնդ, որի կանոնների համաձայն՝ բաժնային արժեթղթերի և դրանց հեջավորման նպատակով ձեռք բերված ածանցյալ գործիքների կշիռը ֆոնդի ակտիվներում չի կարող գերազանցել 25 տոկոսը.

3) կայուն եկամտային ֆոնդ, որի կանոնների համաձայն՝ ակտիվները չեն կարող ներդրվել բաժնային արժեթղթերում և դրանց վրա հիմնված ածանցյալ գործիքներում:

2. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչները պարտավոր են յուրաքանչյուր պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի համար Կենտրոնական բանկ գրանցման ներկայացնել ֆոնդի կանոնները, որը, բացի «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված պահանջներից, պետք է նախատեսի՝

1) ֆոնդի կառավարչի փայերի թողարկման և մարման ընթացակարգը.

2) ծրագրային վճարների հաշվարկման և կատարման կարգը.

3) կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի մարման և ստացված միջոցները ապահովագրական ընկերությանը փոխանցելու կարգը.

4) պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ներդրումների հետ կապված որոշումներ ընդունելու համար նախատեսված ընթացակարգերը և պատասխանատու պաշտոնատար անձանց:

Յուրաքանչյուր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչ պարտավոր է առաջարկել առնվազն պահպանողական (կոնսերվատիվ) ֆոնդ:

3. Կենտրոնական բանկը կարող է ընդունել նորմատիվ իրավական ակտեր, որոնք լրացուցիչ պահանջներ կսահմանեն կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչների համար:

4. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի յուրաքանչյուր պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդ պետք է նույն կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի այլ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերից տարբերվի բաժնային արժեթղթերում ներդրումների թույլատրելի սահմանաչափի առնվազն 15 տոկոս տարբերությամբ:

5. Սույն հոդվածի 1-ին և 4-րդ մասերի իմաստով բաժնային արժեթղթերը չեն ներառում այն ներդրումային ֆոնդերի փայերը (բաժնետոմսերը), որոնց կանոնների (կանոնադրության) համաձայն՝ ֆոնդի ակտիվները կարող են ներդրվել միայն սույն օրենքի 43-րդ հոդվածով նախատեսված բանկային ավանդներում, պարտքային արժեթղթերում կամ դրանց հեջավորման նպատակով ձեռք բերվող ածանցյալ գործիքներում:

Հոդված 38. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների թույլատրելի ներդրումները

1. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները կարող են ներդրվել Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանում:

2. Արտասահմանում պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները կարող են ներդրվել՝

1) Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպության (այսուհետ՝ ՏՀԶԿ) կամ Եվրոպական միության (այսուհետ՝ ԵՄ) անդամ պետությունների բանկային համակարգը վերահսկող լիազորված մարմնի կողմից արտոնագրված և վերահսկվող ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներում և բանկային հաշիվներում.

2) ՏՀԶԿ կամ ԵՄ անդամ պետությունների, ՏՀԶԿ կամ ԵՄ անդամ պետությունների Կենտրոնական բանկերի թողարկած կամ ամբողջությամբ երաշխավորած արժեթղթերում.

3) ՏՀԶԿ կամ ԵՄ անդամ պետությունների կապիտալի շուկան վերահսկող լիազորված մարմնի կողմից գրանցված և վերահսկվող կարգավորվող շուկաներում առևտրին թույլատրված արժեթղթերում.

4) ՏՀԶԿ կամ ԵՄ անդամ պետությունների կապիտալի շուկան վերահսկող լիազորված մարմնի կողմից գրանցված և վերահսկվող ներդրումային ֆոնդերի փայերում (բաժնետոմսերում).

5) ածանցյալ գործիքներում՝ միայն հեջավորման նպատակով:

3. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները կարող են ներդրվել՝

1) բանկային հաշիվներում և ավանդներում, եթե տվյալ բանկը անվճարունակության (սնանկության) գործընթացում չէ,

2) Հայաստանի Հանրապետության կամ Կենտրոնական բանկի թողարկած կամ ամբողջությամբ երաշխավորած արժեթղթերում,

3) Հայաստանի Հանրապետությունում գործող կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթղթերում,

4) այն ներդրումային ֆոնդերի թողարկած արժեթղթերում, որոնք վերահսկվում են Կենտրոնական բանկի կողմից,

5) ածանցյալ գործիքներում՝ միայն հեջավորման նպատակով:

4. Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով կարող են սահմանվել թողարկողների (ներառյալ՝ բանկերի՝ բանկային ավանդների մասով) և (կամ) դրանց թողարկած արժեթղթերի նկատմամբ նվազագույն չափանիշներ, որոնցում կարող են ներդրվել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները:

5. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները չեն կարող ձևավորվել փոխառու միջոցների հաշվին, բացառությամբ եթե փոխառությունները ներգրավվել են մինչև 3 ամիս մարման ժամկետով, և տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների մինչև 10

տոկոսի չափով, և եթե տվյալ փոխառությունների ներգրավման արդյունքում չեն խախտվում սույն օրենքով նախատեսված սահմանաչափերը:

Հոդված 39. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների ներդրման սահմանափակումները

1. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների հաշվին կատարվող՝ արտասահմանյան արժույթով ներդրումների առավելագույն չափը չի կարող գերազանցել տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ընդհանուր ակտիվների 40 տոկոսը:

2. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների հաշվին ոչ փոխարկելի արտասահմանյան արժույթով կատարվող ներդրումների առավելագույն չափը չի կարող գերազանցել տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ընդհանուր ակտիվների 3 տոկոսը:

3. Բանկային հաշիվներում և ավանդներում (այդ թվում՝ բանկում միջոցների ավանդագրումը հավաստող արժեթղթերում) (այսուհետ՝ բանկային ավանդ) կատարվող ներդրումների ընդհանուր ծավալը չի կարող գերազանցել տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 40 տոկոսը: Միևնույն ժամանակ, մեկ բանկում, ինչպես նաև «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն՝ փոխկապակցված ճանաչված բանկերում կատարվող ներդրումները չեն կարող գերազանցել տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 10 տոկոսը: Ընդ որում, պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները որպես ավանդ կարող են ներդրվել միայն այնպիսի օտարերկրյա բանկում, որն ունի առնվազն Ստանդարտ և Փուրզի «ԲԲԲ» խմբի՝ «ԲԲԲ», Մուդիզի «Baa» խմբի՝ «Baa3» կամ Ֆիթչի «ԲԲԲ» խմբի՝ «ԲԲԲ» վարկանիշ:

4. Հայաստանի Հանրապետության, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի թողարկած կամ ամբողջությամբ երաշխավորված արժեթղթերում կատարվող ներդրումների ընդհանուր ծավալը չի կարող գերազանցել տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 50 տոկոսը, ընդ որում, մեկ թողարկումում (տրանշում) ներդրումների արժեքը չի կարող գերազանցել ֆոնդի ակտիվների 20 տոկոսը: Այս սահմանափակումը չի տարածվում միայն կենսաթոշակային ֆոնդերի համար թողարկված արժեթղթերում կատարվող ներդրումների վրա, որի դեպքում մեկ թողարկումում (տրանշում) ներդրումների արժեքը չի կարող գերազանցել ֆոնդի ակտիվների 50 տոկոսը:

5. Արտասահմանյան պետության կամ այդ պետության կենտրոնական բանկի կողմից թողարկված կամ ամբողջությամբ երաշխավորված արժեթղթերում կատարվող ներդրումների ընդհանուր ծավալը չի կարող գերազանցել տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 40 տոկոսը, ընդ որում, մեկ թողարկումում (տրանշում) ներդրումների արժեքը չի կարող գերազանցել ֆոնդի ակտիվների 20 տոկոսը:

6. Սույն հոդվածի 4-րդ և 5-րդ մասերով նախատեսված արժեթղթերում ներդրումների ընդհանուր ծավալը չի կարող գերազանցել տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 80 տոկոսը:

7. «Ակտիվների արժեթղթավորման և ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն՝ արժեթղթավորման հիմնադրամների թողարկած արժեթղթերում ներդրումների ընդհանուր ծավալը չի կարող գերազանցել տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 5 տոկոսը:

8. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները չեն կարող ներդրվել՝

1) մեկ թողարկողի ձայնի իրավունք տվող բաժնային արժեթղթերի 10 և ավելի տոկոսում.

2) մեկ թողարկողի ձայնի իրավունք չտվող բաժնային արժեթղթերի ավելի քան 10 տոկոսում.

3) մեկ թողարկողի թողարկած պարտքային արժեթղթերի ավելի քան 40 տոկոսում.

4) այլ ֆոնդի փայերի կամ բաժնետոմսերի ավելի քան 25 տոկոսում:

Սույն մասը չի կիրառվում սույն հոդվածի 4-5-րդ մասերով նախատեսված արժեթղթերի նկատմամբ:

9. Ներդրումային ֆոնդերի թողարկած արժեթղթերում կատարվող ներդրումները չպետք է գերազանցեն տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 50

տոկոսը: Ընդ որում, ներդրումային ֆոնդերի թողարկած արժեթղթերում կատարվող ներդրումները չեն կարող գերազանցել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 2 տոկոսը, եթե դրանք՝

1) Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված ֆոնդերի դեպքում բաց, հրապարակային, ստանդարտ, տարատեսականացված ներդրումային ֆոնդեր չեն.

2) արտասահմանյան պետությունում գրանցված ֆոնդերի դեպքում բաց և հրապարակային ներդրումային ֆոնդեր չեն, որոնց կանոնների (կանոնադրության) համաձայն ներդրումային ֆոնդի ակտիվների առնվազն 90 տոկոսը պետք է ներդրվի միայն բանկային ավանդներում, պետական պարտատոմսերում, կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված կամ թույլատրվող արժեթղթերում կամ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված այլ իրացվելի ակտիվներում:

10. Միևնույն կառավարչի կողմից կառավարվող ներդրումային ֆոնդերում կամ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 3-րդ հոդվածի 36-րդ մասի համաձայն՝ փոխկապակցված համարվող կառավարիչների ներդրումային ֆոնդերում կատարվող ներդրումները չեն կարող գերազանցել տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 25 տոկոսը:

11. Մեկ թողարկողի արժեթղթերում ներդրումների առավելագույն չափը չի կարող գերազանցել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների ընդհանուր արժեքի 10 տոկոսը, իսկ փոխկապակցված թողարկողների արժեթղթերում ներդրումների առավելագույն չափը չի կարող գերազանցել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 15 տոկոսը, եթե այլ բան նախատեսված չէ սույն օրենքով:

12. Մեկ թողարկողի թողարկած արժեթղթերում ներդրումներ կարող են կատարվել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների մինչև 25 տոկոսի չափով, եթե դրանք ապահովված պարտատոմսեր են: Ապահովված պարտատոմսեր են համարվում՝

1) բանկերի կամ վարկային կազմակերպությունների կողմից «Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն թողարկված ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերը.

2) օտարերկրյա բանկերի թողարկած պարտքային արժեթղթերը, որոնց տեղաբաշխումից ստացված միջոցները ներդրվում են այնպիսի ակտիվներում, որոնք՝

ա. այդ պարտքային արժեթղթերի վավերականության ամբողջ ժամանակահատվածի համար բավարար ապահովություն (ծածկույթ) են դրանց գծով ամրագրված պարտավորությունների կատարման համար և

բ. թողարկող բանկի անվճարունակության կամ սնանկության դեպքում առաջնահերթորեն օգտագործվում են այդ պարտքային արժեթղթերի գծով դրանց սեփականատերերի հանդեպ պարտավորությունների կատարման (արժեթղթի մայր գումարի (անվանական արժեքի) և հաշվեգրված տոկոսների փոխհատուցման) համար:

13. Ֆոնդի ակտիվներում ընդգրկված մեկ անձի թողարկած արժեթղթերի (բացառությամբ ապահովված պարտատոմսերի), տվյալ անձի մոտ ներդրված բանկային ավանդների և տվյալ անձի հետ կնքված ածանցյալ գործիքների հետ կապված ռիսկի ընդհանուր արժեքը չպետք է գերազանցի տվյալ ֆոնդի ակտիվների ընդհանուր արժեքի 20 տոկոսը:

14. Ֆոնդի ակտիվներում ընդգրկված մեկ անձի թողարկած արժեթղթերի (այդ թվում՝ ապահովված պարտատոմսերի), տվյալ անձի մոտ ներդրված բանկային ավանդների և տվյալ անձի հետ կնքված ածանցյալ գործիքների հետ կապված ռիսկի ընդհանուր արժեքը չպետք է գերազանցի տվյալ ֆոնդի ակտիվների ընդհանուր արժեքի 30 տոկոսը:

15. Ածանցյալ գործիքներում ներդրումներն իրականացվում են միայն հեջավորման նպատակով, երբ տվյալ ֆոնդը ներառում է այդ ածանցյալի հիմքում առկա հիմնական արժեթուղթը, կամ տվյալ ֆոնդին բնորոշ է հեջավորվող ռիսկը: Մեկ անձի հետ ածանցյալ գործիքով կնքված գործարքի չափը չի կարող գերազանցել ֆոնդի ակտիվների արժեքի 10 տոկոսը, եթե գործարքի կողմը բանկ է, և չի կարող գերազանցել 5 տոկոսը, եթե գործարքի կողմն այլ ֆինանսական կազմակերպություն է: Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվներում ներառված բոլոր ածանցյալ գործիքների հետ կապված ռիսկի ընդհանուր ծավալը չպետք է գերազանցի տվյալ ֆոնդի ակտիվների ընդհանուր արժեքը:

16. Մեկ արտասահմանյան պետությունում կատարվող ներդրումները չեն կարող գերազանցել տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 15 տոկոսը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ֆոնդի ակտիվներում ընդգրկված ներդրումային գործիքների դեպքում հնարավոր չէ հստակ որոշել որևէ կոնկրետ պետության մասնակցության աստիճանը:

17. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների ֆինանսական գործիքներում ներդրման քանակային և արժութային սահմանափակումների հաշվարկման համար հիմք է ընդունվում ֆոնդի ակտիվների ընդհանուր շուկայական արժեքը:

18. Սույն հոդվածով նախատեսված քանակային և արժութային սահմանափակումները տարածվում են պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի վրա՝ տվյալ ֆոնդի զուտ ակտիվների արժեքը երկու միլիարդ Հայաստանի Հանրապետության դրամը գերազանցելու դեպքում, և եթե առաջին կուտակային հատկացումը տվյալ ֆոնդին կատարելու օրվանից անցել է 6 ամիս:

19. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները չեն կարող ներդրվել՝

1) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի և պահառուի, ինչպես նաև դրանց հետ փոխկապակցված անձանց թողարկած արժեթղթերում: Սույն կետը չի տարածվում տվյալ ֆոնդի կառավարչի (կամ դրա հետ փոխկապակցված անձի) կողմից կառավարվող այլ ֆոնդի փայերում (բաժնետոմսերում) ներդնելու դեպքի վրա, եթե առկա են հետևյալ բոլոր պայմանները.

ա. ֆոնդի ներդրումային քաղաքականությունը չի հակասում տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի ներդրումային նպատակներին,

բ. դրա համար չեն գանձվում փայերի (բաժնետոմսերի) մարման և տեղաբաշխման վճարներ,

գ. կառավարչի կողմից կառավարվող ֆոնդի ակտիվներն իր կողմից կառավարվող մեկ այլ ֆոնդում ներդնելու դեպքում նույն ակտիվները տարբեր ֆոնդերում ներդնելով՝ դրանցից չեն գանձվում կրկնակի պարգևավճարներ,

դ. տվյալ ֆոնդի կանոններով նման հնարավորություն նախատեսված է.

2) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կամ պահառուի աուդիտն իրականացնող անձի թողարկած արժեթղթերում.

3) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին կամ պահառուին խորհրդատվական ծառայություններ մատուցող անձանց թողարկած արժեթղթերում.

4) ածանցյալ գործիքներում, բացառությամբ հեջավորման նպատակով ներդրումների.

5) այն ակտիվներում, որոնց օտարումն արգելված կամ սահմանափակված է.

6) անշարժ գույքում կամ այլ ֆիզիկական ակտիվներում (արվեստի գործեր, հուշադրամներ, սրբապատկերներ, հնաոճ ապրանքներ, թանկարժեք մետաղներ և այլն):

20. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվներում ներառված արժեթղթերը չեն կարող կարգավորվող շուկայից դուրս վաճառվել կամ ցանկացած այլ ձևով օտարվել՝

1) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուին.

2) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին.

3) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կամ պահառուի կառավարման մարմնի անդամներին.

4) սույն մասի 1-3-րդ կետերում նշված անձանց հետ փոխկապակցված անձանց:

21. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը և պահառուն չեն կարող մեկը մյուսին տրամադրել փոխառություններ կամ երաշխավորել պարտավորությունների կատարումը:

22. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը պարտավոր է ձեռնարկել քայլեր՝ համապատասխանեցնելու կենսաթոշակային ֆոնդի ներդրումները սույն օրենքի պահանջներին, և ապահովել հնարավոր առավելագույն շահութաբերություն, պահել ու խնայել կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվները, եթե սույն հոդվածով նախատեսված քանակային և արժութային սահմանափակումները խախտվել են որպես հետևանք՝

1) շուկայական գների փոփոխության, որոնք հիմք են հանդիսացել ակտիվների գնահատման համար.

2) արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության.

3) կազմակերպությունների միջև տնտեսական և կազմակերպական հարաբերությունների փոփոխության, որոնց բաժնետոմսերում ներդրվել են կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները.

4) կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կամքից անկախ և հսկողությունից դուրս այլ հանգամանքների:

23. Սույն օրենքով նախատեսված ներդրումների համապատասխանությունը պետք է ավարտվի ոչ ուշ, քան 6 ամսվա ընթացքում, սկսած այն օրվանից, երբ խախտումը տեղի է ունեցել, կամ ակտիվների գնահատման արդյունքում հայտնի է դարձել խախտման մասին:

ԳԼՈՒԽ 9

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՎՃԱՐՆԵՐԸ

Հոդված 40. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի մասնակցի հաշվին կատարվող վճարները և պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվներից գանձվող վճարները և կատարվող ծախսերը

1. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման համար պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվներից գանձում է վճար (կառավարչի պարգևավճար)՝ սույն օրենքի 42-րդ հոդվածում նշված չափով:

Բացի սույն մասի առաջին պարբերությամբ սահմանված պարգևավճարից, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների հաշվին կարող է կատարել նաև տվյալ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման և կենսաթոշակային ֆոնդի աուդիտի հետ կապված ծախսերը, որոնց կազմը և առավելագույն չափը սահմանում է Կենտրոնական բանկը՝ համաձայնեցնելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնի հետ:

Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվներից, բացի սույն օրենքով սահմանված վճարներից և ծախսերից, այլ նվազեցումներն արգելված են:

2. կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված դեպքերի, կարող է սահմանվել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման վճար: Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման վճարը չի կարող գերազանցել մարվող փայերի հաշվարկային արժեքի մեկ տոկոսը, բացառությամբ սույն օրենքի 58-րդ հոդվածի 5-րդ մասով նախատեսված դեպքի:

3. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման վճար չի գանձվում սույն օրենքով սահմանված կարգով կենսաթոշակի անցնելիս կուտակված միջոցները աուդիտետի, ծրագրային վճարի կամ միանվագ վճարի տեսքով ստանալու, ինչպես նաև հետևյալ դեպքերում.

1) մասնակցի կողմից իր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը նույն կառավարչի այլ կենսաթոշակային ֆոնդի փայերով փոխանակելու դեպքում.

2) սույն օրենքի 27-րդ հոդվածի 7-րդ մասով նախատեսված հիմքերով կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի փոխանակման դեպքում.

3) մասնակցի կողմից տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը 12 ամսվա ընթացքում առաջին անգամ այլ կենսաթոշակային ֆոնդի փայերով փոխանակելու դեպքում, բացառությամբ այն ֆոնդի փայերի փոխանակման դեպքերի, որի փայերը (դրանց մի մասը) ձեռք են բերվել վերջին 12 ամիսների ընթացքում տեղի ունեցած փայերի փոխանակման արդյունքում: Ընդ որում, սույն կետի իմաստով՝

ա. առաջին անգամ փոխանակում է համարվում նաև տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը 12 ամսվա ընթացքում մեկից ավելի կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերով փոխանակումը, եթե այդ փոխանակման գործարքների համար սույն օրենքով նախատեսված փոխանակման դիմումը (դիմումները) մասնակիցների ռեեստրը վարողին է (են) ներկայացվել նույն օրվա ընթացքում,

բ. կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի փոխանակման հաշվարկում չեն ներառվում միևնույն կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կողմից կառավարվող կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի փոխանակման գործարքները.

4) սույն օրենքի համաձայն՝ անձի համար կենսաթոշակային հաշիվ բացելուց հետո սույն օրենքի 33-րդ կամ 34-րդ հոդվածով սահմանված կարգով մասնակցի (մասնակցի համար) առաջին անգամ ընտրած կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի առաջին անգամ փոխանակման դեպքում.

5) ժառանգի կողմից, սույն օրենքի 12-րդ գլխի համաձայն, ժառանգված փայերի առաջին փոխանակման գործարքի դեպքում.

6) կենսաթոշակային ֆոնդի դադարեցման դեպքում մասնակցի ակտիվների հաշվին այլ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայեր ձեռք բերելիս:

Հոդված 41. Պահառուի ծառայությունների համար վճարները

1. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուի ծառայությունների համար վճարները կատարվում են համաձայն կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի հետ կնքված պայմանագրի՝ տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի հաշվին:

Հոդված 42. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի պարգևավճարը

1. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչն իր կողմից կառավարվող պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով սահմանում է տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման համար տարեկան պարգևավճարներ և դրանց հաշվարկման կարգը:

2. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման տարեկան պարգևավճարի չափը չպետք է գերազանցի տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի զուտ ակտիվների արժեքի 1.5 տոկոսը:

Հոդված 43. Մասնակիցների ռեեստրը վարողի ծառայությունների համար վճարները

1. Մասնակիցների ռեեստրը վարողի ծառայությունների համար վճարները կատարվում են համաձայն կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի հետ կնքված պայմանագրի՝ տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի հաշվին:

Մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից գանձվող վճարների չափը պետք է տնտեսապես հիմնավորված լինի և նրա համար ապահովի ողջամիտ եկամտաբերություն:

2. Մասնակիցների ռեեստրը վարողի ծառայությունների համար վճարի առավելագույն չափը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և մասնակիցների ռեեստրը վարողի միջև կնքված պայմանագրով:

3. Հաշվի օպերատորն իրավունք ունի մասնակիցների ռեեստրը վարողին ուղղված՝ սույն օրենքով սահմանված դիմումների համար մասնակցից կամ նրա ժառանգից գանձելու վճար, որը չի կարող ավելի լինել, քան այդ նպատակով կատարվող ծախսերի և ողջամիտ շահութաբերության հանրագումարը:

ԳԼՈՒԽ 10

ԿՈՒՏԱԿԱՅԻՆ ՀԱՏԿԱՑՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ԴՐԱ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԸ

Հոդված 44. Կուտակային վճարների վերադարձելիության երաշխավորումը

1. Հայաստանի Հանրապետությունը երաշխավորում է սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետում նշված անձի օգտին կատարված կուտակային հատկացումների վերադարձելիությունը մասնակցին՝ սույն օրենքի 6-րդ հոդվածի համաձայն կատարված սոցիալական վճարների՝ տարեկան գնաճով ճշգրտված չափով:

2. Սույն մասով նախատեսված սոցիալական վճարների՝ տարեկան գնաճով ճշգրտման կարգը սահմանվում է սույն օրենքի բաղկացուցիչ մասը կազմող հավելվածով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված գումարի վերադարձելիությունը երաշխավորվում է սույն օրենքի հիման վրա ստեղծված երաշխիքային ֆոնդի միջոցների հաշվին, իսկ երաշխիքային ֆոնդում բավարար միջոցներ չլինելու դեպքում՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի միջոցների հաշվին:

Հոդված 45. Կուտակային հատկացումների հատուցման դեպքը և չափը

1. Կուտակային հատկացումների հատուցման դեպք է համարվում այն իրավիճակը, երբ սույն օրենքի 49-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դիմումը ստանալու օրվա դրությամբ անձի կենսաթոշակային հաշվում առկա պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի (ֆոնդերի) փայերի հաշվարկային արժեքների հանրագումարը փոքր է սույն օրենքի 44-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված չափից:

2. Սույն գլխով նախատեսված հատուցումն իրականացվում է սույն օրենքի 49-րդ հոդվածով սահմանված դիմումը ստանալու օրվա դրությամբ սույն օրենքի 44-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված գումարի և անձի կենսաթոշակային հաշվում առկա պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի (ֆոնդերի) փայերի հաշվարկային արժեքների հանրագումարի տարբերության չափով:

3. Յուրաքանչյուր մասնակցին սույն գլխով նախատեսված հատուցումն իրականացվում է միայն մեկ անգամ:

Հոդված 46. Երաշխիքային ֆոնդի միջոցները և երաշխիքային վճարները

1. Երաշխիքային ֆոնդի միջոցները ձևավորվում են սույն օրենքով սահմանված երաշխիքային վճարների գումարներից, դրանց կառավարումից ստացված եկամուտներից, կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչների նկատմամբ սույն օրենքի 47-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն ձեռք բերած պահանջի հիման վրա ստացված գումարներից, այլ եկամուտներից ու միջոցներից:

2. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների կողմից կատարվող երաշխիքային վճարների գումարները կուտակվում են երաշխիքային ֆոնդի՝ Կենտրոնական բանկում գտնվող հաշվում:

3. Երաշխիքային ֆոնդի միջոցները կարող են օգտագործվել բացառապես սույն օրենքով նախատեսված կարգով և պայմաններով երաշխավորված կուտակային կենսաթոշակների հատուցման և երաշխիքային ֆոնդի կառավարման այլ գործառնական ու վարչական ծախսերի և կապիտալ ներդրումների ծրագրի իրականացման համար, որոնք սահմանված են «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի համար:

4. Երաշխիքային ֆոնդի կառավարման տարեկան վարչական ծախսերը և կապիտալ ներդրումները չեն կարող գերազանցել հավաքված երաշխիքային վճարների 0.1 տոկոսը:

5. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչները, բացառությամբ անվճարունակ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների, պարտավոր են սույն օրենքով նախատեսված կարգով երաշխիքային ֆոնդին վճարել միանվագ և պարբերական երաշխիքային վճարներ: Երաշխիքային վճարների հաշվարկման կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

6. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչները պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման թույլտվություն ստանալու պահից տասնօրյա ժամկետում իրենց հաշվին վճարում են միանվագ երաշխիքային վճար՝ 15 միլիոն դրամ գումարի չափով:

7. Պարբերական երաշխիքային վճարները կատարվում են եռամսյակը մեկ՝ մինչև տվյալ եռամսյակին հաջորդող ամսվա տասներորդ աշխատանքային օրը: Պարբերական երաշխիքային վճարների գումարի չափը հաշվարկվում է կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կողմից կառավարվող պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի զուտ ակտիվների արժեքի 0.02 տոկոսի չափով՝ օրական կտրվածքով: Ընդ որում, պարբերական երաշխիքային վճարները կատարվում են համապատասխան պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների հաշվին:

8. Երաշխիքային ֆոնդում կուտակված միջոցները Հայաստանի Հանրապետության սեփականությունն են:

9. Եթե հաշվետու եռամսյակի վերջին օրվա դրությամբ երաշխիքային ֆոնդի միջոցները, բացառությամբ վարկերի, փոխառությունների, երաշխիքների, դրամաշնորհների, նվիրատվությունների և նվիրաբերությունների, գերազանցում են նախորդ եռամսյակի վերջին օրվա դրությամբ երաշխիքային վճարներ կատարող բոլոր պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչների կողմից կառավարվող պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի զուտ ակտիվների արժեքի 2.5 տոկոսը, ապա կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչները պարբերական երաշխիքային վճարներ չեն կատարում: Այդ մասին երաշխիքային ֆոնդը պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչներին և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնին հայտնում է մինչև հաշվետու եռամսյակին հաջորդող ամսվա հինգերորդ աշխատանքային օրը: Սույն մասի համաձայն՝ պարբերական երաշխիքային վճարների կատարումը դադարում է (վճարների կատարումը վերսկսվում է) երաշխիքային ֆոնդի կողմից այդ մասին հայտնելու օրվան հաջորդող ամսվանից:

10. Սույն հոդվածով սահմանված երաշխիքային վճարները չկատարելու դեպքում այդ գումարների վրա հաշվարկվում է տույժ՝ երաշխիքային վճար կատարելու համար սահմանված օրվա դրությամբ գործող բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքի եռապատիկի չափով, որը վճարվում է չվճարող կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի հաշվին:

Հոդված 47. Կուտակային հատկացումների հատուցումը, տեղեկատվության փոխանակումը և վերահսկողությունը

1. Կուտակային հատկացումների հատուցման դեպքի առկայության մասին որոշումը մասնակիցների ռեեստրը վարողն ընդունում է սույն օրենքի 49-րդ հոդվածի 3-րդ մասի երկրորդ պարբերությամբ սահմանված դիմումը ստանալուց հետո՝ 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում, որից հետո 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում մասնակցին հայտնում է հատուցման դեպքի առկայության (կամ դրա բացակայության) և սույն օրենքի 45-րդ հոդվածով նախատեսված տարբերության չափի մասին:

2. Հատուցման դեպքի առկայության փաստը բացահայտելուց հետո՝ 2 աշխատանքային օրվա ընթացքում, մասնակիցների ռեեստրը վարողն այդ մասին (ներառյալ՝ սույն օրենքի 45-րդ հոդվածով նախատեսված տարբերության չափի) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով տեղեկացնում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնին և երաշխիքային ֆոնդին՝ ներկայացնելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած փաստաթղթերը և տեղեկությունները:

3. Երաշխիքային ֆոնդը սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված փաստաթղթերն ու տեղեկությունները ստանալուց հետո՝ 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում, հատուցման դեպքի առկայության փաստը հաստատված համարելու դեպքում հայտ է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնին նրա մասնաբաժինը ստանալու նպատակով և այն ստանալուց հետո՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, սույն օրենքի 45-րդ հոդվածով նախատեսված տարբերության գումարը փոխանցում է մասնակիցների ռեեստրը վարողին:

4. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը կուտակային կենսաթոշակը վճարելիս մասնակցի կենսաթոշակային հաշվում գտնվող բոլոր փայերի մարումից ստացված գումարին միացնում է սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կարգով ստացած գումարը: Եթե մասնակիցը, ստանալով սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված գումարը, ցանկանում է կենսաթոշակը ստանալ ծրագրային վճարի տեսքով, ապա սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված գումարի հաշվին սույն օրենքի 11-րդ հոդվածով սահմանված կարգով մասնակցի համար ձեռք են բերվում այն կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը, որին մասնակիցը վճարումներ է կատարելիս եղել սույն օրենքի 49-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դիմումը ներկայացնելու պահին:

5. Երաշխավորված պարտադիր կուտակային հատկացումների՝ ճշգրտված տարեկան գնաճով հատուցումն իրականացնելու դեպքում Հայաստանի Հանրապետությունը

և երաշխիքային ֆոնդը հատուցած գումարի և հատուցման կազմակերպման հետ կապված ծախսերի չափով հետադարձ պահանջի իրավունք են ձեռք բերում համապատասխան կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի նկատմամբ, եթե հատուցման դեպքն առաջացել է տվյալ կառավարչի գործողությունների կամ անգործության հետևանքով, բացառությամբ, երբ կառավարիչն ապացուցում է, որ գործել է իր ֆիդուցիար պարտականությունների շրջանակում:

6. Երաշխիքային ֆոնդի և Կենտրոնական բանկի, ինչպես նաև երաշխիքային ֆոնդի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի միջև տեղեկությունների փոխանակման կարգը և պայմանները սահմանվում են Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով:

7. Երաշխիքային ֆոնդի և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնի, ինչպես նաև մասնակիցների ռեեստրը վարողի և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնի միջև տեղեկությունների փոխանակման կարգը և պայմանները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

8. Երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձի կողմից սույն օրենքով, երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձի գործունեությունը կարգավորող այլ օրենքներով և դրանց համապատասխան ընդունված իրավական այլ ակտերով սահմանված գործունեության, երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձի, ինչպես նաև դրա տնօրենի նկատմամբ վերահսկողությունն իրականացնում և պատասխանատվության միջոցներ է կիրառում Կենտրոնական բանկը՝ «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» և «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված կարգով և պայմաններով:

9. Երաշխիքային ֆոնդի միջոցները կարող են ներդրվել սույն օրենքով սահմանված, բացառապես վերադարձման բարձր հուսալիություն ունեցող հետևյալ ֆինանսական ակտիվներում.

1) Հայաստանի Հանրապետության թողարկած կամ ամբողջությամբ երաշխավորած արժեթղթերում.

2) Հայաստանի Հանրապետությունում գործող առևտրային բանկերում կամ բարձր վարկանիշ ունեցող առաջնակարգ օտարերկրյա բանկերում՝ որպես բանկային ավանդ և (կամ) բանկային հաշիվ.

3) Կենտրոնական բանկի թողարկած կամ ամբողջությամբ երաշխավորած արժեթղթերում.

4) ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորներում.

5) բարձր վարկանիշ ունեցող պետությունների և (կամ) այդ պետությունների կենտրոնական բանկերի թողարկած կամ ամբողջությամբ երաշխավորած արժեթղթերում.

6) բարձր վարկանիշ ունեցող առաջնակարգ կազմակերպությունների թողարկած կամ ամբողջությամբ երաշխավորած արժեթղթերում.

7) երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձի հոգաբարձուների խորհրդի որոշմամբ՝ այլ ֆինանսական ակտիվներում՝ համաձայնեցնելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնի հետ:

10. Վարկանիշների թույլատրելի սահմանաչափերը և վարկանիշ սահմանող ընդունելի կազմակերպությունների ցանկը սահմանում է երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձի հոգաբարձուների խորհուրդը (այսուհետ՝ խորհուրդ)՝ համաձայնեցնելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնի հետ:

Ընդ որում, կենսաթոշակային երաշխիքային ֆոնդի միջոցների տեղաբաշխման առաջնային չափանիշը տեղաբաշխվող միջոցների անվտանգությունն ու իրացվելիությունն են:

11. Երաշխիքային ֆոնդը կառավարող անձի լուծարման կամ սնանկ ճանաչվելու դեպքում ֆոնդի կառավարումն անցնում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ սահմանված ժամանակավոր այլ կառավարչի մինչև Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ ֆոնդի հիմնական կառավարչի սահմանումը:

ԳԼՈՒԽ 11

ԿՈՒՏԱԿԱՅԻՆ ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐԻ ՎՃԱՐՈՒՄԸ

Հոդված 48. Կուտակային կենսաթոշակների տեսակները

1. Կուտակային կենսաթոշակների տեսակներն են՝

1) անուիտետները.

2) ծրագրային վճարները.

3) միանվագ վճարները:

2. կուտակային կենսաթոշակների չափը որոշվում է մասնակցի կենսաթոշակային հաշվում առկա կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի արժեքի և կուտակային կենսաթոշակների ստացման ժամանակահատվածի հիման վրա:

3. Անուիտետների և ծրագրային վճարների հաշվարկման համար մասնակիցների ռեեստրը վարողը և ապահովագրական ընկերությունները պետք է օգտագործեն երկու սեռի համար ունիվերսալ մահացության աղյուսակներ:

4. կուտակային կենսաթոշակների վրա բռնագանձում կարող է տարածվել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Հոդված 49. Կուտակային կենսաթոշակ ստանալու կարգը

1. Մասնակիցը կուտակային կենսաթոշակ ստանալու իրավունք է ձեռք բերում, եթե՝

1) լրացել է մասնակցի կենսաթոշակային տարիքը.

2) լրացել է մասնակցի 55 տարին, և նրա կենսաթոշակային հաշվում առկա կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի ընդհանուր հաշվարկային արժեքը բավարարում է սույն հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետի պայմանները:

Մասնակիցը կարող է սույն օրենքով սահմանված կարգով տնօրինել իր կուտակային կենսաթոշակը՝ անկախ պետական կենսաթոշակը ստանալու փաստից:

2. Կուտակային կենսաթոշակ ստանալու համար մասնակիցը դիմում է ներկայացնում մասնակիցների ռեեստրը վարողին՝ իր կենսաթոշակային հաշվում առկա պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի (ֆոնդերի) փայերի, դրանց ընդհանուր հաշվարկային արժեքի, ինչպես նաև մասնակցի միջոցները սույն օրենքի 48-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված աղյուսակների հիման վրա հաշվարկած հավասարաչափ ամսական վճարների մասին տեղեկանք ստանալու վերաբերյալ: Մասնակիցների ռեեստր վարողը պարտավոր է դիմումը ստանալուց հետո՝ 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում, մասնակցին տրամադրել տեղեկանք՝ սույն մասի առաջին նախադասությամբ նշված տեղեկություններով: Մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից մասնակցին տրամադրվող տեղեկանքի ձևը սահմանվում է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով: Կենսաթոշակային հաշվի հաշվեկշիռը կազմվում է կուտակային բաղադրիչին մասնակցելու օրվանից սկսած՝ մինչև մասնակիցների ռեեստրը վարողին դիմում ներկայացնելու օրը:

3. Կախված մասնակցի կենսաթոշակային հաշվում առկա պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի (ֆոնդերի) փայերի ընդհանուր հաշվարկային արժեքից՝ մասնակիցն իր կուտակային կենսաթոշակը կարող է ստանալ հետևյալ ձևերով.

1) եթե մասնակցի միջոցները, սույն օրենքի 48-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն, հավասարաչափ ամսական վճարների վերածելու դեպքում ամսական գումարը փոքր է հիմնական կենսաթոշակի 75 տոկոսից կամ հավասար է դրան, ապա մասնակիցն իրավունք ունի կուտակային կենսաթոշակը ստանալու անուիտետի կամ ծրագրային վճարների կամ միանվագ վճարի ձևով.

2) եթե մասնակցի միջոցները, սույն օրենքի 48-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն, հավասարաչափ ամսական վճարների վերածելու դեպքում ամսական գումարը մեծ է հիմնական կենսաթոշակի 75 տոկոսից, բայց փոքր այդ կենսաթոշակի հնգապատիկից կամ հավասար է այդ կենսաթոշակի հնգապատիկին, ապա մասնակիցը պարտավոր է իր պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման արդյունքում ստացված գումարի չափով սույն օրենքով սահմանված կարգով կնքել անուիտետի պայմանագիր.

3) եթե մասնակցի միջոցները, սույն օրենքի 48-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն, հավասարաչափ ամսական վճարների վերածելու դեպքում ամսական գումարը գերազանցում է հիմնական կենսաթոշակի հնգապատիկը, ապա մասնակիցը պարտավոր է իր պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մի մասի մարման արդյունքում ստացված միջոցների հաշվին, սույն օրենքով սահմանված կարգով, կնքել անուիտետի պայմանագիր այն գումարի չափով, որը հավասարաչափ ամսական վճարների վերածելու դեպքում ամսական գումարը կկազմի հիմնական կենսաթոշակի հնգապատիկը, իսկ մնացած մասը մասնակիցն իրավունք ունի ստանալու անուիտետի կամ ծրագրային վճարների կամ միանվագ վճարի ձևով:

Իր ընտրության վերաբերյալ դիմումը մասնակիցը պարտավոր է ներկայացնել մասնակիցների ռեեստրը վարողին:

4. Անուիտետ ստանալու իրավունքը ծագում է անկախ մասնակցի՝ այլ աղբյուրներից անուիտետ, պետական կենսաթոշակ կամ նպաստ ստանալու հանգամանքից:

Հոդված 50. Մասնակցի միջոցներն ապահովագրական ընկերությանը փոխանցելը

1. Մասնակիցը դիմում է ներկայացնում մասնակիցների ռեեստրը վարողին՝ տեղեկացնելով ընտրված ապահովագրական ընկերության և անուիտետի պայմանագրի, ինչպես նաև փայերը մարելու և դրա արդյունքում ստացված միջոցներն ապահովագրական ընկերությանը փոխանցելու մասին: Դիմումի ձևը, ինչպես նաև դրան կից ներկայացվող փաստաթղթերի ցանկը սահմանվում են Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով:

2. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը պարտավոր է տեղեկացնել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին մարման պահանջի մասին և կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուի հետ համատեղ սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դիմումը ստանալուց հետո՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, կազմակերպել մասնակցի կենսաթոշակային հաշվում առկա փայերի մարումն ու դրա արդյունքում ստացված միջոցների փոխանցումը մասնակցի դիմումում նշված ապահովագրական ընկերությանը՝ անուիտետ գնելու նպատակով:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված ժամկետում միջոցները ապահովագրական ընկերությանը չփոխանցելու դեպքում մասնակիցների ռեեստրը վարողը յուրաքանչյուր կետանցված օրվա համար մասնակցին վճարում է տույժ՝ չփոխանցված գումարի 0.01 տոկոսի չափով: Սույն մասով նախատեսված տույժ վճարելու դեպքում մասնակիցների ռեեստրը վարողն իրավունք ունի ներկայացնելու հետադարձ պահանջ տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուին, եթե կետանցը տեղի է ունեցել պահառուի մեղքով:

4. Ապահովագրական ընկերությունն իր հետ պայմանագիր կնքած մասնակցին գրավոր տեղեկացնում է սույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ դրամական միջոցների ստացման և դրանց չափի մասին ստանալու օրվան հաջորդող 7 օրվա ընթացքում:

Հոդված 51. Անուիտետների տեսակները

1. Անուիտետի տեսակներն են՝

1) 10 կամ 5 տարով երաշխավորված անուիտետ (այսուհետ՝ որոշակի ժամկետով երաշխավորված անուիտետ).

2) ամուսինների անուիտետ՝ 10 կամ 5 տարի երաշխավորված ժամկետով:

2. Որոշակի ժամկետով երաշխավորված անուիտետը վճարվում է ցմահ, սակայն եթե անձը մահանում է նախքան 10 կամ 5 տարի (ըստ պայմանագրի) երաշխավորված ժամանակահատվածի լրանալը, ապա օրենքով ժառանգ համարվող անձինք իրավունք ունեն ապահովագրական ընկերությունից հետ ստանալու որոշակի ժամկետով երաշխավորված անուիտետի մնացորդային գումարը:

3. Ամուսինների անուիտետը վճարվում է ցմահ այն անձին, հօգուտ որի այն նշանակվել է: Անձի մահից հետո անուիտետը շարունակվում է վճարվել վերջինիս ողջ մնացած ամուսնուն ցմահ՝ անուիտետի պայմանագրով նախատեսված գումարի չափով: Եթե ամուսիններից երկուսն էլ մահանում են երաշխիքային ժամանակահատվածում, նրանց ժառանգները ստանում են չվճարված գումարի անուիտետի պայմանագրով սահմանված մասը:

4. Անուիտետի վճարման պայմանագրից բխող պարտավորական իրավունքները չեն կարող գրավադրվել որպես մեկ այլ պարտավորության կատարման ապահովման միջոց:

Հոդված 52. Անուիտետի պայմանագիր կնքելը

1. Ապահովագրական ընկերությունը անուիտետի պայմանագրով պարտավորվում է մասնակցի համար, սույն օրենքի 50-րդ հոդվածի համաձայն, իրեն միանվագ փոխանցված դրամական միջոցների դիմաց մասնակցին վճարել անուիտետ: Ապահովագրական ընկերությունը պարտավոր է անուիտետի պայմանագիր կնքել այդ նպատակով իրեն դիմած յուրաքանչյուր մասնակցի հետ (հրապարակային պայմանագիր):

2. Մասնակիցն ու ապահովագրական ընկերությունը կնքում են անուիտետի վճարման պայմանագիր՝ հաշվի առնելով սույն օրենքով և դրանից բխող նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված պահանջները:

3. Անուիտետ վճարելու մասին պայմանագիր կնքելու համար մասնակիցը ապահովագրական ընկերություն է ներկայացնում (թղթային կամ էլեկտրոնային եղանակով) մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից սույն օրենքի 49-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն տրամադրված տեղեկանքը մասնակցի կենսաթոշակային հաշվում առկա կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի ընդհանուր հաշվարկային արժեքի վերաբերյալ:

4. Անուիտետի պայմանագիր կնքելիս ապահովագրական ընկերությանն արգելվում է մասնակցից պահանջել վերջինիս առողջական վիճակի վերաբերյալ կամ հիվանդության պատմությունից որևէ տեղեկատվություն:

5. Անուիտետի պայմանագրում նշվում են՝

1) անուիտետի տեսակը.

2) մասնակցի տարիքը.

3) ապահովագրական ընկերությանը միանվագ փոխանցված գումարի չափը.

4) վճարման ենթակա անուիտետի չափը, ժամկետը և վճարման պարբերականությունը.

5) անուիտետի պայմանագրի դադարման հիմքերը և պայմանները.

6) պատասխանատվությունը անուիտետի պայմանագրի պայմանները խախտելու դեպքում.

7) օրենքով և Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված այլ պայմաններ:

6. Անուիտետի պայմանագրում, բացի սույն օրենքով և Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով նախատեսված էական պայմաններից, կողմերի հայեցողությամբ կարող են նախատեսվել սույն օրենքին և Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտին չհակասող այլ դրույթներ:

Հոդված 53. Անուիտետի պայմանագրի դադարելը

1. Անուիտետի պայմանագիրը դադարում է անուիտետ ստացող անձի մահվան, իսկ ամուսինների անուիտետի պայմանագրի դեպքում՝ երկրորդ ամուսնու մահվան դեպքում, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դեպքի:

2. Երաշխավորված ժամկետում անուիտետ ստացող անձանց մահվան դեպքում անուիտետի պայմանագիրը դադարում է պայմանագրով սահմանված մնացորդային գումարը ժառանգներին վճարելու, իսկ դատական կարգով անուիտետի մնացորդային գումարն անժառանգ ճանաչվելու պարագայում՝ պետական բյուջե փոխանցելու դեպքում:

3. Ապահովագրական ընկերության կողմից տասներկուամսյա ժամանակահատվածում երկու և ավելի անգամ անուիտետ չվճարելու, ինչպես նաև երկու և ավելի անգամ անուիտետի պայմանագրի որևէ այլ խախտում թույլ տալու դեպքում անուիտետ ստացող անձը կամ նրա ամուսինը կամ նրանց լիազորված անձն իրավունք ունի իր նախաձեռնությամբ միակողմանի լուծելու անուիտետի պայմանագիրը՝ ապահովագրական ընկերությունից պահանջելով վճարելու մնացորդային գումարը և պատճառած վնասները:

4. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված հիմքով աուդիտետի պայմանագիրը լուծելու դեպքում աուդիտետի մնացորդային գումարը ենթակա է փոխանցման անձի կողմից նշված այլ ապահովագրական ընկերությանը: Սույն մասում նշված մնացորդային գումարի հաշվարկման և այլ ապահովագրական ընկերություն փոխանցման կարգը սահմանվում է Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով:

Հոդված 54. Ծրագրային վճարը

1. Ծրագրային վճարը մասնակցի կենսաթոշակային հաշվում առկա կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի մասնակի մարումների հաշվին ամսական կտրվածքով վճարվող կենսաթոշակ է՝ բաշխված ըստ կյանքի սպասվող տևողության ամիսների:

2. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը սահմանում է ծրագրային վճարների հաշվարկման մեթոդաբանությունը և վճարման կարգը:

Հոդված 55. Միանվագ վճարը

1. Սույն օրենքի 49-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կամ 3-րդ կետով նախատեսված դեպքերում մասնակցի կողմից միանվագ վճարի տեսքով կենսաթոշակի ստացման դիմում ներկայացվելու դեպքում մասնակիցների ռեեստրը վարողը տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում մասնակցի կենսաթոշակային հաշվում առկա փայերի մարման հաշվին կատարում է միանվագ վճար՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնի և Կենտրոնական բանկի կողմից համատեղ սահմանված կարգով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված ժամկետում միանվագ վճարը չկատարելու դեպքում մասնակիցների ռեեստրը վարողը յուրաքանչյուր կետանցված օրվա համար մասնակցին վճարում է տույժ՝ չվճարված գումարի 0.01 տոկոսի չափով: Սույն մասով նախատեսված տույժ վճարելու դեպքում մասնակիցների ռեեստրը վարողն իրավունք ունի հետադարձ պահանջ ներկայացնելու տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուին, եթե կետանցը տեղի է ունեցել պահառուի մեղքով:

Հոդված 56. Մասնակցի կողմից կենսաթոշակային հաշվում առկա միջոցները ամբողջությամբ ստանալու պահանջը

1. Մասնակիցն իրավունք ունի ցանկացած ժամանակ՝ ներառյալ նախքան կենսաթոշակային տարիքը լրանալը, ներկայացնելու իր կենսաթոշակային հաշվում առկա (այդ թվում՝ մասնակցի կողմից նախկինում ներկայացված դիմումի հիման վրա ծրագրային վճարի տեսքով վճարվող կենսաթոշակը) միջոցները (անկախ դրանց չափից) ամբողջությամբ ստանալու պահանջ, եթե առկա է հետևյալ պայմաններից որևէ մեկը.

1) մասնակիցն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ճանաչվել է աշխատանքային գործունեությամբ զբաղվելու կարողության երրորդ աստիճանի սահմանափակում ունեցող հաշմանդամ.

2) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում ներառված հիվանդություններով հիվանդանալու (վիճակներում գտնվելու) դեպքում՝ առողջապահության բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմնի տված եզրակացության հիման վրա.

3) Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատող օտարերկրացի մասնակիցը վերադառնում է իր մշտական բնակության երկիր:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված հիմքերից որևէ մեկի առկայության դեպքում մասնակիցը դիմում է ներկայացնում մասնակիցների ռեեստրը վարողին կցելով համապատասխան հիմնավորող փաստաթղթեր:

3. Մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից մասնակցի կենսաթոշակային հաշվում առկա փայերը մարվում են, և համապատասխան միջոցները վճարվում են նրան սույն օրենքի 55-րդ հոդվածով սահմանված կարգով՝ մասնակցի դիմումը և հավաստող փաստաթղթերը ստանալուց հետո՝ տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում, բացառությամբ սույն հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված դեպքերի:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով նախատեսված հիմքով մասնակցի պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը նախքան նրա կենսաթոշակային տարիքը

մարվելու դեպքում առաջացած միջոցները հօգուտ մասնակցի փոխանցվում են համապատասխան օտարերկրյա պետությունում նրա անդամակցած կուտակային կենսաթոշակային համակարգին՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով և պայմաններով: Եթե համապատասխան օտարերկրյա պետությունում անձը չի մասնակցում կուտակային կենսաթոշակային համակարգի, կամ միջոցների փոխանցումն անհնար է որևէ այլ օբյեկտիվ պատճառով, ապա նա իր միջոցները կարող է ստանալ բացառապես սույն օրենքի 49-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

ԳԼՈՒԽ 12

ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴԵՐԻ ՓԱՅԵՐԻ ԵՎ ԱՆՈՒԻՏԵՏԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒՄԸ

Հոդված 57. Կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի և անուիտետի ժառանգումը

1. Կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի և անուիտետի ժառանգման հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են սույն օրենքով և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով:

2. Կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերը և անուիտետի մնացորդային գումարը կարող են ժառանգության կարգով փոխանցվել միայն ֆիզիկական անձանց, իսկ դատական կարգով անժառանգ ճանաչվելու դեպքում՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե:

3. Ժառանգվել կարող են ինչպես նախքան կուտակային կենսաթոշակ ստանալը մահացած մասնակցի կենսաթոշակային հաշվում առկա կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերը, այնպես էլ կուտակային կենսաթոշակ ստանալու ժամանակահատվածում մահացած կենսաթոշակառուի ժառանգման ենթակա փայերը և անուիտետը:

4. Մասնակցի մահվան դեպքում նրա կենսաթոշակային հաշվում առկա կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերը ժառանգի ընտրությամբ փոխանցվում են վերջինիս կենսաթոշակային հաշվին կամ սույն օրենքի 55-րդ հոդվածով սահմանված կարգով մարվում են, և մարման արդյունքում ստացված միջոցները վճարվում են ժառանգին՝ միանվագ վճարի տեսքով: Եթե ժառանգը սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված դիմումը ներկայացրած անձ է (չի ներկայացրել սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 11-րդ մասով նախատեսված դիմումը), ապա մահացած մասնակցի ժառանգման ենթակա կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը ժառանգի դիմումի հիման վրա մարվում են, և մարման արդյունքում ստացված գումարը միանվագ վճարի տեսքով վճարվում է ժառանգին:

5. Ապահովագրական ընկերությունից անուիտետի ժառանգման կարգը և դիմումի ձևը սահմանվում են Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով:

6. Սույն օրենքի համաձայն՝ կենսաթոշակի ստացման դիմում տված՝ մահացած կենսաթոշակառուի ժառանգման ենթակա կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը ժառանգի դիմումի հիման վրա մարվում են, և մարման արդյունքում ստացված գումարը միանվագ վճարի տեսքով վճարվում է ժառանգին:

7. Եթե մահացած մասնակիցը չունի ժառանգ, կամ եթե մասնակցի մահվան օրվանից 3 տարվա ընթացքում ժառանգներից ոչ մեկը դիմում չի ներկայացրել մասնակիցների ռեեստրը վարողին մահացածի փայերը որպես օրինական ժառանգի սեփականություն ընդունելու մասին, ապա մասնակիցների ռեեստրը վարողը պարտավոր է այդ մասին գրավոր տեղեկացնել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնին:

Մահացած մասնակցին պատկանող փայերը մասնակցի մահվանից 3 տարի հետո Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնի դիմումի հիման վրա դատական կարգով կարող են ճանաչվել անժառանգ: Անժառանգ ճանաչված փայերը մարվում են մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից, և ձևավորված դրամական միջոցները փոխանցվում են Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե:

8. Եթե մասնակցի կենսաթոշակային տարիքը լրանալուց հետո՝ 10 տարվա ընթացքում, մասնակցի կուտակային կենսաթոշակային հաշվին չի մուտքագրվել որևէ գու-

մար, կամ չի տրվել կուտակային հաշվի վերաբերյալ գործարք կատարելու որևէ հանձնարարական, և առկա չէ հավաստի տեղեկատվություն մասնակցի մահացած լինելու մասին, ապա մասնակիցների ռեեստրը վարողը պարտավոր է այդ մասին գրավոր տեղեկացնել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմնին:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմինը տեղեկատվությունը ստանալուց հետո դիմում է ներկայացնում դատարան մասնակցի փայերը տիրազուրկ ճանաչելու մասին: Դատական կարգով տիրազուրկ ճանաչված փայերը մարվում են մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից, և ձևավորված դրամական միջոցները փոխանցվում են Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե:

Հոդված 58. Կենսաթոշակային ակտիվների ժառանգման կարգը

1. Ժառանգության վկայականը ստանալուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, ժառանգը դիմում է ներկայացնում մասնակիցների ռեեստրը վարողին ժառանգված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման և մարման արդյունքում ձևավորված դրամական միջոցները սույն օրենքով սահմանված կարգով միանվագ ստանալու և (կամ) սույն օրենքով սահմանված կարգով ժառանգություն ստացած փայերն իր կենսաթոշակային հաշվին փոխանցելու մասին: Դիմումի հետ ժառանգը պարտավոր է ներկայացնել նաև ժառանգության վկայականի պատճենը:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դիմումը կարող է ներկայացվել թղթային կամ էլեկտրոնային եղանակով:

Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դիմումը պետք է պարունակի հետևյալ տեղեկությունները.

1) ժառանգի անունը և ազգանունը, անձնագրի սերիան և համարը.

2) ժառանգի հանրային ծառայության համարանիշը կամ հանրային ծառայության համարանիշ չունենալու մասին տեղեկանքի համարը, բացառությամբ այն դեպքի, երբ անձը օտարերկրյա քաղաքացի է և կուտակային բաղադրիչի մասնակից չէ.

3) ժառանգի կոնտակտային տվյալները (հեռախոսահամարը, էլ. փոստի հասցեն և այլն).

4) ժառանգի՝ մասնակիցների ռեեստրը վարողից տեղեկատվություն (նամակ, էլեկտրոնային հաղորդագրություն և այլն) ստանալու նախընտրելի միջոցը.

5) ժառանգատուի անունը և ազգանունը.

6) ժառանգատուի հանրային ծառայության համարանիշը կամ հանրային ծառայության համարանիշ չունենալու մասին տեղեկանքի համարը.

7) կենսաթոշակային ֆոնդի ժառանգված փայերի ժառանգման ձևի (փոխանցում ժառանգի կենսաթոշակային հաշվին կամ մարում) և չափի (յուրաքանչյուր ձևի գծով) վերաբերյալ ժառանգի ընտրությունը.

8) իր անհատական բանկային հաշվի վավերապայմանները.

9) ժառանգության վկայականի վավերապայմանները.

10) դիմումի ներկայացման տարին, ամիսը և ամսաթիվը.

11) ժառանգի (ժառանգի լիազոր ներկայացուցչի) ստորագրությունը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դիմումը ներկայացվել է էլեկտրոնային եղանակով, որն ապահովում է անձի նույնականացումը:

Եթե ժառանգը դիմում է ներկայացրել ժառանգված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը սույն օրենքին համապատասխան ամբողջությամբ իր կենսաթոշակային հաշվին փոխանցելու մասին, ապա սույն մասի 9-րդ կետով նախատեսված տեղեկությունները չեն լրացվում:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դիմումը չի կարող հետ կանչվել կամ փոփոխվել:

4. Մասնակիցների ռեեստրը վարողը պարտավոր է կազմակերպել կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի փոխանցումը ժառանգի կենսաթոշակային հաշվին և (կամ) կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարումն ու մարման արդյունքում ստացված միջոցների միանվագ վճարումը սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դիմումը ստանալուց հետո՝

10 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը հետ են գնվում (մարվում են) դրանց հետգնման (մարման) պահանջ ներկայացվելու պահի դրությամբ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 29-րդ հոդվածով սահմանված կարգով վերջին հաշվարկված և հրապարակված տվյալ փայի հետգնման գնով:

5. Եթե ժառանգը ներկայացրել է ժառանգված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման և մարման արդյունքում ձևավորված դրամական միջոցները սույն օրենքով սահմանված կարգով միանվագ ստանալու դիմում, ապա պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի հետգնման (մարման) ժամանակ գանձվում է լրացուցիչ 2 տոկոս հետգնման (մարման) վճար՝ տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի օգտին:

Հոդված 59. Կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի ժառանգման մասին դիմումը մերժելը

1. Մասնակիցների ռեեստրը վարողն իրավունք ունի մերժելու սույն օրենքի 58-րդ հոդվածով սահմանված դիմումը, եթե դիմումը չի ներկայացվել սահմանված ժամկետում կամ չի համապատասխանում սույն օրենքի 58-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված պահանջներին կամ Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված ձևին:

Դիմումը մերժելու և դրա պատճառների մասին մասնակիցների ռեեստրը վարողը գրավոր տեղեկացնում է դիմում ներկայացրած ժառանգին:

2. Մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից սույն օրենքի 58-րդ հոդվածով նախատեսված դիմումը սահմանված պահանջները չբավարարելու հիմքով մերժվելու դեպքում ժառանգը պետք է ներկայացնի սահմանված պահանջները բավարարող դիմում:

Գ Լ ՈՒ Խ 13

ԿԱՄԱՎՈՐ ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉԸ

Հոդված 60. Կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչի գործունեության սկզբունքները

1. Հայաստանի Հանրապետության կենսաթոշակային համակարգի կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչը հիմնվում է հետևյալ սկզբունքների վրա՝

1) իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց կամավոր մասնակցություն.

2) կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչին մասնակցության դեպքում՝ հարկային արտոնությունների տրամադրում:

2. Կամավոր կենսաթոշակային սխեմաները լինում են հետևյալ տեսակների՝

1) սահմանված կենսաթոշակներ.

2) կուտակային կենսաթոշակային ավանդներ.

3) սահմանված կենսաթոշակային վճարներ:

Հոդված 61. Կամավոր կենսաթոշակային գործունեություն իրականացնելը

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում միայն կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերը (կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչները), բանկերը և ապահովագրական ընկերություններն իրավունք ունեն առաջարկելու կամավոր կենսաթոշակային սխեմաներ:

2. Կամավոր կենսաթոշակների պայմանագրի սուբյեկտ կարող է լինել գործատուն, որը կամավոր կենսաթոշակի պայմանագիր է կնքում իր աշխատակիցների օգտին, ինչպես նաև ֆիզիկական անձը, որն իրավունք ունի կամավոր կենսաթոշակի պայմանագիր կնքելու իր կամ այլ անձանց օգտին:

3. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերը պարտավոր են սահմանել կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի կանոնները, որոնք պետք է ներառեն կամավոր կենսաթոշակային վճարի չափը, փայերի մարման վճարի չափը, վճարների կատարման ժամկետը և

պարբերականությունը, կենսաթոշակների վճարման ժամկետներն ու պարբերականությունը, ինչպես նաև Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով նախատեսված այլ պայմաններ:

4. Կամավոր կենսաթոշակային սխեմաների կանոնները կարող են փոփոխվել միայն ապագա ժամանակահատվածի համար:

5. Անձը կարող է մասնակցել միաժամանակ մեկից ավելի կամավոր սխեմաների:

6. Անձը կամավոր կենսաթոշակ ստանալու իրավունք է ձեռք բերում կենսաթոշակային տարիքը լրանալուց հետո:

7. Նախքան կենսաթոշակային տարիքը լրանալը մասնակիցն իրավունք ունի ցանկացած ժամանակ ներկայացնելու իր կուտակած միջոցները (իրեն պատկանող կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի (բաժնետոմսերի) հաշվարկային արժեք, ավանդի գումար, ներառյալ՝ հաշվեգրված տոկոսները, վճարված ապահովագրավճարներ, այլ հատուցումներ՝ նվազեցված ապահովագրության պայմանագրի կնքման և կատարման ծախսերը) միանվագ վճարելու պահանջ, եթե տվյալ մասնակցի կողմից համապատասխան կենսաթոշակային ֆոնդին, բանկին կամ ապահովագրական ընկերությանը առաջին կենսաթոշակային վճարի կատարման, ավանդի ներդրման կամ ապահովագրավճարի վճարման օրվանից անցել է առնվազն երկու տարի, բացառությամբ սույն օրենքի 70-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերի:

8. Սույն հոդվածի 7-րդ մասով նախատեսված միանվագ վճար կատարելու համար պայմանագրով կարող են նախատեսվել առավել մեծ մարման վճար, տուգանք և (կամ) ավելի ցածր տոկոսներ, բացառությամբ եթե նման պահանջը ներկայացվել է հետևյալ դեպքերում.

1) մասնակիցը օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ճանաչվել է աշխատանքային գործունեությամբ զբաղվելու կարողության երրորդ աստիճանի սահմանափակում ունեցող հաշմանդամ.

2) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում ներառված հիվանդություններով հիվանդանալու (վիճակներում գտնվելու) դեպքում՝ առողջապահության բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմնի տված եզրակացության հիման վրա.

3) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին մշտական բնակության նպատակով մեկնել է օտարերկրյա պետություն, և դադարեցվել է նրա Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը.

4) Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատող օտարերկրյա քաղաքացին վերադառնում է իր մշտական բնակության երկիր.

5) կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդը դադարեցվել (լուծարվել) է, և մասնակիցը «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով չի ներկայացրել բաշխման ենթակա ակտիվների հաշվին այլ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի փայեր (բաժնետոմսեր) ձեռք բերելու պահանջ.

6) բանկը կամ ապահովագրական ընկերությունը լուծարման գործընթացում է, կամ ապահովագրական ընկերությունը համապատասխան ապահովագրական պորտֆելը փոխանցել է այլ ապահովագրական ընկերության.

7) տվյալ մասնակցի կողմից համապատասխան կենսաթոշակային ֆոնդին, բանկին կամ ապահովագրական ընկերությանը առաջին կենսաթոշակային վճարի կատարման, ավանդի ներդրման կամ ապահովագրավճարի վճարման օրվանից անցել է ավելի քան տասը տարի:

9. Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտով կարող է սահմանվել սույն հոդվածի 8-րդ մասով նախատեսված մարման վճարի, տուգանքի և (կամ) տոկոսների առավելագույն չափ:

Հոդված 62. Ապահովագրական ընկերությունների կողմից կամավոր կենսաթոշակների տրամադրումը

1. Ապահովագրական ընկերությունները կարող են առաջարկել միայն «սահմանված կենսաթոշակներ» սխեմաներ:

2. Բացառությամբ սույն օրենքի 70-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերի, կամավոր կուտակային կենսաթոշակային ապահովագրության պայմանագրով ապահովադիր

հանդիսացող անձն իրավունք ունի ապահովագրական ընկերությունից ցանկացած ժամանակ պահանջելու տվյալ պայմանագրով ապահովագրողի պարտավորությունները փոխանցել իր ընտրած ապահովագրական ընկերությանը՝ վերջինիս փոխանցելով վճարված ապահովագրավճարները՝ նվազեցրած ապահովագրության պայմանագրի կնքման, կատարման և փոխանցման ծախսերը: Սույն մասով նախատեսված ապահովագրավճարների փոխանցումը չի համարվում մասնակցի կողմից դրանց միանվագ ստացում:

3. Անձը կարող է ապահովագրական ընկերությունից կամավոր կենսաթոշակը ստանալ հետևյալ ձևերով.

1) միանվագ վճարի տեսքով.

2) ցմահ կամ ժամկետային վճարների (անուիտետի) տեսքով:

4. Ապահովագրական ընկերությունը պարտավոր է ունենալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված համապատասխան որակավորում ունեցող ակտուար կամ պայմանագրային կարգով օգտվել նման ակտուարի ծառայություններից:

5. Ապահովագրական ընկերությունների կողմից կամավոր կենսաթոշակային միջոցների տնօրինումն ու օգտագործումն իրականացվում են «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված պահանջներին համապատասխան: Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով կարող են սահմանվել «սահմանված կենսաթոշակներ» սխեմա առաջարկող ընկերությունների տեխնիկական պահուստների և ներդրումների նկատմամբ պահանջներ:

6. Ապահովագրական ընկերությունները կենսաթոշակները վճարում են սույն օրենքով և կամավոր կենսաթոշակի (անուիտետի) պայմանագրով սահմանված կարգով: Կենտրոնական բանկն իր նորմատիվ իրավական ակտերով կարող է սահմանել կամավոր կենսաթոշակի (անուիտետի) պայմանագրին, ինչպես նաև սույն օրենքի 70-րդ հոդվածով նախատեսված՝ գործատուի և ապահովագրական ընկերության միջև կնքվող պայմանագրին ներկայացվող պարտադիր պահանջներ, որոնց ներառումը պայմանագրերում ապահովագրական ընկերության պարտականությունն է:

7. Մահացած կենսաթոշակառուի ժառանգման ենթակա անուիտետը ժառանգներին վճարվում է միանվագ վճարի տեսքով՝ օրենքով և անուիտետի պայմանագրով սահմանված չափով: Ապահովագրական ընկերությունից անուիտետի ժառանգության ստացման կարգը և դիմումի ձևը սահմանվում են անուիտետի պայմանագրով:

Հոդված 63. Բանկերի կողմից կամավոր կենսաթոշակների տրամադրումը

1. Բանկերը կարող են առաջարկել միայն «կուտակային կենսաթոշակային ավանդներ» կամավոր կենսաթոշակային սխեմաներ:

2. Մասնակիցն իրավունք ունի ցանկացած ժամանակ բանկից պահանջելու իր կուտակային կենսաթոշակային ավանդի գումարը կամ դրա մի մասը փոխանցելու իր՝ այլ բանկում բացված կուտակային կենսաթոշակային ավանդային հաշվին: Սույն մասով նախատեսված փոխանցման համար բանկի կողմից գանձվող վճարի առավելագույն չափը սահմանում է Կենտրոնական բանկը, և այն կախված է փոխանցող բանկի կողմից մատուցվող կենսաթոշակային սխեմային մասնակցի մասնակցության ժամկետից:

3. Բանկի լուծարման գործընթացում նախքան մասնակցի կուտակային կենսաթոշակային ավանդի գումարը մասնակցին միանվագ վճարելը բանկը պարտավոր է գրավոր և պատշաճ ձևով առաջարկել նրան այդ գումարը առանց որևէ վճարի փոխանցել նրա՝ այլ բանկում բացված կուտակային կենսաթոշակային ավանդային հաշվին: Սույն մասով սահմանված առաջարկը ստանալու պահից տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում մասնակցի կողմից համապատասխան պահանջ չներկայացվելու դեպքում համապատասխան միջոցները միանվագ վճարվում են մասնակցին:

4. Սույն հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերով նախատեսված կենսաթոշակային ավանդի գումարի փոխանցումը չի համարվում մասնակցի կողմից դրանց միանվագ ստացում:

5. Մասնակիցը կարող է բանկից կամավոր կենսաթոշակը ստանալ հետևյալ ձևերով.

1) միանվագ վճարի տեսքով.

2) ժամկետային պարբերական վճարների տեսքով:

6. Կենսաթոշակային տարիքը լրանալուց հետո մասնակիցն իրավունք ունի պահանջելու բանկից կուտակային կենսաթոշակային ավանդի գումարի կամ դրա մի մասի փոխանցումը ապահովագրական ընկերությանը՝ անուիտետի պայմանագիր կնքելու նպատակով: Բանկն իրականացնում է կուտակային կենսաթոշակային ավանդի գումարի կամ դրա մի մասի անկանխիկ փոխանցումը մասնակցի նշած ապահովագրական ընկերությանը՝ կուտակային կենսաթոշակային ավանդի պայմանագրով սահմանված կարգով և ժամկետում, սակայն ոչ ուշ, քան մասնակցի կողմից դիմումը ստանալուց հետո՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Սույն մասով նախատեսված ավանդի գումարի կամ դրա մի մասի փոխանցման դեպքում մասնակցին՝ փոխանցված գումարի մասով կանխիկ վճարումներ չեն կատարվում:

7. Բանկերը կենսաթոշակները վճարում են սույն օրենքով և կուտակային կենսաթոշակային ավանդի պայմանագրով սահմանված կարգով: Կենտրոնական բանկն իր նորմատիվ իրավական ակտերով կարող է սահմանել կամավոր կուտակային կենսաթոշակային ավանդի պայմանագրին ներկայացվող պարտադիր պահանջներ, որոնց ներառումը պայմանագրերում բանկի պարտականությունն է:

8. Մահացած մասնակցի ժառանգն իրավունք ունի ցանկացած ժամանակ բանկից պահանջելու կուտակային կենսաթոշակային ավանդի գումարը կամ դրա մի մասը՝ ներկայացնելով ավանդի պայմանագրով նախատեսված դիմումը և ժառանգության վկայականը: Բանկը պարտավոր է կուտակային կենսաթոշակային ավանդի գումարը կամ դրա մնացած մասը վերադարձնել մահացած մասնակցի ժառանգին՝ նրա առաջին իսկ պահանջով:

Հոդված 64. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի կողմից կամավոր կենսաթոշակների տրամադրումը

1. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերը (կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչները) կարող են առաջարկել միայն «սահմանված կենսաթոշակային վճարներ» սխեմաներ:

2. Կամավոր կենսաթոշակային վճար կատարելով՝ անձը ձեռք է բերում վճարին համապատասխան քանակով տվյալ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի փայեր՝ հիմք ընդունելով տվյալ ֆոնդի փայի տեղաբաշխման գինը: Ձեռք բերված փայերը հավաստում են մասնակցի՝ տվյալ ֆոնդի ակտիվների նկատմամբ փայամասնակցության իրավունքը:

3. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի մասնակիցը կարող է փոխանակել կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի իր փայերը միայն այլ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերով: Կենսաթոշակային ֆոնդի մասնակիցն իրավունք ունի իր կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի (նախկին կենսաթոշակային ֆոնդ) փայերը փոխանակելու տվյալ կամ այլ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կողմից կառավարվող այլ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի (նոր կենսաթոշակային ֆոնդ) փայերով՝ նախկին կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին դիմում ներկայացնելու միջոցով: Նախկին կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը պահառուի հետ համատեղ կազմակերպում է մասնակցին պատկանող փայերի մարումն ու միջոցների փոխանցումը նոր կենսաթոշակային ֆոնդին՝ ֆոնդի կանոններով սահմանված կարգով և ժամկետում, սակայն ոչ ուշ, քան մասնակցի կողմից դիմումը ստանալուց հետո՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

4. Տարբեր կառավարիչների կողմից կառավարվող կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի փոխանակումն իրականացվում է փոխանակման պահանջը ներկայացվելու օրվա (ժամի) համար որոշվող հետգնման (մարման) և նոր փայեր տեղաբաշխելու օրվա (ժամի) համար որոշվող տեղաբաշխման գներով:

Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի փայը հետ է գնվում (մարվում է) ֆոնդի մասնակցի կողմից համապատասխան պահանջ ներկայացվելու պահից հետո «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 29-րդ հոդվածով սահմանված կարգով առաջին հաշվարկված և հրապարակված տվյալ փայի (բաժնետոմսի) հետգնման գնով:

Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի փայը տեղաբաշխվում է դրա ձեռք բերման (բաժանորդագրման) պահանջ ներկայացվելու, իսկ փայի դիմաց վճարումն ավելի ուշ կա-

տարվելու դեպքում՝ համապատասխան վճարումը կատարելու պահից հետո «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 29-րդ հոդվածով սահմանված կարգով առաջին հաշվարկված և հրապարակված տվյալ փայի (բաժնետոմսի) տեղաբաշխման գնով, եթե կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով (կանոնադրությամբ) նախատեսված չէ, որ փայը տեղաբաշխվում է դրա ձեռքբերման (բաժանորդագրման) պահանջ ներկայացվելու, իսկ փայի դիմաց վճարումն ավելի ուշ կատարվելու դեպքում՝ համապատասխան վճարումը կատարելու պահի դրությամբ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 29-րդ հոդվածով սահմանված կարգով վերջին հաշվարկված և հրապարակված տվյալ փայի (բաժնետոմսի) տեղաբաշխման գնով:

5. Եթե սույն հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ փոխանակման ենթակա նախկին կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարումը (հետգնումը) կասեցված է, ապա փայերի փոխանակումն իրականացվում է փայերի հետգնման (մարման) կասեցման ժամկետի ավարտից անմիջապես հետո: Եթե փայերի փոխանակման արդյունքում ձեռք բերման ենթակա փայերի տեղաբաշխումը կասեցված է, ապա կառավարիչը մերժում է սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դիմումը՝ մասնակցին տեղեկացնելով դիմումի մերժման պատճառների մասին:

Սույն մասով նախատեսված փոխանակման ենթակա նախկին կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարումը (հետգնումը) կարող է կասեցվել միայն սույն օրենքի 35-րդ հոդվածի 10-րդ մասով սահմանված դեպքերում:

6. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով կարող է նախատեսվել մասնակցի՝ տվյալ ֆոնդին մասնակցության նվազագույն ժամանակահատված, որը լրանալուց հետո միայն մասնակիցը կարող է պահանջել ձեռք բերված փայերի փոխանակումը (հաջորդ փոխանակումը)՝ սույն հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն: Սույն մասով սահմանված ժամանակահատվածը չի կարող 2 տարուց ավելի լինել:

7. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդից կենսաթոշակների ստացման համար, ինչպես նաև սույն հոդվածի 10-րդ մասով նախատեսված դեպքերում մասնակիցը պետք է ներկայացնի դիմում համապատասխան կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին: Դիմումի ձևը և դրանում պարունակվող տեղեկությունները սահմանվում են կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով:

8. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի կողմից կենսաթոշակները վճարվում են սույն օրենքով, Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով և կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով սահմանված կարգով ու պայմաններով:

9. Մասնակիցը կարող է կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդից կենսաթոշակը ստանալ հետևյալ ձևերով.

1) միանվագ վճարի տեսքով.

2) ժամկետային պարբերական վճարների տեսքով, ընդ որում, պարբերական վճարների տեսքով կենսաթոշակի վճարման համար մարվող կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը (բաժնետոմսերը) եռամսյակային կտրվածքով չեն կարող գերազանցել առաջին պարբերական վճարը կատարելու պահին անձին պատկանող տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի (բաժնետոմսերի) 10 տոկոսը, իսկ տվյալ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի գծով պարբերական վճարների կատարման ժամկետը չի կարող պակաս լինել 3 տարուց:

10. Մասնակիցն իրավունք ունի կենսաթոշակային տարիքը լրանալուց հետո պահանջելու կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարում և մարման արդյունքում ստացված միջոցների կամ դրանց մի մասի փոխանցումը ապահովագրական ընկերությանը՝ անուիտետի պայմանագիր կնքելու նպատակով: Մասնակցին պատկանող փայերի մարումն ու մարման արդյունքում ստացված դրամական միջոցների կամ դրանց մի մասի փոխանցումը մասնակցի նշած ապահովագրական ընկերությանը կազմակերպում է տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուն՝ մասնակցի կողմից սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված դիմումը ստանալուց հետո՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Սույն մասով նախատեսված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման և մարման արդյունքում ստացված միջոցների կամ դրանց մի մասի ապահովագրական ընկերությանը փոխանցման դեպքում մասնակցին՝ ապահովագրական ընկերությանը փոխանցված գումարի մասով, կենսաթոշակային ֆոնդը վճարումներ չի կատարում:

11. Կենսաթոշակային ֆոնդի մասնակցի մահվան դեպքում ժառանգն իրավունք ունի դիմում ներկայացնելու կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին՝ ժառանգված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման և մարման արդյունքում ձևավորված դրամական միջոցները միանվագ ստանալու մասին: Դիմումի հետ ժառանգը պարտավոր է ներկայացնել նաև ժառանգության վկայականի պատճենը: Դիմումի ձևը և ներկայացման կարգը սահմանվում են կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով:

12. Սույն հոդվածի 11-րդ մասով սահմանված դիմումը ներկայացնելուց հետո կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը պարտավոր է իրականացնել կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարումն ու մարման արդյունքում ստացված միջոցների միանվագ վճարումը դիմումը ստանալուց հետո՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

13. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման համար կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվներից գանձում է պարգևավճար՝ տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով սահմանված չափով և կարգով:

14. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների հաշվին կատարվող վճարների (այդ թվում՝ սույն հոդվածի 13-րդ մասով սահմանված՝ կառավարչի պարգևավճարի, ինչպես նաև պահառուի պարգևավճարի) առավելագույն չափը, ինչպես նաև կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման համար տվյալ ֆոնդի ակտիվների հաշվին կատարվող ծախսերի ուղղությունները և առավելագույն չափերը սահմանում է Կենտրոնական բանկը:

15. Կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով, բացառությամբ կենսաթոշակի ստացման նպատակով կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը մարելու, կենսաթոշակային ֆոնդի դադարեցման (լուծարման) և կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարումն առանց իր համաձայնության այլ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի փոխանցելու դեպքերի, կարող է սահմանվել կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի մարման վճար, որը պետք է ուղղակի սահմանված լինի տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով և չի կարող գերազանցել Կենտրոնական բանկի հաստատած չափը:

Հոդված 65. Անձնավորված հաշվառումը «Սահմանված կենսաթոշակային վճարներ» կամավոր կենսաթոշակային սխեմայում

1. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերը յուրաքանչյուր մասնակցի համար պարտավոր են վարել անձնավորված հաշվառում՝ «Եկամտային հարկի և սոցիալական վճարների անձնավորված հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին, 3-րդ և 4-րդ կետերով սահմանված սկզբունքներին համապատասխան:

2. «Սահմանված կենսաթոշակային վճարներ» սխեմայի յուրաքանչյուր մասնակցի համար պետք է բացվի անհատական հաշիվ, որտեղ հաշվառվում են մասնակցին պատկանող տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը:

3. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդը պարտավոր է պարբերաբար, սակայն ոչ պակաս, քան տարեկան մեկ անգամ տեղեկատվություն տրամադրել մասնակցին նրա անհատական հաշվում արտացոլված նախորդ օրացուցային տարվա տվյալների մասին՝ կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով սահմանված կարգով և ժամկետներում:

4. Սույն հոդվածի 3-րդ մասում նշված տարեկան տեղեկատվությունը մասնակցին տրամադրվում է թղթային տարբերակով, եթե մասնակիցը այլ նախընտրելի տարբերակ չի նշել:

5. Սույն հոդվածի 3-րդ մասում նշված տարեկան տվյալները մասնակցին տրամադրվում են անվճար՝ նախորդ տարվա համար ոչ ուշ, քան մինչև հաջորդ տարվա ապրիլի 15-ը:

Հոդված 66. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների ներդրման սկզբունքները

1. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվները կարող են ներդրվել բացառապես սույն օրենքի, սույն օրենքի հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերի և ֆոնդի կանոնների պահանջներին համապատասխան:

2. Նպատակ ունենալով առավելագույնի հասցնել ներդրումների արդյունավետությունը՝ հօգուտ «Սահմանված կենսաթոշակային վճարներ» սխեմայում կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչի մասնակիցների, կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ներդրումները պետք է հիմնված լինեն հետևյալ սկզբունքների վրա.

1) կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների ապահովություն և եկամտաբերություն.

2) ռիսկերի դիվերսիֆիկացիա.

3) համարժեք իրացվելիության ապահովում:

3. «Սահմանված կենսաթոշակային վճարներ» սխեմայում կամավոր կենսաթոշակային ակտիվների ներդրումը սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերում նշվածներից այլ նպատակներով ու սկզբունքների հիման վրա համարվում է կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի ստանձնած պարտավորությունների խախտում:

Հոդված 67. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների թույլատրելի ներդրումները

1. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները կարող են ներդրվել Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանում:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները կարող են ներդրվել հետևյալ ակտիվներում.

1) բանկային հաշիվներում և ավանդներում, եթե տվյալ բանկը չի գտնվում անվճարունակության (սնանկության) գործընթացում.

2) Հայաստանի Հանրապետության, Կենտրոնական բանկի կամ Հայաստանի Հանրապետության համայնքների թողարկած կամ ամբողջությամբ երաշխավորված արժեթղթերում.

3) Հայաստանի Հանրապետությունում գործող կարգավորվող շուկաներում առևտրին թույլատրված արժեթղթերում.

4) այն ներդրումային ֆոնդերի թողարկած արժեթղթերում, որոնք վերահսկվում են Կենտրոնական բանկի կողմից.

5) ածանցյալ գործիքներում՝ միայն հեջավորման նպատակով:

3. Արտասահմանում կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները կարող են ներդրվել՝

1) ՏՀՋԿ կամ ԵՄ անդամ պետությունների բանկային համակարգը վերահսկող լիազորված մարմնի կողմից արտոնագրված և վերահսկվող ֆինանսական կազմակերպությունների ավանդներում և բանկային հաշիվներում.

2) ՏՀՋԿ կամ ԵՄ անդամ պետությունների, ՏՀՋԿ կամ ԵՄ անդամ պետությունների կենտրոնական բանկերի թողարկած կամ ամբողջությամբ երաշխավորված արժեթղթերում.

3) ՏՀՋԿ կամ ԵՄ անդամ պետությունների համայնքների թողարկած կամ ամբողջությամբ երաշխավորված արժեթղթերում.

4) ՏՀՋԿ կամ ԵՄ անդամ պետությունների կապիտալի շուկան վերահսկող լիազորված մարմնի կողմից գրանցված և վերահսկվող կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթղթերում.

5) ՏՀՋԿ կամ ԵՄ անդամ պետությունների կապիտալի շուկան վերահսկող լիազորված մարմնի կողմից գրանցված և վերահսկվող ներդրումային ֆոնդերի փայերում (բաժնետոմսերում).

6) Ռուսաստանի Դաշնության այն արժեթղթերում, որոնք բավարարում են Կենտրոնական բանկի սահմանած չափանիշները.

7) ածանցյալ գործիքներում՝ միայն հեջավորման նպատակով:

Կենտրոնական բանկը կարող է սահմանել այլ երկրների ցանկ, որտեղ կարող են ներդրվել կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվները:

Հոդված 68. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների ներդրման սահմանափակումները

1. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները սույն օրենքի 67-րդ հոդվածում թվարկված ֆինանսական գործիքներում կարող են ներդրվել Կենտրոնական բանկի սահմանած քանակական և արժութային սահմանափակումների շրջանակում:

2. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները չեն կարող ներդրվել՝

1) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի և պահառուի, ինչպես նաև դրանց հետ փոխկապակցված անձանց թողարկած արժեթղթերում, բացառությամբ «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 37-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դեպքի.

2) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կամ պահառուի աուդիտն իրականացնող անձի թողարկած արժեթղթերում.

3) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին կամ պահառուին խորհրդատվական ծառայություններ մատուցող անձանց թողարկած արժեթղթերում.

4) ածանցյալ գործիքներում, բացառությամբ հեջավորման նպատակով ներդրումների.

5) այն ակտիվներում, որոնց օտարումն արգելված կամ սահմանափակված է.

6) անշարժ գույքում կամ այլ ֆիզիկական ակտիվներում (արվեստի գործեր. հուշադրամներ, սրբապատկերներ, հնաոճ ապրանքներ, թանկարժեք մետաղներ և այլն):

3. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվներում ներառված արժեթղթերը չեն կարող կարգավորվող շուկայից դուրս վաճառվել կամ ցանկացած այլ ձևով օտարվել՝

1) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուին.

2) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին.

3) տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կամ պահառուի կառավարման խորհրդի անդամներին.

4) սույն մասի 1-3-րդ կետերում նշված անձանց հետ փոխկապակցված անձանց:

4. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը և պահառուն չեն կարող մեկը մյուսին տրամադրել փոխառություններ կամ երաշխավորել պարտավորությունների կատարումը:

5. Կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները չեն կարող գրավադրվել կամ հանդիսանալ այլ պարտավորությունների ապահովման միջոց: Սույն մասով նախատեսված պահանջը չի սահմանափակում կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների հաշվին ռեպո (հակադարձ ռեպո) գործարքների կնքման իրավունքը, եթե դա նախատեսված է կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով (կանոնադրությամբ), և եթե այդպիսի գործարքի արդյունքում չեն խախտվում սույն օրենքով նախատեսված սահմանաչափերը:

Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը կարող է ներգրավել կարճաժամկետ՝ մինչև 3 ամիս մարման ժամկետով փոխառություններ՝ տվյալ կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների 10 տոկոսը չգերազանցող չափով, եթե այդպիսի գործարքի արդյունքում չեն խախտվում սույն օրենքով նախատեսված սահմանաչափերը:

6. Կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը պարտավոր է ձեռնարկել քայլեր՝ համապատասխանեցնելու կենսաթոշակային ֆոնդի ներդրումները սույն օրենքի պահանջներին և ապահովելու հնարավոր առավելագույն շահութաբերություն, պահել ու խնայել կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները, եթե սույն հոդվածի 1-ին, 2-րդ կամ 3-րդ մասերի դրույթները խախտվել են որպես հետևանք՝

1) շուկայական գների փոփոխության, որոնք հիմք են հանդիսացել ակտիվների գնահատման համար.

2) արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության.

3) կազմակերպությունների միջև տնտեսական և կազմակերպական հարաբերությունների փոփոխության, որոնց բաժնետոմսերում ներդրվել են կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները.

4) կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կամքից անկախ և հսկողությունից դուրս այլ հանգամանքների:

7. Սույն օրենքով նախատեսված ներդրումների համապատասխանեցումը պետք է ավարտվի ոչ ուշ, քան 6 ամսվա ընթացքում, սկսած այն օրվանից, երբ տեղի է ունեցել խախտումը, կամ ակտիվների գնահատման արդյունքում հայտնի է դարձել խախտման մասին:

8. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը պարտավոր է իրականացնել ֆոնդի ակտիվներում ներառված արժեթղթերով ամրագրված իրավունքները՝ ելնելով բացառապես մասնակիցների շահերից:

Հոդված 69. Կամավոր կենսաթոշակային գործունեության լիցենզավորումը

1. Բանկերը, ապահովագրական ընկերությունները, կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերը (կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչները) կարող են առաջարկել կամավոր կենսաթոշակային սխեմաներ Կենտրոնական բանկի կողմից՝ համապատասխանաբար «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին», «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» և «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով տրված լիցենզիայի հիման վրա:

Հոդված 70. Գործատուի կողմից ձեռք բերվող լրացուցիչ (կորպորատիվ) կենսաթոշակները

1. Գործատուներն իրենց վարձու աշխատողներին լրացուցիչ (կորպորատիվ) կենսաթոշակներ տրամադրելու նպատակով կարող են կամավոր կենսաթոշակային սխեմաներ ձեռք բերել կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչներից կամ ապահովագրական ընկերություններից:

2. Գործատուն իր աշխատողներին լրացուցիչ կենսաթոշակներ տրամադրելիս չի կարող ցուցաբերել խտրական մոտեցում: Կորպորատիվ (լրացուցիչ) կենսաթոշակներ կարող են առաջարկվել ամբողջ կոլեկտիվին կամ տվյալ գործատուի աշխատողների որոշակի կատեգորիային (այդ թվում՝ կախված գործատուի մոտ աշխատողի աշխատած տարիների քանակից): Արգելվում է լրացուցիչ կենսաթոշակներ տրամադրել բացառապես գործատուի ղեկավար կազմին: Աշխատողների որոշակի կատեգորիայի ներսում բոլոր աշխատողներին պետք է տրամադրվեն հավասար և միօրինակ պայմաններ:

3. Գործատուին արգելվում է սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված պայմանագիրը կնքել իր հետ փոխկապակցված ապահովագրական ընկերության կամ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի հետ:

4. Գործատուի կողմից տրամադրվող կամավոր կենսաթոշակային սխեմայի ձեռք բերումը կարող է սահմանվել նաև կոլեկտիվ աշխատանքային պայմանագրով:

5. Լրացուցիչ (կորպորատիվ) կամավոր կենսաթոշակ ստանալու համար կամավոր կենսաթոշակային վճարներ կարող են կատարվել միայն գործատուների կամ գործատուների և աշխատողների կողմից:

6. Արգելվում է աշխատակցին պարտադրել մասնակցելու կամ շարունակելու մասնակցությունը գործատուի ձեռք բերած կամավոր կենսաթոշակային սխեմային՝ որպես տվյալ գործատուի մոտ աշխատելու պահանջ: Արգելվում է աշխատակցի աշխատավարձից կամ դրան հավասարեցրած այլ վճարումներից կատարել կամավոր կենսաթոշակային սխեմային մասնակցության հետ կապված նվազեցումներ կամ հատկացումներ՝ առանց աշխատակցի գրավոր համաձայնության:

7. Գործատուի ձեռք բերած կամավոր կենսաթոշակային սխեմայի մասնակիցը նախքան կենսաթոշակային տարիքը լրանալը իրավունք ունի ներկայացնելու իր կուտակած միջոցները (իրեն պատկանող կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի (բաժնետոմսերի) հաշվարկային արժեք, վճարված ապահովագրավճարներ, այլ հատուցումներ՝ նվազեցված ապահովագրության պայմանագրի կնքման և կատարման ծախսերը) միանվագ վճարելու պահանջ միայն սույն օրենքի 61-րդ հոդվածի 8-րդ մասի 1-6-րդ կետերով, ինչպես նաև սույն հոդվածի 8-րդ մասի 1-ին և 3-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում, եթե առաջին կենսաթոշակային վճարի կատարման կամ ապահովագրավճարի վճարման օրվանից անցել է առնվազն երկու տարի:

8. Գործատուի ձեռք բերած կամավոր կենսաթոշակային սխեմայի մասնակիցը սույն օրենքի 62-րդ հոդվածի 2-րդ մասով կամ 64-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված իրավունքը ձեռք է բերում՝

1) գործատուի հետ աշխատանքային պայմանագիրը լուծելուց հետո.

2) գործատուի և տվյալ կենսաթոշակային ֆոնդի (նրա կառավարչի) կամ ապահովագրական ընկերության միջև կնքված համապատասխան պայմանագիրը լուծվելուց հետո.

3) գործատուի լուծարվելուց հետո:

ԳԼՈՒԽ 14

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՈՒՅՆ ՕՐԵՆՔԻ ԽԱԽՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հոդված 71. Պատասխանատվությունը սոցիալական վճարները չկատարելու կամ ուշացումով կատարելու համար

1. Սույն օրենքով սոցիալական վճար կատարելու պարտավորություն ունեցող անձինք պատասխանատվություն են կրում սոցիալական վճարները չկատարելու կամ ուշացումով կատարելու համար:

Սոցիալական վճարը սահմանված ժամկետում չկատարելու դեպքում ժամկետանց յուրաքանչյուր օրվա համար մասնակիցը (նրա համար սոցիալական վճար կատարելու պարտականություն ունեցող անձը՝ հարկային գործակալը) վճարում է տույժ՝ ժամանակին չմուծված սոցիալական վճարի գումարի 0.15 տոկոսի չափով:

Սույն մասով նախատեսված տույժը կիրառվում է ժամանակին չմուծված սոցիալական վճարի գումարների նկատմամբ՝ կետանցման ամբողջ ժամանակահատվածի համար, բայց ոչ ավելի, քան 365 օրվա համար:

Սոցիալական վճարներ չկատարելու կամ ուշացումով կատարելու համար գանձված տույժերը, որպես կուտակային հատկացում, փոխանցվում են մասնակիցների ռեեստրը վարողին, որոնց հաշվին ձեռք են բերվում այն պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը, որին այդ պահին կուտակային հատկացումներ է կատարվում մասնակցի համար (օգտին):

Գանձված (մուծված) տույժերի հաշվին մասնակցի պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը որոշվում են՝ մասնակիցների եկամտից (այդ թվում՝ ստուգմամբ հայտնաբերված) պահված (վճարված) սոցիալական վճարի ընդհանուր գումարում տվյալ մասնակցի համար հաշվարկված սոցիալական վճարի գումարի չափից ելնելով:

2. Սույն օրենքի դրույթների համաձայն՝ ժամանակին չպահված (կամ պակաս պահված) սոցիալական վճարի գումարները (այդ թվում՝ սույն հոդվածի 3-րդ մասում նշված՝ սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտը թաքցնելու կամ այն պակաս ցույց տալու դեպքում) հարկային գործակալի կողմից մասնակցից, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, կարող են պահվել ոչ ավելի, քան վերջին երեք ամսվա համար:

3. Սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտը թաքցնելու կամ այն պակաս ցույց տալու դեպքում սոցիալական վճար կատարողից (հարկային գործակալից) սույն օրենքով սահմանված կարգով գանձվում է թաքցրած կամ պակաս ցույց տված սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտի նկատմամբ հաշվարկված (հարկային մարմնի կողմից) սոցիալական վճարի գումարը:

Սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտը թաքցնելը կամ պակաս ցույց տալը հարկային մարմին ներկայացված սոցիալական վճարների հաշվարկներում սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտը ցույց չտալն է, պակաս ցույց տալը կամ սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտ չառաջանալու մասին կեղծ տվյալներ ներկայացնելը:

Սոցիալական վճար կատարողները (հարկային գործակալները) թաքցված կամ պակաս ցույց տրված սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտից սոցիալական վճարի գումարները, ինչպես նաև սույն օրենքի 71-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ ստուգման ակտով հաշվարկված տույժերը վճարում են հարկային մարմնի կողմից ստուգման ակտը ներկայացվելուց հետո՝ 10-օրյա ժամկետում: Ստուգման ակտով առաջադրված սոցիալական վճարի գումարների նկատմամբ նշված 10-օրյա ժամկետում տույժերը չեն հաշվարկվում: Այդ ժամկետը լրանալուց հետո ստուգման ակտով առաջադրված սոցիալական վճարի գումարների չվճարման կամ մասնակի վճարման դեպքում տույժերի հաշվարկի վերսկսման ժամանակ նշված 10-օրյա ժամկետը հաշվի չի առնվում:

4. Սոցիալական վճարների վճարումն ուշացնելու դեպքում հարկային մարմինը, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած դեպքերի, սոցիալական վճարի վճարման համար սահմանված ժամկետից 183 օրվա ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով, գործատուին անվճա-

րունակ ճանաչելու հայցով դիմում է դատարան: Ընդ որում, այդ հայցից հարկային մարմինը չի կարող հրաժարվել, քանի դեռ չկատարված սոցիալական վճարներն ամբողջությամբ մարված չեն:

Հարկային մարմնի կողմից սոցիալական վճարի գծով չկատարված պարտավորության չափը հինգ հարյուր հազար կամ ավելի դրամ կազմելու դեպքում հարկային մարմնի ղեկավարն օրենքով սահմանված կարգով իրավունք ունի սույն օրենքով սոցիալական վճար կատարելու պարտավորություն ունեցող անձի (այսուհետ՝ սոցիալական վճար կատարող) գույքի վրա արգելանք դնելու մասին հանձնարարագիր հրապարակելու:

Գույքի արգելանքը հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող սոցիալական վճարների գծով պարտավորության կատարումն ապահովելու նպատակով սոցիալական վճար կատարողի գույքային իրավունքների սահմանափակման միջոցով հարկային մարմնի կողմից իրականացվող գործողություն է: Արգելադրումն իրականացվում է բանկային հաշիվների արգելադրման, ինչպես նաև գույքի տնօրինման, տիրապետման կամ օգտագործման իրավունքի սահմանափակման միջոցով՝ սոցիալական վճարի պարտավորությունների չափով:

Գույքի արգելանքը կարող է կիրառվել միայն հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող սոցիալական վճարի գծով պարտավորության կատարումն ապահովելու նպատակով: Արգելադրման ենթակա է միայն այն գույքը, որն անհրաժեշտ է հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող սոցիալական վճարի գծով պարտավորության կատարումն ապահովելու համար՝ սոցիալական վճարի պարտավորությունների չափով: Գույքի արգելանքը դրվում է սոցիալական վճար կատարողի գույքի վրա՝ անկախ այն հանգամանքից, թե ում մոտ է այն գտնվում: Արգելանքը չի կարող կիրառվել այն գույքի նկատմամբ, որի վրա օրենքով բռնագանձում չի կարող տարածվել, կամ որի պահպանման ժամկետն արգելադրման պահին պակաս է մեկ տարուց: Արգելանք չի կարող դրվել բանկերի, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ֆոնդերի, այդ թվում՝ կենսաթոշակային հիմնադրամների և ապահովագրական (վերաապահովագրական) ընկերությունների բանկային, դեպո կամ կենսաթոշակային հաշիվների և դրամական միջոցների վրա:

Գույքի վրա արգելանք դնելու մասին հարկային մարմնի ղեկավարը հանձնարարագիր է հրապարակում: Արգելանք դնելու մասին հանձնարարագրում նշվում են հանձնարարագիր հրապարակող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը, պաշտոնը, հանձնարարագրի տրման տարին, ամիսը, ամսաթիվը, արգելանք դնող մարմնի անվանումը, գույքի արգելադրումն իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը, ազգանունը, սոցիալական վճար կատարողի անվանումը, հարկ վճարողի հաշվառման համարը (ֆիզիկական անձի դեպքում՝ նաև հանրային ծառայությունների համարանիշի (սոցիալական ապահովության քարտի) համարը), չկատարված պարտավորության չափը և արգելանք դնելու իրավական հիմքերը: Արգելանք դնելիս հանձնարարագրի պատճենը ներկայացվում է սոցիալական վճար կատարողին:

Սոցիալական վճար կատարողի գույքի արգելադրումն իրականացնող պաշտոնատար անձը գույքի վրա արգելանք դնելու մասին հանձնարարագրի հիման վրա դրա հրապարակումից հետո՝ երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, սոցիալական վճար կատարողի գույքի վրա արգելանք դնելու մասին ընդունում է որոշում, որտեղ նշվում են որոշումն ընդունելու ամիսը, ամսաթիվը, վայրը, որոշումն ընդունած անձի պաշտոնը, անունը, ազգանունը, քննվող հարցը, ընդունված որոշման հիմքերը՝ այն օրենքների կամ այլ իրավական ակտերի վկայակոչմամբ, որոնցով որոշում ընդունող անձը ղեկավարվել է այն ընդունելիս, քննվող հարցի վերաբերյալ եզրահանգումը:

Գույքի բացակայության, անբավարարության կամ սոցիալական վճար կատարողի գտնվելու վայրն անհայտ լինելու դեպքում արգելանքն իրականացնող պաշտոնատար անձը կազմում է համապատասխան արձանագրություն: Արձանագրության օրինակելի ձևը սահմանում է հարկային մարմնի ղեկավարը:

Արգելանք դնելիս այն իրականացնող պաշտոնատար անձը յուրաքանչյուր դեպքի համար որոշում է սահմանափակման տեսակները, ծավալները՝ հաշվի առնելով գույքի հատկանիշները, սեփականատիրոջ կամ տիրապետողի համար դրա նշանակությունը և պարտավորության չափը: Որպես գույքի արժեք ընդունվում է գույքի հաշվեկշռային արժեքը:

Միաժամանակ սոցիալական վճար կատարողը զգուշացվում է արգելադրած գույքը կամ դրա առանձին բաղադրամասերը վատնելու, օտարելու, թաքցնելու կամ ապօրինաբար մեկ ուրիշին հանձնելու դեպքում քրեական պատասխանատվության ենթարկվելու մասին:

Որոշումը պարտադիր է բոլոր պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների պաշտոնատար անձանց, կազմակերպությունների ու քաղաքացիների համար և ենթակա է կատարման Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում: Որոշման պատճենը ոչ ուշ, քան այն ընդունելու հաջորդ օրը պատշաճ ձևով ուղարկվում է սոցիալական վճար կատարողին, ինչպես նաև այլ անձանց ու մարմիններ:

Գույքի արգելադրումն իրականացնող պաշտոնատար անձը չի կարող արգելել սոցիալական վճար կատարողի ներկայացուցչի մասնակցությունը գույքի արգելադրմանը: Սույն հոդվածի իմաստով սոցիալական վճար կատարողի ներկայացուցիչ է համարվում այն անձը, որի լիազորությունները հաստատվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով սահմանված կարգով:

Գույքի արգելադրում կարող է իրականացվել ժամը 8.00-ից մինչև 18.00-ն:

Սույն հոդվածով նախատեսված արգելադրման դեպքում առկա հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող սոցիալական վճարի գծով պարտավորության ոչ պակաս, քան քսան տոկոսը մարելուց հետո հարկային մարմնի ղեկավարն իրավունք ունի մնացած պարտավորությունը մարելու վերաբերյալ սոցիալական վճար կատարողի հետ կնքելու պարտավորության աստիճանական մարման ժամանակացույց, որի տևողությունը կարող է սահմանվել 2 ամսից մինչև 6 ամիս ժամկետով: Ընդ որում, եթե արգելադրման ընթացքում սոցիալական վճար կատարողը դիմում է ժամանակացույց կնքելու համար և ներկայացնում է բավարար հիմքեր այն մասին, որ արգելանքի կիրառումը ակնհայտորեն վտանգում է իր գործունեությունը, ապա հարկային մարմնի ղեկավարը սոցիալական վճար կատարողի հետ կնքում է պարտավորության աստիճանական մարման ժամանակացույց: Սույն մասով նախատեսված ժամանակացույց կնքելու լիազորությունը հարկային մարմնի ղեկավարը կարող է փոխանցել հարկային մարմնի այլ պաշտոնատար անձի:

Հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող սոցիալական վճարի գծով պարտավորության դադարման, արգելանք դնելուց հետո՝ 1-ամսյա ժամկետում, հարկային մարմնի կողմից պարտավորությունը բռնագանձելու վերաբերյալ դատարան հայց չներկայացնելու կամ սոցիալական վճար կատարողի հետ սույն հոդվածում նշված պարտավորությունը մարելու վերաբերյալ աստիճանական մարման ժամանակացույց կնքելու կամ դատարանի կողմից հայցի ապահովման միջոց կիրառելու միջնորդության վերաբերյալ որոշում կայացնելու դեպքերում գույքի արգելադրման մասին որոշումը համարվում է ուժը կորցրած:

Գույքն արգելանքի վերցնելու մասին որոշման վարչական կարգով բողոքարկումը չի կասեցնում որոշման կատարումը:

Արգելանքի վերցված գույքը վատնելը, օտարելը, թաքցնելը, ապօրինաբար մեկ ուրիշին հանձնելը, փչացնելը կամ ոչնչացնելը արգելվում են:

Արգելանքն իրականացնող պաշտոնատար անձն արգելանքի տակ դրված գույքն ի պահ է հանձնում սոցիալական վճար կատարողին՝ ստացականով, իսկ եթե սոցիալական վճար կատարողը փորձում է արգելադրած գույքը կամ դրա առանձին բաղադրամասերը վատնել, թաքցնել, ապօրինաբար մեկ ուրիշի հանձնել, փչացնել կամ ոչնչացնել, ապա գույքի պահատվությունը հանձնվում է նման գործունեություն իրականացնող մասնագիտացված կազմակերպությանը՝ պահատվության պայմանագրի հիման վրա: Պահատվության հետ կապված ծախսերը կատարում է սոցիալական վճար կատարողը:

Սոցիալական վճար կատարողի գույքի արգելադրում իրականացնող պաշտոնատար անձի գործողություններին խոչընդոտելու դեպքում արգելանքն իրականացնող պաշտոնատար անձը խոչընդոտող հանգամանքները վերացնելու համար աջակցություն ստանալու նպատակով դիմում է իրավապահ մարմիններին և նրանց օժանդակությամբ շարունակում գույքի արգելադրման գործողությունները:

Սոցիալական վճար կատարողի չկատարած՝ հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող սոցիալական վճարի գծով պարտավորությունների գանձման նպատակով հար-

կային մարմինն իրավունք ունի պարտապանի (դեբիտորի) նկատմամբ պահանջի իրավունքի զիջման պայմանագրով ձեռք բերելու սոցիալական վճար կատարողի պահանջի իրավունքը և ստացված գումարներն ուղղելու սոցիալական վճար կատարողի պարտավորությունների մարմանը:

Ընդ որում, հարկային մարմնին է անցնում իրավունքի անցման պահին առկա ծավալով պարտավորության (ներառյալ՝ ապառքը և դրա նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով հաշվարկված տույժերը) պահանջի իրավունքը, իսկ պահանջի իրացման պահին, հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված սոցիալական վճարների տույժերի հաշվարկման ժամկետները, կատարվում է պարտավորությունների վերահաշվարկ:

Որպես հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող սոցիալական վճարի գծով պարտավորությունների կատարման ապահովման միջոց՝ հարկային մարմնի և սոցիալական վճար կատարողի միջև կարող է կնքվել գրավի պայմանագիր Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով սահմանված կարգով: Գրավի պայմանագիր կնքվելու դեպքում պարտավորությունները մարելու նպատակով կազմվում է պարտավորությունների աստիճանական մարման ժամանակացույց:

Հոդված 72. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի, հաշվի օպերատորի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի պատասխանատվությունը

1. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը, պահառուն, հաշվի օպերատորը և մասնակիցների ռեեստրը վարողը իրենց գործառույթներն իրականացնում են բարեխղճորեն՝ ի շահ մասնակցի: Նրանք պարտավոր են գործել ֆինանսական կամ նմանատիպ այլ հարցերում ողջամտության սահմաններում՝ լավատեղյակ անձի փորձառությամբ: Նման փորձառության պակասի դեպքում նրանք պետք է օգտվեն համապատասխան մասնագետների ծառայություններից:

2. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը, պահառուն, հաշվի օպերատորը և մասնակիցների ռեեստրը վարողն իրենց գործառույթների մի մասի իրականացումն այլ անձի պատվիրակելու դեպքում շարունակում են պատասխանատվություն կրել պատվիրակված գործառույթները պատշաճ կերպով և բարեխղճորեն իրականացնելու համար:

3. Կենտրոնական բանկը կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի, հաշվի օպերատորի կամ մասնակիցների ռեեստրը վարողի նկատմամբ կարող է կիրառել սույն գլխով նախատեսված պատասխանատվության միջոցները, եթե նրանք՝

1) սույն օրենքի խախտմամբ իրականացրել կամ թույլատրել են ներդրումներ կամ այլ ծախսեր.

2) սույն օրենքի խախտմամբ կնքել են ապրանքների մատակարարման կամ ծառայությունների մատուցման գործարքներ.

3) չեն կատարել կամ ոչ պատշաճ են կատարել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների հետ կապված պայմանագրերով նախատեսված պարտավորությունները.

4) փոխկապակցված անձի հետ սույն օրենքով արգելված կամ սահմանափակված իրավահարաբերությունների շրջանակում կնքել են պայմանագիր.

5) իրենց կամ իրենց հետ փոխկապակցված անձանց օգտին են օգտագործել պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվները կամ դրանց մասին տեղեկատվությունը.

6) խախտել են անձնավորված հաշվառում վարելու կանոնները, ֆինանսական կամ այլ հաշվետվությունների ներկայացման կամ հրապարակման կարգը կամ պայմանները կամ այդ փաստաթղթերում ներկայացրել են կեղծ, թերի կամ անարժանահավատ տվյալներ.

7) չեն կատարել կամ ոչ պատշաճ են կատարել Կենտրոնական բանկի՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով տրված հանձնարարականները.

8) պետական գրանցման և (կամ) լիցենզավորման համար Կենտրոնական բանկ են ներկայացրել անարժանահավատ, կեղծ կամ թերի տեղեկություններ.

9) խախտել են սույն օրենքի և սույն օրենքի հիման վրա ընդունված այլ նորմատիվ իրավական ակտերի պահանջները:

Հոդված 73. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի, հաշվի օպերատորի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի ղեկավարների պատասխանատվությունը

1. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի, հաշվի օպերատորի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի ղեկավարները պարտականությունների կատարման ընթացքում պետք է գործեն՝ ելնելով մասնակիցների շահերից, իրականացնեն իրենց իրավունքները և կատարեն իրենց պարտականությունները բարեխղճորեն և խելամտորեն:

2. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի, հաշվի օպերատորի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի ղեկավարները պատասխանատվություն են կրում իրենց դիտավորյալ գործողությունների (անգործության) հետևանքով մասնակիցներին պատճառված վնասի համար՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն: Եթե վնաս պատճառած արարքն իրականացրել են կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի, հաշվի օպերատորի և (կամ) մասնակիցների ռեեստրը վարողի մեկից ավելի ղեկավարներ, ապա նրանք մասնակիցների առջև կրում են համապարտ պատասխանատվություն:

3. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի ղեկավարների պատասխանատվությունը ներառում է, սակայն չի սահմանափակվում սույն օրենքի 74-րդ և 77-րդ հոդվածներով նախատեսված դեպքերով:

Հոդված 74. Պատժամիջոցները սույն օրենքը խախտելու համար

1. Սույն օրենքի 72-րդ հոդվածով սահմանված դեպքերում Կենտրոնական բանկը խախտումը հայտնաբերելու օրվանից մեկ տարվա ընթացքում կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի, մասնակիցների ռեեստրը վարողի, նրանց ղեկավարների, հաշվի օպերատորի նկատմամբ կարող է կիրառել պատասխանատվության հետևյալ միջոցները.

1) նախազգուշացում և խախտումը վերացնելու կամ ապագայում նման խախտում չկրկնելու կամ ապագայում նման խախտումը բացառելուն ուղղված միջոցառումներ ձեռնարկելու հանձնարարական կամ հանձնարարականներ (այսուհետ՝ նաև նախազգուշացում).

2) տուգանք.

3) վերահսկվողի ղեկավարին կամ պատասխանատու անձին որակավորման վկայականից զրկել.

4) թույլտվության ուժը կորցրած ճանաչել:

Մեկ խախտման համար կարող է նշանակվել միայն մեկ պատասխանատվության միջոց, բացառությամբ այն դեպքի, երբ նախազգուշացման հետ կիրառվում է նաև տուգանք:

2. Սույն հոդվածով սահմանված պատասխանատվության միջոցների կիրառումը կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին, հաշվի օպերատորին, պահառուին և մասնակիցների ռեեստրը վարողին և նրանց ղեկավարներին չի ազատում օրենքով, այլ իրավական ակտերով կամ պայմանագրերով նախատեսված պարտականությունների կատարումից:

3. Կենտրոնական բանկը պարտավոր է կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի, նրանց ղեկավարների նկատմամբ սույն հոդվածով սահմանված պատասխանատվության միջոց (միջոցներ) կիրառելու մասին որոշումը հրապարակել իր ինտերնետային տնային կայքում:

Հոդված 75. Նախազգուշացումը

1. Նախազգուշացմամբ արձանագրվում է թույլ տրված խախտումը, և խախտում թույլ տված անձը տեղեկացվում է խախտման անթույլատրելիության մասին:

2. Նախազգուշացումը նախատեսում է նաև թույլ տրված խախտումը Կենտրոնական բանկի սահմանած ժամկետում վերացնելու և (կամ) ապագայում նման խախտումը չկրկնելու հանձնարարական և (կամ) ապագայում նման խախտումը բացառելուն ուղղված միջոցառումներ ձեռնարկելու հանձնարարական տալու հնարավորություն: Թույլ

տրված խախտումը վերացնելու կամ չկրկնելու հանձնարարականով կամ ապագայում նման խախտումը բացառելուն ուղղված միջոցառումներ ձեռնարկելու հանձնարարականով կարող է նախատեսվել նաև կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, հաշվի օպերատորի, պահառուի կամ մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից կնքվող որոշակի գործարքների և (կամ) գործառնությունների դադարեցում և (կամ) դրանց պայմանների փոփոխություն: Հանձնարարականի կատարումը պարտադիր է նախազգուշացում ստացածի համար:

3. Նախազգուշացումը՝ որպես պատասխանատվության միջոց, կարող է կիրառվել սույն օրենքի 72-րդ հոդվածով նախատեսված որևէ խախտման առկայության դեպքում:

4. Այնպիսի խախտումների դեպքում, որոնց հետևանքով գույքային վնաս է պատճառվել մասնակիցներին, յուրաքանչյուր խախտման համար Կենտրոնական բանկը որոշում է ընդունում նախազգուշացման և կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կամ մասնակիցների ռեեստրը վարողի կամ պահառուի կամ հաշվի օպերատորի կողմից մասնակիցներին պատճառված վնասը (այդ թվում՝ բաց թողնված օգուտը) փոխհատուցելու վերաբերյալ և այդ մասին տեղեկացնում տուժած մասնակցին:

Հոդված 76. Տուգանքը

1. Սույն օրենքի և (կամ) դրա հիման վրա ընդունված իրավական այլ ակտերի խախտման դեպքում, եթե խախտումը թույլ տված անձի մոտ ստեղծված իրավիճակի շտկման նպատակով վերահսկողական միջոցառումների (ինչպիսիք են հանդիպումը, նամակագրությունը, բացատրական աշխատանքները) իրականացումից և (կամ) նախազգուշացում տալուց հետո այդ խախտումները և (կամ) խախտումների պատճառները չեն վերացվել կամ չեն կարող վերացվել, Կենտրոնական բանկի նախագահն իր որոշմամբ իրավասու է նման խախտում թույլ տված անձի նկատմամբ կիրառելու տուգանք:

2. Այնպիսի խախտումների դեպքում, որոնց հետևանքով գույքային վնաս չի պատճառվել մասնակիցներին, սակայն խախտվել են հաշվետվություններ ներկայացնելու, ինչպես նաև սույն օրենքով սահմանված այլ պահանջներ, տուգանքի չափը յուրաքանչյուր խախտման համար չի կարող գերազանցել նվազագույն աշխատավարձի 1000-ապատիկը, բացառությամբ սույն օրենքի 17-րդ հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերով և 19-րդ հոդվածով սահմանված դրույթների խախտման դեպքերի:

Տուգանքի չափը որոշելիս տուգանք կիրառող մարմինը հաշվի է առնում՝

1) նախկինում նման խախտման համար այլ անձանց նկատմամբ կիրառված տուգանքի չափը.

2) խախտման բնույթը (դիտավորության առկայությունը, անտարբերությունը կամ անփութությունը).

3) խախտմամբ այլ անձանց հասցված վնասի առկայությունը և դրա չափը.

4) անհիմն հարստացման աստիճանը՝ հաշվի առնելով այլ անձանց տրված հատուցումները.

5) նախկինում նույն անձի կողմից նույն կամ այլ խախտում թույլ տալը և դրա համար պատասխանատվության ենթարկվելը, ինչպես նաև նախկին պատասխանատվության չափն ու բնույթը.

6) նույն և այլ անձանց կողմից նման խախտումները հետագայում բացառելու անհրաժեշտության աստիճանը:

3. Սույն օրենքի 17-րդ հոդվածի 2-րդ և 4-րդ մասերով սահմանված պահանջների խախտման դեպքում հաշվի օպերատորից կամ հաշվի օպերատորի խախտում կատարած ղեկավարից գանձվում է տուգանք՝ յուրաքանչյուր դեպքի համար նվազագույն աշխատավարձի 3000-ապատիկի չափով:

Սույն օրենքի 17-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված պահանջների խախտման դեպքում հաշվի օպերատորից կամ հաշվի օպերատորի խախտում կատարած ղեկավարից գանձվում է տուգանք՝ յուրաքանչյուր դեպքի համար մինչև նվազագույն աշխատավարձի 500-ապատիկի չափով:

4. Սույն օրենքի 19-րդ հոդվածի 10-րդ մասի խախտման դեպքում մասնակիցների ռեեստրը վարողից կամ նրա ղեկավարից գանձվում է տուգանք՝ յուրաքանչյուր դեպքի համար նվազագույն աշխատավարձի 5000-ապատիկի չափով:

5. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի, հաշվի օպերատորի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի նկատմամբ նշանակված տուգանքները գանձվում են վերջիններիս (իրավաբանական անձի) միջոցներից, բացառությամբ եթե հաշվի օպերատորը պետական մարմին է: Եթե հաշվի օպերատորը պետական մարմին է, ապա տուգանքը կիրառվում է խախտումը կատարող համապատասխան աշխատակցի նկատմամբ:

6. Տուգանքը գանձվում է Կենտրոնական բանկի հայցով՝ դատարանի որոշմամբ այն դեպքում, երբ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը, պահառուն, հաշվի օպերատորը կամ մասնակիցների ռեեստրը վարողը համաձայն չեն տուգանքի նշանակմանը կամ տուգանքի չափին:

7. Սույն հոդվածի համաձայն՝ գանձված տուգանքի գումարը փոխանցվում է պետական բյուջե:

Հոդված 77. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի ղեկավարներին որակավորման վկայականից զրկելը

1. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի ղեկավարը կարող է Կենտրոնական բանկի որոշմամբ զրկվել որակավորման վկայականից, եթե՝

1) դիտավորությամբ խախտել է օրենքները կամ այլ իրավական ակտերի պահանջները.

2) պաշտոնավարման ընթացքում վարել է չհիմնավորված և մասնակիցների շահերը վտանգող գործունեություն.

3) խոչընդոտել է վերահսկողություն իրականացնելու կապակցությամբ Կենտրոնական բանկի կամ նրա ծառայողների գործողություններին.

4) կատարել է այնպիսի գործողություններ կամ ցուցաբերել է այնպիսի անգործություն, որոնց հետևանքով մասնակիցը կրել է կամ կարող էր կրել զգալի ֆինանսական կամ այլ վնաս.

5) գործունեության ընթացքում կատարել է անձնական շահերից բխող այնպիսի գործողություն կամ թույլ է տվել այնպիսի անգործություն, որը հակասում է մասնակիցների իրավունքներին կամ օրինական շահերին.

6) իր ծառայողական պարտականությունների (ներառյալ՝ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի կամ մասնակիցների ռեեստրը վարողի և նրա հաճախորդների հանդեպ ստանձնած պարտականությունները) կատարման ընթացքում դրսևորել է անազնիվ կամ անբարեխիղճ վարքագիծ.

7) կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի ղեկավարը չի համապատասխանում Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված որակավորման համապատասխանության չափանիշներին.

8) չի կատարել կամ ոչ պատշաճ է կատարել Կենտրոնական բանկի տված հանձնարարականը.

9) օրենքով նախատեսված այլ դեպքերում:

2. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի և մասնակիցների ռեեստրը վարողի ղեկավարին որակավորման վկայականից զրկելու մասին Կենտրոնական բանկի որոշումն ուժի մեջ մտնելու պահից այդ անձի՝ սույն օրենքով, այլ օրենքներով ու իրավական ակտերով, ինչպես նաև վերահսկվողի ներքին իրավական ակտերով սահմանված լիազորությունները դադարում են:

Հոդված 78. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչելը և պահառուի՝ կենսաթոշակային ֆոնդի պահառության գործունեությունն արգելելը

1. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի թույլտվությունը կարող է ուժը կորցրած ճանաչվել, կամ պահառուին կարող է արգելվել կենսաթոշակային ֆոնդի պահառություն իրականացնել (այսուհետ՝ նաև թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչել), եթե առկա են սույն օրենքի 72-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 8-րդ կետով նախատեսված հիմքերը, օրենքով սահմանված այլ դեպքերում, ինչպես նաև այն դեպքում, երբ մեկ օրացուցա-

յին տարում կիրառվել է 2 և ավելի անգամ սույն օրենքի 76-րդ հոդվածով նախատեսված պատասխանատվության միջոցը, և կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչը կամ պահառուն Կենտրոնական բանկի սահմանած ժամկետում չի վերացրել համապատասխան խախտման հետևանքները կամ չի ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցներ դրանք վերացնելու համար:

2. Կենտրոնական բանկն իրավունք ունի ուժը կորցրած ճանաչելու կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին տրված թույլտվությունը, եթե պարզվում է, որ թույլտվություն ստանալու համար ներկայացվել են կեղծ կամ անարժանահավատ տվյալներ:

3. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կամ պահառուի թույլտվությունն ուժը կորցրած է ճանաչվում Կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշմամբ: Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի կամ պահառուի թույլտվությունն ուժը կորցրած է ճանաչվում բացառապես սույն օրենքով և «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով: Այլ օրենքներով թույլտվության ուժը կորցրած ճանաչելու վերաբերյալ այլ դրույթներ սահմանված լինելու դեպքում գործում են սույն օրենքի և «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի դրույթները:

4. Պահառուի կողմից սույն հոդվածով սահմանված խախտումները կատարելու դեպքում Կենտրոնական բանկը իրավունք ունի հանձնարարելու կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին ողջամիտ ժամկետում միակողմանի լուծելու պայմանագիրը տվյալ պահառուի հետ:

Հոդված 79. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի և պահառուի թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին որոշումը հրապարակելը և դրա իրավական հետևանքները

1. Սույն օրենքի 78-րդ հոդվածով նախատեսված հիմքերով թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին Կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշումն անմիջապես հրապարակվում է: Նշված որոշումն ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից, եթե որոշմամբ այլ ժամկետ սահմանված չէ:

2. Թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչելու որոշումն ուժի մեջ մտնելու պահից կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը կամ պահառուն այդ որոշմամբ սահմանված ժամկետով, բայց ոչ պակաս, քան 10 տարով, զրկվում է կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման և ակտիվների պահառության գործունեություն իրականացնելու իրավունքից, բացառությամբ այն գործարքների, որոնք ուղղված են տվյալ ծառայության մասով նրա ստանձնած պարտավորությունների կատարմանը, միջոցների իրացմանը և դրանց վերջնական բաշխմանը: Պահառուն պարտավոր է շարունակել կատարել օրենքով, դրա հիման վրա ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերով կամ կենսաթոշակային ֆոնդի կանոններով (կանոնադրությամբ) սահմանված իր պարտականությունները մինչև կենսաթոշակային ֆոնդի նոր պահառուի հետ պայմանագրի կնքումը և վերջինիս կենսաթոշակային ֆոնդի ակտիվների փոխանցումը:

3. Թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին Կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշման պատճենն այն ընդունվելուց հետո՝ եռօրյա ժամկետում, տրամադրվում է կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչին և պահառուին: Թույլտվությունն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին Կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշման բողոքարկումը դատարան չի կասեցնում այդ որոշման գործողությունը գործի ողջ դատական քննության ընթացքում:

Հոդված 80. Վեճերի լուծումը

1. Սույն օրենքի համաձայն՝ մասնակցի կամ շահառուի կողմից կենսաթոշակային հաշվի վերաբերյալ ցանկացած բողոք կամ հարցում գրավոր ներկայացվում է հարկային մարմին, որը բողոքը կամ հարցումը քննում է առավելագույնը 30 օրվա ընթացքում և մասնակցին կամ շահագրգիռ անձին գրավոր հայտնում է իր որոշման և որոշման համար հիմք հանդիսացած հիմնավորումների մասին, կամ հարցումը (բողոքը) ստանալու օրվանից հետո՝ 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում, այն ուղղում է իրավասու մարմնին:

2. Մասնակիցը կամ շահառուն կարող է պահանջ ներկայացնել ֆինանսական համակարգի հաշտարարին՝ անկախ սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հարցումը կամ բողոքը հարկային մարմին ներկայացնելու հանգամանքից՝ «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին»[26] Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված հիմքերով և կարգով:

3. Եթե մասնակիցների ռեեստրը վարողը մասնակցի կենսաթոշակային հաշվից գումարներ է փոխանցում ապահովագրական ընկերությանն անուիտետ գնելու նպատակով, ապա նման գործառույթի հետ կապված ցանկացած վեճ կարգավորվում է հետևյալ կարգով. անուիտետի վճարման վերաբերյալ մասնակցի կամ շահառուի բողոքն առաջին հերթին ներկայացվում է ապահովագրական ընկերության ղեկավար մարմին: Ղեկավար մարմինը նման բողոքը ստանալուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում, քննում է բողոքը և մասնակցին կամ շահառուին գրավոր տեղեկացնում է իր որոշման և նման որոշման համար հիմք հանդիսացած հիմնավորումների մասին: Մասնակիցը կամ վերջինիս լիազոր ներկայացուցիչն իրավունք ունի ներկա լինելու հարցի քննությանը: Որոշման հետ չհամաձայնելու դեպքում մասնակիցը կամ շահառուն դիմում է իրավական պաշտպանության բոլոր հնարավոր միջոցներին, որոնք նախատեսված են «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

Հոդված 81. Անցումային դրույթներ

1. Անձը իրավունք ունի սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելուց մինչև 2017 թվականի հուլիսի 1-ն ընկած ժամանակահատվածի համար հրաժարվելու սոցիալական վճար կատարելու պարտականությունից՝ մինչև 2014 թվականի դեկտեմբերի 25-ը հարկային մարմնին համապատասխան դիմում ներկայացնելու միջոցով: 2014 թվականի դեկտեմբերի 25-ից հետո ներկայացված դիմումներն առ ոչինչ են: Վարձու աշխատողը (բացի հարկային գործակալի պարտականությունից ազատված գործատուի վարձու աշխատողից) դիմումը ներկայացնում է գործատուի միջոցով: Սույն մասում նշված անձը սոցիալական վճար կատարելը դադարեցնում է՝

1) աշխատավարձից, «Հաստատագրված վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված հաստատագրված վճարներով հարկվող կամ «Արտոնագրային վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված 7-ի ցանկում ընդգրկված կամ «Շրջանառության հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով շրջանառության հարկով հարկվող գործունեության տեսակներից ստացվող եկամուտներից՝ համապատասխան դիմումը ներկայացնելու ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից.

2) ձեռնարկատիրական եկամուտներից՝ համապատասխան դիմումը ներկայացնելու տարվա հունվարի 1-ից:

2. Սոցիալական վճարներ կատարելուց չեն կարող հրաժարվել՝

1) 1974 թվականի հունվարի 1-ից հետո ծնված՝ «Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայության մասին»[27] Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված հանրային ծառայողները (բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության, ոստիկանության, ազգային անվտանգության հանրապետական գործադիր մարմինների և Հայաստանի փրկարար ծառայության համակարգի հրամանատարական և ոչ հրամանատարական կազմի ծառայողների, քրեակատարողական ծառայողների և դատական ակտերի հարկադիր կատարողների), պետական կառավարչական հիմնարկների և համայնքային կառավարչական հիմնարկների, դրանց կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների, Կենտրոնական բանկի, պետական ոչ առևտրային և համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպությունների վարձու աշխատողները.

2) 2014 թվականի հուլիսի 1-ից հետո վարձու աշխատողի կարգավիճակ ձեռք բերած, նոտարի պաշտոնում նշանակված, անհատ ձեռնարկատեր դարձած՝ 1974 թվականի հունվարի 1-ից հետո ծնված այն անձը, որը 2014 թվականի հուլիսի 1-ի դրությամբ չի հանդիսացել վարձու աշխատող, նոտար կամ անհատ ձեռնարկատեր.

[26] *ՀՀՊՏ 2008 N 47 (637), 23.07.08:*
[27] *ՀՀՊՏ 2011 N 37 (840), 17.06.11:*

3) սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված սոցիալական վճար կատարելը վերսկսելու դիմում ներկայացրած անձը:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դիմում ներկայացրած անձը սոցիալական վճար է կատարում 2017 թվականի հուլիսի 1-ից:

4. Եթե սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դիմում ներկայացրած անձը մինչև 2017 թվականի հուլիսի 1-ը որոշում է վերսկսել սոցիալական վճար կատարելը, ապա սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով դիմում է ներկայացնում հարկային մարմին: Այս դեպքում սոցիալական վճարները կատարվում են դիմելուն հաջորդող ամսվանից:

5. Սույն հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ կետում նշված՝ 1996 թվականի հունվարի 1-ին և դրանից հետո ծնված անձի կողմից վճարվող սոցիալական վճարի գումարը մինչև 2017 թվականի հուլիսի 1-ը նվազեցվում է նրա կողմից վճարման ենթակա եկամտային հարկի գումարից:

6. Եթե սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանված՝ 1964 թվականի հունվարի 1-ից հետո ծնված անձը կենսաթոշակային ֆոնդի ընտրության դիմումը ներկայացնում է մինչև 2017 թվականի հուլիսի 1-ը, ապա նրա համար (օգտին) կուտակային հատկացումները կատարվում են սույն օրենքի 9-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված չափով (սույն օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված անձանց համար սահմանված կարգով):

7. Սույն օրենքի՝ կենսաթոշակային ֆոնդերի փոփոխության, կենսաթոշակային ֆոնդերի փայերի ժառանգման վերաբերյալ դրույթները, ինչպես նաև կենսաթոշակային հաշվին առկա միջոցները ստանալու վերաբերյալ դրույթները ուժի մեջ են մտնում 2015 թվականի հուլիսի 1-ից:

8. Սույն օրենքի 6-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված սոցիալական վճարների հաշվարկման օբյեկտի առավելագույն շեմերը կիրառվում են 2020 թվականի հուլիսի 1-ից մինչև 2020 թվականի հուլիսի 1-ը՝

1) սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտի առավելագույն ամսական շեմը սահմանվում է 500 000 դրամ.

2) սոցիալական վճարի հաշվարկման օբյեկտի առավելագույն տարեկան շեմը սահմանվում է 6 000 000 դրամ:

9. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի պահառուի գործառույթները մինչև Հայաստանի Հանրապետության կառավարության համապատասխան որոշում ընդունելը իրականացվում են մասնակիցների ռեեստրը վարողի կողմից: Կենսաթոշակային ֆոնդի բանկային հաշվի օգտագործումը սույն մասում նշված ժամանակահատվածում իրականացվում է մասնակիցների ռեեստրը վարողի համաձայնությամբ:

10. Սույն օրենքի 39-րդ հոդվածի 1-16-րդ մասերով նախատեսված ներդրումային սահմանափակումները սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելու պահի դրությամբ գործող պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի վրա տարածվում են 2015 թվականի հուլիսի 1-ից:

11. Անձը սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 3-րդ մասի դիմումը ներկայացնում է 2014 թվականի սեպտեմբերի 1-ից:

12. Սույն օրենքի 6-րդ հոդվածի 10-րդ մասը և 9-րդ հոդվածի 3-րդ մասը ուժի մեջ են մտնում 2015 թվականի հունվարի 1-ից:

13. 2014 թվականի հունվարի 1-ից հետո ծագած իրավահարաբերությունների արդյունքում կուտակային վճարների չմարված կամ մասնակի վճարված կուտակային վճարների պարտավորությունների վերահաշվարկման կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ֆինանսական ոլորտի պետական լիազորված մարմինը: 2014 թվականի հունվարի 1-ից հետո ծագած իրավահարաբերությունների արդյունքում կուտակային վճարների չմարված կամ մասնակի վճարված կուտակային վճարների պարտավորությունները վերահաշվարկվում են մինչև 2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ը:

Հավելված
«Կուտակային կենսաթոշակների մասին»
Հայաստանի Հանրապետության օրենքի

ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԿԱՏԱՐԱԾ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՎՃԱՐՆԵՐԻ ԱՄԲՈՂՋ ԳՈՒՄԱՐԻ՝ ԳՆԱՃՈՎ ՃՇԳՐՏՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Մասնակցի կողմից սոցիալական վճարներ կատարելու ամբողջ ժամանակահատվածի կատարված սոցիալական վճարների՝ գնաճով ճշգրտումը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$КՎ_{\text{գնաճով ճշգրտված ընդհանուր}} = \sum_{n=1}^{N} [КՎ_n * \prod_{m=n}^{N-1} (1+i_n)],$$

որտեղ՝

1) $КՎ_{\text{գնաճով ճշգրտված ընդհանուր}}$-ը մասնակցի կողմից սոցիալական վճարներ կատարելու ամբողջ ժամանակահատվածի համար նրա կատարած սոցիալական վճարների՝ գնաճով ճշգրտված մեծությունն է.

2) N-ը մասնակցի կողմից սոցիալական վճարներ կատարելու տարիների թիվն է.

3) $КՎ_n$-ը n-րդ տարվա ընթացքում մասնակցի կատարած սոցիալական վճարների գումարն է տարեվերջի դրությամբ.

4) i_n-ը n-րդ տարվան համապատասխանող տարվա տարեկան միջին գնաճի տեմպի պաշտոնական ցուցանիշն է՝ արտահայտված միավորի մասերով: Ընդ որում, n-ը փոփոխվում է տարիների հետընթաց հաշվարկով:

2. Սույն հավելվածի 1-ին կետով սահմանված բանաձևում մասնակցի կողմից օրենքի 49-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կենսաթոշակ ստանալու մասին դիմում ներկայացվելու տարվա համար կատարված սոցիալական վճարը գնաճով չի ճշգրտվում: Այն դեպքում, երբ մասնակցի կատարած սոցիալական վճարների գնաճով ճշգրտման ժամանակ դեռևս առկա չէ տվյալ տարվա տարեկան միջին գնաճի տեմպի պաշտոնական ցուցանիշը, ապա հիմք է ընդունվում նախորդ տարվա տարեկան միջին գնաճի տեմպի պաշտոնական ցուցանիշը:

3. Սույն հավելվածում օգտագործված տարեկան միջին գնաճի տեմպի պաշտոնական ցուցանիշ է համարվում Հայաստանի Հանրապետության ազգային վիճակագրական ծառայության հրապարակած գնաճի միջին ցուցանիշը տվյալ տարվա համար:»:

Հոդված 2. Մինչև սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելը կատարված կուտակային վճարները վերադարձնելը

1. Մինչև սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելը գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով մասնակիցների կատարած կուտակային վճարների հաշվին մինչև 2015 թվականի հունվարի 1-ը ձեռք բերված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը անձի դիմումի հիման վրա մարվում են, և համապատասխան միջոցներն անկանխիկ եղանակով վճարվում են նրան՝ 2015 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 2015 թվականի հուլիսի 1-ն ընկած ժամանակահատվածում: Սույն մասով նախատեսված դեպքում կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի հետգնման (մարման) ժամանակ կարող է գանձվել առավելագույնը 2 տոկոս հետգնման (մարման) վճար: Սույն մասով սահմանված դիմումը կարող է ներկայացվել 2014 թվականի սեպտեմբերի 1-ից մինչև 2014 թվականի դեկտեմբերի 25-ն ընկած ժամանակահատվածում: Սույն մասով սահմանված դեպքում համապատասխան միջոցները անձի բանկային հաշվին են փոխանցվում փայերը մարելուց հետո՝ տասնօրյա ժամկետում: Սույն հոդվածի իմաստով մասնակից և կուտակային վճար հասկացություններն ունեն մինչև սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելը գործող օրենսդրությամբ սահմանված նշանակությունը:

2. Սույն հոդվածով սահմանված դիմումը ներկայացվում է մասնակիցների ռեեստրը վարողին՝ հաշվի օպերատորի միջոցով կամ մասնակիցների ռեեստրը վարողի կայքէջի միջոցով: Սույն հոդվածով սահմանված դիմումի բովանդակությունը, դիմումը ներկայացնելու կարգը, համապատասխան միջոցները անձին վճարելու կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետություն կենտրոնական բանկը: Ընդ որում, սույն հոդվածում նշված դիմումի հիման վրա սույն հոդվածով սահմանված կարգով կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը մարելուց և անձին վճարելուց հետո՝

1) եթե սույն հոդվածում նշված դիմում ներկայացրած անձը չի ներկայացրել սույն օրենքի 1-ին հոդվածի համաձայն նոր խմբագրությամբ հաստատված օրենքի 81-րդ հոդվածով սահմանված՝ սոցիալական վճար կատարելուց հրաժարվելու դիմում, ապա կենսաթոշակային հաշվին առկա (սույն հոդվածով սահմանված կարգով կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը մարելուց և անձին վճարելուց հետո մնացած)՝ մինչև սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելը գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով փոխանցված կուտակային վճարների հաշվին մինչև 2015 թվականի հունվարի 1-ը ձեռք բերված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը մնում են դիմումը ներկայացրած անձի կենսաթոշակային հաշվում, որոնց վրա տարածվում են Օրենքի 13-րդ հոդվածի դրույթները.

2) եթե սույն հոդվածում նշված դիմում ներկայացրած անձը ներկայացրել է Օրենքի 81-րդ հոդվածով սահմանված՝ սոցիալական վճար կատարելուց հրաժարվելու դիմում, ապա կենսաթոշակային հաշվին առկա (սույն հոդվածով սահմանված կարգով կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը մարելուց և անձին վճարելուց հետո մնացած)՝ մինչև սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելը գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով փոխանցված կուտակային վճարների հաշվին մինչև 2015 թվականի հունվարի 1-ը ձեռք բերված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերը մարվում են, և համապատասխան գումարները փոխանցվում են Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե:

3. Օրենքի 81-րդ հոդվածով սահմանված՝ սոցիալական վճար կատարելուց հրաժարվելու դիմում ներկայացրած անձանց տվյալները մասնակիցների ռեեստրը վարողին է տրամադրում հարկային մարմինը:

4. «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 81-րդ հոդվածի 7-րդ մասով նախատեսված ժամկետը չի տարածվում սույն հոդվածով կարգավորվող հարաբերությունների վրա:

Հոդված 3. Եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթներ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում 2014 թվականի հուլիսի 1-ից:

2. Սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելու օրվանից ուժը կորցրած ճանաչել «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին»[28] Հայաստանի Հանրապետության 2014 թվականի մայիսի 15-ի ՀՕ-13-Ն օրենքը:

Հայաստանի Հանրապետության Նախագահ Ս. Սարգսյան
27 հունիսի 2014 թ., Երևան, ՀՕ-67-Ն

[28] *ՀՀՊՏ 2014 N 28 (1041), 29.05.14:*

«Սնանկության մասին»[*] Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին [**]

Հոդված 1. «Սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2006 թվականի դեկտեմբերի 25-ի ՀՕ-51-Ն օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 82-րդ հոդվածի 1-ին մասում՝

1) «ա» կետի՝

ա. «կուտակային կենսաթոշակային վճարումները» բառերը փոխարինել «սոցիալական վճարները» բառերով,

բ. «կուտակային վճարները» բառերը փոխարինել «սոցիալական վճարները» բառերով,

գ. «կուտակային կենսաթոշակային վճարումներին վերաբերող» բառերը փոխարինել «սոցիալական վճարների վերաբերյալ» բառերով.

2) «գ» կետի «կուտակային կենսաթոշակային վճարումները» բառերը փոխարինել «սոցիալական վճարների գումարները» բառերով.

3) «է» կետի «կուտակային կենսաթոշակային» բառերը փոխարինել «սոցիալական» բառով:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում 2014 թվականի հուլիսի 1-ից:

Հայաստանի Հանրապետության Նախագահ Ս. Սարգսյան
27 հունիսի 2014 թ., Երևան, ՀՕ-72-Ն

[*] *ՀՀՊՏ 2007 N 7 (531), 31.01.07:*
[**] *Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:*
Ընդունված է 2014 թվականի հունիսի 21-ին (ՀՀՊՏ N 34 (1047), 30.06.14):

Կենսաթոշակային համակարգի կուտակային բաղադրիչի մասնակիցների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության լրացուցիչ երաշխիքների մասին[*]

Սույն օրենքի նպատակը «Կուտակային կենսաթոշակների մասին»[**] Հայաստանի Հանրապետության օրենքի դրույթների ապահովման նպատակով սոցիալական վճարներ կատարող անձանց համար (օգտին) կատարված կուտակային հատկացումների հաշվին ձեռք բերված՝ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի փայերի նկատմամբ սեփականության անձեռնմխելիության ամրագրումն է, կուտակային բաղադրիչի մասնակիցների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության լրացուցիչ երաշխիքների սահմանումը, դրանց պաշտպանության անընդհատության ապահովման սահմանումը օրենքով նախատեսված արտակարգ դրության հայտարարման դեպքերում:

Հոդված 1. Կուտակային հատկացումների անձեռնմխելիությունը

1. Մասնակցի օգտին (համար) կատարված կուտակային հատկացումները կարող են օգտագործվել բացառապես կենսաթոշակային համակարգից բխող նպատակներով:

2. Ոչ ոքի չի կարելի զրկել իր օգտին (համար) վճարված կուտակային հատկացումներից (դրանց հաշվին ձեռք բերված կենսաթոշակային ֆոնդի փայերից) և դրանց կառավարման արդյունքում ստացված եկամուտների հանրագումարի նկատմամբ սեփականության իրավունքից: Սույն դրույթից բացառություններ նախատեսվել չեն կարող: Կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչի մասնակիցների օգտին (համար) կատարված կուտակային հատկացումները և դրանց կառավարման արդյունքում ստացված եկամուտների հանրագումարը չեն կարող ազգայնացվել, օտարվել կամ որևէ այլ կերպ օգտագործվել հասարակության կամ պետության կարիքների համար:

Հոդված 2. Կենսաթոշակային համակարգի կուտակային բաղադրիչի մասնակցի իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության անընդհատությունը

1. Կենսաթոշակային համակարգի կուտակային բաղադրիչի մասնակիցների՝ սույն օրենքով և այլ օրենքներով սահմանված իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությունը երաշխավորվում է:

2. Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվում է ապահովել մասնակիցների՝ օրենքից բխող իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության անընդհատության երաշխիքներ նաև անհաղթահարելի ուժի (ֆորս մաժորի) հետևանքով առաջացած պատահարների, արտակարգ իրավիճակների և այլ պայմաններում արտակարգ դրություն հայտարարելու դեպքերում:

3. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, հաշվի առնելով սույն հոդվածով նախատեսված դեպքերի վրա հասնելու հավանականությունը, պետական կառավարման այլ մարմինների հետ համատեղ կարող է հաստատել կենսաթոշակային համակարգի կուտակային բաղադրիչի մասնակիցների իրավունքների, օրինական շահերի պաշտպանության լրացուցիչ մեխանիզմներ և երաշխիքներ:

Հոդված 3. Մասնակցի՝ իր իրավունքների, օրինական շահերի և պարտականությունների վերաբերյալ վարչական մարմիններից տեղեկատվություն ստանալու իրավունքը

1. Վարչական մարմինը պարտավոր է մասնակցին տեղեկացնել իր իրավունքների և պարտականությունների վերաբերյալ, տրամադրել իրավունքների և պարտականու-

[*] *Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:*
Ընդունված է 2014 թվականի հունիսի 21-ին (ՀՀՊՏ N 34 (1047), 30.06.14):
[**] *ՀՀՊՏ 2010 N 69 (803)[1], 30.12.10:*

թյունների իրականացման վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, պատասխանել մասնակցի հարցերին:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված տեղեկատվությունը տրամադրելիս վարչական մարմնի ներկայացուցիչն առաջնորդվում է ողջամտության կանխավարկածով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված տեղեկատվությունը վարչական մարմնի ներկայացուցիչը տրամադրում է պարզ, մատչելի հայերենով:

4. Մասնակցի խնդրանքով վարչական մարմնի ներկայացուցիչը անհրաժեշտության դեպքում ապահովում է սույն հոդվածով նախատեսված տեղեկատվության տրամադրումը օտար լեզվով:

Հոդված 4. Մասնակցի՝ իր իրավունքների, օրինական շահերի և պարտականությունների վերաբերյալ իրազեկվածությունը

1. «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի կիրառումն ապահովող վարչական մարմինները պարտավոր են իրենց գործունեության ողջ ընթացքում ապահովել մասնակցի՝ իր իրավունքների, օրինական շահերի և պարտականությունների վերաբերյալ տեղեկատվության հասանելիությունը:

2. «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի կիրառումն ապահովող վարչական մարմինները պարտավոր են իրենց պաշտոնական ինտերնետային էջում ունենալ համապատասխան ենթաէջ՝ մասնակցի իրավունքների, օրինական շահերի և պարտականությունների վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվությամբ:

Հոդված 5. Ֆինանսական համակարգի հաշտարարին դիմելու մասնակցի իրավունքը

1. Մասնակիցը սույն օրենքով և «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով երաշխավորված իրավունքների և օրինական շահերի արդյունավետ իրականացման և պաշտպանության համար կարող է պահանջ ներկայացնել ֆինանսական համակարգի հաշտարարին՝ «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին»*** Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված հիմքերով և կարգով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված օրենքներից բխող վեճերը, անկախ վարչական կամ դատական կարգով բողոքարկվելուց, կարող են ներկայացվել ֆինանսական համակարգի հաշտարարի քննմանը և լուծմանը:

Հոդված 6. Պետական տուրքի գծով արտոնությունները

1. Սույն օրենքից, «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքից բխող վեճերի առաջացման դեպքում մասնակիցները «Պետական տուրքի մասին»**** Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով Հայաստանի Հանրապետության դատարաններում ազատվում են պետական տուրքի վճարման պարտականությունից:

Հոդված 7. Մասնակցի իրավական վիճակը վատթարացնող օրենքի ուժի մեջ մտնելը

1. Մասնակիցների իրավունքները և օրինական շահերը սահմանափակող կամ նրանց իրավական վիճակը այլ կերպ վատթարացնող դրույթներ կարող են սահմանվել բացառապես Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով:

2. «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համեմատությամբ մասնակցի իրավական վիճակը վատթարացնող, նրա համար ավելի խիստ իրավական ռեժիմ սահմանող օրենքը կարող է օրինական ուժի մեջ մտնել պաշտոնական հրապարակման պահից ոչ շուտ, քան 2 տարի հետո:

*** ՀՀՊՏ 2008 N 47 (637), 23.07.08:
**** ՀՀՊՏ 1998 N 1, 11.01.98:

Հոդված 8. Երաշխիքներ կենսաթոշակային համակարգի կուտակային բաղադրիչի դադարման դեպքում

1. Կենսաթոշակային համակարգի կուտակային բաղադրիչի մասնակիցները ազատվում են սոցիալական վճարներ կատարելու և դրա հետ կապված ցանկացած այլ պարտավորությունից, եթե Հայաստանի Հանրապետությունում դադարում է գործել կենսաթոշակային համակարգի կուտակային բաղադրիչը, կամ անցում է կատարվում ցանկացած այլ կենսաթոշակային համակարգի:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դեպքերում Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը պետք է միջոցներ ձեռնարկի կենսաթոշակային համակարգի կուտակային բաղադրիչի մասնակցի կենսաթոշակային հաշվում առկա միջոցների վերադարձելիության ապահովման համար: Այս դեպքում մասնակիցը կարող է տնօրինել իր կենսաթոշակային հաշվում առկա փայերը, այդ թվում նաև իրականացնել հաշվում առկա փայերի մարում:

Հոդված 9. Կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարչի, պահառուի, հաշվի օպերատորի, մասնակիցների ռեեստրը վարողի ֆիդուցիար պարտականությունը

1. Պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարիչը, պահառուն, հաշվի օպերատորը, մասնակիցների ռեեստրը վարողը և նրանց աշխատակիցները իրենց պարտականությունների կատարման ընթացքում պարտավոր են գործել՝ ելնելով մասնակիցների շահերից, իրենց իրավունքներն իրականացնել և ֆոնդի մասնակիցների նկատմամբ իրենց պարտականությունները կատարել բարեխիղճ ու ողջամիտ կերպով, պատշաճ մասնագիտական մակարդակով (ֆիդուցիար պարտականություն):

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված անձանց կողմից իրենց պարտականությունների կատարման ընթացքում իրենց ֆիդուցիար պարտականությունների խախտման դեպքերը և բնույթը որակելու կարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով:

Հոդված 10. Եզրափակիչ դրույթ

Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում 2014 թվականի հուլիսի 1-ից:

Հայաստանի Հանրապետության Նախագահ Ս. Սարգսյան
27 հունիսի 2014 թ., Երևան, ՀՕ-75-Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ
ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

ԿԲ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵՎ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՎ

- «Կոնվերս Տրանսֆեր» հայաստանյան վճարահաշվարկային համակարգի գործունեության իրականացման ***թույլտվություն է տրամադրվել*** «Կոնվերս բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերությանը (որոշում թիվ 135Ա):
- ***Դադարեցվել է*** «Թել-Սել» դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող փակ բաժնետիրական ընկերության «Թել-Սել Հյուսիսային պողոտա» մասնաճյուղը (որոշում թիվ 136Ա):
- ***Ուժը կորցրած են ճանաչվել*** «Սանռայս» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությանը տրամադրված արտարժույթի առուվաճառքի լիցենզիան և «Առդալին» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության գրավատան կազմակերպման լիցենզիայի գործողությունը (որոշումներ թիվ 137Ա, 145Ա):
- ***Արտարժույթի առուվաճառքի լիցենզիա է տրամադրվել*** «Վիէլվի Սենթր» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության թիվ 1 մասնաճյուղին (որոշում թիվ 139Ա):
- ***Գրանցվել է*** «ՖԻՆՔԱ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության Դիլիջանի ներկայացուցչությունը (որոշում թիվ 1/511Ա):
- Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջները խախտելու համար 3 գրավատների, 1 փակ բաժնետիրական ընկերության, 1 ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության, 1 սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության նկատմամբ ***կիրառվել է տուգանք***՝ 2665000 դրամ գումարի չափով (որոշումներ թիվ 1/539Ա, 1/660Ա, 1/683Ա, 1/661Ա, 1/662Ա, 1/664Ա) և 7 արտարժույթի փոխանակման կետերի, 1 գրավատան ***հայտարարվել է նախազգուշացում***՝ հետագայում նման խախտումները բացառելու հանձնարարականով (որոշումներ թիվ 1/542Ա, 1/153Ա, 1/544Ա, 1/545Ա, 1/546Ա, 1/547Ա, 1/552Ա, 1/663Ա):

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅԱՆ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «գ» ենթակետով՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի թիվ 143Ա որոշմամբ 2014 թ. հունիսի 25-ից ***ՀՀ կենտրոնական բանկի վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքը սահմանվել է 7.0%, ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրվող լոմբարդային ռեպոների տոկոսադրույքը՝ 8.5%, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից բանկերից ներգրավվող միջոցների տոկոսադրույքը՝5.5%:***

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող առևտրային բանկերի՝ առանց բանկային հաշվի բացման դրամական փոխանցումների իրականացման արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգերում մասնակցության մասին[*]

Նպատակ ունենալով նվազեցնել և կանխարգելել ռիսկերը, որոնք կարող են վտանգել Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական համակարգի կայունությունը, ինչպես նաև բացառել առանց բանկային հաշվի բացման դրամական փոխանցումների իրականացման արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգերից (այսուհետ՝ Արագ փոխանցումների համակարգ) մեկի կողմից Հայաստանում գերիշխող դիրք զբաղեցնելու և դրա արդյունքում առաջացող հնարավոր բացասական հետևանքները,

հիմք ընդունելով «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 41-րդ հոդվածը, «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետը, ինչպես նաև ղեկավարվելով «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ր ո շ ու մ է.

1. Սահմանել, որ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնող այն առևտրային բանկերը, որոնք մասնակցում են իրենց հետ փոխկապակցված Արագ փոխանցումների մեկ համակարգին կամ փոխկապակցված են այդպիսի Արագ փոխանցման համակարգի օպերատորի հետ (այսուհետ՝ Հայաստանյան մասնակից), ապահովում են առնվազն երկու այլ Արագ փոխանցումների համակարգերում մասնակցությունը: Սույն որոշման իմաստով փոխկապակցված են համարվում «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածով սահմանված անձինք:

2. Սույն որոշման 1-ին կետով սահմանված պահանջը Հայաստանյան մասնակիցն ապահովում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) կողմից Հայաստանյան մասնակցին առաջին փոխկապակցված Արագ փոխանցումների համակարգում կամ Արագ փոխանցումների համակարգի օպերատորի հետ փոխկապակցված Արագ փոխանցումների համակարգում մասնակցության թույլտվության տրամադրման օրվանից երեք ամսվա ընթացքում:

3. Կենտրոնական բանկի կողմից ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով Հայաստանյան մասնակցի Արագ փոխանցումների համակարգում մասնակցությունը դադարեցնելու դեպքում սույն որոշման 1-ին կետով սահմանված պահանջը մասնակիցն ապահովում է Հայաստանյան մասնակցի մասնակցությունը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի համապատասխան որոշման ուժի մեջ մտնելու օրվանից երեք ամսվա ընթացքում:

4. Հայաստանյան մասնակցի և Արագ փոխանցումների համակարգի օպերատորի միջև իրավահարաբերությունների դադարման դեպքում (անկախ նրանից, թե իրավահարաբերությունը դադարել է կողմերից մեկի նախաձեռնությամբ՝ միակողմանիորեն, թե երկկողմ համաձայնության հիման վրա), սույն որոշման 1-ին կետով սահմանված պահանջը մասնակիցն ապահովում է իրավահարաբերությունները դադարելու օրվանից երեք ամսվա ընթացքում:

5. Սույն որոշման 1-ին կետով սահմանված պարտավորությունը Հայաստանյան մասնակցի կողմից համարվում է կատարված այն դեպքում, երբ Հայաստանյան մասնակիցը մասնակցում է այնպիսի Հայաստանյան վճարահաշվարկային համակարգի, որի հետևանքով հնարավորություն է ստանում իրականացնելու դրամական փոխանցումներ առնվազն երկու այլ Արագ փոխանցումների համակարգերի միջոցով: Հայաստանյան վճարահաշվարկային համակարգում մասնակցությունը դադարելու դեպքում Հայաստանյան մասնակիցն ապահովում է սույն որոշման 1-ին կետով սահմանված պահանջը՝ մասնակցության դադարեցման օրվանից երեք ամսվա ընթացքում:

6. Սույն որոշման 1-ին կետով սահմանված պարտավորությունը Հայաստանյան մասնակցի կողմից համարվում է կատարված այն դեպքում, երբ սույն որոշմամբ սահմանված երեքամսյա ժամկետում Հայաստանյան մասնակիցը միջնորդություն է ներկայացնում Կենտրոնական բանկ՝ Արագ փոխանցումների համակարգում մասնակցության թույլտվություն ստանալու վերաբերյալ: Այն դեպքում, եթե սույն կետով սահ-

[*] *Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:*
Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. ապրիլի 29-ին:
Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 24.06.2014 թ. (ՀՀԳՏ N16 (495), 15.06.2014):

մանված միջնորդության հիման վրա Կենտրոնական բանկի խորհուրդն օրենքով սահմանված կարգով մերժում է Արագ փոխանցումների համակարգում մասնակցության թույլտվության տրամադրումը՝ Հայաստանյան մասնակիցն ապահովում է սույն որոշման 1-ին կետով սահմանված պահանջը՝ Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից համապատասխան որոշման ուժի մեջ մտնելու օրվանից մեկ ամսվա ընթացքում:

7. Այն դեպքում, երբ առկա են այնպիսի հիմնավոր հանգամանքներ, որոնք Հայաստանյան մասնակցին հնարավորություն չեն տալիս ապահովելու սույն որոշմամբ սահմանված պահանջները, Հայաստանյան մասնակիցը Կենտրոնական բանկ է ներկայացնում այդպիսի հանգամանքների առկայությունը հիմնավորող փաստեր: Եթե Կենտրոնական բանկը սույն կետով ներկայացված հանգամանքները համարում է հիմնավոր, ապա Հայաստանյան մասնակցի նկատմամբ սույն որոշմամբ սահմանված պահանջները կարող են չգործել:

8. Սույն որոշումը չի տարածվում այն Հայաստանյան մասնակիցների վրա, որոնք չեն մասնակցում որևէ Արագ փոխանցումների համակարգի՝ բացառությամբ սույն որոշման 5-րդ կետով սահմանված դեպքի, ինչպես նաև այն Հայաստանյան մասնակիցների վրա, որոնք չեն մասնակցում իրենց հետ փոխկապակցված որևէ Արագ փոխանցումների համակարգի կամ փոխկապակցված չեն որևէ այդպիսի Արագ փոխանցման համակարգի օպերատորի հետ:

9. Սույն որոշմամբ սահմանված պահանջների խախտման համար Հայաստանյան մասնակցի նկատմամբ Կենտրոնական բանկի կողմից կարող են կիրառվել Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված պատասխանատվության միջոցներ:

10. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2014 թվականի սեպտեմբերի 1-ին:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ՋԱՎԱԴՅԱՆ
5 մայիսի 2014 թ., N 105-Ն

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2005 թվականի հուլիսի 29-ի թիվ 386-Ն որոշման մեջ փոփոխություն և լրացում կատարելու մասին[*]

Նպատակ ունենալով ապահովել Հայաստանի Հանրապետության ստանձնած միջազգային պարտավորությունների կատարումը,

հիմք ընդունելով «Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ մասը,

ղեկավարվելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է.

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2005 թվականի հուլիսի 29-ի «Արժութային արժեքների փոխադրման, առաքման, ներմուծման, արտահանման և հայտարարագրման» կարգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 1998 թվականի օգոստոսի 26-ի թիվ 173 որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 386-Ն որոշման Հավելված 1-ի նախաբանը «արժութային արժեքների» բառերից հետո լրացնել «և ըստ ներկայացնողի արժեթղթերի» բառերով:

2. Հավելված 1-ի գլուխ 2-րդը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«ԳԼՈՒԽ 2. ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄԸ ԵՎ ԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄԸ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ԿՈՂՄԻՑ

2.1. Ֆիզիկական անձինք 10 հազար ԱՄՆ դոլարին համարժեք ընդհանուր գումարի չափը գերազանցող արժութային արժեքների (բացառությամբ թանկարժեք մետաղներից պատրաստված մետաղադրամների) և գանձապետական տոմսերի (այսուհետ՝ դրամական գործիքներ), ինչպես նաև ճանապարհային չեկերի՝ Մաքսային միության մաքսային սահմանով միանվագ ներմուծման կամ արտահանման դեպքում պարտավոր են մինչև դրամական գործիքները և կամ ճանապարհային չեկերը մաքսային հսկողության ներկայացնելն ամբողջ գումարի մասով գրավոր կերպով հայտարարագրել՝ ուղևորային մաքսային հայտարարագիր ներկայացնելու միջոցով:

2.2. Ֆիզիկական անձինք, անկախ գումարի չափից, ըստ ներկայացնողի արժեթղթերի, բացառությամբ ճանապարհային չեկերի՝ Մաքսային միության մաքսային սահմանով ներմուծման կամ արտահանման դեպքում պարտավոր են մինչև մաքսային հսկողության ներկայացնելը դրանք գրավոր կերպով հայտարարագրել՝ ուղևորային մաքսային հայտարարագիր ներկայացնելու միջոցով:

2.3. Պարտադիր գրավոր մաքսային հայտարարագրման դեպքերում ուղևորային մաքսային հայտարարագրում պետք է լրացվեն.

1) ֆիզիկական անձի նույնականացման տվյալները՝ անձը հաստատող փաստաթղթի հիման վրա,

2) դրամական գործիքների և (կամ) ճանապարհային չեկերի գումարը և այն արժույթը, որով արտահայտված է գումարը,

3) ըստ ներկայացնողի արժեթղթերի, բացառությամբ ճանապարհային չեկերի վերաբերյալ տվյալներ՝ տեսակը, թողարկողը, թողարկման ամսաթիվը, նույնականացնող համարը՝ առկայության դեպքում, դրանց անվանական արժեքը կամ համապատասխան գումարը՝ այն պետության արժույթով, որի ստացման իրավունքը հավաստվում է հայտարարագրվող արժեթղթով, իսկ անվանական արժեքի բացակայության և գումարը սույն ենթակետով նախատեսված պետության արժույթով սահմանելու անհնարինության դեպքում՝ տեղափոխված ըստ ներկայացնողի արժեթղթերի թիվը,

4) դրամական գործիքների և (կամ) ըստ ներկայացնողի արժեթղթերի տեղափոխման ուղու և միջոցի (տրանսպորտի տեսակի) վերաբերյալ տեղեկություններ,

5) հայտարարագրի լրացման ամսաթիվը,

6) ֆիզիկական անձի ստորագրությունը:»:

3. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2015 թվականի հունվարի 1-ին:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ՋԱՎԱԴՅԱՆ
5 մայիսի 2014 թ., N 106-Ն

---

[*] *Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:*
Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. ապրիլի 29-ին:
Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 24.06.2014 թ. (ՀՀՊՏ N16 (495), 15.06.2014):

*«Հաշվետու թողարկողի ղեկավարի, նրա և թողարկողի հետ փոխկապակցված անձանց կողմից իրենց հաշվին՝ թողարկողի բաժնետոմսերով, ածանցյալ գործիքներով կամ այդպիսի ածանցյալների հետ կապված այլ արժեթղթերով կնքված գործարքների վերաբերյալ Կենտրոնական բանկին ներկայացվող հաշվետվություններում ներառվող տեղեկությունների կազմը, հաշվետվությունների ձևը և ներկայացման կարգը» կանոնակարգ 4/16-ը հաստատելու մասին**[*]

Նպատակ ունենալով նպաստել արժեթղթերի շուկայում կնքված գործարքների վերաբերյալ ներդրողներին տեղեկատվության տրամադրմանը, արժեթղթերի շուկայի թափանցիկության ու վստահության բարձրացմանը, ինչպես նաև շուկայի չարաշահումների բացահայտման գործընթացին,

հիմք ընդունելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետը, «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի 169-րդ հոդվածի 2-րդ մասը, ղեկավարվելով «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ո ր ո շ ու մ է .

1. Հաստատել «Հաշվետու թողարկողի ղեկավարի, նրա և թողարկողի հետ փոխկապակցված անձանց կողմից իրենց հաշվին՝ թողարկողի բաժնետոմսերով, ածանցյալ գործիքներով կամ այդպիսի ածանցյալների հետ կապված այլ արժեթղթերով կնքված գործարքների վերաբերյալ Կենտրոնական բանկին ներկայացվող հաշվետվություններում ներառվող տեղեկությունների կազմը, հաշվետվությունների ձևը և ներկայացման կարգը» կանոնակարգ 4/16-ը՝ համաձայն հավելվածի (կցվում է):

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ՋԱՎԱԴՅԱՆ
5 մայիսի 2014 թ., N 107-Ն

Հավելված

Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2014 թվականի ապրիլի 29-ի թիվ 107-Ն որոշմամբ

«ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ, ՆՐԱ ԵՎ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՀԵՏ ՓՈԽԿԱՊԱԿՑՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ԿՈՂՄԻՑ ԻՐԵՆՑ ՀԱՇՎԻՆ՝ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐՈՎ, ԱԾԱՆՑՅԱԼ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՎ ԿԱՄ ԱՅԴՊԻՍԻ ԱԾԱՆՑՅԱԼՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԱՅԼ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐՈՎ ԿՆՔՎԱԾ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՆԵՐԱՌՎՈՂ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱԶՄԸ, ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՁԵՎԸ ԵՎ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ»
ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ 4/16

ԳԼՈՒԽ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կանոնակարգը սահմանում է «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 169-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված հաշվետու թողարկողի ղեկավարի, նրա և թողարկողի հետ փոխկապակցված անձանց կողմից իրենց հաշվին՝ թողարկողի բաժնետոմսերով, ածանցյալ գործիքներով կամ այդպիսի ածանցյալների հետ կապված այլ արժեթղթերով (այսուհետ՝ թողարկողի արժեթղթեր) կնքված գործարքների վերաբերյալ՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) ներկայացվող հաշվետվություններում ներառվող տեղեկությունների կազմը, հաշվետվությունների ձևը և ներկայացման կարգը:

[*] *Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:*
Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. ապրիլի 29-ին:
Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 24.06.2014 թ. (ՀՀԳՏ N16 (495), 15.06.2014):

2. Սույն կանոնակարգի իմաստով բաժնետոմսերով կնքված գործարքների մասին հաշվետվությունը ենթակա է ներկայացման, եթե մեկ կամ մի քանի գործարքների կնքման արդյունքում գործարք կնքած անձը տիրապետում կամ օտարում է տվյալ հաշվետու թողարկողի բաժնետոմսերի 1% և ավելին:

3. Եթե հաշվետու թողարկողի ղեկավարի, նրա և թողարկողի հետ փոխկապակցված անձանց կողմից թողարկողի արժեթղթերով կնքված գործարքների վերաբերյալ հաշվետվություն է ներկայացվել Կենտրոնական բանկի խորհրդի 2013 թվականի հուլիսի 23-ի թիվ 177-Ն որոշմամբ հաստատված «Հաշվետու թողարկողի կանոնադրական կապիտալում մասնակցության ձեռքբերման, ավելացման և նվազման վերաբերյալ տեղեկացման և բացահայտման կարգը» կանոնակարգ 4/15-ի համաձայն, ապա սույն կանոնակարգով սահմանված հաշվետվությունը համարվում է ներկայացված:

4. Սույն կանոնակարգում օգտագործված հասկացություններն օգտագործվում են «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում կիրառվող իմաստով:

ԳԼՈՒԽ 2. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ՆԵՐԱՌՎՈՂ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱԶՄԸ

5. Հաշվետու թողարկողի ղեկավարի, նրա և թողարկողի հետ փոխկապակցված անձանց կողմից իրենց հաշվին՝ թողարկողի արժեթղթերով կնքված գործարքների վերաբերյալ հաշվետվությունը Կենտրոնական բանկին է ներկայացվում թղթային կամ էլեկտրոնային տարբերակով՝ համաձայն սույն կանոնակարգի Հավելված 1-ի:

6. Հաշվետվության ձևերը կարող են ձեռք բերվել Կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքէջից արտահանելու միջոցով:

7. Հաշվետվությունը Կենտրոնական բանկին կարող է ներկայացվել նաև հաշվետու թողարկողի միջոցով: Ընդ որում, տվյալ դեպքում հաշվետու թողարկողը պարտավորվում է հաշվետվությունները ներկայացնել Կենտրոնական բանկին՝ վերջիններս իրեն հասանելի դառնալուց հետո 1 օրվա ընթացքում, բայց ոչ ուշ, քան գործարքի կնքմանը հաջորդող 5 օրվա ընթացքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվետու թողարկողը ստանում է այդ հաշվետվությունը գործարքի կնքմանը հաջորդող 5-օրյա ժամկետից հետո:

8. Հաշվետվությունը էլեկտրոնային տարբերակով ներկայացվում է էլեկտրոնային թվային ստորագրությամբ՝ էլեկտրոնային փոստի կամ «ՍիԲիէյՆեթ» ցանցի միջոցով, իսկ անհնարինության դեպքում՝ էլեկտրոնային կրիչով:

9. Թղթային տարբերակով տրամադրվող հաշվետվությունը Կենտրոնական բանկին է ներկայացվում փակ կնքված (կնիքի առկայության դեպքում) ծրարով՝

1) առձեռն Կենտրոնական բանկին հանձնելու միջոցով,

2) պատվիրված նամակով՝ (տվյալ դեպքում հաշվետվությունն ուղարկվում է Կենտրոնական բանկի փոստային հասցեով):

ԳԼՈՒԽ 3. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

10. Հաշվետվության ձևը էլեկտրոնային տարբերակով լրացնելու դեպքում լրացվում է «յունիկոդ» տառատեսակով:

11. Հաշվետվության ձևը լրացվում է հայերեն լեզվով, բացառությամբ սույն գլխի 13 և 14-րդ կետերի 1-ին, 15-րդ կետի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ, ինչպես նաև 16-րդ կետի 1-ին ենթակետերով սահմանված դեպքերի:

12. «1. Հաշվետվություն ներկայացնող անձի նույնականացման տվյալներ» բաժնի բոլոր դաշտերը ենթակա են պարտադիր լրացման: «1. Հաշվետվություն ներկայացնող անձի նույնականացման տվյալներ» բաժնի երեք հատվածներից՝ «1.1. Ֆիզիկական անձ», «1.2. Անհատ ձեռնարկատեր», «1.3. Իրավաբանական անձ» և «1.4. Պետական մարմին կամ Համայնք», լրացման ենթակա է միայն մեկ հատվածը՝ կախված հաշվետվություն ներկայացնող անձի կարգավիճակից:

13. «1. Հաշվետվություն ներկայացնող անձի նույնականացման տվյալներ» բաժնի «1.1. Ֆիզիկական անձ» հատվածի լրացման կարգը՝

1) «1.1.1. Անուն/Ազգանուն» սյունակում լրացվում է ֆիզիկական անձի անուն/ազգանունը (օտարերկրյա քաղաքացի հանդիսացող ֆիզիկական անձի դեպքում՝ լատինատառ), այնպես, ինչպես որ նշված է անձը հաստատող փաստաթղթում:

2) «1.1.2. Քաղաքացիություն» սյունակում լրացվում է ֆիզիկական անձի քաղաքացիությունը, ինչպես որ նշված է անձը հաստատող փաստաթղթում, իսկ քաղաքացիության բացակայության դեպքում լրացվում է «քաղաքացիություն չունեցող անձ»:

3) «1.1.3. «Մշտական բնակության վայր» սյունակում լրացվում է անձի մշտական բնակության վայրը, իսկ առկայության դեպքում՝ նաև անձը հաստատող փաստաթղթում նշված հաշվառման վայրը:

4) «1.1.4. Անձը հաստատող փաստաթղթի տեսակ» սյունակում լրացվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1999 թվականի դեկտեմբերի 22-ի «Անձը հաստատող փաստաթղթի մասին» թիվ 767 որոշմամբ և(կամ) «Նույնականացման քարտերի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված՝ ֆիզիկական անձի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ անձը (ինքնություն) հաստատող փաստաթղթերից մեկը:

5) «1.1.5. Անձը հաստատող փաստաթղթի նույնականացման համար» սյունակում լրացվում է «1.1.4. Անձը հաստատող փաստաթղթի տեսակը» ենթակետում նշված փաստաթղթի սերիան, համարը, ինչպես նաև տրամադրման օրը, ամիսը, տարին:

14. «1. Հաշվետվություն ներկայացնող անձի նույնականացման տվյալներ» բաժնի «1.2. Անհատ ձեռնարկատեր» հատվածի լրացման կարգը՝

1) «1.2.1. Անուն/Ազգանուն» սյունակում լրացվում է անհատ ձեռնարկատիրոջ անուն/ազգանունը (օտարերկրյա քաղաքացի հանդիսացող անհատ ձեռնարկատեր հաշվառված ֆիզիկական անձի դեպքում՝ լատինատառ), այնպես, ինչպես որ նշված է անձը հաստատող փաստաթղթում:

2) «1.2.2. Քաղաքացիություն» սյունակում լրացվում է անհատ ձեռնարկատեր հաշվառված անձի քաղաքացիությունը, ինչպես որ նշված է անձը հաստատող փաստաթղթում, իսկ քաղաքացիության բացակայության դեպքում լրացվում է «քաղաքացիություն չունեցող անձ»:

3) «1.2.3. Հաշվառման վայր/բնակության վայր» սյունակում լրացվում է անձի փաստացի բնակության վայրը, իսկ առկայության դեպքում նաև անձը հաստատող փաստաթղթում նշված հաշվառման վայրը:

4) «1.2.4. Գործունեության իրականացման վայր» սյունակում լրացվում է անհատ ձեռնարկատեր հաշվառված անձի ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվելու վայրը (փողոցը, շենքը, տունը (բնակարանը), քաղաքը կամ գյուղը, մարզը, երկիրը):

5) «1.2.5. Անձը հաստատող փաստաթղթի տեսակ» սյունակում լրացվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1999 թվականի դեկտեմբերի 22-ի «Անձը հաստատող փաստաթղթի մասին» թիվ 767 որոշմամբ և (կամ) «Նույնականացման քարտերի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված՝ ֆիզիկական անձի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ անձը (ինքնություն) հաստատող փաստաթղթերից մեկը:

6) «1.2.6. Անձը հաստատող փաստաթղթի նույնականացման համար» սյունակում լրացվում է «1.2.5. Անձը հաստատող փաստաթղթի տեսակը» ենթակետում նշված փաստաթղթի սերիան, համարը, ինչպես նաև տրամադրման օրը, ամիսը, տարին:

7) «1.2.7. Պետական հաշվառման համար» սյունակում լրացվում է անհատ ձեռնարկատեր հաշվառված անձի պետական հաշվառման համարը:

8) «1.2.8. ՀՎՀՀ» սյունակում լրացվում է անհատ ձեռնարկատեր հաշվառված անձի հարկ վճարողի հաշվառման համարը:

15. «1. Հաշվետվություն ներկայացնող անձի նույնականացման տվյալներ» բաժնի «1.3. Իրավաբանական անձ» հատվածի լրացման կարգը՝

1) «1.3.1. Անվանում» սյունակում լրացվում է իրավաբանական անձի անվանումը, իսկ օտարերկրյա իրավաբանական անձանց դեպքում անվանումը լրացվում է լատինատառ:

2) «1.3.2. Կազմակերպական-իրավական ձև» սյունակում լրացվում է իրավաբանական անձի կազմակերպական-իրավական ձևը կամ դրա հապավումը (օրինակ, ՍՊԸ, ԲԲԸ և այլն): Օտարերկրյա իրավաբանական անձանց կազմակերպական-իրավական ձևի վերաբերյալ տվյալները լրացվում են լատինատառ:

3) «1.3.3. Հաշվառման վայր/գտնվելու վայր» սյունակում լրացվում է իրավաբանական անձի հաշվառման վայրը, ինչպես նաև իրավաբանական անձի մշտական գործող մարմնի գտնվելու վայրը, եթե վերջինս տարբեր է հաշվառման վայրից:

4) «1.3.4. Պետական գրանցման համար» սյունակում լրացվում է իրավաբանական անձի պետական գրանցման համարը:

5) «1.3.5. ՀՎՀՀ» սյունակում լրացվում է իրավաբանական անձի հարկ վճարողի հաշվառման համարը:

16. «1. Հաշվետվություն ներկայացնող անձի նույնականացման տվյալներ» բաժնի «1.4. Պետական մարմին կամ համայնք» հատվածի «1.4.1. Անվանում» սյունակում լրացվում է պետական մարմնի կամ համայնքի անվանումը, իսկ օտարերկրյա պետական մարմնի կամ համայնքի դեպքում անվանումը լրացվում է լատինատառ:

17. «2. Ներդրումային ծառայություն մատուցող անձի անվանում» սյունակում լրացվում է այն ներդրումային ծառայություն մատուցող անձի անվանումը, որի միջոցով կնքվել է գործարքը:

18. «3. Հաշվետվություն ներկայացնող անձի անուն/ազգանուն կամ անվանում» սյունակում լրացվում է հաշվետվություն ներկայացնող անձի անուն/ազգանունը կամ անվանումն այնպես, ինչպես լրացվել է «1.1.1» կամ «1.2.1» կամ «1.3.1» կամ «1.4.1»-րդ սյունակներում:

19. «4. Հաշվետու թողարկողի վերաբերյալ տվյալներ» բաժնի բոլոր դաշտերը ենթակա են պարտադիր լրացման, բացառությամբ 4.2 և 4.3 վանդակների, որոնք լրացվում են ըստ հաշվետվություն ներկայացնող անձի՝ հաշվետու թողարկողի մոտ զբաղեցրած պաշտոնի և/կամ հաշվետու թողարկողին և/կամ նրա ղեկավարին փոխկապակցվածության:

20. «4. Հաշվետու թողարկողի վերաբերյալ տվյալներ» բաժնի լրացման կարգը՝

1) «4.1. Հաշվետու թողարկող» սյունակում լրացվում է այն թողարկողի անվանումը, որի կողմից թողարկված արժեթղթերը հանդիսանում են համապատասխան գործարքի առարկա:

2) «4.2. Հաշվետու թողարկողի մոտ զբաղեցրած ղեկավար պաշտոնը» սյունակը լրացվում է, եթե հաշվետու թողարկողի բաժնետոմսերով, ածանցյալ գործիքներով կամ այդպիսի ածանցյալների հետ կապած այլ արժեթղթերով գործարք կնքած անձը հանդիսանում է «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի 169-րդ հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված անձ: Սույն վանդակը լրացնելիս պետք է նշել հաշվետու թողարկողի մոտ զբաղեցրած պաշտոնի անվանումը:

3) «4.3. Հաշվետու թողարկողին և/կամ նրա ղեկավարին փոխկապակցվածության ձևը» սյունակը լրացվում է, եթե հաշվետու թողարկողի արժեթղթերով գործարք կնքած անձը հանդիսանում է հաշվետու թողարկողին և/կամ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի 169-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված անձանց փոխկապակցված անձ: Սույն վանդակը լրացնելիս պետք է նշել փոխկապակցվածության ձևը և փոխկապակցված անձանց անունները:

21. «5. Գործարքի վերաբերյալ տվյալներ» բաժնի բոլոր դաշտերը ենթակա են պարտադիր լրացման, բացառությամբ «3.8. Գործարքի վերաբերյալ այլ տվյալներ» սյունակի, որը լրացվում է հաշվետվություն տրամադրող անձի կողմից, եթե վերջինս ցանկանում է տրամադրել գործարքին առնչվող այլ տեղեկատվություն, որն իր կողմից կարևորվում է տվյալ հաշվետվությունը ներկայացնելիս:

22. «5. Գործարքի վերաբերյալ տվյալներ» բաժնի լրացման կարգը՝

1) «5.1. Գործարքի տեսակը» սյունակում լրացվում է տվյալ հաշվետու թողարկողի արժեթղթերով կնքված գործարքի տեսակը (արժեթղթի առք/արժեթղթի վաճառք և այլն):

2) «5.2. Արժեթղթի դասը» սյունակում լրացվում է «բաժնետոմս», «ածանցյալ գործիք» կամ «այլ արժեթուղթ»:

3) «5.3. Արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը» սյունակում լրացվում է արժեթղթերի միջազգային տարբերակիչ ծածկագիրը, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կողմից սահմանված կարգով՝ շնորհված արժեթղթերի նույնականացնող ծածկագիրը (համարանիշը): Ծածկագիր կամ պետական գրանցման համար չունենալու դեպքում նշվում է կարգավորվող շուկայի օպերատորի կողմից արժեթղթին տրված հապավումը (առկայության դեպքում):

4) «5.4. Արժեթղթերի քանակը» սյունակում լրացվում է տվյալ գործարքով գնված կամ վաճառված արժեթղթերի քանակը հատերով:

5) «5.5. Միավոր արժեթղթի գինը» սյունակը լրացվում է միավոր արժեթղթի գնի առկայության դեպքում՝ մեկ արժեթղթի առուվաճառքի (տեղաբաշխման հարթակում գործարքների կնքման դեպքում՝ տեղաբաշխման) գինը:

6) «5.6. Գործարքի ընդհանուր գումարը» սյունակում լրացվում է առկայության դեպքում՝ միավոր արժեթղթի գնի և գործարքի առարկա արժեթղթերի քանակի արտադրյալը կամ գործարքի հիմքում ընկած ընդհանուր գումարը:

ԳԼՈՒԽ 4. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

23. «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի 169-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն Կենտրոնական բանկը հրապարակում է նույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված հաշվետվություններն իր ինտերնետային կայքում:

24. Կենտրոնական բանկը սույն կանոնակարգի 23-րդ կետով սահմանված հրապարակումն իրականացնում է համաձայն Հավելված 1-ի, բացառությամբ «1. Հաշվետվություն ներկայացնող անձի նույնականացման տվյալներ» և «2. Ներդրումային ծառայություն մատուցող անձի անվանում» բաժինների:

25. Սույն կանոնակարգի 23-րդ կետով սահմանված հրապարակումը Կենտրոնական բանկն իրականացնում է յուրաքանչյուր հաշվետվությունը ստանալուց հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Հավելված 1

«Հաշվետու թողարկողի ղեկավարի, նրա և թողարկողի հետ փոխկապակցված անձանց կողմից իրենց հաշվին՝ թողարկողի բաժնետոմսերով, ածանցյալ գործիքներով կամ այդպիսի ածանցյալների հետ կապված այլ արժեթղթերով կնքված գործարքների վերաբերյալ Կենտրոնական բանկին ներկայացվող հաշվետվություններում ներառվող տեղեկությունների կազմի, հաշվետվությունների ձևի և ներկայացման կարգի վերաբերյալ» կանոնակարգ 4/16-ի

ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ, ՆՐԱ ԵՎ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՀԵՏ ՓՈԽԿԱՊԱԿՑՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ԿՈՂՄԻՑ ԻՐԵՆՑ ՀԱՇՎԻՆ՝ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐՈՎ, ԱԾԱՆՑՅԱԼ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՎ ԿԱՄ ԱՅԴՊԻՍԻ ԱԾԱՆՑՅԱԼՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԱՅԼ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐՈՎ ԿՆՔՎԱԾ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՂ ԱՆՁԻ ՆՈՒՅՆԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ					
1.1. ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁ					
1.1.1.	Անուն/Ազգանուն		1.1.4.	Անձը հաստատող փաստաթղթի տեսակ	
1.1.2.	Քաղաքացիություն		1.1.5.	Անձը հաստատող փաստաթղթի նույնականացման համար	
1.1.3.	Հաշվառման վայր/բնակության վայր				
1.2. ԱՆՀԱՏ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԵՐ					
1.2.1.	Անուն/Ազգանուն		1.2.5.	Անձը հաստատող փաստաթղթի տեսակ	
1.2.2.	Քաղաքացիություն		1.2.6.	Անձը հաստատող փաստաթղթի նույնականացման համար	
1.2.3.	Հաշվառման վայր/բնակության վայր		1.2.7.	Պետական հաշվառման համար	
1.2.4.	Գտնվելու վայր		1.2.8.	ՀՎՀՀ	
1.3. ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁ					
1.3.1.	Անվանում		1.3.4.	Պետական գրանցման համար	
1.3.2.	Կազմակերպական-իրավական ձև		1.3.5.	ՀՎՀՀ	
1.3.3.	Հաշվառման վայր /գտնվելու վայր				
1.4. ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ ԿԱՄ ՀԱՄԱՅՆՔ					
1.4.1.	Անվանում				
2. ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ՄԱՏՈՒՑՈՂ ԱՆՁԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ					
3. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՂ ԱՆՁԻ ԱՆՈՒՆ/ԱԶԳԱՆՈՒՆ ԿԱՄ ԱՆՎԱՆՈՒՄ					
4. ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏՎՅԱԼՆԵՐ					
4.1.	Հաշվետու թողարկող		4.3.	Հաշվետու թողարկողին և/կամ նրա ղեկավարին փոխկապակցվածության ձևը	
4.2.	Հաշվետու թողարկողի մոտ զբաղեցրած պաշտոնը				
5. ԳՈՐԾԱՐՔԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏՎՅԱԼՆԵՐ					
5.1.	Գործարքի տեսակը		5.5.	Միավոր արժեթղթի գինը	
5.2.	Արժեթղթի դասը		5.6.	Գործարքի ընդհանուր գումարը	
5.3.	Արժեթղթերի տարբերակիչ ծածկագիրը		5.7.	Գործարքի իրականացման օր/ամիս/տարի	
5.4.	Արժեթղթերի քանակը		5.8.	Գործարքի վերաբերյալ այլ տվյալներ	

Հավաստիացնում եմ, որ սույն հաշվետվությունում պարունակվող տեղեկատվությունն արժանահավատ է և ամբողջական:
Գիտակցում եմ, որ որևէ տեղեկատվության կեղծ ներկայացումը հանգեցնում է օրենքով սահմանված պատասխանատվության:

Ստորագրություն ----------

Ամսաթիվ ----------
(օր/ամիս/տարի)

*«2014 թվականի ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն» հուշադրամի նկարագրությունը և էսքիզները հաստատելու և հուշադրամը շրջանառության մեջ դնելու մասին**

Հիմք ընդունելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «է» կետը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշում է.

1. Հաստատել «2014 թվականի ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն» հուշադրամի նկարագրությունը և էսքիզները՝ համաձայն Հավելվածի (կցվում է):

2. Սույն որոշման 1-ին կետում նշված հուշադրամը շրջանառության մեջ դնել 2014 թվականի հունիսի 30-ից:

3. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Ա. ՋԱՎԱԴՅԱՆ
26 մայիսի 2014 թ., N 129-Ն

Հավելված
Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2014 թվականի մայիսի 20-ի թիվ 129-Ն որոշմամբ

«2014 թվականի ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն» հուշադրամի նկարագրությունը

Հուշադրամի դիմերեսին պատկերված է ՀՀ զինանշանը, որից ներքև անվանական արժեքի մակագրությունն է՝ «100 ԴՐԱՄ.DRAM» և թողարկման տարեթիվը՝ «2014»: Ստորին ձախ հատվածում հուշադրամը հատող ընկերության դրոշմակնիքն է, իսկ եզրաշուրթի շրջագծով հայերեն և անգլերեն մակագրված են «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» և «REPUBLIC OF ARMENIA»:

Հուշադրամի դարձերեսին 2014 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության 32 մասնակից երկրների անվանումներն ու դրոշներն են, կենտրոնում «2014 FIFA WORLD CUPTM» մակագրությունն է:

Տեխնիկական չափանիշները

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925^0
Քաշը	20,0 գ
Տրամագիծը	38,60 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 5 000 հատ

Հուշադրամը հատվել է Գերմանիայի «Geiger Edelmetalle» դրամահատարանում:

* *Ոչ պաշտոնական հրատարակություն:*
Ընդունված է ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2014 թ. մայիսի 20-ին:
Գրանցված է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 4.06.2014 թ. (ՀՀԳՏ N14 (493), 16.06.2014):

«2014 ԹՎԱԿԱՆԻ ՖՈՒՏԲՈԼԻ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ»
ՀՈՒՇԱԴՐԱՄԻ ԴԻՄԵՐԵՍԻ ԵՎ ԴԱՐՁԵՐԵՍԻ ԷՔՍԻԶՆԵՐԸ

ԴՐԱՄԱՎԱՐԿԱՅԻՆ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

(ՀՈՒՆԻՍ 2014)

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի «ՀՀ ԿԲ տեղեկագիր» ամենամսյա պարբերականի «Դրամավարկային ամփոփագիր» բաժինը ներառում է դրամավարկային, արտաքին, հարկաբյուջետային և իրական հատվածների, ՀՀ վճարահաշվարկային և ֆինանսական համակարգերի ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Իրական հատվածի (բացառությամբ բնականոն գնաճի) և արտաքին հատվածում ընդգրկված ապրանքների արտահանման ու ներմուծման վերաբերյալ տեղեկատվության աղբյուրը ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայությունն է (http://www.armstat.am), իսկ հարկաբյուջետային, արտաքին հատվածի, դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրության, բնականոն գնաճի և ՀՀ վճարահաշվարկային համակարգի վերաբերյալ տեղեկատվության աղբյուրը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկը: Դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրությունում ընդգրկված է դրամավարկային ցուցանիշների, ֆինանսական շուկայի և ֆինանսական համակարգի հիմնական ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Վճարային հաշվեկշիռը, միջազգային ներդրումային դիրքը և արտաքին պարտքը կազմվում և հրապարակվում են եռամսյակային կտրվածքով՝ փետրվար, մայիս, օգոստոս և նոյեմբեր ամիսների տեղեկագրերում:

Դրամավարկային ցուցանիշները կազմված են համաձայն ՀՀ ԿԲ «ՀՀ դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրության ձեռնարկի», որը տեղադրված է ՀՀ ԿԲ «Տնային էջի» «Վիճակագրություն» բաժնում:

Դրամավարկային ցուցանիշների, միջազգային պահուստների և արտաքին պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ենթակա է վերանայման եռամսյակային և տարեկան կտրվածքով՝ նշված ցուցանիշներում ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնություններն ընդգրկելու նպատակով: Եռամսյակային տվյալները վերանայվում են (համարվում են վերջնական) հաշվետու եռամսյակի ավարտից երկու ամիս հետո, իսկ տարեկան տվյալները՝ հաշվետու տարվա ավարտից երեք ամիս հետո:

Վիճակագրական տվյալների հրապարակման ժամանակացույցը տեղադրված է ՀՀ ԿԲ «Տնային էջի» «Վիճակագրություն» բաժնում:

Հարցերի և առաջարկությունների համար դիմել
Վիճակագրության վարչություն
Հեռախոս՝ (374 10) 592-562
Ֆաքս՝ (374 10) 592-564
էլ. փոստ՝ sd.mpd@cba.am

«Դրամավարկային ամփոփագիրը», ինչպես նաև ՀՀ ԿԲ այլ հրապարակումները տեղադրվում են ՀՀ կենտրոնական բանկի «Տնային էջում», որի հասցեն է՝
http://www.cba.am

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Իրական հատվածի ցուցանիշներ 93

Մակրոտնտեսական ցուցանիշներ

Գների ինդեքսներ

Գնաճ

Գնաճին առավելապես նպաստած ապրանքախմբերը

Բնականոն գնաճ

Բնականոն գնաճին առավելապես նպաստած ապրանքատեսակները

Արտաքին հատվածի ցուցանիշներ 96

Ապրանքների արտահանում և ներմուծում

Ըստ երկրների ՀՀ բանկային համակարգի միջոցով ֆիզիկական անձանց փոխանցումները

Ըստ երկրների ՀՀ բանկային համակարգի միջոցով ֆիզիկական անձանց ոչ առևտրային նպատակով կատարված փոխանցումները

Իրական և անվանական արդյունավետ փոխարժեք

Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պահուստների կառուցվածքը

ՀՀ կենտրոնական բանկի արտաքին պարտավորությունների կառուցվածքը

Պետական բյուջեի ցուցանիշներ 101

Կենտրոնական բանկի և Գանձապետարանի փոխհարաբերությունները

Դրամավարկային ցուցանիշներ 102

Փողի ագրեգատներ և փողի բազմարկիչներ

Սեզոնայնորեն հարթեցված փողի ագրեգատներ

ՀՀ կենտրոնական բանկի ամփոփ ցուցանիշներ

ՀՀ առևտրային բանկերի ամփոփ ցուցանիշներ

ՀՀ վարկային կազմակերպությունների ամփոփ ցուցանիշներ

ՀՀ ավանդային կազմակերպությունների ամփոփ ցուցանիշներ

ՀՀ ավանդային կազմակերպությունների զուտ արտաքին ակտիվներ

Դոլարայնացման մակարդակը Հայաստանի Հանրապետությունում

Ֆինանսական շուկա 112

Տոկոսադրույքներ

Բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքը

Ֆինանսական շուկայում ՀՀ ԿԲ գործառնությունների տոկոսադրույքները

Ֆինանսական շուկայում ՀՀ ԿԲ գործառնությունների ծավալը

ՀՀ ԿԲ կողմից կնքված արժութային սվոպ գործառնությունների ծավալները և միջին տոկոսադրույքները

Ռեպո շուկայի շրջանառությունը

Միջբանկային բորսայական վարկերի տոկոսադրույք

Առևտրային բանկերի կողմից տնտեսությունից ներգրավված ավանդների և տրամադրված վարկերի ծավալները և տոկոսադրույքները

Բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից ՀՀ դրամով և արտարժույթով տրամադրված վարկերի տոկոսադրույքներն ըստ մարզերի

Պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի առաջնային տեղաբաշխման ծավալները և եկամտաբերությունը

Պետական միջին ժամկետայնության արժեկտրոնային պարտատոմսերի առաջնային տեղաբաշխման ծավալները և եկամտաբերությունը

Պետական երկարաժամկետ արժեկտրոնային պարտատոմսերի առաջնային տեղաբաշխման ծավալները և եկամտաբերությունը

ՊՊ երկրորդային շուկայում իրականացված գործառնությունները

Պետական (գանձապետական) պարտատոմսերում ներդրողների կառուցվածքը

ՀՀ ԿԲ կողմից արժութային շուկայում իրականացված գործառնությունները

Առևտրային բանկերի կողմից արժութային շուկայում իրականացված գործառնությունները

ՀՀ ֆոնդային բորսայում արտարժութային գործառնությունների ծավալները

Արժութային շուկայում ձևավորված ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար միջին փոխարժեքը

Արժութային շուկայում ձևավորված ՀՀ դրամ/եվրո միջին փոխարժեքը

Արժութային շուկայում ձևավորված ՀՀ դրամ/ՌԴ ռուբլի միջին փոխարժեքը

Վարկային ներդրումներ 132
Առևտրային բանկերի վարկերն ըստ տնտեսության հատվածների
Առևտրային բանկերի վարկային ներդրումներն ըստ ժամկետայնության
Առևտրային բանկերի վարկային գործառնությունների գործիքակազմը
Առևտրային բանկերի կողմից ռեզիդենտներին տրված վարկերի ճյուղային կառուցվածքը
Առևտրային բանկերի չաշխատող ակտիվների տեսակարար կշիռն ըստ ոլորտների
ՀՀ առևտրային բանկերի ընդհանուր միջբանկային ավանդները և վարկերը
Վարկային կազմակերպությունների վարկերն ըստ տնտեսության հատվածների
Վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումներն ըստ ժամկետայնության
Վարկային կազմակերպությունների վարկային գործառնությունների գործիքակազմը
Վարկային կազմակերպությունների կողմից ռեզիդենտներին տրված վարկերի ճյուղային կառուցվածքը
Առևտրային բանկերի ավանդներ 142
Առևտրային բանկերի ավանդներն ըստ տնտեսության հատվածների
Ֆինանսական կազմակերպությունների հիմնական ցուցանիշներ 144
Ֆինանսական կազմակերպությունների քանակը և կառուցվածքը
ՀՀ առևտրային բանկերի հիմնական ցուցանիշները և դրանց փոփոխությունը
Բանկային համակարգի գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվների մեծությունը
ՀՀ վարկային կազմակերպությունների հիմնական ցուցանիշները և դրանց փոփոխությունը
Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր կապիտալի համարժեքության նորմատիվի մեծությունը
Ներդրումային ծառայություններ մատուցող ընկերությունների հիմնական ցուցանիշներ
Ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից կնքված գործարքներ
Հավատարմագրային կառավարման վերցված միջոցներ
Պահառության վերցված արժեթղթեր
Գրավատների ցուցանիշներ
Արտարժույթի փոխանակման կետերի կողմից իրականացված գործառնություններ
Վճարահաշվարկային համակարգ 150
Կենտրոնական բանկի վճարահաշվարկային համակարգերով կատարված դրամական փոխանցումներ
ՀՀ տարածքում անկանխիկ վճարային գործիքներով բանկային համակարգում իրականացված փոխանցումներ
ՀՀ առևտրային բանկերի և օտարերկրյա բանկերի կողմից թողարկված վճարային քարտերով իրականացված գործառնությունները ՀՀ տարածքում՝ ըստ սպասարկման միջոցների
ՀՀ բանկերի կողմից թողարկված քարտերով իրականացված գործառնություններն արտասահմանում

ՄԱԿՐՈՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Ամվանում	*2014թ. մայիս*	*2014թ. մայիսի իրական աճի հնդեքսը 2013թ. մայիսի նկատմամբ (%)*	*2014թ. հունիս*	*2014թ. հունիսի իրական աճի հնդեքսը 2013թ. հունիսի նկատմամբ (%)*
Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշ		105.1		101.3
Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը *(մլն ՀՀ դրամ)*	101988.0	107.1	107586.7	99.0
էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը *(մլն կվտ/ժամ)*	555.8	109.0	484.4	78.7
Գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքը *(մլն ՀՀ դրամ)*	49464.1	108.6	58655.9	91.2
Առևտրի շրջանառության ծավալը *(մլն ՀՀ դրամ)*	185510.5	104.9	198233.0	107.6
Շինարարության ծավալը *(մլն ՀՀ դրամ)*	29075.3	100.1	35014.6	100.3
Ծառայությունների ծավալը *(մլն ՀՀ դրամ)*	86299.6	104.1	96010.1	107.9
Մեկ աշխատողի միջին ամսական անվանական աշխատավարձ *(ՀՀ դրամ)*	163144	107.4	166233	107.4

ԳՆԵՐԻ ԻՆԴԵՔՍՆԵՐ

2014 թ.	*Սպառողական գների հնդեքս*	*Արդյունաբերական արտադրանքի գների հնդեքս*	*Գների հնդեքս կապիտալ շինարարությունում*	*Գյուղատնտեսական մթերքների իրացման գների հնդեքս*
Նախորդ ամսվա նկատմամբ (%)				
Հունվար	102.8	101.1	99.4	101.4
Փետրվար	98.8	100.1	100.9	100.0
Մարտ	99.6	99.6	97.8	98.9
Ապրիլ	100.5	103.0	100.6	100.0
Մայիս	99.2	102.3	101.4	97.5
Հունիս	98.2	99.6	100.6	89.8
2014 թ. հունվար – հունիսը 2013 թ. հունվար – հունիսի համեմատությամբ	104.0	108.7	101.7	103.7

ԳՆԱՁ

Ժամանակաշրջան	*2012*	*2013*	*2014*	*2014*	*2014*
Նախորդ ամսվա նկատմամբ (%)				*Նախորդ տարվա դեկտեմբերի նկատմամբ (%)*	*Նախորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ (%)*
Հունվար	3.6	2.9	2.8	2.8	5.5
Փետրվար	-0.9	-0.4	-1.2	1.6	4.6
Մարտ	0.1	0.4	-0.4	1.2	3.8
Ապրիլ	-0.6	-0.1	0.5	1.7	4.4
Մայիս	-1.3	0.0	-0.8	0.9	3.6
Հունիս	-1.3	-0.1	-1.8	-0.9	1.8
Հուլիս	-1.5	0.4			
Օգոստոս	-0.4	0.3			
Սեպտեմբեր	0.8	-0.2			
Հոկտեմբեր	1.2	0.3			
Նոյեմբեր	1.4	0.9			
Դեկտեմբեր	2.1	1.1			
Տարեկան *(նախորդ տարվա դեկտեմբերի նկատմամբ)*	3.2	5.6			
Տարեկան *(նախորդ տարվա նկատմամբ)*	2.6	5.8			

ԳՆԱՁԻ Ն ԱՌԱՎԵԼԱՊԵՍ ՆՊԱՍՏԱԾ ԱՊՐԱՆՔԱՅՄԲԵՐԸ [3]

Անվանում	*2014 թ. հունիսը 2014 թ. մայիսի նկատմամբ (%)*	*Նպաստումը գնաճին (տոկոսային կետ) [3]*
ՍԳԻ	**98.16**	
Պարենային ապրանքներ (ներառյալ՝ ոգելից խմիչք և ծխախոտ), որից՝	**96.88**	**-1.67**
Բանջարեղեն և կարտոֆիլ	66.84	-2.08
Ձու	88.15	-0.16
Շաքարավազ	98.89	-0.01
Կենդանական և բուսական յուղեր	100.77	0.02
Հացամթերք	100.59	0.06
Մսամթերք	100.70	0.07
Միրգ	116.24	0.59
Ոչ պարենային ապրանքներ, որից՝	**99.23**	**-0.12**
Հագուստ և գործվածք	97.84	-0.06
Կոշկեղեն	97.40	-0.04
Կենցաղային էլեկտրաապրանքներ	98.32	-0.01
Ծառայություններ, որից՝	**99.96**	**-0.01**
Բուժսպասարկման	101.07	0.04
Բնակարանային, կոմունալ	100.06	0.01
Հանրային սննդի	100.39	0.01
Տրանսպորտի	97.26	-0.09

ԲՆԱԿԱՆՈՆ ԳՆԱՁ[3]

Ժամանակաշրջան	2012	2013	2014
Նախորդ ամսվա նկատմամբ (%)			
Հունվար	0.65	0.79	0.17
Փետրվար	0.08	0.21	-0.45
Մարտ	0.04	0.53	0.02
Ապրիլ	0.02	0.51	0.14
Մայիս	-0.16	0.38	0.05
Հունիս	0.35	0.54	-0.19
Հուլիս	0.14	0.09	
Օգոստոս	-0.06	0.11	
Սեպտեմբեր	0.67	0.28	
Հոկտեմբեր	0.73	0.29	
Նոյեմբեր	0.37	0.06	
Դեկտեմբեր	0.58	-0.19	
Նախորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ (%)			
Հունվար	5.27	3.63	3.03
Փետրվար	4.91	3.73	2.35
Մարտ	4.27	4.20	1.82
Ապրիլ	3.81	4.71	1.44
Մայիս	3.30	5.30	1.09
Հունիս	3.26	5.50	0.43
Հուլիս	3.19	5.49	
Օգոստոս	2.85	5.70	
Սեպտեմբեր	3.10	5.34	
Հոկտեմբեր	3.48	4.85	
Նոյեմբեր	3.47	4.51	
Դեկտեմբեր	3.50	3.69	

ԲՆԱԿԱՆՈՆ ԳՆԱՁԻ Ն ԱՌԱՎԵԼԱՊԵՍ ՆՊԱՍՏԱԾ ԱՊՐԱՆՔԱՏԵՍԱԿՆԵՐԸ[3]

Անվանում	Նպաստումը բնականոն գնաճին (տոկոսային կետ)
Նախորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ	
Բնականոն գնաճ. այդ թվում՝	**0.43**
Պանիր տնական (կովի կաթից)	0.20
Ծխախոտ «Գառնի»	0.18
Ծխախոտ «ՄՏ» փափուկ	0.10
Ծառայություններ կարճաժամկետ ապրելու համար կահավորված սենյակների վարձակալության հանձնման	0.10
Ծխախոտ «Ախթամար»	0.09
Նրբերշիկ	0.07
Պանիր «Չանախ»	0.07
Հաց բարձր տեսակի	0.07
Խոզի միս	0.07
Ծառայություններ առևտրային բանկերի ավանդային	-0.11
Շաքարավազ	-0.19
Ձու	-0.19
Բուսական յուղ արևածաղկի	-0.26
Տավարի միս	-0.37
Օդային տրանսպորտով ուղևորների միջքաղաքային փոխադրման ուղեվարձ	-0.56

[1] *Տվյալները վերանայվել են ՀՀ ԱՎԾ կողմից:*

[2] *Ըստ ՀՀ ԱՎԾ նախնական տվյալների:*

[3] *Ըստ ՀՀ ԿԲ հաշվարկների՝ ՀՀ ԱՎԾ տվյալների հիման վրա:*

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄ ԵՎ ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ

Անվանում	*2014 թ. հունվար – մայիս (մլն ԱՄՆ դոլար)*	*2014 թ. հունվար-մայիսը 2013 թ. հունվար-մայիսի նկատմամբ (%)*	*2014 թ. հունվար – հունիս (մլն ԱՄՆ դոլար)*	*2014 թ. հունվար-հունիսը 2013 թ. հունվար-հունիսի նկատմամբ (%)*
Արտահանում *(ՖՕԲ)*	580.0	103.2	706.2	100.8
Ներմուծում *(ՍԻՖ)*	1698.9	102.0	2016.8	101.1
Առևտրային հաշվեկշռի պակասուրդ	1118.8	101.4	1310.6	101.3

ԸՍՏ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՀՀ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐԸ

հազար ԱՄՆ դոլար

Երկիր	**2013 թվական**					
	Հունվար – հունիս			**Հունվար - դեկտեմբեր**		
	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք
Ռուսաստանի Դաշնություն	675913	115832	560081	1727945	235155	1492790
ԱՄՆ	82287	60054	22233	152466	134063	18403
Ուկրաինա	8839	10623	-1784	18281	21765	-3484
Ղազախստան	11624	1041	10582	26756	2510	24246
Գերմանիա	11191	18257	-7066	25628	47616	-21988
Իսպանիա	4555	5126	-571	8860	16492	-7631
Ֆրանսիա	9578	12022	-2444	20651	23449	-2798
ԱՄԷ	18551	22438	-3887	32011	48291	-16280
Չինաստան	2621	37122	-34501	5598	85968	-80370
Թուրքիա	1667	12964	-11297	3398	29292	-25894
Այլ երկրներ	146978	95873	51105	280735	207550	73184
Ընդամենը	**973803**	**391352**	**582451**	**2302329**	**852151**	**1450178**

հազար ԱՄՆ դոլար

Երկիր	**2014 թվական**					
	Հունիս			**Հունվար – հունիս**		
	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք
Ռուսաստանի Դաշնություն	141950	19630	122320	691499	114391	577108
ԱՄՆ	14369	9502	4867	67626	70568	-2941
Ուկրաինա	1293	1194	99	7023	7281	-258
Ղազախստան	8385	5170	3214	16679	6319	10360
Գերմանիա	3092	2457	636	17006	18268	-1262
Իսպանիա	613	2188	-1575	3991	10609	-6618
Ֆրանսիա	1746	1825	-79	10265	9038	1227
ԱՄԷ	2651	2366	285	14605	19959	-5354
Չինաստան	175	5060	-4885	1219	35330	-34111
Թուրքիա	339	1807	-1469	1570	10319	-8748
Այլ երկրներ	14965	14944	21	122217	103143	19074
Ընդամենը	**189579**	**66143**	**123436**	**953701**	**405224**	**548477**

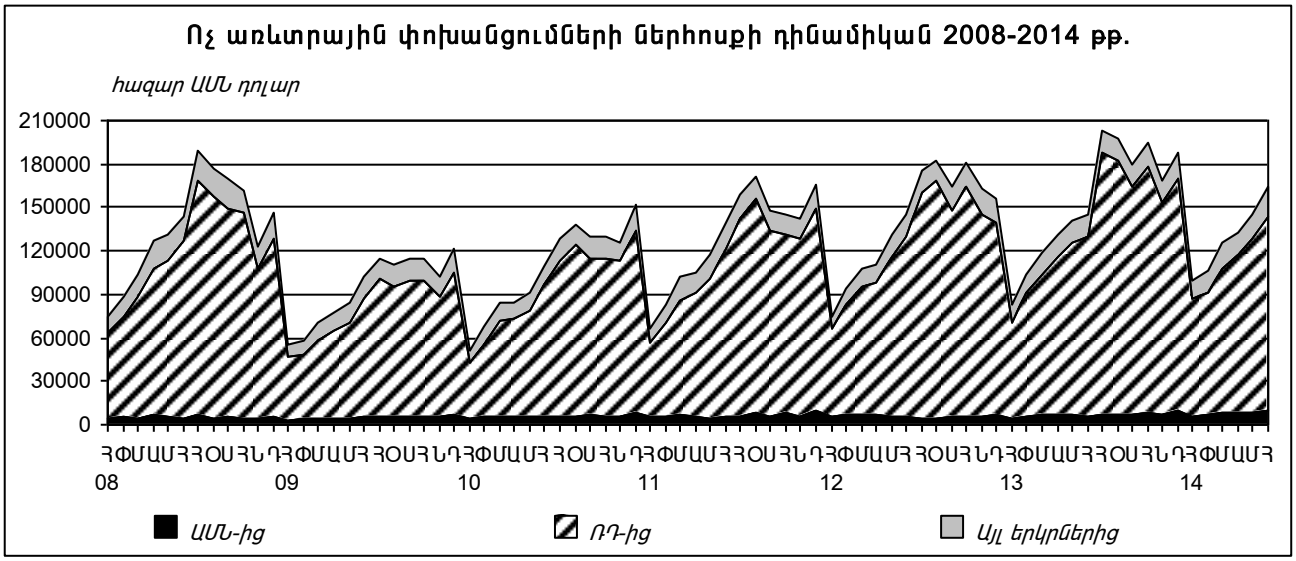
ԸՍՏ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՀՀ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐԸ

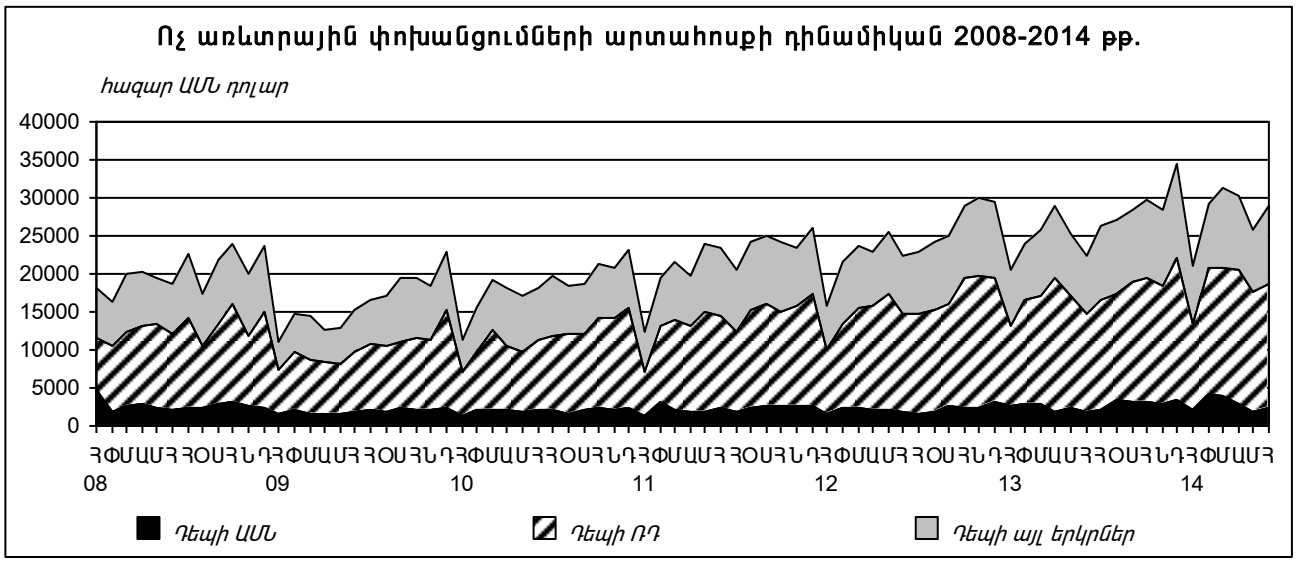
հազար ԱՄՆ դոլար

Երկիր	2013 թվական					
	Հունվար – հունիս			Հունվար - դեկտեմբեր		
	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք
Ռուսաստանի Դաշնություն	616342	85501	530841	1606643	180350	1426293
ԱՄՆ	36793	14676	22117	82060	32933	49127
Ուկրաինա	7919	6910	1010	17019	14812	2207
Ղազախստան	10363	898	9465	23758	2151	21607
Գերմանիա	6247	3724	2523	15586	8214	7372
Իսպանիա	2809	1994	816	6440	4602	1838
Ֆրանսիա	6777	2653	4124	14698	6116	8582
ԱՄԷ	4864	3422	1442	7723	7874	-150
Չինաստան	721	4960	-4240	1390	11829	-10439
Թուրքիա	974	1825	-852	1838	4357	-2519
Այլ երկրներ	44508	23068	21440	92634	50975	41659
Ընդամենը	**738318**	**149631**	**588686**	**1869788**	**324212**	**1545576**

հազար ԱՄՆ դոլար

Երկիր	2014 թվական					
	Հունիս			Հունվար – հունիս		
	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք	Ներհոսք	Արտահոսք	Զուտ ներհոսք
Ռուսաստանի Դաշնություն	134783	16373	118410	627845	94750	533096
ԱՄՆ	9317	2316	7001	46332	17213	29119
Ուկրաինա	1280	808	472	6263	5486	777
Ղազախստան	6965	729	6237	13811	1663	12148
Գերմանիա	1452	685	767	10214	4276	5938
Իսպանիա	577	525	53	3357	2269	1088
Ֆրանսիա	1377	644	733	7785	3396	4388
ԱՄԷ	645	614	31	4350	3581	769
Չինաստան	133	997	-864	643	6264	-5621
Թուրքիա	171	454	-283	998	1921	-924
Այլ երկրներ	7485	4780	2704	51573	25647	25926
Ընդամենը	**164186**	**28925**	**135261**	**773171**	**166467**	**606704**

ԻՐԱԿԱՆ ԵՎ ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ՓՈՒԱՐԺԵՔ (ԻՆԴԵՔՍ) [1,2]

2013	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ	Հ	Օ	Ս	Հ	Ն	Դ
Իրական արդյունավետ փոխարժեք, ինդեքս (1997=100)	122.7	121.3	120.9	120.2	120.2	121.0	127.4	128.4	127.1	126.0	128.4	129.0
Անվանական արդյունավետ փոխարժեք, ինդեքս (1997=100)	205.9	205.4	204.9	204.4	205.0	206.9	217.0	218.6	218.0	216.5	219.1	218.6
2014	**Հ**	**Փ**	**Մ**	**Ա**	**Մ**	**Հ**	**Հ**	**Օ**	**Ս**	**Հ**	**Ն**	**Դ**
Իրական արդյունավետ փոխարժեք, ինդեքս (1997=100)	133.3	131.8	131.1	131.9	130.9	129.0						
Անվանական արդյունավետ փոխարժեք, ինդեքս (1997=100)	220.0	221.0	222.5	224.5	225.1	226.4						

[1] 2013 թ. հունվարին ամբողջ շարքը վերանայվել է, քանի որ հաշվարկի մեջ ընդգրկվել են 12 (նախկինում՝ 11) գործընկեր երկրների տվյալները՝ բացառելով մարդասիրական օգնությունը, բնական գազի, նավթի և ադամանդի առևտուրը, 2007-2011 թթ. կշիռներով (նախկինում՝ 2003-2007 թթ.), 1997=100:
[2] Բոլոր տվյալները ներկայացված են ըստ ԿԲ գնահատումների և պարբերաբար ենթակա են վերանայման:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ [1]

մլն ԱՄՆ դոլար

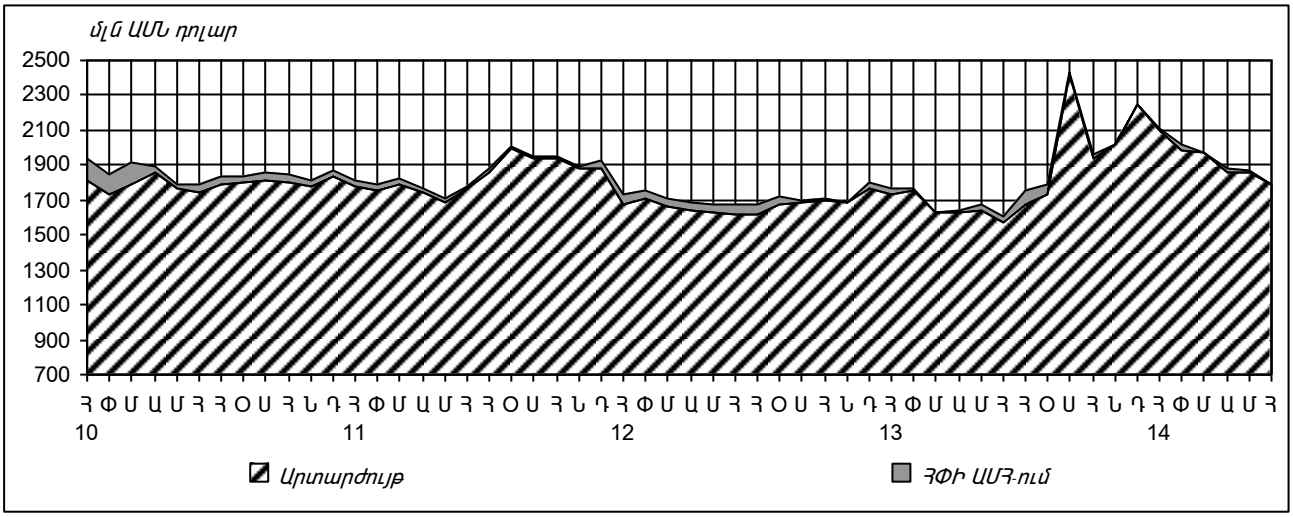
Ցուցանիշներ	2013	2014					
	Դ [3]	Հ	Փ	Մ [3]	Ա	Մ	Հ [4]
Համախառն միջազգային պահուստներ	**2251.6**	**2113.5**	**2013.5**	**1970.3**	**1879.2**	**1866.8**	**1774.5**
Ոսկի	0	0	0	0	0	0	0.0
ՀՓԻ ԱՄՀ-ում	1.9	9.6	32.2	0.6	16.1	4.0	0.5
Պահուստային դիրքը ԱՄՀ-ում	0	0	0	0	0	0	0.0
Արտարժույթ [2]	2249.7	2104.0	1981.4	1969.7	1863.1	1862.8	1774.0

[1] Հաշվարկված է փաստացի փոխարժեքներով:

[2] Ընդգրկված են միայն փոխարկելի արտարժույթով ակտիվները:

[3] Ներառված են ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

[4] Տվյալները նախնական են: Ներառված չեն ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ [1]

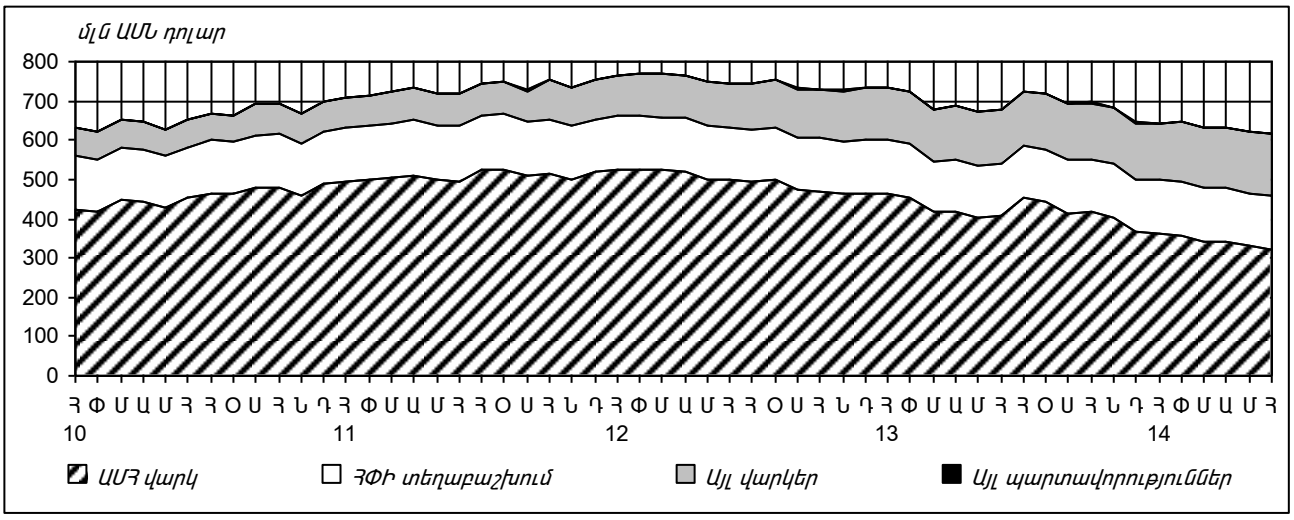
մլն ԱՄՆ դոլար

Ցուցանիշներ	2013	2014					
	Դ [2]	Հ	Փ	Մ [2]	Ա	Մ	Հ [3]
Համախառն արտաքին պարտավորություններ	**644.8**	**641.4**	**647.6**	**630.0**	**632.6**	**620.7**	**614.9**
ԱՄՀ վարկ	365.1	364.0	359.2	341.4	342.6	329.0	322.9
ՀՓԻ տեղաբաշխում	135.5	135.0	136.2	136.0	136.4	135.6	136.0
Այլ վարկեր	143.9	142.1	151.9	152.1	152.5	155.3	155.2
Այլ պարտավորություններ	0.3	0.3	0.3	0.4	1.1	0.8	0.7

[1] Հաշվարկված է փաստացի փոխարժեքներով: Ընդգրկված են փոխարկելի արտարժույթով և ՀՀ դրամով պարտավորությունները:

[2] Ներառված են ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

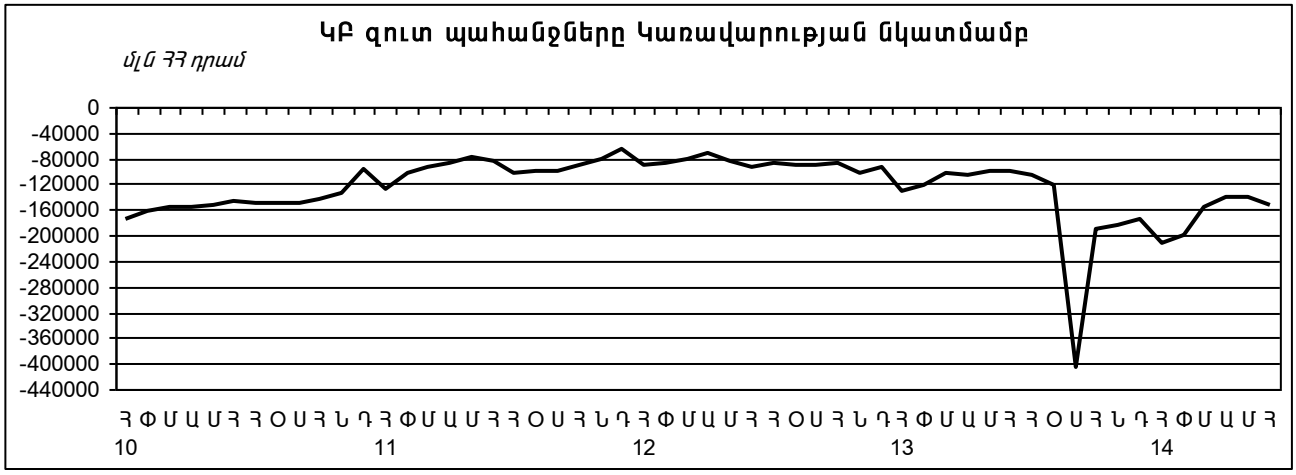
[3] Տվյալները նախնական են: Ներառված չեն ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԵՎ ԳԱՆՁԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

մլն ՀՀ դրամ

	Պահանջներ Կառավարության նկատմամբ		Կառավարության հաշիվներ և ավանդներ					Զուտ պահանջներ Կառավարության նկատմամբ
	Կենտրոնական բանկի	Ընդամենը	Վերլուծության ենթակա դրամավարկային հատուկ	Ժամանակավոր ազատ	ՇԻԳ-երի միջոցներ	Վերջնական միջոցներ	Ընդամենը	
2013								
Դեկտեմբեր	15259	15259	185847	4702	0	575	191124	**-175865**
2014								
Հունվար	15354	15354	221012	4654	0	579	226244	**-210890**
Փետրվար	14861	14861	209417	4782	0	586	214785	**-199924**
Մարտ	14815	14815	168538	2052	0	586	171176	**-156361**
Ապրիլ	14816	14816	153837	2057	0	586	156481	**-141664**
Մայիս	15098	15098	154394	2030	0	586	157009	**-141911**
Հունիս	15126	15126	166885	2004	0	578	169466	**-154340**

ՓՈՂԻ ԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐ ԵՎ ՓՈՂԻ ԲԱԶՄԱՐԿԻՉՆԵՐ

	Փողի բազա[1] *(մլրդ ՀՀ դրամ)*	**Շրջանառությունում կանխիկ դրամ** *(մլրդ ՀՀ դրամ)*	**Ցպահանջ ավանդներ դրամով** *(մլրդ ՀՀ դրամ)*	**M1[2]** *(մլրդ ՀՀ դրամ)*	**Ժամկետային ավանդներ դրամով** *(մլրդ ՀՀ դրամ)*	**M2[3]** *(մլրդ ՀՀ դրամ)*	**Արտարժութային ավանդներ** *(մլրդ ՀՀ դրամ)*	**M2X[4]** *(մլրդ ՀՀ դրամ)*	**Փողի բազմապատկիչ[5]**	**Հնխիոդեզոմ դիմոդոսկ[6]**
2013										
Դեկտեմբեր	888057	384467	198901	583369	264677	848046	697327	1545372	1.74	1.31
2014										
Հունվար	783046	338416	184649	523065	270195	793260	700625	1493885	1.91	1.33
Փետրվար	758228	330989	185372	516361	275392	791753	723027	1514781	2.00	1.35
Մարտ	779409	328565	181784	510350	280999	791348	747675	1539023	1.97	1.39
Ապրիլ	755531	335125	190207	525332	281692	807024	743716	1550740	2.05	1.38
Մայիս	752983	341953	191234	533187	289762	822949	753089	1576038	2.09	1.42
Հունիս	713262	347608	196380	543988	291526	835515	752044	1587559	2.23	1.44

[1] Փողի բազան ընդգրկում է ԿԲ-ից դուրս կանխիկ ՀՀ դրամը, ՀՀ ԿԲ-ում առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվները (դրամով և արտարժույթով) և ռեզիդենտների այլ հաշիվները (դրամով և արտարժույթով):

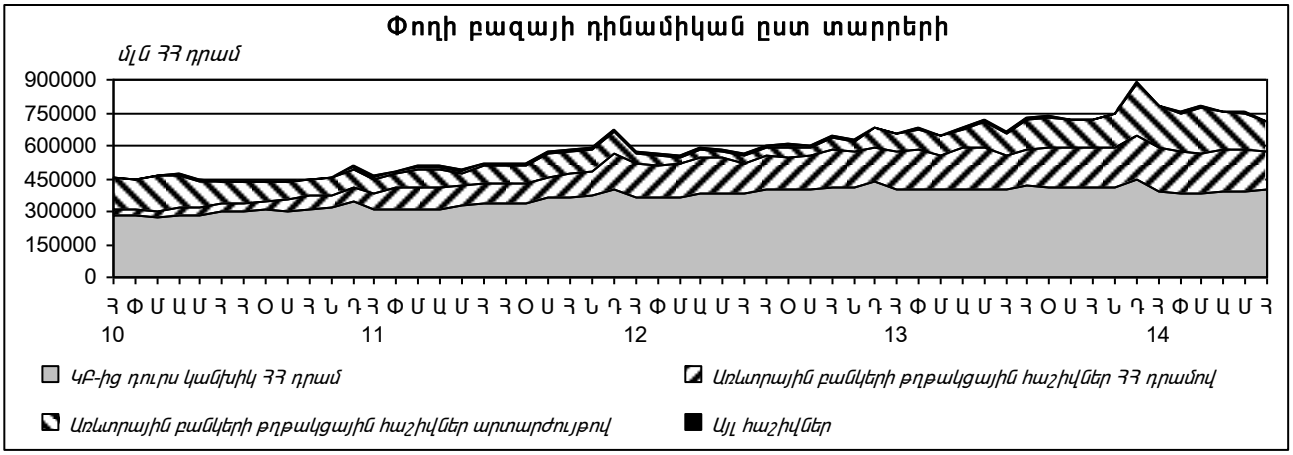
[2] M1-ն ընդգրկում է շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամը և ռեզիդենտների՝ ՀՀ դրամով ցպահանջ ավանդները (ներառյալ՝ հաշիվները) և փոխառությունները:

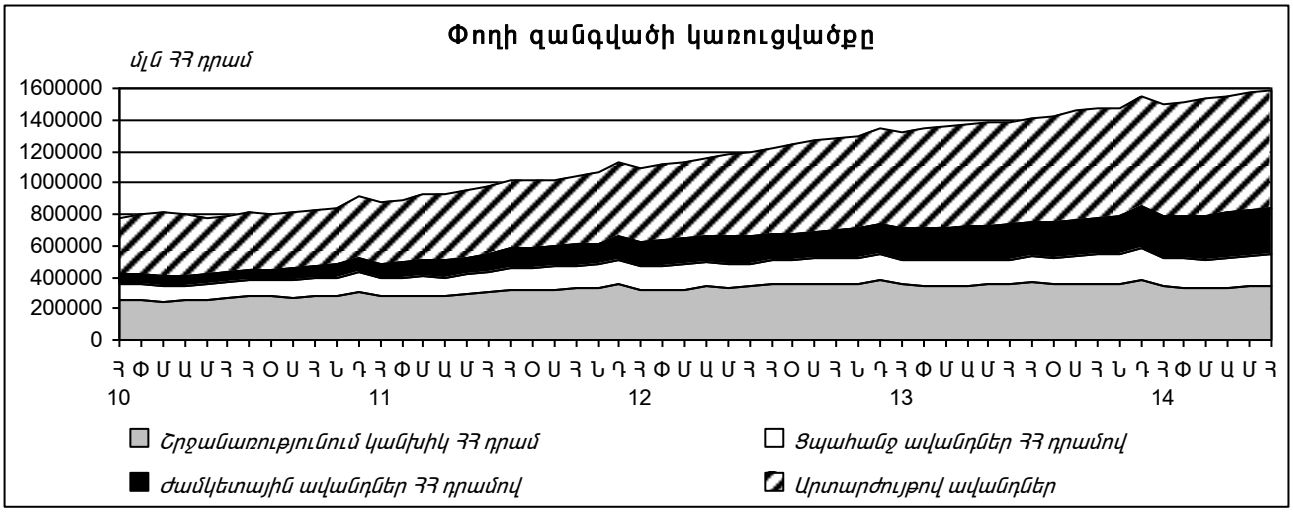
[3] M2-ը դրամային զանգվածն է, ընդգրկում է M1-ը և ռեզիդենտների՝ ՀՀ դրամով ժամկետային ավանդները և փոխառությունները:

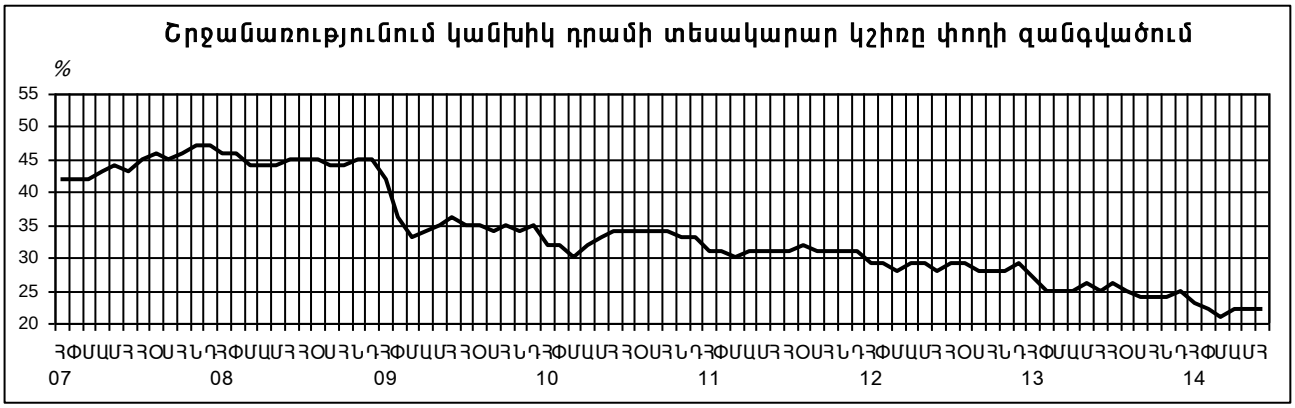
[4] M2X-ը փողի զանգվածն է, ընդգրկում է M2-ը և ռեզիդենտների՝ արտարժույթով ավանդները (ներառյալ՝ հաշիվները) և փոխառությունները:

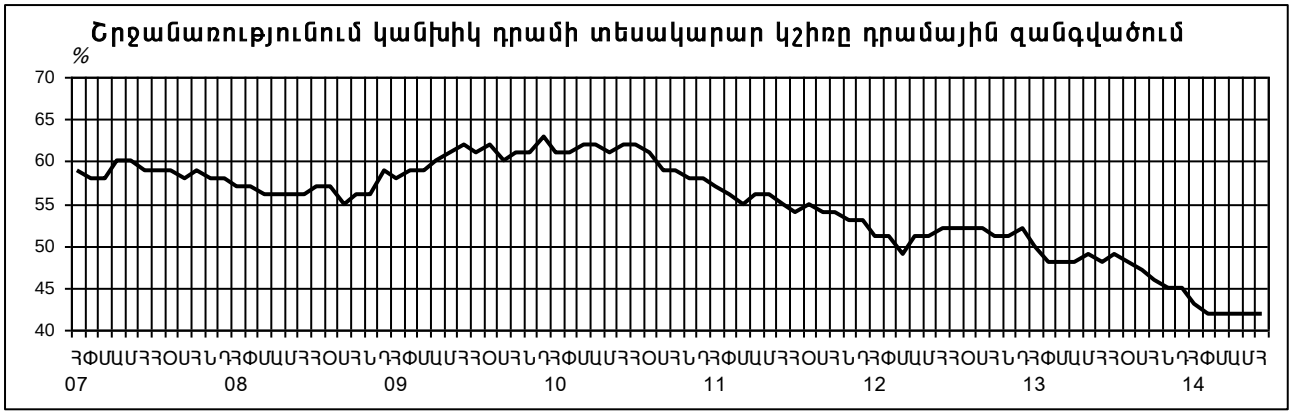
[5] Փողի զանգվածի (M2X) և փողի բազայի հարաբերակցությունն ամսվա վերջի դրությամբ:

[6] Դրամային զանգվածի (M2) և փողի բազայի դրամային բաղադրիչների հանրագումարի հարաբերակցությունն ամսվա վերջի դրությամբ:

Փողի բազայի դինամիկան ըստ տարրերի
մլն ՀՀ դրամ
900000
750000
600000
450000
300000
150000
0
10
11
12
13
14
ԿԲ-ից դուրս կանխիկ ՀՀ դրամ
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ ՀՀ դրամով
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ արտարժույթով
Այլ հաշիվներ

Փողի զանգվածի կառուցվածքը
մլն ՀՀ դրամ
1600000
1400000
1200000
1000000
800000
600000
400000
200000
0
10
11
12
13
14
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ
Ցպահանջ ավանդներ ՀՀ դրամով
Ժամկետային ավանդներ ՀՀ դրամով
Արտարժույթով ավանդներ

Շրջանառությունում կանխիկ դրամի տեսակարար կշիռը փողի զանգվածում
%
55
50
45
40
35
30
25
20
07
08
09
10
11
12
13
14

Շրջանառությունում կանխիկ դրամի տեսակարար կշիռը դրամային զանգվածում
%
70
65
60
55
50
45
40
07
08
09
10
11
12
13
14

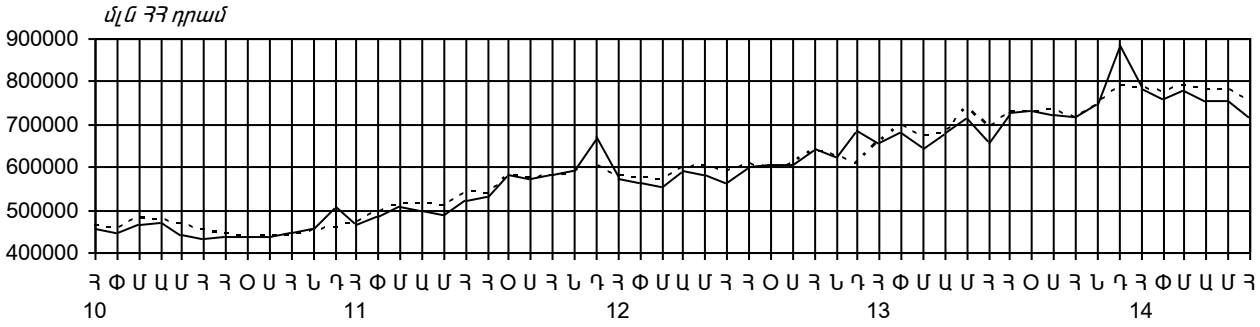
ՄԵՋՈՆԱՅՆՈՐԵՆ ՀԱՐԹԵՑՎԱԾ ՓՈՂԻ ԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐ[1]

մլն ՀՀ դրամ

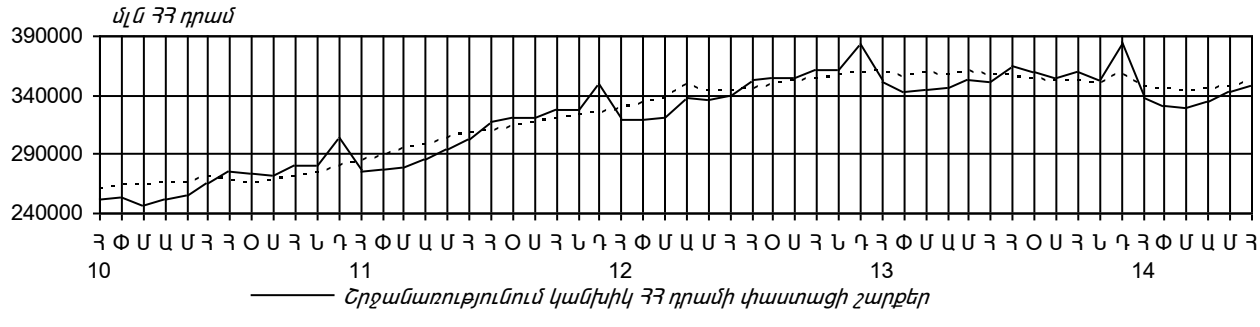
ժամկետ	Փողի բազա	Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ	M1	M2	M2X
2013					
Հունվար	658162	360053	519312	716182	1328764
Փետրվար	692516	355246	521665	720306	1350521
Մարտ	670031	358384	520920	720679	1363062
Ապրիլ	676863	356450	525459	737768	1377669
Մայիս	738280	359484	525149	736929	1394189
Հունիս	688134	356634	522001	741219	1396378
Հուլիս	729250	357111	522250	743745	1412423
Օգոստոս	725801	353230	523067	747968	1428635
Սեպտեմբեր	729865	351900	527956	759080	1454821
Հոկտեմբեր	715164	351812	530698	768453	1467416
Նոյեմբեր	746820	347386	530788	776559	1468041
Դեկտեմբեր	787199	357327	551852	815959	1502357
2014					
Հունվար	782402	346545	532808	798487	1502932
Փետրվար	772091	345271	527060	800374	1518191
Մարտ	785931	342577	523073	800958	1538082
Ապրիլ	778399	344624	539822	814480	1557766
Մայիս	777320	346230	544553	830634	1581432
Հունիս	755331	351690	552410	844106	1599627

[1] *Փողի ագրեգատները ներկայացված են սեզոնայնությունից զտված տեսքով:*
Ընդ որում, յուրաքանչյուր տարի փողի ագրեգատների հարթեցված շարքերը վերանայվում են և հրապարակվում «ՀՀ ԿԲ տեղեկագիր» ամենամսյա պարբերականի տարվա առաջին համարում:
Շարքերի սեզոնային հարթեցումն իրականացվել է՝ օգտագործելով Census X-12-ARIMA հարթեցման եղանակը:

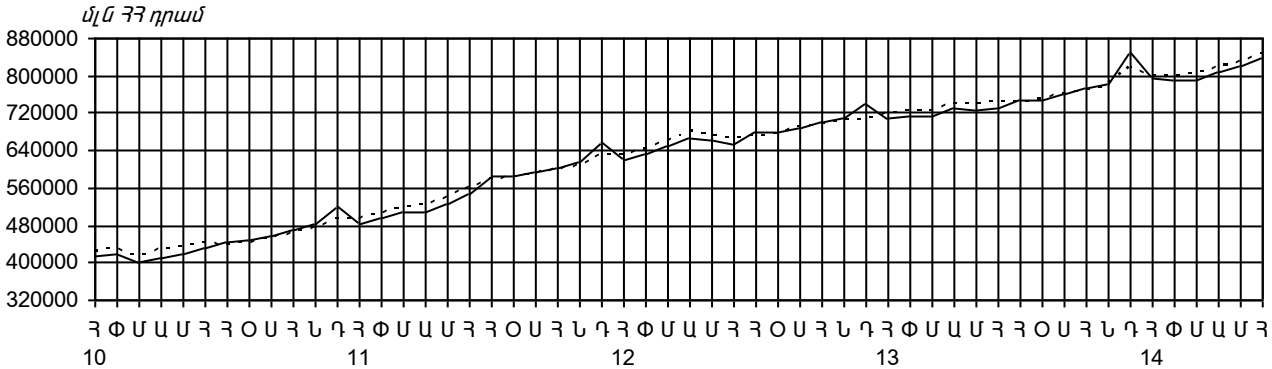
Փողի բազայի փաստացի և հարթեցված մակարդակները

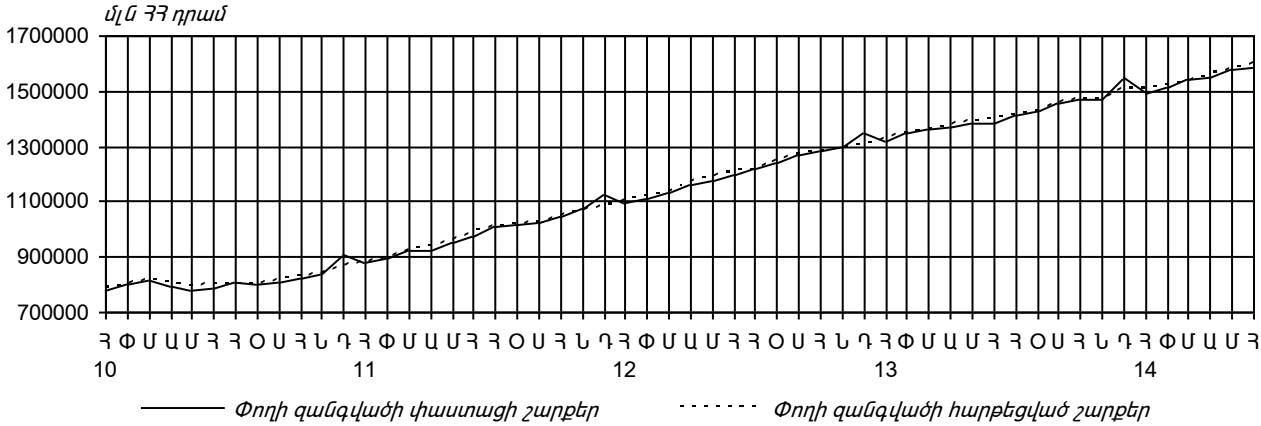
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամի փաստացի և հարթեցված մակարդակները

Դրամային զանգվածի փաստացի և հարթեցված մակարդակները

Փողի զանգվածի փաստացի և հարթեցված մակարդակները

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	2013	2014					
	Դ [2]	Հ	Փ	Մ [2]	Ա	Մ	Հ [3]
(մնացորդը ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ)							
ԶՈՒՏ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐ [1]	***654666***	***601739***	***554853***	***544767***	***504913***	***506628***	***470657***
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	***233390***	***181308***	***203375***	***234642***	***250618***	***246355***	***242605***
Կառավարություն	-175865	-210890	-199924	-156361	-141664	-141911	-154340
Բանկեր	174011	163011	154697	140993	140498	131133	142504
այդ թվում՝ ռեպո համաձայնագրեր	102669	66547	66544	41560	51517	31530	44526
ՀՀ ԿԲ կողմից արտարժույթի ներգրավման սվոպ	0	0	0	0	0	0	0
Դրամական միջոցների ներգրավում (-)	-24505	0	-10002	0	-10002	0	0
Դրամական միջոցների ներգրավման սակարկություններ (-)	0	0	0	0	0	0	0
Հակադարձ ռեպո (-)	0	0	0	0	0	0	0
ՀՀ ԿԲ կողմից արտարժույթի տրամադրման սվոպ (-)	0	0	0	0	0	0	0
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր (-)	0	0	0	0	0	0	0
Զուտ այլ ակտիվներ	235244	229187	248601	250010	251784	257133	254441
ՓՈՂԻ ԲԱԶԱ	***888057***	***783046***	***758228***	***779409***	***755531***	***752983***	***713262***
ԿԲ-ից դուրս կանխիկ ՀՀ դրամ	446833	391958	385219	382531	392578	393784	403275
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ ՀՀ դրամով	199002	200631	190943	182164	189500	183715	171586
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ արտարժույթով	238814	186367	171316	209379	170436	172271	133740
Այլ հաշիվներ	3408	4091	10750	5335	3016	3213	4661
Այլ հաշիվներ ՀՀ դրամով	3405	3810	10609	5333	3013	3198	4646
Այլ հաշիվներ արտարժույթով	3	280	141	3	3	15	15
(փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)							
ԶՈՒՏ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐ	-	***-52928***	***-46886***	***-10086***	***-39855***	***1715***	***-35971***
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	-	***-52082***	***22067***	***31267***	***15976***	***-4263***	***-3750***
Կառավարություն	-	-35025	10966	43562	14697	-247	-12429
Բանկեր	-	-11000	-8314	-13704	-495	-9365	11371
այդ թվում՝ ռեպո համաձայնագրեր	-	-36122	-2	-24984	9957	-19987	12997
Դրամական միջոցների ներգրավում (-)	-	-24505	10002	-10002	10002	-10002	0
Դրամական միջոցների ներգրավման սակարկություններ (-)	-	0	0	0	0	0	0
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր (-)	-	0	0	0	0	0	0
Զուտ այլ ակտիվներ	-	-6057	19414	1409	1774	5349	-2692
ՓՈՂԻ ԲԱԶԱ	-	***-105010***	***-24818***	***21181***	***-23879***	***-2548***	***-39721***
ԿԲ-ից դուրս կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-54875	-6738	-2689	10048	1205	9491
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ ՀՀ դրամով	-	1629	-9688	-8778	7336	-5785	-12129
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ արտարժույթով	-	-52447	-15051	38063	-38943	1835	-38531
Այլ հաշիվներ	-	683	6659	-5415	-2320	197	1448
Այլ հաշիվներ ՀՀ դրամով	-	406	6798	-5276	-2320	185	1448
Այլ հաշիվներ արտարժույթով	-	278	-139	-138	0	12	0
(տոկոսային փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)							
ԶՈՒՏ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐ	***-***	***-8.1***	***-7.8***	***-1.8***	***-7.3***	***0.3***	***-7.1***
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	***-***	***-22.3***	***12.2***	***15.4***	***6.8***	***-1.7***	***-1.5***
Կառավարություն	-	-19.9	5.2	21.8	9.4	-0.2	-8.8
Բանկեր	-	-6.3	-5.1	-8.9	-0.4	-6.7	8.7
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր (-)	-	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Զուտ այլ ակտիվներ	-	-2.6	8.5	0.6	0.7	2.1	-1.0
ՓՈՂԻ ԲԱԶԱ	***-***	***-11.8***	***-3.2***	***2.8***	***-3.1***	***-0.3***	***-5.3***
ԿԲ-ից դուրս կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-12.3	-1.7	-0.7	2.6	0.3	2.4
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ ՀՀ դրամով	-	0.8	-4.8	-4.6	4.0	-3.1	-6.6
Առևտրային բանկերի թղթակցային հաշիվներ արտարժույթով	-	-22.0	-8.1	22.2	-18.6	1.1	-22.4
Այլ հաշիվներ	-	20.0	162.8	-50.4	-43.5	6.5	45.1

[1] Զուտ միջազգային պահուստները (ԶՄՊ) իրենցից ներկայացնում են փոխարկելի արտարժույթով արտաքին ակտիվների և փոխարկելի արտարժույթով ու դրամով արտաքին պարտավորությունների տարբերությունը: ԶՄՊ-ն հաշվարկված է ծրագրային փոխարժեքներով՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 410.00 դրամ, 1 ՀՓԻ = 1.5147 ԱՄՆ դոլար, 1 եվրո = 1.3275 ԱՄՆ դոլար, 1 ՄԲ ֆունտ ստեռլինգ = 1.5313 ԱՄՆ դոլար:

[2] Ներառված են ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

[3] Տվյալները նախնական են: Ներառված չեն ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
ԶԱԱ (փոխարկելի արտարժույթով)	**-711184**	**-678467**	**-667179**	**-691058**	**-676126**	**-669083**	**-632715**
Արտաքին ակտիվներ փոխարկելի արտարժույթով	222657	205319	191313	220833	191344	196836	233375
Արտաքին պարտավորություններ փոխարկելի արտարժույթով (-)	-857454	-798396	-773288	-833818	-788235	-787076	-782214
Արտաքին պարտավորություններ ՀՀ դրամով (-)	-76387	-85390	-85204	-78073	-79236	-78843	-83877
ԶՆԱ	**1875024**	**1833363**	**1843672**	**1900546**	**1894569**	**1911220**	**1879156**
Զուտ պահանջներ Կառավարության նկատմամբ	166251	159235	165490	161676	156448	155085	162016
Պահանջներ Կառավարության նկատմամբ	225983	220892	224241	220996	216307	218953	222471
Պարտավորություններ Կառավարության նկատմամբ (-)	-59732	-61657	-58751	-59320	-59859	-63868	-60455
Զուտ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	335523	287558	271365	315876	288287	289734	231651
Պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	524119	439932	425972	444962	426708	407164	360094
Պարտավորություններ ԿԲ նկատմամբ (-)	-188596	-152374	-154607	-129086	-138421	-117430	-128444
Տնտեսություն	1779861	1764033	1789749	1815690	1851340	1862539	1872859
Ձեռնարկություններ	1016737	1001041	1007583	1015163	1035137	1038215	1044128
Դրամով	185819	176951	167049	163964	172755	164968	168535
Արտարժույթով	825874	819562	835290	844823	854731	865506	867128
Արժեթղթեր	5044	4528	5244	6376	7652	7741	8465
Տնային տնտեսություններ	678366	682293	697748	716760	732358	741558	743280
Դրամով	452181	454938	463876	474889	484836	490830	492829
Արտարժույթով	226185	227355	233872	241872	247522	250729	250450
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ	44784	42253	42909	41543	41034	40551	42959
Դրամով	7492	5857	6583	6845	6043	6218	7152
Արտարժույթով	37292	36396	36326	34699	34991	34334	35807
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	39974	38446	41509	42224	42810	42214	42492
Դրամով	31712	29979	31117	31902	32105	31363	32919
Արտարժույթով	8262	8467	10392	10322	10706	10851	9573
Զուտ այլ ակտիվներ	-406611	-377464	-382932	-392696	-401505	-396138	-387369
Արտաքին ակտիվներ ՀՀ դրամով	23126	27438	27872	28684	27553	27953	27896
Արտաքին ակտիվներ (ոչ փոխարկելի արտարժույթով)	597	545	566	525	477	491	423
Արտաքին պարտավորություններ (ոչ փոխարկելի արտարժույթով)(-)	-8	-61	-72	-99	-62	-62	-11
Ներդրումներ փայաբաժիններում	10299	10513	10513	10514	10516	10480	10491
Միջբանկային պահանջներ	39763	37150	29691	53088	48574	60414	60637
Այլ ակտիվներ	163544	174065	170031	174043	170412	171065	182309
Միջբանկային պարտավորություններ (-)	-39061	-37562	-30473	-53756	-46181	-59701	-59866
Բանկերի կողմից թողարկված պարտատոմսեր (-)	-1230	-1224	-1243	-1246	-1234	-1244	-1642
Կապիտալ հաշիվներ (-)	-460890	-450833	-453164	-464356	-472984	-467042	-471896
Այլ պարտավորություններ (-)	-142752	-137496	-136653	-140093	-138575	-138491	-135710
ԱՎԱՆԴՆԵՐ	**1163840**	**1154896**	**1176493**	**1209487**	**1218443**	**1242137**	**1246441**
Դրամով ավանդներ	466794	457048	456594	466337	479902	491872	496976
Ցպահանջ ավանդներ	195863	182556	175858	177407	188765	190869	193869
Ժամկետային ավանդներ	270931	274492	280736	288930	291137	301003	303107
Արտարժույթով ավանդներ	697046	697848	719900	743150	738541	750265	749464
Ցպահանջ ավանդներ	146435	149897	154252	173094	169657	175494	181114
Ժամկետային ավանդներ	550612	547951	565648	570056	568884	574771	568350

ՀՀ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓ ՅՈՒՅԱՆԻՇՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
ԶԱԱ (փոխարկելի արտարժույթով)	**-58131**	**-55301**	**-58301**	**-58635**	**-59093**	**-60947**	**-60116**
Արտաքին ակտիվներ փոխարկելի արտարժույթով	602	757	630	595	684	536	578
Արտաքին պարտավորություններ փոխարկելի արտարժույթով (-)	-42215	-40308	-44209	-42094	-42032	-44049	-43648
Արտաքին պարտավորություններ ՀՀ դրամով (-)	-16518	-15750	-14722	-17136	-17745	-17434	-17047
ԶՆԱ	**81372**	**79062**	**82602**	**83746**	**83529**	**87400**	**87963**
Զուտ պահանջներ Կառավարության նկատմամբ	-12208	-12302	-12531	-12601	-12635	-12652	-11085
Պահանջներ Կառավարության նկատմամբ	3507	3510	3395	3312	3355	3418	3821
Պարտավորություններ Կառավարության նկատմամբ (-)	-15715	-15812	-15926	-15913	-15991	-16071	-14905
Զուտ պահանջներ ավանդային կազմակերպությունների նկատմամբ	36571	34042	39214	32649	30473	38171	42785
Պահանջներ ավանդային կազմակերպությունների նկատմամբ	61296	59016	66615	62158	62027	70595	72438
Պարտավորություններ ավանդային կազմակերպությունների նկատմամբ (-)	-24724	-24974	-27401	-29509	-31554	-32424	-29653
Տնտեսություն	138339	138054	145468	153921	155679	157605	156434
Ջեռնարկություններ	31321	31065	34678	39869	39898	39583	39399
Դրամով	13279	13193	13065	13205	13080	13245	13344
Արտարժույթով	17921	17870	21611	21633	20660	20240	19917
Արժեթղթեր	121	2	2	5031	6159	6098	6137
Տնային տնտեսություններ	104337	104357	107986	110985	113230	115484	114296
Դրամով	73302	73638	76118	78192	79907	81869	81969
Արտարժույթով	31035	30719	31868	32792	33322	33615	32328
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ	2445	2456	2475	2462	2466	2446	2466
Դրամով	1091	1095	1098	1082	1086	1068	1107
Արտարժույթով	1354	1361	1378	1379	1380	1378	1359
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	237	177	329	605	86	91	272
Դրամով	237	177	329	605	86	91	272
Արտարժույթով	0	0	0	0	0	0	0
Զուտ այլ ակտիվներ	-81330	-80733	-89549	-90223	-89988	-95724	-100170
Արտաքին ակտիվներ ՀՀ դրամով	189	191	73	76	80	91	88
Արտաքին ակտիվներ (ոչ փոխարկելի արտարժույթով)	2	2	2	3	2	2	1
Արտաքին պարտավորություններ (ոչ փոխարկելի արտարժույթով) (-)	0	0	0	0	0	0	0
Ներդրումներ փայաբաժիններում	1678	1690	1678	1678	2135	2135	2135
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	5338	5431	5501	5556	5649	5670	5783
Այլ ակտիվներ	7110	7211	7397	7726	8461	8638	9639
Պարտավորություններ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ (-)	-5338	-5431	-5501	-5556	-5649	-5670	-5783
Թողարկված պարտատոմսեր (-)	-2260	-1419	-2174	-2190	-3208	-3233	-3957
Կապիտալ հաշիվներ (-)	-78994	-78857	-86902	-87546	-88104	-93366	-97305
Այլ պարտավորություններ (-)	-9055	-9552	-9625	-9970	-9354	-9992	-10772
ՓՈԽԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	**23242**	**23761**	**24301**	**25111**	**24436**	**26453**	**27847**
ՀՀ դրամով փոխառություններ	14883	15258	15520	15961	15010	16755	18218
Ցպահանջ փոխառություններ	586	502	508	524	493	495	522
Ժամկետային փոխառություններ	14297	14757	15012	15437	14517	16260	17696
Արտարժույթով փոխառություններ	8359	8502	8781	9150	9426	9698	9629
Ցպահանջ փոխառություններ	29	29	30	30	30	30	29
Ժամկետային փոխառություններ	8329	8473	8752	9121	9396	9668	9600

[1] *Տվյալները նախնական են:*

ՀՀ ԱՎԱՆԴԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ[1]

մլն ՀՀ դրամ

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	2013	2014					
	Դ[6]	Հ	Փ	Մ[6]	Ա	Մ	Հ[7]
(մնացորդը ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ)							
ԶՈՒՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ[2]	***-114649***	***-132030***	***-170626***	***-204926***	***-230307***	***-223402***	***-222175***
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	***1660021***	***1625914***	***1685407***	***1743949***	***1781047***	***1799440***	***1809734***
Կառավարություն	-21821	-63957	-46965	-7286	2149	522	-3409
Տնտեսություն	1911833	1895871	1926925	1960724	1998336	2011413	2023677
Ձեռնարկություններ և կազմակերպություններ	1048058	1032106	1042261	1055032	1075035	1077798	1083527
որից՝ կուտակված տոկոսներ	20829	20398	18276	19577	20390	21921	20344
Տնային տնտեսություններ	784563	788544	807664	829675	847527	859275	860976
որից՝ կուտակված տոկոսներ	10676	11634	11721	13314	13457	13938	13500
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ	47229	44709	45384	44005	43500	42998	45425
որից՝ կուտակված տոկոսներ	203	307	361	153	246	346	438
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	31983	30512	31616	32011	32274	31343	33749
որից՝ կուտակված տոկոսներ	94	72	67	85	74	77	88
Զուտ այլ ակտիվներ	-229990	-206000	-194554	-209489	-219438	-212495	-210534
ԴՐԱՄԱՅԻՆ ԶԱՆԳՎԱԾ[3]	***848046***	***793260***	***791753***	***791348***	***807024***	***822949***	***835515***
ՓՈՂԻ ԶԱՆԳՎԱԾ[4]	***1545372***	***1493885***	***1514781***	***1539023***	***1550740***	***1576038***	***1587559***
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ	384467	338416	330989	328565	335125	341953	347608
Ցպահանջ ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով[5]	198901	184649	185372	181784	190207	191234	196380
որից՝ կուտակված տոկոսներ	229	189	287	166	199	312	216
Ժամկետային ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	264677	270195	275392	280999	281692	289762	291526
որից՝ կուտակված տոկոսներ	6481	6551	6541	6880	7130	7429	7658
Արտարժույթով ավանդներ և փոխառություններ	697327	700625	723027	747675	743716	753089	752044
Ցպահանջ[5]	142635	148251	151662	171637	168261	173756	179156
որից՝ կուտակված տոկոսներ	35	31	59	30	57	89	31
Ժամկետային	554691	552374	571366	576038	575455	579333	572888
որից՝ կուտակված տոկոսներ	8505	8253	8125	8043	8285	8476	8179
(փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)							
ԶՈՒՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	***-***	***-17381***	***-38597***	***-34300***	***-25381***	***6905***	***1227***
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	***-***	***-34107***	***59493***	***58542***	***37098***	***18393***	***10294***
Կառավարություն	-	-42136	16992	39679	9434	-1627	-3931
Տնտեսություն	-	-15962	31055	33798	37612	13077	12264
Ձեռնարկություններ և կազմակերպություններ	-	-15952	10156	12771	20003	2763	5729
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	-431	-2121	1301	813	1531	-1577
Տնային տնտեսություններ	-	3981	19120	22011	17851	11748	1701
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	958	87	1594	143	481	-437
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ	-	-2520	675	-1379	-505	-502	2427
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	104	54	-208	93	100	92
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	-	-1471	1104	395	263	-931	2406
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	-22	-6	19	-12	4	11
Զուտ այլ ակտիվներ	-	23991	11446	-14935	-9949	6943	1961
ԴՐԱՄԱՅԻՆ ԶԱՆԳՎԱԾ	***-***	***-54786***	***-1507***	***-405***	***15676***	***15925***	***12566***
ՓՈՂԻ ԶԱՆԳՎԱԾ	***-***	***-51488***	***20896***	***24243***	***11717***	***25298***	***11521***
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-46051	-7427	-2424	6560	6827	5656
Ցպահանջ ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	-14253	723	-3588	8423	1028	5146
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	-40	97	-121	33	113	-96
Ժամկետային ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	5518	5197	5607	694	8070	1764
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	70	-9	339	250	299	229
Արտարժույթով ավանդներ և փոխառություններ	-	3298	22403	24648	-3959	9374	-1045
Ցպահանջ	-	5615	3411	19976	-3377	5495	5400
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	-3	28	-29	27	32	-58
Ժամկետային	-	-2317	18991	4672	-583	3878	-6445
որից՝ կուտակված տոկոսներ	-	-252	-128	-82	242	191	-297

(տոկոսային փոփոխություններ նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ)							
ԶՈՒՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	**-**	***-15.2***	***-29.2***	***-20.1***	***-12.4***	***3.0***	***0.5***
ԶՈՒՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	**-**	***-2.1***	***3.7***	***3.5***	***2.1***	***1.0***	***0.6***
Կառավարություն	-	-193.1	26.6	84.5	129.5	-75.7	-753.6
Տնտեսություն	-	-0.8	1.6	1.8	1.9	0.7	0.6
Ձեռնարկություններ և կազմակերպություններ	-	-1.5	1.0	1.2	1.9	0.3	0.5
Տնային տնտեսություններ	-	0.5	2.4	2.7	2.2	1.4	0.2
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններ	-	-5.3	1.5	-3.0	-1.1	-1.2	5.6
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	-	-4.6	3.6	1.2	0.8	-2.9	7.7
Զուտ այլ ակտիվներ	-	10.4	5.6	-7.7	-4.7	3.2	0.9
ԴՐԱՄԱՅԻՆ ԶԱՆԳՎԱԾ	**-**	***-6.5***	***-0.2***	***-0.1***	***2.0***	***2.0***	***1.5***
ՓՈՂԻ ԶԱՆԳՎԱԾ	**-**	***-3.3***	***1.4***	***1.6***	***0.8***	***1.6***	***0.7***
Շրջանառությունում կանխիկ ՀՀ դրամ	-	-12.0	-2.2	-0.7	2.0	2.0	1.7
Ցպահանջ ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	-7.2	0.4	-1.9	4.6	0.5	2.7
Ժամկետային ավանդներ և փոխառություններ ՀՀ դրամով	-	2.1	1.9	2.0	0.2	2.9	0.6
Արտարժույթով ավանդներ և փոխառություններ	-	0.5	3.2	3.4	-0.5	1.3	-0.1
Ցպահանջ	-	3.9	2.3	13.2	-2.0	3.3	3.1
Ժամկետային	-	-0.4	3.4	0.8	-0.1	0.7	-1.1

[1] Ընդգրկված են ՀՀ կենտրոնական բանկի, առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ցուցանիշները:

[2] ԶԱՄ-ն իրենից ներկայացնում է փոխարկելի արտարժույթով ակտիվների և փոխարկելի արտարժույթով ու դրամով արտաքին պարտավորությունների տարբերությունը: Կենտրոնական բանկի ԶՄՊ-ն հաշվարկված է ծրագրային փոխարժեքներով (1 ԱՄՆ դոլար = 410.00 դրամ, 1 ՀՓԻ = 1.5147 ԱՄՆ դոլար, 1 եվրո = 1.3275 ԱՄՆ դոլար, 1 ՄԲ ֆունտ ստեռլինգ = 1.5313 ԱՄՆ դոլար), առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ԶԱՄ-ն՝ փաստացի փոխարժեքներով:

[3] Ընդգրկում է կանխիկը շրջանառությունում, ռեզիդենտների՝ դրամով ցպահանջ և ժամկետային ավանդներն ու փոխառությունները:

[4] Ընդգրկում է կանխիկը շրջանառությունում, ռեզիդենտների՝ դրամով ցպահանջ և ժամկետային ավանդներն ու փոխառությունները, արտարժութային ավանդներն ու փոխառությունները:

[5] Ներառյալ՝ հաշիվները:

[6] Ներառված են ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

[7] Տվյալները նախնական են: Ներառված չեն ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

ՀՀ ԱՎԱՆԴԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶՈՒՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ[1]

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	2013	2014					
	Դ[3]	Հ	Փ	Մ[3]	Ա	Մ	Հ[4]
Կենտրոնական բանկի զուտ արտաքին ակտիվներ[2]	651954	600981	564592	554084	515754	515058	472334
Համախառն արտաքին ակտիվներ	913506	862739	832146	814468	777378	771570	722774
Համախառն արտաքին պարտավորություններ (-)	-261552	-261758	-267554	-260384	-261624	-256512	-250440
Առևտրային բանկերի զուտ արտաքին ակտիվներ	-687470	-650545	-638813	-661949	-648158	-640701	-604407
Համախառն արտաքին ակտիվներ	246380	233302	219751	250041	219374	225280	261695
Համախառն արտաքին պարտավորություններ (-)	-933850	-883847	-858564	-911990	-867532	-865981	-866101
Վարկային կազմակերպությունների զուտ արտաքին ակտիվներ	-57940	-55108	-58225	-58556	-59011	-60853	-60027
Համախառն արտաքին ակտիվներ	793	949	706	674	766	629	668
Համախառն արտաքին պարտավորություններ (-)	-58733	-56058	-58931	-59230	-59777	-61483	-60694
Ընդամենը	**-93455**	**-104673**	**-132446**	**-166421**	**-191415**	**-186496**	**-192100**

[1] ՀՀ կենտրոնական բանկի, առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների զուտ արտաքին ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են ինչպես փոխարկելի, այնպես էլ ոչ փոխարկելի արտարժույթներով և դրամով համախառն արտաքին ակտիվների և համախառն արտաքին պարտավորությունների տարբերությունը:
[2] ՀՀ ԿԲ զուտ արտաքին ակտիվները հաշվարկված են փաստացի փոխարժեքներով:
[3] Ներառված են ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:
[4] Տվյալները նախնական են: Ներառված չեն ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության գործառնությունները:

ԴՈԼԱՐԱՅՆԱՑՄԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

%

	D1	D2	D3	D4	D5
2013					
Դեկտեմբեր	44.9	59.7	47.7	71.2	61.8
2014					
Հունվար	46.6	60.2	50.9	70.8	62.0
Փետրվար	47.4	60.6	51.2	71.1	62.5
Մարտ	48.1	61.2	52.8	71.3	62.5
Ապրիլ	47.4	60.5	51.1	71.1	62.3
Մայիս	47.2	60.2	54.7	70.7	62.6
Հունիս	46.9	59.9	53.6	69.8	62.4

D1-ը ռեզիդենտների արտարժութային ավանդների և փողի զանգվածի հարաբերակցությունն է:
D2-ը ռեզիդենտների արտարժութային ավանդների և ռեզիդենտների ընդհանուր ավանդների հարաբերակցությունն է:
D3-ը ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց արտարժույթով ցպահանջ ավանդների կշիռն է ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց ընդհանուր ցպահանջ ավանդներում:
D4-ը ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց արտարժույթով ժամկետային ավանդների կշիռն է ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց ընդհանուր ժամկետային ավանդներում:
D5-ը ռեզիդենտ իրական հատվածին արտարժույթով տրամադրված վարկերի և ռեզիդենտ իրական հատվածին տրամադրված ընդհանուր վարկերի հարաբերակցությունն է:

ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ցուցանիշներ	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
ԱՎԱՆԴՆԵՐ							
Մինչև 1 տարի ժամկետով							
Իրավաբանական անձանց							
ՀՀ դրամով	9.9	9.5	8.2	8.5	9.1	8.9	9.1
ԱՄՆ դոլարով	5.0	5.7	8.2	5.5	6.9	5.9	5.3
Ֆիզիկական անձանց							
ՀՀ դրամով	11.2	11.3	11.6	11.7	11.5	11.7	11.7
ԱՄՆ դոլարով	5.7	5.6	5.3	5.8	5.2	5.1	5.7
1 տարուց ավելի ժամկետով							
Իրավաբանական անձանց							
ՀՀ դրամով	10.6	10.8	9.7	9.3	10.2	11.4	10.5
ԱՄՆ դոլարով	6.0	9.0	7.3	7.3	7.1	6.2	6.4
Ֆիզիկական անձանց							
ՀՀ դրամով	13.2	13.3	13.1	12.6	13.0	12.9	13.1
ԱՄՆ դոլարով	8.0	7.8	7.6	7.6	7.4	7.4	7.6
ՎԱՐԿԵՐ							
Մինչև 1 տարի ժամկետով							
Իրավաբանական անձանց							
ՀՀ դրամով	12.0	12.4	13.0	12.0	12.0	12.6	12.3
ԱՄՆ դոլարով	9.7	10.2	9.9	9.8	9.8	9.4	10.5
Ֆիզիկական անձանց [1]							
ՀՀ դրամով	21.3	21.7	21.6	21.5	21.3	21.5	21.6
ԱՄՆ դոլարով	15.5	16.2	15.3	15.6	14.7	15.4	15.4
1 տարուց ավելի ժամկետով							
Իրավաբանական անձանց							
ՀՀ դրամով	15.6	16.3	15.7	14.8	14.7	15.3	15.5
ԱՄՆ դոլարով	11.0	11.0	11.3	11.3	9.2	10.7	11.6
Ֆիզիկական անձանց [1]							
ՀՀ դրամով	19.0	19.1	18.8	18.5	17.7	17.9	18.2
ԱՄՆ դոլարով	14.7	15.7	15.2	15.2	14.9	14.9	14.7
Ֆիզիկական անձանց հիփոթեքային վարկեր							
ՀՀ դրամով	13.0	13.0	11.9	11.6	11.8	12.6	12.6
ԱՄՆ դոլարով	12.4	11.7	12.3	12.4	12.3	12.4	13.1
Սպառողական վարկեր							
ՀՀ դրամով	20.1	20.4	20.3	20.2	19.4	19.5	19.8
ԱՄՆ դոլարով	15.1	16.6	15.8	16.4	16.0	16.0	16.0
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված պարտատոմսերի եկամտաբերությունը [2,3]	-	-	-	-	-	-	-
Պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունը [3]	8.2	7.9	8.0	8.0	7.9	7.8	7.7
Պետական միջնաժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունը [3]	10.0	9.6	9.6	-	9.7	9.8	10.4
Պետական երկարաժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունը [3]	11.6	-	11.0	-	-	11.1	12.0

[1] Ներառում է ֆիզիկական անձանց հիփոթեքային, սպառողական և այլ վարկերի տոկոսադրույքները, ինչպես նաև ֆիզիկական անձ տնտեսավարող սուբյեկտներին տրամադրված վարկերի տոկոսադրույքները:
[2] Ներառված են բոլոր ժամկետայնության արժեթղթերը:
[3] Ներկայացված են առաջնային շուկայում տեղաբաշխված արժեթղթերի միջին կշռված եկամտաբերությունները:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՏՈԿՈՍԻ ՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅՔԸ

Ժամկետ	Բանկային տոկոս
03.12.2002-03.02.2003	19.0
04.02.2003-30.03.2003	18.0
31.03.2003-05.05.2003	19.0
06.05.2003-12.06.2003	18.0
13.06.2003-29.06.2003	17.0
30.06.2003-02.11.2003	18.0
03.11.2003-08.12.2003	17.0
09.12.2003-02.02.2004	18.0
03.02.2004-03.03.2004	17.0
04.03.2004-04.05.2004	18.0
05.05.2004-03.06.2004	17.0
04.06.2004-02.11.2004	16.0
03.11.2004-07.12.2004	15.0
08.12.2004-02.05.2005	16.0
03.05.2005-27.06.2005	17.0
28.06.2005-07.08.2005	18.0
08.08.2005-31.10.2005	17.0
01.11.2005-08.03.2006	16.0
09.03.2006-05.07.2006	15.0
06.07.2006-31.07.2006	14.0
01.08.2006-28.08.2006	15.0
29.08.2006-02.11.2006	14.0
03.11.2006-28.12.2006	13.0
29.12.2006-28.02.2007	14.0
01.03.2007-01.07.2007	13.0
02.07.2007-02.12.2007	12.0
03.12.2007-06.10.2008	11.0
07.10.2008-20.01.2010	12.0
21.01.2010-08.11.2010	13.0
09.11.2010-	12.0

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՀՀ ԿԲ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԸ

%

Գործողության ժամկետը	Գործառնության տեսակը		
	Վերաֆինանսավորման տոկոսադրույք (ռեպո)	Ներգրավվող ավանդներ	Լոմբարդային ռեպո[1]
14.01.2009-10.02.2009	7.00	4.00	10.00
11.02.2009-03.03.2009	6.75	3.75	9.75
04.03.2009-07.04.2009	7.75	4.75	10.75
08.04.2009-12.05.2009	7.50	4.50	10.50
13.05.2009-22.05.2009	7.25	4.25	10.25
23.05.2009-09.06.2009	6.25	3.25	9.25
10.06.2009-08.07.2009	6.00	3.00	9.00
08.07.2009-11.08.2009	5.50	2.50	8.50
12.08.2009-08.09.2009	5.25	2.25	8.25
09.09.2009-06.10.2009	5.00	2.00	8.00
07.10.2009-10.11.2009	5.00	2.00	8.00
11.11.2009-20.01.2010	5.00	2.00	8.00
21.01.2010-16.02.2010	5.50	2.50	8.50
17.02.2010-09.03.2010	6.00	3.00	9.00
10.03.2010-18.03.2010	6.50	3.50	9.50
19.03.2010-13.04.2010	6.50	3.50	11.50
14.04.2010-11.05.2010	7.00	4.00	12.00
12.05.2010-08.06.2010	7.25	4.25	12.25
09.06.2010-08.02.2011	7.25	4.25	10.25
09.02.2011-04.03.2011	7.75	4.75	10.75
05.03.2011-12.04.2011	8.25	5.25	11.25
13.04.2011-06.09.2011	8.50	5.50	11.50
07.09.2011-05.06.2012	8.00	5.00	11.00
06.06.2012-04.09.2012	8.00	5.50	10.50
05.09.2012-06.11.2012	8.00	6.00	10.00
07.11.2012-11.12.2012	8.00	6.50	9.50
12.12.2012-12.02.2013	8.00	6.50	9.50
13.02.2013-26.03.2013	8.00	6.50	9.50
27.03.2013-14.05.2013	8.00	6.50	9.50
15.05.2013-25.06.2013	8.00	6.50	9.50
26.06.2013-13.08.2013	8.00	6.50	9.50
14.08.2013-24.09.2013	8.50	7.00	10.00
25.09.2013-12.11.2013	8.50	7.00	10.00
13.11.2013-24.12.2013	8.00	6.50	9.50
25.12.2013-11.02.2014	7.75	6.25	9.25
12.02.2014-24.03.2014	7.50	6.00	9.00
25.03.2014-13.05.2014	7.50	6.00	9.00
14.05.2014-24.06.2014	7.25	5.75	8.75
25.06.2014-	7.00	5.50	8.50

[1] Մինչև 2010 թ. փետրվարը այս գործառնությունը կոչվել է լոմբարդային վարկ:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՀՀ ԿԲ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾԱՎԱԼԸ

մլն ՀՀ դրամ

ժամկետը	Հիմնադրամ ռեպո [1]	Կառուցվածքային ռեպո [1]	Դիպաուրդ ռեպո տոկոսադրույքով [1]	Նեղգոտնկվող ավանդներ [1]	Ավանդային տեղաբաշխումներ [1]	Լոմբարդային ռեպո [1]	Ընդունված պահանջարկի առք	Ընդունված պահանջարկի վաճառք
2013								
Դեկտեմբեր	369704	500.0	-	151150	-	-	-	-
2014								
Հունվար	272694	500	-	261650	-	99	-	-
Փետրվար	232540	500	-	131000	-	3511	-	-
Մարտ	200000	500	-	142350	-	15744	-	-
Ապրիլ	216000	500	-	210100	-	-	-	-
Մայիս	179306	500	-	308800	-	2675	-	-
Հունիս	145744	500	-	125150	20000	15	-	-

[1] *Մարումները հանված չեն:*

ՀՀ ԿԲ ԿՈՂՄԻՑ ԿՆՔՎԱԾ ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՍՎՈՊ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾԱՎԱԼՆԵՐԸ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԸ

հազար ԱՄՆ դոլար

ժամկետ	Արտարժույթի տրամադրման սվոպի ծավալը [1]	Միջին կշռված տոկոսադրույքը	Արտարժույթի ներգրավման սվոպի ծավալը [1]	Միջին կշռված տոկոսադրույքը
2013				
Դեկտեմբեր	-	-	-	-
2014				
Հունիս	-	-	-	-

[1] *Մարումները հանված չեն:*

ՌԵՊՈ ՇՈՒԿԱՅԻ ՇՈՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ[1]

Ցուցանիշներ	մինչև 7 օր		8 – 14 օր		15 – 28 օր		29 օր և ավելի		Ընդամենը		որից՝ միջբանկային գործարքներ	
	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%
2013												
Հունվար	***27544.39***	***8.29***	***26099.47***	***8.35***	***10485.23***	***8.66***	***17431.10***	***9.09***	***81560.20***	***8.53***	***5200.00***	***7.99***
Առավելագույն տոկոսադրույք		9.50		9.50		10.25		10.00		10.25		8.10
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.75		7.85		8.00		8.00		7.75		7.75
Ստանդարտ շեղում		0.28		0.32		0.62		0.53		0.48		0.16
Փետրվար	***26564.36***	***8.22***	***40741.18***	***8.24***	***7530.79***	***8.50***	***2236.42***	***8.55***	***77072.70***	***8.27***	***4450.00***	***7.90***
Առավելագույն տոկոսադրույք		10.00		10.00		10.00		9.75		10.00		8.00
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.75		7.55		8.00		7.50		7.50		7.50
Ստանդարտ շեղում		0.31		0.34		0.56		0.93		0.40		0.22
Մարտ	***53400.78***	***8.00***	***39834.12***	***8.13***	***5352.90***	***8.37***	***2348.62***	***9.25***	***100936.40***	***8.10***	***24986.61***	***7.86***
Առավելագույն տոկոսադրույք		9.00		9.00		9.00		11.00		11.00		8.25
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.50		7.55		8.00		8.25		7.50		7.50
Ստանդարտ շեղում		0.21		0.26		0.29		0.92		0.39		0.18
Ապրիլ	***99868.27***	***7.94***	***50698.25***	***8.15***	***11793.36***	***8.23***	***1463.06***	***9.07***	***163822.94***	***8.03***	***66538.31***	***7.82***
Առավելագույն տոկոսադրույք		9.50		8.75		9.75		10.00		10.00		8.10
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.50		7.55		7.60		8.25		7.50		7.50
Ստանդարտ շեղում		0.24		0.19		0.29		0.65		0.30		0.13
Մայիս	***47550.14***	***7.80***	***45520.62***	***7.84***	***14488.69***	***8.00***	***2473.77***	***8.65***	***110033.20***	***7.86***	***34130.00***	***7.58***
Առավելագույն տոկոսադրույք		9.00		8.50		9.50		10.00		10.00		8.00
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.00		7.00		7.50		7.50		7.00		7.00
Ստանդարտ շեղում		0.32		0.28		0.35		0.79		0.39		0.21
Հունիս	***72141.54***	***7.39***	***34541.18***	***7.51***	***13016.41***	***7.71***	***3148.39***	***8.56***	***122847.52***	***7.49***	***43253.00***	***7.27***
Առավելագույն տոկոսադրույք		8.25		8.25		9.50		10.00		10.00		7.50
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.00		7.00		6.75		7.75		6.75		6.75
Ստանդարտ շեղում		0.28		0.29		0.43		0.81		0.44		0.19
Ընդամենը	***327069.48***	***7.86***	***237434.79***	***8.03***	***62667.38***	***8.18***	***29101.37***	***8.97***	***656273.02***	***8.00***	***178557.92***	***7.68***
Առավելագույն տոկոսադրույք		10.00		10.00		10.25		11.00		11.00		8.25
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.00		7.00		6.75		7.50		6.75		6.75
Ստանդարտ շեղում		0.39		0.38		0.53		0.79		0.41		0.28

[1] *Չի ներառում ռեպո շուկայում ՀՀ ԿԲ գործառնությունները:*

ՄԻՋԲԱՆԿԱՅԻՆ ԲՈՐՄԱՅԱԿԱՆ ՎԱՐԿԵՐԻ ԾԱՎԱԼԸ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔԸ

Ամսաթիվ	**Վարկային ռեսուրսների ծավալ (միջին օրական)** *(մլն ՀՀ դրամ)*[1]	**Վարկային ռեսուրսների տոկոսադրույք** *(%)*
2013		
Հունվար	21147.62	8.55
Փետրվար	22438.10	8.06
Մարտ	28566.67	8.23
Ապրիլ	30708.10	8.35
Մայիս	29604.76	7.92
Հունիս	30588.10	8.03
Հուլիս	27730.95	8.28
Օգոստոս	27661.90	8.61
Սեպտեմբեր	21526.19	8.40
Հոկտեմբեր	22835.71	8.51
Նոյեմբեր	25769.05	7.84
Դեկտեմբեր	28454.76	7.74
2014		
Հունվար	15769.05	7.67
Փետրվար	23683.33	7.55
Մարտ	28197.62	7.44
Ապրիլ	33285.71	7.41
Մայիս	31561.90	7.12
Հունիս	23169.05	6.40

[1] *Ամսվա ընթացքում տրամադրված վարկային ռեսուրսների ծավալը հարաբերած է 21-ի:*

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԳՐԱՎՎԱԾ ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ԵՎ ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐԻ ԾԱՎԱԼ ՆԵՐԸ ԵՎ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԸ (ՀՈՒՆԻՍ 2014)

հազար միավոր

Յուցանիշներ	Մինչև 15 օր					16-30 օր					31-60 օր				
	Ծավալ	Տոկոսադրույքներ				Ծավալ	Տոկոսադրույքներ				Ծավալ	Տոկոսադրույքներ			
		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում
Վարկեր															
Իրավաբանական անձանց															
ՀՀ դրամով	785441	13.0	16.1	20.0	2.2	8372841	9.3	11.1	22.0	2.6	7721968	10.0	12.3	22.0	2.9
ԱՄՆ դոլարով	8068	10.0	14.9	15.2	1.8	13350	4.0	9.9	19.1	3.6	1878	4.0	7.1	16.0	3.6
Եվրոյով	0	0	0	0	0	193	9.0	9.8	18.0	4.2	85	9.0	9.3	16.0	3.5
Ֆիզիկական անձանց															
ՀՀ դրամով	132351	12.0	19.8	24.0	3.4	920543	12.0	21.2	24.0	3.0	1022254	12.1	21.2	23.7	3.2
ԱՄՆ դոլարով	94	12.0	13.0	21.3	3.6	1063	9.1	17.7	20.6	3.3	720	7.6	14.7	19.1	3.4
Եվրոյով	2	13.4	16.5	20.0	3.3	84	14.9	16.2	20.0	2.0	63	16.0	16.0	20.0	1.9
Ավանդներ															
Իրավաբանական անձանցից															
ՀՀ դրամով	822000	7.0	7.5	9.0	0.6	2420799	4.5	8.3	12.0	2.0	2155200	4.5	8.6	12.3	2.1
ԱՄՆ դոլարով	97	3.3	3.3	3.3	0.0	1016	1.0	2.4	3.5	1.0	3752	1.0	3.4	4.0	1.3
Եվրոյով	0	0	0	0	0	14	2.6	2.6	2.6	0.0	2376	2.6	2.6	3.0	0.2
Ֆիզիկական անձանցից															
ՀՀ դրամով	39218	1.5	10.4	14.5	4.1	1200333	4.5	7.0	13.0	2.1	941244	4.0	9.4	13.0	2.3
ԱՄՆ դոլարով	157	0.4	6.8	9.0	3.4	4325	0.5	2.6	10.0	2.2	10180	1.1	2.9	9.6	2.0
Եվրոյով	3	0.1	4.7	7.0	3.6	597	0.1	2.2	7.0	1.6	831	0.1	1.2	7.0	1.6

Յուցանիշներ	61-90 օր					91-180 օր					181 օրից 1 տարի				
	Ծավալ	Տոկոսադրույքներ				Ծավալ	Տոկոսադրույքներ				Ծավալ	Տոկոսադրույքներ			
		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում
Վարկեր															
Իրավաբանական անձանց															
ՀՀ դրամով	171706	12.0	15.1	18.0	1.7	2918505	5.1	10.4	22.0	3.3	3682940	11.2	15.5	23.5	2.2
ԱՄՆ դոլարով	9880	9.0	10.9	12.0	0.8	18364	4.0	9.8	17.5	2.5	26023	7.3	10.1	18.0	2.4
Եվրոյով	40	13.0	13.0	13.0	0.0	1535	8.2	9.8	16.8	3.6	282	8.3	10.3	16.8	3.3
Ֆիզիկական անձանց															
ՀՀ դրամով	1119493	10.8	21.6	24.0	2.9	7882994	12.0	22.5	24.0	2.4	8245573	12.0	20.9	24.0	2.2
ԱՄՆ դոլարով	515	4.3	14.1	22.0	3.9	3986	6.9	15.6	24.0	3.4	2285	10.8	14.5	24.0	2.8
Եվրոյով	9	14.0	15.1	18.0	1.6	124	11.0	15.3	20.4	3.2	240	9.5	14.8	21.0	2.5
Ավանդներ															
Իրավաբանական անձանցից															
ՀՀ դրամով	2283625	0.0	8.2	12.3	4.4	1220871	0.0	9.7	13.0	2.8	2384365	6.5	11.5	14.2	2.0
ԱՄՆ դոլարով	9385	2.8	3.4	4.8	0.7	11157	1.5	5.9	8.0	1.8	7665	2.5	7.9	11.0	2.6
Եվրոյով	0	0	0	0	0	500	3.0	3.1	3.1	0.1	356	2.5	4.6	5.0	1.3
Ֆիզիկական անձանցից															
ՀՀ դրամով	636098	5.0	11.5	13.2	2.2	3651787	6.1	11.9	14.0	1.9	9944778	8.3	12.4	14.2	1.4
ԱՄՆ դոլարով	1742	1.0	5.5	9.7	2.4	15447	1.5	5.2	9.9	2.0	51461	3.1	6.6	9.2	1.5
Եվրոյով	85	0.5	2.0	6.0	1.4	1083	0.3	3.6	7.0	1.8	2243	0.3	4.2	10.0	1.8

Յուցանիշներ	1- 5 տարի					5 տարուց ավելի				
	Ծավալ	Տոկոսադրույքներ				Ծավալ	Տոկոսադրույքներ			
		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում		Նվազագույն	Միջին կշռված	Առավելագույն	Ստանդ. շեղում
Վարկեր										
Իրավաբանական անձանց										
ՀՀ դրամով	8544530	9.1	15.5	24.0	2.5	673635	10.0	16.0	24.0	2.8
ԱՄՆ դոլարով	54467	9.2	11.6	20.3	1.7	28393	10.0	11.6	18.0	1.7
Եվրոյով	826	9.5	11.2	24.0	3.5	1926	8.0	9.9	16.8	3.8
Ֆիզիկական անձանց										
ՀՀ դրամով	26139739	13.1	18.6	23.2	2.5	7143177	9.0	16.6	24.0	3.0
ԱՄՆ դոլարով	20259	11.9	15.2	19.0	1.9	12492	6.5	13.8	17.5	2.1
Եվրոյով	1131	7.3	15.4	21.0	3.7	213	12.0	16.7	23.9	3.0
Ավանդներ										
Իրավաբանական անձանցից										
ՀՀ դրամով	1502751	6.0	11.7	14.3	2.4	600753	5.5	7.7	9.5	1.7
ԱՄՆ դոլարով	4921	4.7	6.4	9.0	1.3	0	0	0	0	0
Եվրոյով	129	5.0	5.1	6.0	0.7	0	0	0	0	0
Ֆիզիկական անձանցից										
ՀՀ դրամով	7873865	9.3	13.1	14.4	1.3	34971	7.0	12.1	14.0	2.0
ԱՄՆ դոլարով	58923	3.8	7.6	10.0	1.4	269	6.0	7.2	10.0	1.2
Եվրոյով	3404	2.0	5.4	9.2	1.2	5	12.0	12.0	12.0	0.0

ԲԱՆԿԵՐԻ ԵՎ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀՈՒՆԻՍ ԱՄՍՎԱ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐԻ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐՆ ԸՍՏ ՄԱՐԶԵՐԻ [1]

Մարզ	ՀՀ դրամ											
	Ընդամենը				որից՝ բանկեր				որից՝ վարկային կազմակերպություններ			
	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք
Գեղարքունիք	19.7	18.2	15.4	18.1	19.6	17.5	14.7	17.6	20.9	19.3	18.0	19.2
Արագածոտն	20.9	17.8	12.4	17.7	20.7	16.8	9.5	16.8	22.1	20.3	14.7	19.7
Արարատ	19.8	18.9	14.5	18.1	19.8	17.6	14.5	17.0	20.4	20.3	14.3	19.9
Արմավիր	21.0	18.2	13.5	17.8	21.1	16.5	13.4	16.6	20.3	20.4	13.7	19.9
Լոռի	22.4	17.3	15.1	17.0	22.4	16.9	15.1	16.8	23.0	21.8	14.0	21.4
Սյունիք	18.5	18.0	13.2	16.5	17.7	17.1	13.2	15.6	23.7	19.7	0.0	19.9
Տավուշ	20.4	18.1	13.9	17.9	20.3	16.6	13.9	16.5	23.1	23.0	0.0	23.0
Վայոց ձոր	17.4	17.3	11.1	16.4	19.0	16.4	11.1	15.5	14.8	19.1	0.0	18.6
Կոտայք	21.4	17.7	13.1	17.0	21.4	16.9	13.1	16.4	0.0	20.5	0.0	20.5
Շիրակ	20.7	18.7	15.6	18.7	20.7	18.0	15.6	18.4	24.0	20.9	16.0	20.8
Երևան	13.0	18.2	13.7	15.4	12.5	17.3	13.7	14.7	22.5	22.9	14.3	21.2
Ընդամենը	**14.6**	**18.0**	**13.8**	**16.2**	**14.1**	**17.1**	**13.8**	**15.5**	**21.7**	**21.1**	**14.5**	**20.5**

Մարզ	Արտարժույթ											
	Ընդամենը				որից՝ բանկեր				որից՝ վարկային կազմակերպություններ			
	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք	մինչև 1 տարի	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	միջին տոկոսադրույք
Գեղարքունիք	14.8	13.5	12.9	13.6	14.8	13.5	12.3	13.4	0.0	16.1	20.0	17.2
Արագածոտն	16.6	14.3	9.0	9.6	16.6	14.1	9.0	9.5	0.0	17.8	16.0	17.5
Արարատ	13.8	13.9	12.1	13.2	13.8	12.7	11.7	12.4	0.0	17.3	15.0	16.7
Արմավիր	14.8	14.2	12.6	14.0	14.7	13.9	12.2	13.7	16.0	16.7	15.1	16.1
Լոռի	14.4	14.0	12.3	13.5	14.4	13.5	12.0	13.2	0.0	17.0	15.9	16.8
Սյունիք	12.1	14.0	13.7	13.7	12.1	13.2	14.1	13.3	0.0	15.8	11.2	15.3
Տավուշ	15.3	17.2	13.6	15.6	15.3	16.4	13.4	15.2	0.0	18.0	13.8	16.3
Վայոց ձոր	15.5	15.2	12.5	15.2	15.5	13.6	12.5	14.2	0.0	16.9	0.0	16.9
Կոտայք	11.5	12.8	9.6	10.6	11.5	12.3	9.6	10.3	0.0	15.4	0.0	15.4
Շիրակ	13.8	13.0	13.5	13.3	13.8	12.9	13.4	13.2	0.0	16.8	15.4	16.4
Երևան	9.8	11.3	11.1	10.9	9.7	11.1	11.0	10.8	17.0	17.7	16.8	17.3
Ընդամենը	**10.3**	**11.9**	**11.0**	**11.2**	**10.3**	**11.6**	**10.9**	**11.1**	**16.8**	**17.1**	**16.1**	**16.8**

[1] Ներկայացված են վարկերի միջին կշռված տոկոսադրույքներն ըստ վարկային ռեգիստրի տվյալների:
Վարկային ռեգիստրում հաշվառվում են 1.5 մլն ՀՀ դրամին համարժեք գումարը գերազանցող բոլոր տեսակի պարտավորությունները, ինչպես նաև դասակարգված բոլոր տեսակի պարտավորություններն առանց սահմանաչափի:
Վարկերի մեջ ներառված են միայն վարկերը և վարկային գծերը:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ՊԱՐՏԱՏՈՄՄԵՐԻ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ ԾԱՎԱԼՆԵՐԸ ԵՎ ԵԿԱՄՏԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ [1]

ժամկետ		1 – 3-ամսյա			
		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)
2013	Դեկտեմբեր	500	691	500	8.13
2014	Փետրվար	500	675	500	7.84
	Մարտ	500	692	500	7.83
	Ապրիլ	500	1400	500	7.62
	Մայիս	500	950	500	7.53
	Հունիս	500	965	500	7.48

ժամկետ		6-ամսյա			
		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)
2013	Դեկտեմբեր	500	1450	500	8.25
2014	Հունվար	500	1015	500	7.89
	Փետրվար	500	624	500	7.95
	Մարտ	500	877	500	7.91
	Մայիս	500	700	500	7.79
	Հունիս	500	1070	500	7.66

ժամկետ		9-ամսյա			
		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)
2013	Դեկտեմբեր	500	1592	-	-
2014	Հունվար	500	1530	-	-
	Փետրվար	500	917	-	-
	Մարտ	500	706	-	-
	Ապրիլ	500	1232	500	8.03
	Մայիս	500	1204	500	7.96
	Հունիս	500	700	500	7.75

ժամկետ		12-ամսյա			
		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)
2013	Դեկտեմբեր	500	1248	-	-
2014	Փետրվար	500	1160	500	8.23
	Մարտ	500	1033	500	8.19
	Ապրիլ	500	880	500	8.20
	Մայիս	500	2102	500	8.07
	Հունիս	500	1001	500	8.01

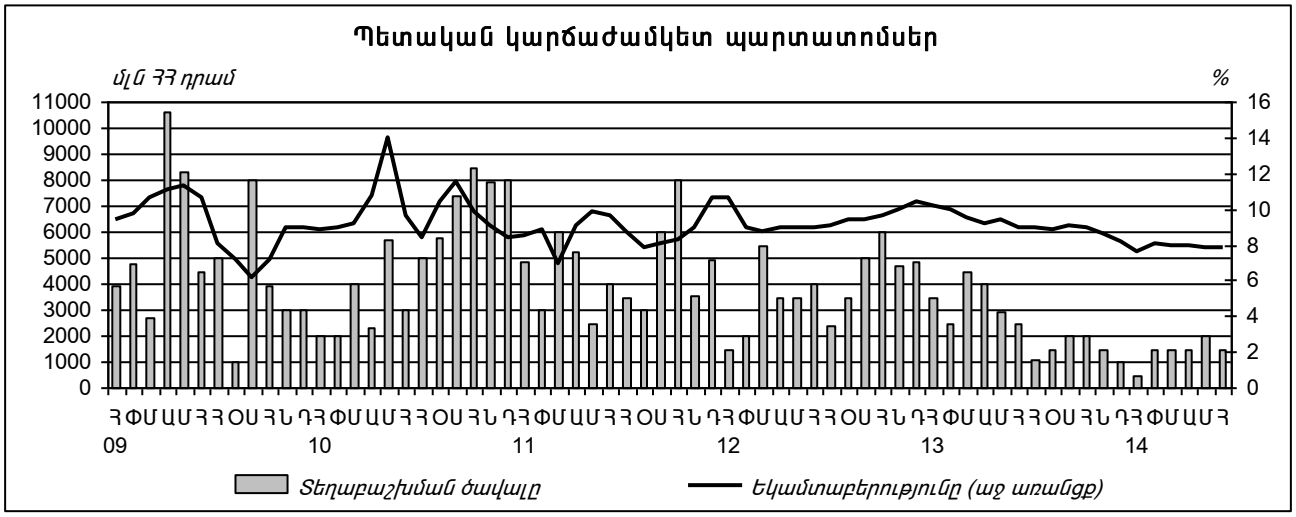
ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻՋԻՆ ԺԱՄԿԵՏԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԺԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՄԵՐԻ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ ԾԱՎԱԼՆԵՐԸ ԵՎ ԵԿԱՄՏԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ [1]

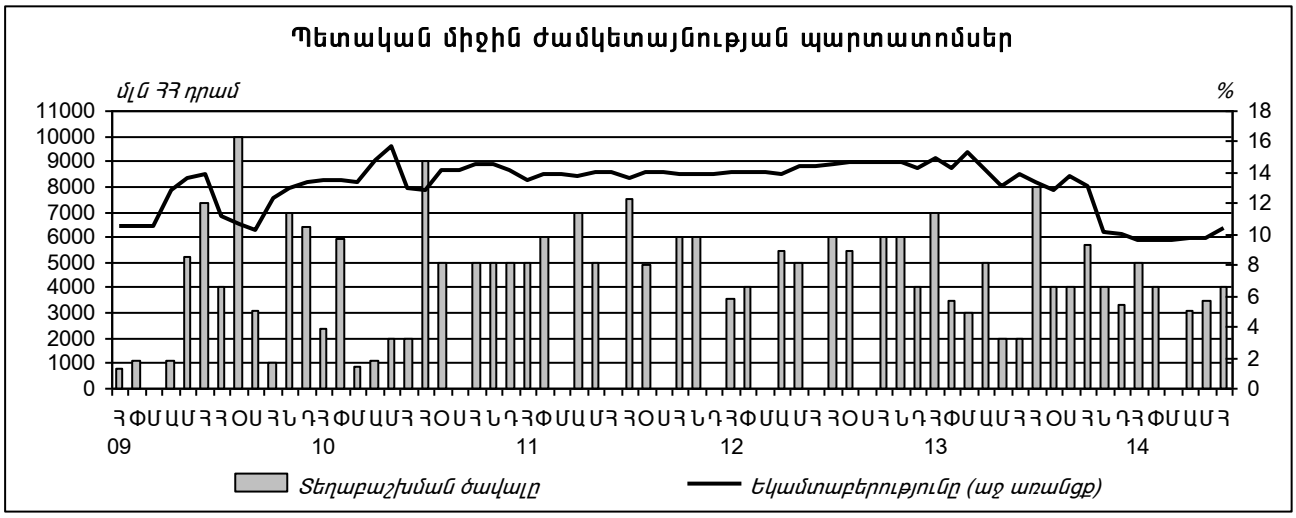
ժամկետ		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)
2013	Դեկտեմբեր	4000	8455	3335	10.00
2014	Հունվար	4000-10000	18118	5000	9.60
	Փետրվար	4000	8947	4000	9.58
	Մարտ	2000-4000	8070	-	-
	Ապրիլ	8000	14020	3115	9.69
	Մայիս	3500	12940	3500	9.76
	Հունիս	4000	9270	4000	10.37

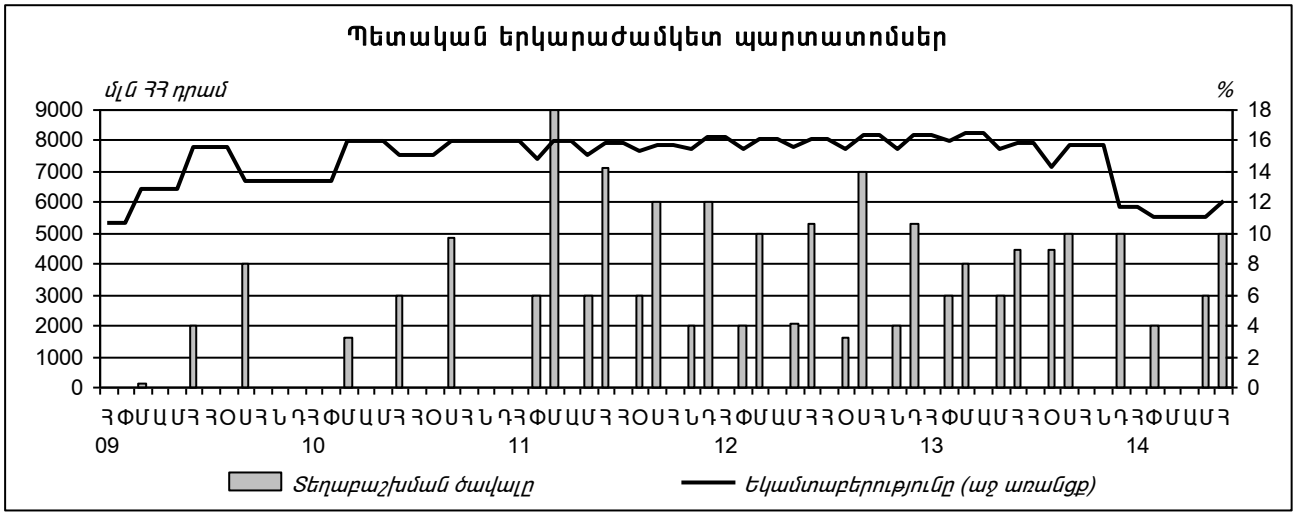
ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ԱՐԺԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՄԵՐԻ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ ԾԱՎԱԼՆԵՐԸ ԵՎ ԵԿԱՄՏԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ [1]

ժամկետ		Թողարկման/ տեղաբաշխման ծավալը (մլն դրամ)	Պահանջարկի ծավալը (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալը (մլն դրամ)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)
2013	Դեկտեմբեր	5000	14619	5000	11.64
2014	Փետրվար	2000	8700	2000	10.99
	Մայիս	2500-3000	5380	3000	11.05
	Հունիս	5000	9318	5000	12.03

[1] եկամտաբերությունը հաշվարկված է տվյալ ժամկետայնության արժեթղթերի եկամտաբերությունների կշռված միջինով:

Պետական կարճաժամկետ պարտատոմսեր
մլն ՀՀ դրամ
%
11000
10000
9000
8000
7000
6000
5000
4000
3000
2000
1000
0
16
14
12
10
8
6
4
2
0
09
10
11
12
13
14
Տեղաբաշխման ծավալը
Եկամտաբերությունը (աջ առանցք)

Պետական միջին ժամկետայնության պարտատոմսեր
մլն ՀՀ դրամ
%
11000
10000
9000
8000
7000
6000
5000
4000
3000
2000
1000
0
18
16
14
12
10
8
6
4
2
0
09
10
11
12
13
14
Տեղաբաշխման ծավալը
Եկամտաբերությունը (աջ առանցք)

Պետական երկարաժամկետ պարտատոմսեր
մլն ՀՀ դրամ
%
9000
8000
7000
6000
5000
4000
3000
2000
1000
0
18
16
14
12
10
8
6
4
2
0
09
10
11
12
13
14
Տեղաբաշխման ծավալը
Եկամտաբերությունը (աջ առանցք)

ՊՊ ԵՐԿՐՈՐԴԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ [1]

Ցուցանիշներ	մինչև 6 ամիս [2]		6 ամսից 1 տարի [2]		1 – 2 տարի [2]		2 – 5 տարի [2]		5 – 7 տարի [2]		7-ից ավելի տարի [2]		Ընդամենը	
	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%	մլն դրամ	%
2014														
Հունվար	***231.00***	***7.91***	***27.20***	***8.50***	***1291.28***	***8.66***	***6224.07***	***10.12***	***-***	***-***	***1002.18***	***11.13***	***8775.73***	***9.96***
Առավելագույն տոկոսադրույք		8.00		8.50		9.10		12.29	-	-		15.00		15.00
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.85		8.50		8.25		9.10	-	-		10.89		7.85
Ստանդարտ շեղում		0.11		0.00		0.23		0.46	-	-		1.85		2.28
Փետրվար	***100.00***	***7.95***	***235.00***	***8.28***	***2769.00***	***8.57***	***3153.70***	***9.87***	***-***	***-***	***5224.42***	***11.08***	***11482.12***	***10.04***
Առավելագույն տոկոսադրույք		7.95		8.28		8.92		10.50	-	-		15.00		15.00
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.95		8.28		8.30		9.46	-	-		10.93		7.95
Ստանդարտ շեղում		0.00		0.00		0.19		0.30	-	-		1.80		2.11
Մարտ	***196.00***	***7.82***	***183.00***	***8.16***	***723.21***	***8.12***	***3144.78***	***10.00***	***-***	***-***	***6160.10***	***11.03***	***10407.09***	***10.41***
Առավելագույն տոկոսադրույք		7.83		8.20		9.00		12.00	-	-		12.81		12.81
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.82		8.10		8.00		9.25	-	-		10.25		7.82
Ստանդարտ շեղում		0.00		0.07		0.34		0.42	-	-		0.38		1.02
Ապրիլ	***480.00***	***7.53***	***709.10***	***8.27***	***1395.19***	***9.87***	***4167.40***	***9.90***	***730.00***	***12.25***	***741.00***	***11.36***	***8222.69***	***9.96***
Առավելագույն տոկոսադրույք		7.62		8.80		11.00		10.65		12.50		11.61		12.50
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.50		8.00		8.00		9.40		11.10		11.25		7.50
Ստանդարտ շեղում		0.05		0.22		0.94		0.31		0.99		0.09		1.05
Մայիս	***303.63***	***7.58***	***1039.27***	***7.99***	***3391.47***	***9.14***	***2977.40***	***9.86***	***1235.58***	***11.64***	***2450.98***	***11.02***	***11398.34***	***9.86***
Առավելագույն տոկոսադրույք		7.79		8.10		11.03		10.21		12.51		11.45		12.51
Նվազագույն տոկոսադրույք		7.45		7.88		8.50		9.35		10.75		10.97		7.45
Ստանդարտ շեղում		0.13		0.06		0.71		0.26		0.47		0.18		1.07
Հունիս	***380.33***	***7.43***	***872.19***	***7.83***	***2280.32***	***8.60***	***3771.50***	***9.94***	***814.13***	***10.84***	***8121.55***	***11.96***	***16240.01***	***10.63***
Առավելագույն տոկոսադրույք		7.63		8.10		9.50		10.50		11.31		12.30		12.30
Նվազագույն տոկոսադրույք		6.50		7.57		7.98		9.25		10.67		11.30		6.50
Ստանդարտ շեղում		0.24		0.19		0.41		0.42		0.17		0.20		1.59
Ընդամենը	***1690.96***	***7.63***	***3065.76***	***8.05***	***11850.47***	***8.89***	***23438.85***	***9.97***	***2779.71***	***11.57***	***23700.23***	***11.37***	***66525.97***	***10.19***
Առավելագույն տոկոսադրույք		8.00		8.80		11.03		12.29		12.51		15.00		15.00
Նվազագույն տոկոսադրույք		6.50		7.57		7.98		9.10		10.67		10.25		6.50
Ստանդարտ շեղում		0.24		0.22		0.47		0.41		0.43		1.44		1.75

[1] Ներառված չեն ՀՀ եվրոպարտատոմսերը:
[2] Մինչև մարում մնացած ժամկետայնություն:

ՊԵՏԱԿԱՆ (ԳԱՆՁԱՊԵՏԱԿԱՆ) ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐՈՒՄ ՆԵՐԴՐՈՂ ՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ [1]

մլն ՀՀ դրամ

Ներդրողներ	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
Ռեզիդենտներ[2], այդ թվում՝	273506	274416	275983	272018	261975	267584	242890
ՀՀ բանկեր	135503	169123	114704	240669	233237	125303	129787
Ոչ բանկ գործակալներ և դիլերներ	0	0	0	0	0	0	0
Ոչ բանկ ներդրողներ	28013	29746	30238	31349	28739	30422	31391
ՀՀ ԿԲ	109990	75546	78190	54939	62796	43069	56848
Ոչ ռեզիդենտներ	669	669	697	666	762	772	580
Ընդամենը	**274175**	**275085**	**276680**	**272684**	**262737**	**268356**	**243469**

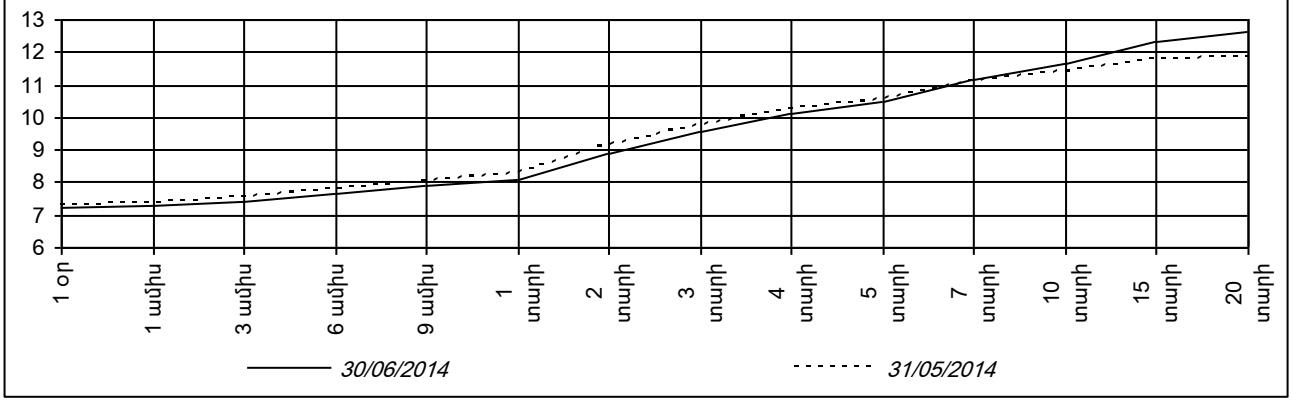
[1] Ներառված չեն ՀՀ եվրոպարտատոմսերը: Տվյալները ներկայացված են անվանական արժեքով՝ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ և ներառում են ռեպո համաձայնագրերով ձեռք բերված պետական պարտատոմսերը:
[2] Չեն ներառվում ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից հետգնված պարտատոմսերը:

ՀՀ ԵՎՐՈՊԱՐՏԱՏՈՄՄԵՐՈՎ ԵՐԿՐՈՐԴԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ[1]

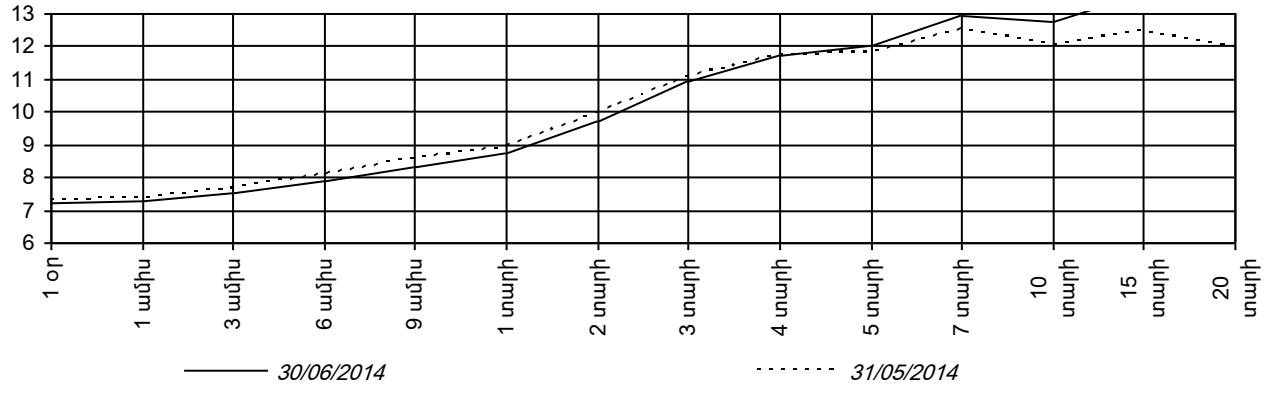
	Ծավալ *(մլն ԱՄՆ դոլար)*	%
2014		
Հունվար	***10.27***	***5.81***
Առավելագույն տոկոսադրույք		5.90
Նվազագույն տոկոսադրույք		5.74
Ստանդարտ շեղում		0.04
Փետրվար	***7.90***	***5.76***
Առավելագույն տոկոսադրույք		5.83
Նվազագույն տոկոսադրույք		5.66
Ստանդարտ շեղում		0.06
Մարտ	***4.56***	***5.40***
Առավելագույն տոկոսադրույք		5.49
Նվազագույն տոկոսադրույք		5.28
Ստանդարտ շեղում		0.09
Ապրիլ	***5.00***	***5.43***
Առավելագույն տոկոսադրույք		5.45
Նվազագույն տոկոսադրույք		5.40
Ստանդարտ շեղում		0.02
Մայիս	***1.00***	***5.10***
Առավելագույն տոկոսադրույք		5.10
Նվազագույն տոկոսադրույք		5.10
Ստանդարտ շեղում		0.00
Հունիս	***2.50***	***4.25***
Առավելագույն տոկոսադրույք		4.95
Նվազագույն տոկոսադրույք		4.08
Ստանդարտ շեղում		0.61
Ընդամենը	***31.23***	***5.53***
Առավելագույն տոկոսադրույք		5.90
Նվազագույն տոկոսադրույք		4.08
Ստանդարտ շեղում		0.32

[1] ՀՀ եվրոպարտատոմսերի մարման ժամկետը 7 տարի է:

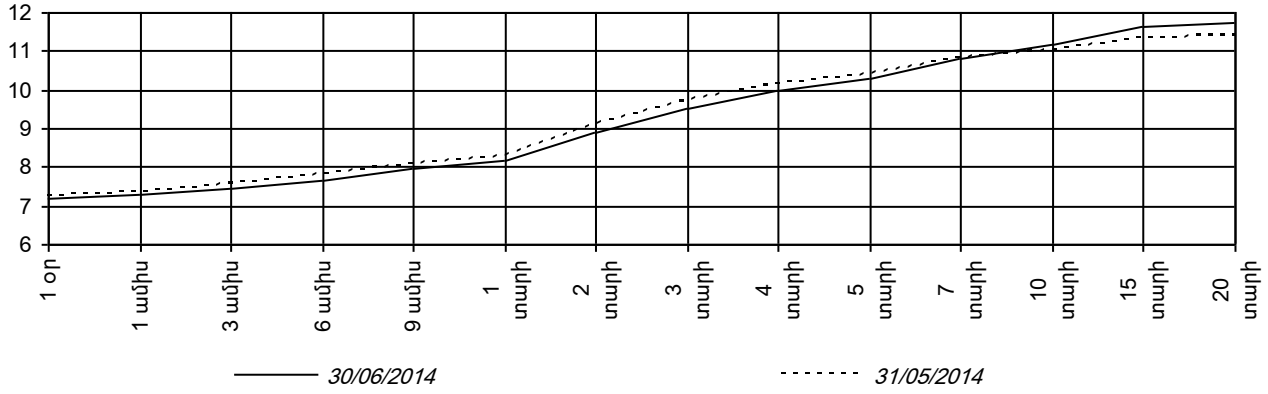
Արժեկտրոնային պարտատոմսերի սփոթ եկամտաբերության կոր

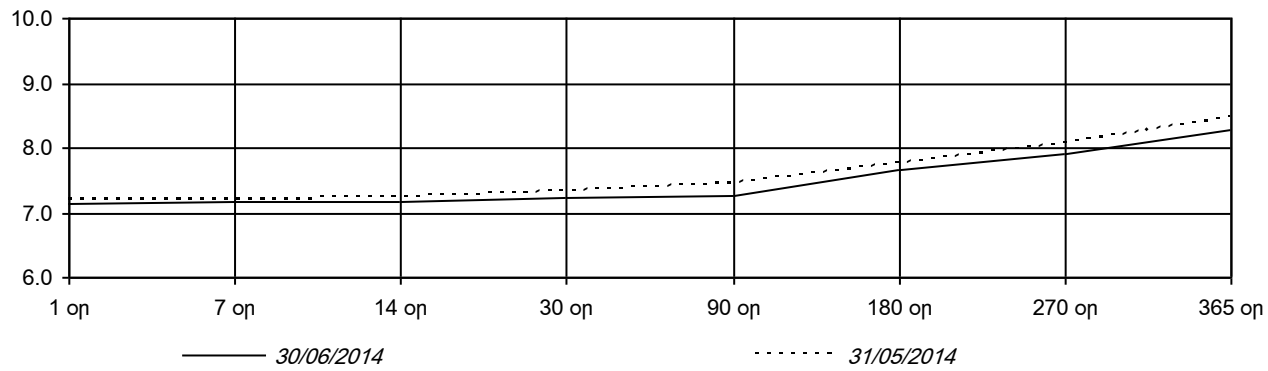
Արժեկտրոնային պարտատոմսերի ֆորվարդ եկամտաբերության կոր

Արժեկտրոնային պարտատոմսերի միջին մարում եկամտաբերության կոր

Զեղչատոկոսային պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր

ՀՀ ԿԲ ԿՈՂՄԻՑ ԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ժամկետ	Առք		Վաճառք	
	Գումար *(հազար ԱՄՆ դոլար)*	Փոխարժեք *(ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար)*	Գումար *(հազար ԱՄՆ դոլար)*	Փոխարժեք *(ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար)*
2013				
Դեկտեմբեր	9190	404.91	-	-
2014				
Հունվար	-	-	7130	408.93
Փետրվար	-	-	61530	412.44
Մարտ	1000	412.03	65270	414.55
Ապրիլ	-	-	3100	415.73
Հունիս	20150	408.57	-	-

ԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ [1]

Արժույթը	Արտարժույթի առք							
	Միջբանկ.		*Բորսա*		*Ներբանկ.*		*Ընդամենը՝ առք*	
	Ծավալ *(մլն միավոր)*	Փոխարժեք	Ծավալ *(մլն միավոր)*	Փոխարժեք	Ծավալ *(մլն միավոր)*	Փոխարժեք	**Ծավալ *(մլն միավոր)***	**Փոխարժեք**
2014								
ԱՄՆ դոլար								
Հունվար	8.82	407.82	51.48	407.34	332.71	406.68	**393.01**	**406.79**
Փետրվար	7.48	411.95	96.95	412.35	340.22	410.86	**444.65**	**411.20**
Մարտ	4.13	413.27	104.00	414.22	349.81	413.55	**457.94**	**413.70**
Ապրիլ	8.03	414.58	41.40	414.44	376.23	413.65	**425.66**	**413.74**
Մայիս	8.95	413.80	44.08	413.33	432.40	412.75	**485.43**	**412.82**
Հունիս	18.32	409.31	34.45	410.09	387.31	410.03	**440.08**	**410.00**
Ընդամենը	55.73	411.20	372.36	412.32	2218.68	411.35	**2646.77**	**411.49**
Եվրո								
Հունվար	-	-	-	-	19.46	552.82	**19.46**	**552.82**
Փետրվար	-	-	-	-	23.57	559.96	**23.57**	**559.96**
Մարտ	-	-	-	-	20.41	570.46	**20.41**	**570.46**
Ապրիլ	-	-	-	-	26.41	570.46	**26.41**	**570.46**
Մայիս	-	-	-	-	29.91	565.57	**29.91**	**565.57**
Հունիս	-	-	-	-	21.12	556.27	**21.12**	**556.27**
Ընդամենը					140.88	563.10	**140.88**	**563.10**

Արժույթը	Արտարժույթի վաճառք							
	Միջբանկ.		*Բորսա*		*Ներբանկ.*		*Ընդամենը՝ վաճառք*	
	Ծավալ *(մլն միավոր)*	Փոխարժեք	Ծավալ *(մլն միավոր)*	Փոխարժեք	Ծավալ *(մլն միավոր)*	Փոխարժեք	**Ծավալ *(մլն միավոր)***	**Փոխարժեք**
2014								
ԱՄՆ դոլար								
Հունվար	8.82	407.82	51.48	407.34	358.92	407.80	**419.22**	**407.74**
Փետրվար	7.48	411.95	96.95	412.35	434.31	411.89	**538.74**	**411.97**
Մարտ	4.13	413.29	38.73	413.66	435.15	414.77	**478.01**	**414.67**
Ապրիլ	8.03	414.58	31.00	415.73	417.38	414.77	**456.41**	**414.83**
Մայիս	8.95	413.80	44.08	413.33	461.09	413.76	**514.12**	**413.72**
Հունիս	18.32	409.31	54.60	409.53	428.64	411.19	**501.56**	**410.94**
Ընդամենը	55.73	411.20	316.84	411.68	2535.49	412.50	**2908.06**	**412.39**
Եվրո								
Հունվար	-	-	-	-	42.40	556.75	**42.40**	**556.75**
Փետրվար	-	-	-	-	39.71	563.31	**39.71**	**563.31**
Մարտ	-	-	-	-	47.15	574.41	**47.15**	**574.41**
Ապրիլ	-	-	-	-	46.31	573.93	**46.31**	**573.93**
Մայիս	-	-	-	-	52.96	569.56	**52.96**	**569.56**
Հունիս	-	-	-	-	48.28	560.00	**48.28**	**560.00**
Ընդամենը	-	-	-	-	276.81	566.59	**276.81**	**566.59**

[1] *Չեն ներառում ԿԲ արժութային գործառնությունները:*

ՀՀ ՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՈՐՍԱՅՈՒՄ ԱՐՏԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾԱՎԱԼՆԵՐԸ

ժամկետ	Գործարքների քանակը	Գործարքների միջին կշռված փոխարժեքը	Գործարքների ծավալը (հազար միավոր)	
			ընդամենը	այդ թվում՝ բանկեր
2014				
ԱՄՆ դոլար				
Հունվար	285	407.34	51.48	51.48
Փետրվար	583	412.35	96.95	96.85
Մարտ	603	414.22	104.00	104.00
Ապրիլ	281	414.44	41.40	41.40
Մայիս	306	413.33	44.08	44.08
Հունիս	375	409.53	54.60	54.60
Ընդամենը	**2433**	**412.13**	**392.51**	**392.41**
Եվրո				
Հունվար	-	-	-	-
Փետրվար	-	-	-	-
Մարտ	**-**	**-**	**-**	**-**
Ապրիլ	**-**	**-**	**-**	**-**
Մայիս	**-**	**-**	**-**	**-**
Հունիս	**-**	**-**	**-**	**-**
Ընդամենը	**-**	**-**	**-**	**-**

ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՁԵՎԱՎՈՐՎԱԾ ՀՀ ԴՐԱՄ / ԱՄՆ ԴՈԼԱՐ ՄԻՋԻՆ ՓՈԽԱՐԺԵՔԸ

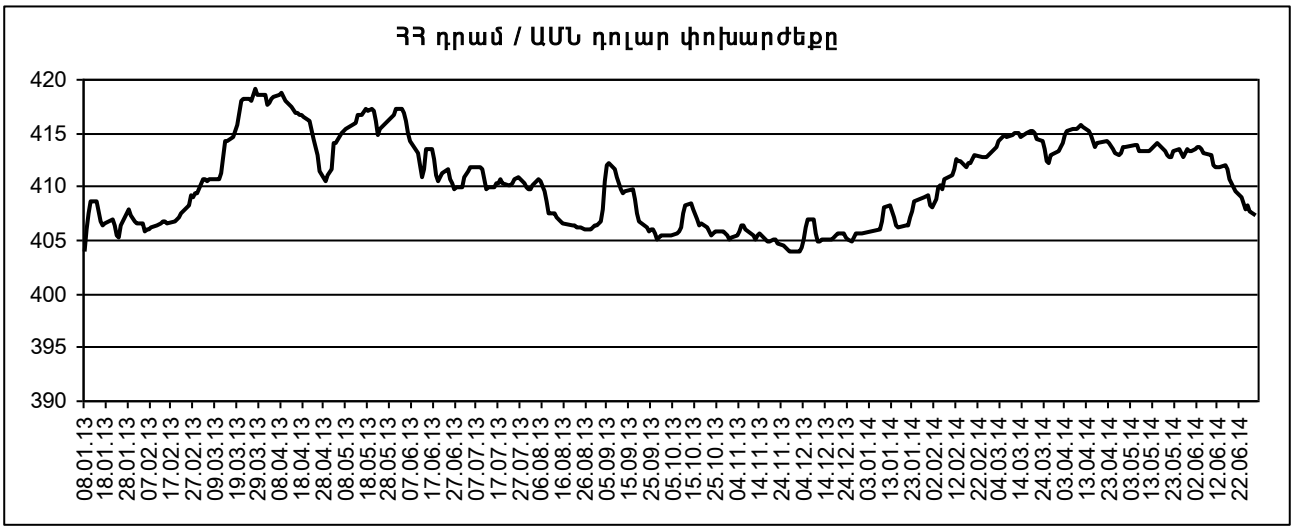
Ամսաթիվ	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
1	-	-	408.03	-	413.62	-	-
2	403.91	-	-	-	413.98	-	413.49
3	404.23	-	408.75	413.60	414.84	-	413.59
4	404.98	-	409.94	414.16	415.13	-	413.71
5	406.11	-	410.15	414.40	-	413.81	413.36
6	406.94	-	409.72	414.66	-	413.76	413.08
7	-	-	410.59	414.54	415.22	413.29	-
8	-	405.95	-	-	415.23	413.19	-
9	406.80	406.61	-	-	415.28	-	412.86
10	405.51	408.09	411.01	414.84	415.66	-	412.00
11	404.84	-	411.49	414.90	415.44	-	411.67
12	404.77	-	412.50	414.94	-	413.21	411.75
13	404.95	408.16	412.30	414.97	-	413.35	411.69
14	-	407.58	412.25	414.56	415.17	413.67	-
15	-	406.99	-	-	414.72	414.04	-
16	404.94	406.25	-	-	414.27	413.83	411.86
17	404.97	406.10	411.79	414.96	413.68	-	411.51
18	405.25	-	412.09	415.21	414.06	-	410.61
19	405.35	-	412.19	415.16	-	413.31	409.90
20	405.54	406.35	412.44	414.99	-	412.89	409.54
21	-	406.37	412.81	414.37	-	412.74	-
22	-	406.99	-	-	414.12	412.78	-
23	405.62	407.56	-	-	414.08	413.31	409.00
24	405.28	408.48	412.75	414.28	-	-	408.45
25	405.01	-	412.73	413.38	413.44	-	407.89
26	404.90	-	412.76	412.35	413.01	413.36	408.12
27	405.12	-	412.93	412.07	-	412.62	407.58
28	405.64	-	413.15	412.90	412.80	-	-
29	405.64	409.03	-	-	413.10	413.37	-
30	405.64	409.04	-	-	413.59	413.27	407.28
31	405.64	408.11	-	413.31	-	413.28	-
ժամանակահատվածի վերջ	**405.64**	**408.11**	**413.15**	**413.31**	**413.59**	**413.28**	**407.28**
ժամանակահատվածի միջին	**405.32**	**407.35**	**411.54**	**414.22**	**414.31**	**413.32**	**410.90**

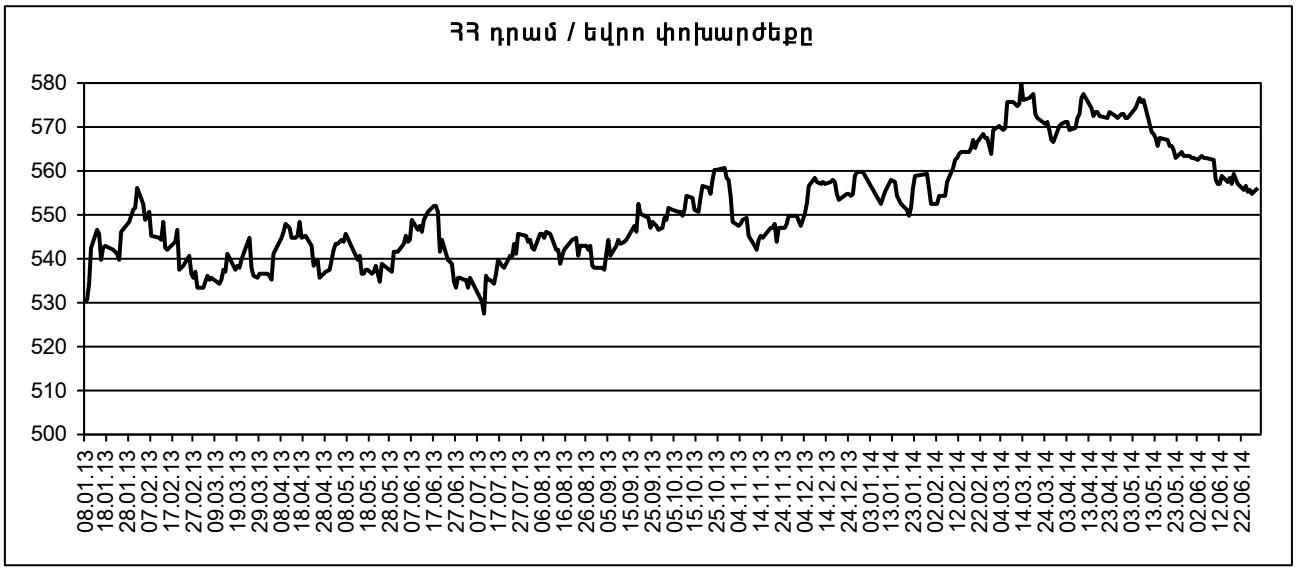
ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՁԵՎԱՎՈՐՎԱԾ ՀՀ ԴՐԱՄ / ԵՎՐՈ ՄԻՋԻՆ ՓՈԽԱՐԺԵՔԸ

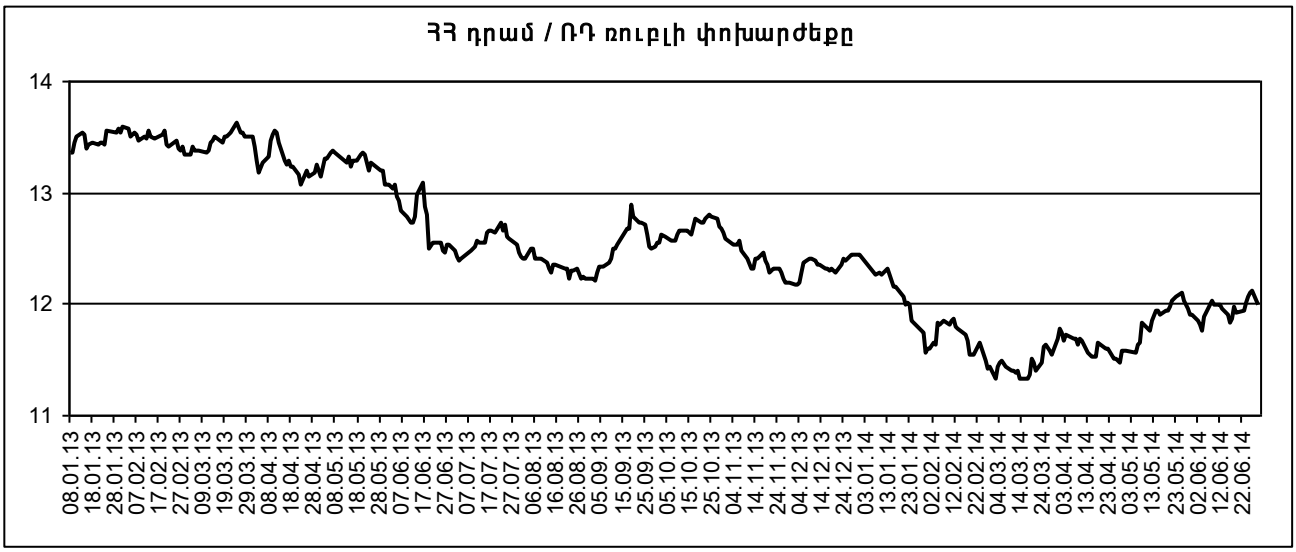
Ամսաթիվ	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
1	-	-	552.19	-	570.55	-	-
2	547.26	-	-	-	570.88	-	562.47
3	548.50	-	552.18	569.86	570.99	-	562.90
4	550.21	-	553.87	569.59	569.06	-	563.18
5	552.27	-	554.15	568.89	-	573.95	562.79
6	556.16	-	554.15	569.45	-	576.20	562.66
7	-	-	557.05	575.30	569.56	575.38	-
8	-	552.29	-	-	571.65	576.07	-
9	558.01	553.52	-	-	572.84	-	562.19
10	557.45	554.92	560.25	575.55	576.48	-	557.72
11	556.98	-	562.47	574.55	577.13	-	557.03
12	557.33	-	562.61	575.02	-	568.82	556.69
13	556.85	557.67	563.86	579.38	-	568.27	558.75
14	-	557.32	564.12	575.70	573.89	567.39	-
15	-	554.16	-	-	572.44	565.37	-
16	557.48	553.19	-	-	573.27	567.36	557.21
17	557.64	552.17	564.07	576.55	573.32	-	558.01
18	557.22	-	565.10	576.93	572.19	-	556.62
19	554.48	-	566.68	577.40	-	566.98	558.94
20	553.32	550.73	565.04	572.56	-	565.54	556.97
21	-	549.74	566.21	571.62	-	565.66	-
22	-	551.23	-	-	571.69	564.68	-
23	554.77	556.07	-	-	573.05	562.93	555.26
24	554.38	558.51	568.03	570.63	-	-	556.27
25	554.22	-	567.26	570.88	572.20	-	554.89
26	554.39	-	567.21	569.04	571.61	564.07	555.66
27	558.82	-	563.65	566.72	-	563.02	554.76
28	559.54	-	569.16	566.50	572.51	-	-
29	559.54	559.23	-	-	572.60	562.97	-
30	559.54	555.84	-	-	571.71	562.54	556.06
31	559.54	552.30	-	569.91	-	562.56	-
ժամանակահատվածի վերջ	**559.54**	**552.30**	**569.16**	**569.91**	**571.71**	**562.56**	**556.06**
ժամանակահատվածի միջին	**555.66**	**554.31**	**561.87**	**572.48**	**572.36**	**567.36**	**558.43**

ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ ՁԵՎԱՎՈՐՎԱԾ ՀՀ ԴՐԱՄ / ՌԴ ՌՈՒԲԼԻ ՄԻՋԻՆ ՓՈԽԱՐԺԵՔԸ

Ամսաթիվ	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
1	-	-	11.59	-	11.78	-	-
2	12.16	-	-	-	11.73	-	11.85
3	12.16	-	11.64	11.33	11.67	-	11.81
4	12.18	-	11.62	11.43	11.71	-	11.75
5	12.28	-	11.83	11.47	-	11.56	11.88
6	12.37	-	11.81	11.48	-	11.62	11.91
7	-	-	11.84	11.44	11.68	11.64	-
8	-	12.26	-	-	11.68	11.82	-
9	12.41	12.28	-	-	11.62	-	12.03
10	12.40	12.26	11.80	11.39	11.69	-	11.98
11	12.38	-	11.84	11.40	11.67	-	11.98
12	12.35	-	11.86	11.37	-	11.76	11.98
13	12.34	12.32	11.79	11.39	-	11.85	11.96
14	-	12.25	11.78	11.32	11.55	11.93	-
15	-	12.20	-	-	11.52	11.93	-
16	12.32	12.15	-	-	11.52	11.89	11.89
17	12.32	12.15	11.72	11.32	11.52	-	11.83
18	12.29	-	11.66	11.36	11.64	-	11.86
19	12.32	-	11.54	11.50	-	11.94	11.97
20	12.28	12.06	11.53	11.47	-	11.94	11.91
21	-	11.98	11.54	11.40	-	11.97	-
22	-	12.01	-	-	11.60	12.03	-
23	12.35	11.98	-	-	11.60	12.06	11.93
24	12.41	11.85	11.64	11.47	-	-	12.00
25	12.39	-	11.59	11.61	11.51	-	12.06
26	12.40	-	11.49	11.63	11.50	12.09	12.09
27	12.42	-	11.41	11.58	-	12.03	12.12
28	12.44	-	11.44	11.54	11.46	-	-
29	12.44	11.74	-	-	11.57	11.96	-
30	12.44	11.55	-	-	11.57	11.89	11.99
31	12.44	11.59	-	11.69	-	11.89	-
ժամանակահատվածի վերջ	**12.44**	**11.59**	**11.44**	**11.69**	**11.57**	**11.89**	**11.99**
ժամանակահատվածի միջին	**12.35**	**12.04**	**11.66**	**11.46**	**11.61**	**11.88**	**11.94**

ՀՀ դրամ / ԱՄՆ դոլար փոխարժեքը
420
415
410
405
400
395
390
08.01.13
18.01.13
28.01.13
07.02.13
17.02.13
27.02.13
09.03.13
19.03.13
29.03.13
08.04.13
18.04.13
28.04.13
08.05.13
18.05.13
28.05.13
07.06.13
17.06.13
27.06.13
07.07.13
17.07.13
27.07.13
06.08.13
16.08.13
26.08.13
05.09.13
15.09.13
25.09.13
05.10.13
15.10.13
25.10.13
04.11.13
14.11.13
24.11.13
04.12.13
14.12.13
24.12.13
03.01.14
13.01.14
23.01.14
02.02.14
12.02.14
22.02.14
04.03.14
14.03.14
24.03.14
03.04.14
13.04.14
23.04.14
03.05.14
13.05.14
23.05.14
02.06.14
12.06.14
22.06.14

ՀՀ դրամ / եվրո փոխարժեքը
580
570
560
550
540
530
520
510
500
08.01.13
18.01.13
28.01.13
07.02.13
17.02.13
27.02.13
09.03.13
19.03.13
29.03.13
08.04.13
18.04.13
28.04.13
08.05.13
18.05.13
28.05.13
07.06.13
17.06.13
27.06.13
07.07.13
17.07.13
27.07.13
06.08.13
16.08.13
26.08.13
05.09.13
15.09.13
25.09.13
05.10.13
15.10.13
25.10.13
04.11.13
14.11.13
24.11.13
04.12.13
14.12.13
24.12.13
03.01.14
13.01.14
23.01.14
02.02.14
12.02.14
22.02.14
04.03.14
14.03.14
24.03.14
03.04.14
13.04.14
23.04.14
03.05.14
13.05.14
23.05.14
02.06.14
12.06.14
22.06.14

ՀՀ դրամ / ՌԴ ռուբլի փոխարժեքը
14
13
12
11
08.01.13
18.01.13
28.01.13
07.02.13
17.02.13
27.02.13
09.03.13
19.03.13
29.03.13
08.04.13
18.04.13
28.04.13
08.05.13
18.05.13
28.05.13
07.06.13
17.06.13
27.06.13
07.07.13
17.07.13
27.07.13
06.08.13
16.08.13
26.08.13
05.09.13
15.09.13
25.09.13
05.10.13
15.10.13
25.10.13
04.11.13
14.11.13
24.11.13
04.12.13
14.12.13
24.12.13
03.01.14
13.01.14
23.01.14
02.02.14
12.02.14
22.02.14
04.03.14
14.03.14
24.03.14
03.04.14
13.04.14
23.04.14
03.05.14
13.05.14
23.05.14
02.06.14
12.06.14
22.06.14

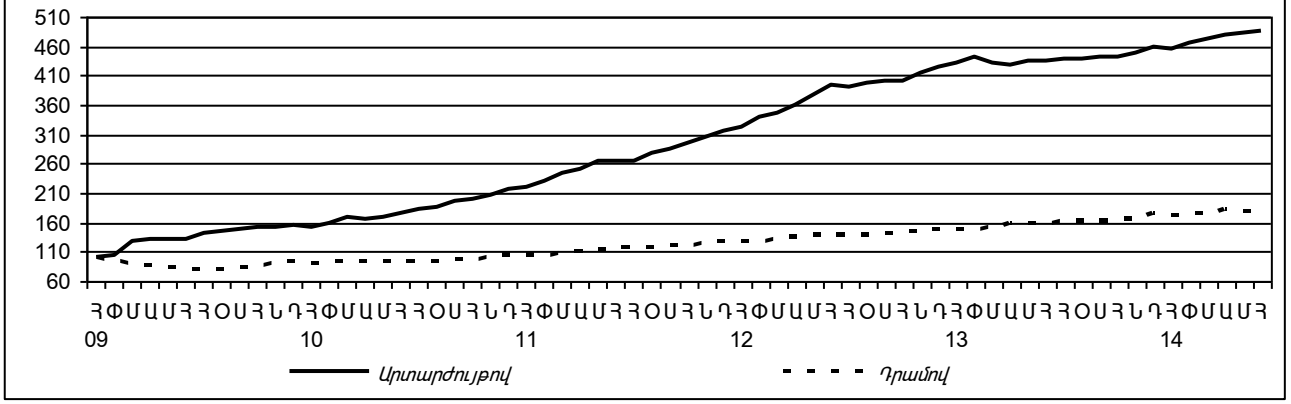
ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ՎԱՐԿԵՐՆ ԸՍՏ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐԻ [1]

մլն ՀՀ դրամ

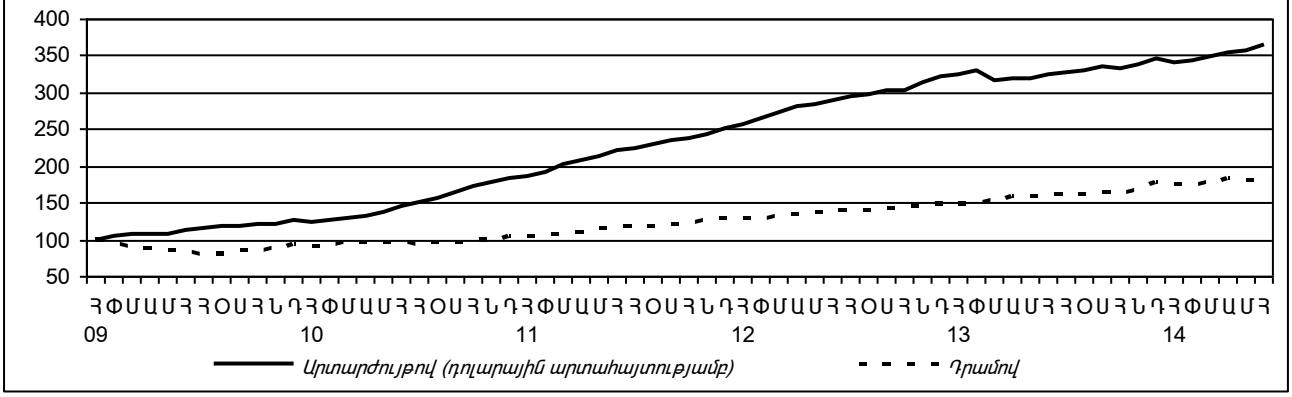
Վարկեր	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
Ռեզիդենտներին	**1743703**	**1727857**	**1754782**	**1777081**	**1810367**	**1819547**	**1831084**
Դրամով	667184	657120	658770	666567	684580	681543	689711
Արտարժույթով	1076520	1070737	1096011	1110514	1125788	1138003	1141373
Այդ թվում՝							
Ձեռնարկություններին	991041	976312	984258	989475	1007317	1008803	1015578
Դրամով	182334	173375	164265	160975	169613	161356	164920
Մասնավոր	176828	168810	160647	157296	167045	158944	162495
Պետական	5506	4566	3618	3679	2568	2412	2425
Արտարժույթով	808706	802937	819993	828500	837704	847447	850658
Մասնավոր	789969	785280	802226	812791	819600	829753	832705
Պետական	18737	17657	17768	15709	18103	17694	17953
Տնային տնտեսություններին [2]	668670	671706	687043	704647	720102	728892	731011
Դրամով	445816	448044	456938	467000	476952	482754	484877
Արտարժույթով	222854	223662	230105	237647	243150	246138	246134
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին	44616	41986	42591	41406	40808	40230	42551
Դրամով	7454	5832	6560	6821	6024	6192	7127
Արտարժույթով	37162	36154	36031	34585	34784	34038	35424
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններին	39377	37853	40890	41553	42140	41622	41943
Դրամով	31580	29869	31008	31772	31991	31242	32787
Արտարժույթով	7797	7985	9882	9782	10149	10380	9157
Ոչ ռեզիդենտներին [3]	**54552**	**54658**	**54777**	**56450**	**56264**	**52574**	**53122**
Դրամով	13365	16006	15988	16676	15786	15886	15864
Արտարժույթով	41186	38653	38788	39774	40478	36688	37258
Ընդամենը՝ վարկեր (առանց կուտակված տոկոսների)	**1798255**	**1782516**	**1809558**	**1833531**	**1866631**	**1872120**	**1884206**
Ընդամենը՝ կուտակված տոկոսներ	**31840**	**32179**	**30389**	**33161**	**34484**	**36657**	**34739**
Ընդամենը՝ վարկեր (կուտակված տոկոսներով)	**1830094**	**1814695**	**1839948**	**1866692**	**1901115**	**1908778**	**1918946**

[1] Առանց կուտակված տոկոսների: Վարկերի մեջ ներառված են նաև ֆակտորինգային, լիզինգային գործառնությունները և ռեպո համաձայնագրերը:
[2] Ներառյալ բանկի աշխատակիցներին և բանկի հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերը:
[3] Ընդգրկված են ոչ ռեզիդենտ ձեռնարկություններին, տնային տնտեսություններին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկերը:

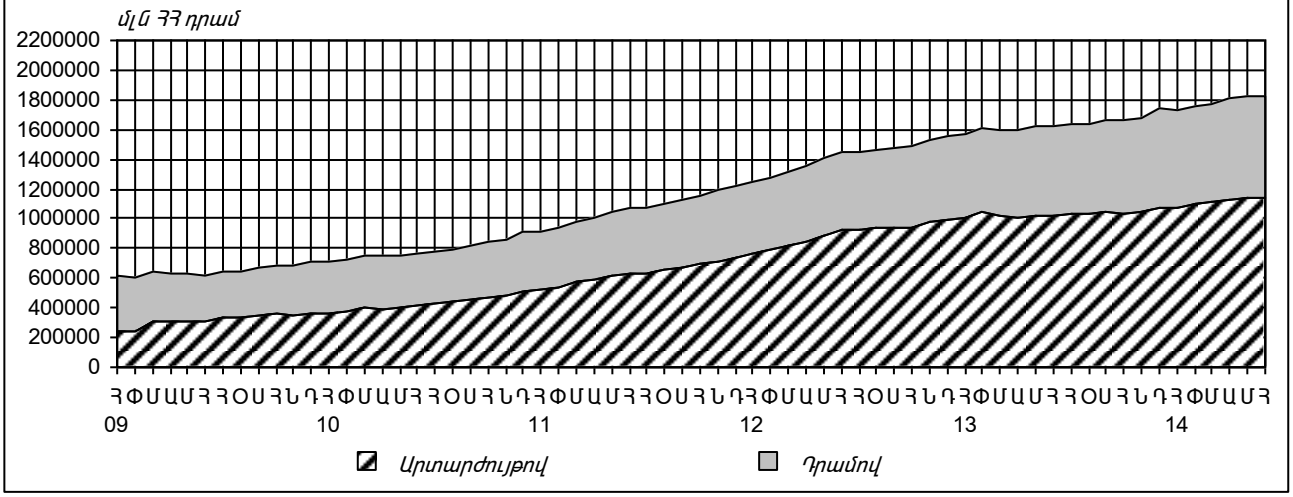
Առևտրային բանկերի կողմից ռեզիդենտներին տրված վարկերի վարքագիծն ըստ արժույթի (2009 թ. հունվարը = 100)

Առևտրային բանկերի կողմից ռեզիդենտներին տրված վարկերի վարքագիծն ըստ արժույթի (2009 թ. հունվարը = 100)

Առևտրային բանկերի կողմից ռեզիդենտներին տրված վարկերն ըստ արժույթի

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐՆ ԸՍՏ ԺԱՄԿԵՏԱՅՆՈՒԹՅԱՆ[1]

Ցուցանիշներ	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
մնացորդը (մլն ՀՀ դրամ)							
ժամկետային վարկային ներդրումներ	1658727	1638552	1653986	1683879	1711842	1720782	1723796
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	334158	308887	311293	314015	321497	311418	304519
երկարաժամկետ	1324569	1329665	1342693	1369864	1390345	1409363	1419277
Երկարաձգված վարկային ներդրումներ	96524	101191	107006	101036	101336	104075	111777
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	64145	66818	74394	58726	58890	55734	60069
երկարաժամկետ	32379	34373	32612	42311	42445	48340	51708
ժամկետանց վարկային ներդրումներ	21320	25032	25088	25915	27748	27800	25613
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	20231	23448	23147	23425	24659	24363	22402
երկարաժամկետ	1089	1584	1941	2490	3088	3438	3211
Ընդամենը՝ վարկային ներդրումներ	**1776571**	**1764775**	**1786081**	**1810830**	**1840925**	**1852656**	**1861186**
կշիռն ընդհանուր վարկային ներդրումներում (%)							
ժամկետային վարկային ներդրումներ	93.4	92.8	92.6	93.0	93.0	92.9	92.6
Երկարաձգված վարկային ներդրումներ	5.43	5.73	5.99	5.58	5.50	5.62	6.01
ժամկետանց վարկային ներդրումներ	1.2	1.4	1.4	1.4	1.5	1.5	1.4
Ընդամենը՝ վարկային ներդրումներ	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	23.6	22.6	22.9	21.9	22.0	21.1	20.8
երկարաժամկետ	76.4	77.4	77.1	78.1	78.0	78.9	79.2

[1] Ներառված չեն միջբանկային պահանջները:

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԱՅԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԻՔԱԿԱԶՄԸ

Ժամկետ	Ակրեդիտիվներ[1]		Բանկային երաշխիքներ[2]		Ֆակտորինգ		Ֆինանսական վարձակալություն	
	մլն ՀՀ դրամ	կշիռը[3] (%)	մլն ՀՀ դրամ	կշիռը[3] (%)	մլն ՀՀ դրամ	կշիռը[3] (%)	մլն ՀՀ դրամ	կշիռը[3] (%)
2013								
Դեկտեմբեր	14059	0.5	50569	1.7	14576	0.5	3947	0.1
2014								
Հունվար	14044	0.5	54789	1.9	14873	0.5	3837	0.1
Փետրվար	16686	0.6	59734	2.1	15110	0.5	3987	0.1
Մարտ	16582	0.6	64919	2.2	14966	0.5	4222	0.1
Ապրիլ	19486	0.7	57694	2.0	16525	0.6	4096	0.1
Մայիս	20084	0.7	58132	2.0	15921	0.5	3988	0.1
Հունիս	22653	0.8	56644	1.9	17402	0.6	3749	0.1

[1] Ներառված են ինչպես ակրեդիտիվների գծով հաճախորդների նկատմամբ պահանջները, այնպես էլ ակրեդիտիվների գծով հաճախորդների սառեցված հաշիվները:
[2] Ներառված են երաշխավորությունների գծով հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունները:
[3] Ներկայացված է կշիռը բանկերի ընդհանուր ակտիվներում:

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՌԵԶԻԴԵՆՏՆԵՐԻՆ ՏՐՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐԻ ՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ [1]

մլն ՀՀ դրամ

Ճյուղեր	Մայիս 2014			Հունիս 2014		
	ՀՀ դրամ	ժիրսխոտսոմ	ընդամենը	ՀՀ դրամ	ժիրսխոտսոմ	ընդամենը
Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, արժութային սվոպ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	**712624**	**1145738**	**1858362**	**718579**	**1144217**	**1862796**
Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն, այդ թվում՝	**52798**	**82978**	**135775**	**53053**	**84256**	**137309**
բուսաբուծություն	26081	32015	58095	25972	31839	57811
անասնապահություն	23983	28036	52019	24290	27745	52035
անտառային տնտեսություն և փայտամթերումներ	392	10091	10483	430	10801	11231
ձկնորսություն և ձկնաբուծություն	1327	8888	10214	1350	8784	10134
Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում, այդ թվում՝	**6120**	**45612**	**51732**	**6437**	**47808**	**54245**
մետաղական հանքաքարի արդյունահանում	420	20700	21120	443	24116	24558
շինանյութի արդյունահանում	849	3014	3862	836	2920	3756
Մշակող արդյունաբերություն, այդ թվում՝	**32004**	**148557**	**180561**	**33040**	**152212**	**185253**
սննդի արդյունաբերություն, այդ թվում՝	15657	42651	58307	16633	42598	59231
մսի մշակում և պահածոյացում	2335	5320	7655	2217	5313	7529
մրգերի և բանջարեղենի մշակում և պահածոյացում	3807	7697	11504	4421	7683	12105
կաթնամթերքի արտադրություն	2615	6833	9448	2841	7736	10576
հացի և ալյուրե հրուշակեղենի արտադրություն	2728	14526	17254	2826	13680	16507
խմիչքների արդյունաբերություն	4156	38715	42871	3865	42489	46354
ծխախոտի արդյունաբերություն	0	1266	1266	0	1248	1248
մանածագործական արտադրատեսակների և հագուստի արտադրություն	272	3481	3753	284	3439	3723
կաշվե արտադրատեսակների արտադրություն	227	605	832	295	620	915
փայտանյութի, թղթի, փայտե և թղթե արտադրատեսակների արտադրություն (բացի կահույքից)	706	3546	4252	734	3637	4371
պոլիգրաֆիական գործունեություն	792	2463	3255	770	2375	3145
քիմիական նյութերի արտադրություն	802	7228	8029	791	7064	7855
դեղագործական արտադրատեսակների արտադրություն	70	880	950	66	859	925
ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն	604	3350	3954	585	3860	4445
ոչ մետաղական արտադրատեսակների արտադրություն	1598	12105	13703	1579	11998	13577
հիմնային մետաղների արտադրություն	3	3795	3797	202	3976	4179
մետաղե պատրաստի արտադրատեսակների արտադրություն (բացի մեքենաներից և սարքավորումներից)	3101	8277	11378	2604	8009	10613
համակարգիչների, էլեկտրոնային, օպտիկական և էլեկտրական սարքավորումների արտադրություն	150	2225	2375	291	2214	2504
կահույքի արտադրություն	973	2219	3192	956	2277	3233
մեքենաների և սարքավորումների նորոգում և տեղակայում	283	4015	4298	741	3904	4644
էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում, այդ թվում՝	**27856**	**106674**	**134530**	**28173**	**104700**	**132873**
էլեկտրաէներգիայի արտադրություն, փոխանցում և բաշխում	27460	69758	97218	24942	67120	92061
Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում	**222**	**1455**	**1677**	**253**	**1348**	**1602**
Շինարարություն, այդ թվում՝	**22440**	**88606**	**111046**	**23273**	**86656**	**109930**
բնակելի և ոչ բնակելի շենքերի շինարարություն	17866	68823	86688	18041	67035	85075
ճանապարհների և երկաթուղիների շինարարություն	2232	13422	15654	3018	12973	15990
Առևտուր, այդ թվում՝	**70661**	**273924**	**344585**	**72254**	**271349**	**343603**
ավտոմեքենաների, մոտոցիկլետների և դրանց պահեստամասերի առևտուր և նորոգում	937	6984	7921	1039	7323	8362
մեծածախ առևտուր	22695	152608	175302	24556	153585	178141
մանրածախ առևտուր	44917	109134	154051	45946	107125	153071
Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն, այդ թվում՝	**10193**	**28763**	**38956**	**9307**	**28361**	**37667**
տաքսու ծառայություններ	2915	5458	8373	2875	5675	8549
ավտոճանապարհային բեռնափոխադրումներ և փոխադրման ծառայություններ	2554	9543	12098	2590	9897	12487
օդային տրանսպորտի գործունեություն	3381	10303	13685	2495	9429	11924
պահեստավորում և պահպանում	140	1664	1804	135	1581	1716
Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում, այդ թվում՝	**9652**	**50301**	**59953**	**9784**	**50450**	**60234**
հյուրանոցների և համանման բնակատեղերի տրամադրման ծառայություններ	3877	25639	29516	3938	25782	29720
հանրային սննդի կազմակերպում	5372	22213	27585	5411	22106	27517

մլն ՀՀ դրամ

Ճյուղեր	Մայիս 2014			Հունիս 2014		
	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ	Ընդամենը	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ	Ընդամենը
Տեղեկատվություն և կապ, այդ թվում՝	**2073**	**9044**	**11116**	**1988**	**9305**	**11294**
հրատարակչական գործ	171	610	781	168	696	864
հեռուստառադիոծրագրերի կազմում և հեռարձակում	720	1836	2556	591	1749	2340
հեռահաղորդակցություն	599	4504	5103	647	4404	5050
համակարգչային ծրագրավորում և հարակից գործունեություն	175	278	452	190	684	875
Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն, այդ թվում՝	**64361**	**37777**	**102138**	**63696**	**34976**	**98672**
առևտրային բանկեր	31303	25638	56941	29093	23348	52442
վարկային կազմակերպություններ	4240	6602	10841	3799	2289	6088
ապահովագրական ընկերություններ	5227	10	5238	6098	10	6108
ներդրումային ընկերություններ	21033	3332	24365	22064	4338	26403
այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	2558	2182	4740	2536	4975	7511
Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն, այդ թվում՝	**772**	**17808**	**18580**	**736**	**18337**	**19073**
սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի առք և վաճառք	156	1131	1287	164	1074	1238
Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն, այդ թվում՝	**755**	**8825**	**9580**	**968**	**9646**	**10615**
իրավաբանական և հաշվապահական գործունեություն	113	1398	1511	141	2205	2345
ճարտարապետական և ճարտարագիտական գործունեություն	63	333	396	61	316	377
գիտական հետազոտություններ և մշակումներ	45	4133	4178	49	4073	4121
գովազդային գործունեություն	385	2454	2839	557	2560	3118
Կրթություն, այդ թվում՝	**558**	**2581**	**3139**	**578**	**2544**	**3122**
բարձրագույն կրթություն	346	1734	2080	343	1702	2045
Առողջապահություն	**2192**	**5680**	**7872**	**2395**	**5395**	**7790**
Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ	**823**	**5914**	**6737**	**869**	**6004**	**6874**
Տնտեսության այլ ճյուղեր, այդ թվում՝	**12012**	**76831**	**88843**	**12715**	**76139**	**88854**
ոսկերչական արտադրատեսակների և զարդերի արտադրություն	239	3112	3351	239	2919	3158
զբոսաշրջություն	303	312	614	291	293	584
Հիփոթեկային վարկեր, այդ թվում՝	**69230**	**79561**	**148791**	**69811**	**80964**	**150775**
անշարժ գույքի ձեռքբերման հիփոթեկային վարկեր	54500	63557	118056	55005	64636	119641
անշարժ գույքի վերանորոգման հիփոթեկային վարկեր	11617	11285	22903	11717	11635	23352
Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	**327902**	**74848**	**402751**	**329245**	**73768**	**403013**
քարտային վարկեր	74822	70838	145659	75146	69926	145072
ավտովարկեր	19402	102	19504	19715	110	19825
կենցաղային և համակարգչային տեխնիկայի ձեռքբերման վարկեր	33307	0	33307	34840	0	34840
ոսկու գրավով վարկեր	103382	106	103488	100918	123	101041
այլ սպառողական վարկեր	96807	3712	100519	98552	3609	102161

[1] Աղյուսակի մասով պատմական շարքերը տեղադրված են ՀՀ ԿԲ տնային էջի «Վիճակագրություն» բաժնի «Դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրություն» ենթաբաժնում:

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ՉԱՇԽԱՏՈՂ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿԱՐԱՐ ԿՇԻՌՆ ԸՍՏ ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ [1]

%

	31.12.2013	31.01.2014	28.02.2014	31.03.2014	30.04.2014	31.05.2014	30.06.2014
Չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ	**4.01**	**5.55**	**5.37**	**5.35**	**5.56**	**5.97**	**5.76**
1. Ռեզիդենտների չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ	**3.94**	**5.46**	**5.28**	**5.26**	**5.47**	**5.88**	**5.68**
Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն	0.17	0.22	0.19	0.17	0.18	0.19	0.22
Մշակող արդյունաբերություն, այդ թվում՝	0.56	0.87	0.54	0.69	0.60	0.88	0.79
սննդի արդյունաբերություն	0.13	0.20	0.20	0.21	0.26	0.29	0.29
քիմիական նյութերի արտադրություն	0.00	0.03	0.03	0.00	0.00	0.00	0.03
մետաղե պատրաստի արտադրատեսակների արտադրություն՝ բացի մեքենաներից և սարքավորումներից	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.15	0.03
էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում	0.03	0.11	0.11	0.15	0.27	0.28	0.26
Շինարարություն	0.45	0.57	0.59	0.74	0.74	0.79	0.57
Առևտուր	0.68	0.98	1.01	0.87	0.90	0.85	0.76
Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում	0.17	0.27	0.25	0.25	0.26	0.28	0.28
Տեղեկատվություն և կապ	0.08	0.09	0.09	0.09	0.08	0.08	0.08
Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն	0.00	0.00	0.00	0.01	0.01	0.01	0.01
Տնտեսության այլ ճյուղեր	0.18	0.29	0.26	0.26	0.33	0.34	0.48
Հիփոթեկային վարկեր	0.30	0.40	0.46	0.45	0.47	0.50	0.48
Սպառողական վարկեր	1.08	1.35	1.42	1.35	1.42	1.53	1.54
2. Ոչ ռեզիդենտների չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ (ընդամենը)	**0.08**	**0.09**	**0.09**	**0.09**	**0.09**	**0.09**	**0.08**

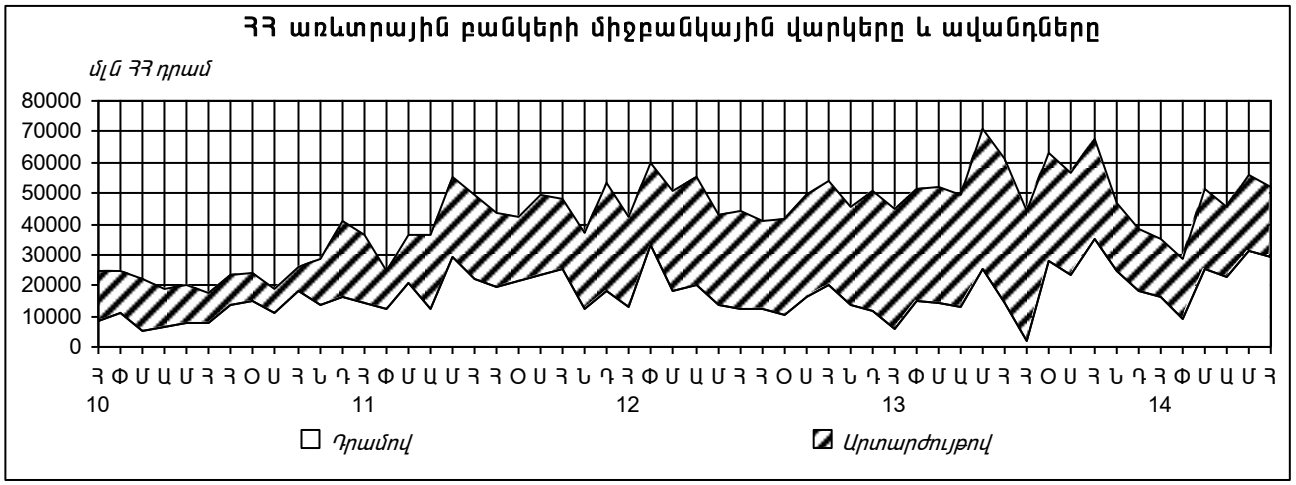
[1] Չաշխատող ակտիվներում ներառված են դեբիտորական պարտքերի գումարները:

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՋԲԱՆԿԱՅԻՆ ԱՎԱՆԴՆԵՐԸ ԵՎ ՎԱՐԿԵՐԸ

մլն ՀՀ դրամ

ժամկետ	Միջբանկային ավանդներ			Միջբանկային վարկեր [1]		
	ՀՀ դրամով	արտարժ.	ընդամենը	ՀՀ դրամով	արտարժ.	ընդամենը
2013						
Դեկտեմբեր	0	0	0	18422	20080	38502
2014						
Հունվար	0	0	0	15947	19417	35363
Փետրվար	0	0	0	8951	19585	28537
Մարտ	0	0	0	25269	25964	51233
Ապրիլ	0	0	0	22551	22975	45526
Մայիս	0	0	0	31360	24303	55662
Հունիս	0	0	0	29110	22603	51713

[1] Ներառյալ միջբանկային ռեպո համաձայնագրերը:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԱՐԿԵՐՆ ԸՍՏ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐԻ [1]

մլն ՀՀ դրամ

Վարկեր	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
Ռեզիդենտներին	**137027**	**136768**	**144212**	**147407**	**148095**	**149977**	**148805**
Դրամով	87087	87215	89749	92094	93171	95223	95653
Արտարժույթով	49940	49553	54463	55314	54924	54753	53152
Այդ թվում՝							
Ձեռնարկություններին	31024	30866	34481	34573	33535	33251	33033
Դրամով	13206	13112	12992	13115	12998	13154	13247
Մասնավոր	12371	12278	12159	12282	12165	12321	12417
Պետական	834	834	834	833	833	833	830
Արտարժույթով	17818	17754	21489	21458	20537	20097	19786
Մասնավոր	17818	17754	21489	21458	20537	20097	19786
Պետական	0	0	0	0	0	0	0
Տնային տնտեսություններին [2]	103358	103310	106971	109784	112029	114213	113065
Դրամով	72580	72863	75366	77298	79012	80926	81049
Արտարժույթով	30778	30447	31605	32486	33016	33287	32016
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին	2409	2416	2432	2446	2446	2422	2435
Դրամով	1066	1064	1063	1077	1076	1052	1086
Արտարժույթով	1344	1352	1369	1369	1370	1369	1349
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններին	236	176	328	604	85	91	271
Դրամով	236	176	328	604	85	91	271
Արտարժույթով	0	0	0	0	0	0	0
Ոչ ռեզիդենտներին [3]	**116**	**118**	**109**	**106**	**115**	**137**	**133**
Դրամով	49	50	46	47	47	62	58
Արտարժույթով	67	68	62	59	67	75	74
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ ՎԱՐԿԵՐ	**137143**	**136886**	**144320**	**147514**	**148209**	**150114**	**148937**

[1] Առանց կուտակված տոկոսների: Վարկերի մեջ ներառված են նաև ֆակտորինգային, լիզինգային գործառնությունները և ռեպո համաձայնագրերը:

[2] Ներառյալ վարկային կազմակերպության աշխատակիցներին և վարկային կազմակերպության հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերը:

[3] Ընդգրկված են ոչ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններին, ձեռնարկություններին, տնային տնտեսություններին և շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին տրամադրված վարկերը:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐՆ ԸՍՏ ԺԱՄԿԵՏԱՅՆՈՒԹՅԱՆ

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ [1]	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
մնացորդը (մլն ՀՀ դրամ)							
ժամկետային վարկային ներդրումներ	135275	134935	142300	145607	146088	146396	143582
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	29880	29518	30779	32146	31968	31392	30491
երկարաժամկետ	105395	105417	111521	113461	114119	115005	113091
Երկարաձգված վարկային ներդրումներ	1040	1186	1241	1124	1071	1101	1213
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	313	399	478	299	245	299	411
երկարաժամկետ	727	786	763	826	826	802	802
ժամկետանց վարկային ներդրումներ	732	679	699	695	643	669	733
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	600	677	698	693	641	667	732
երկարաժամկետ	132	1	2	2	2	2	1
Ընդամենը՝ վարկային ներդրումներ	**137047**	**136799**	**144241**	**147426**	**147802**	**148166**	**145528**
կշիռն ընդհանուր վարկային ներդրումներում (%)							
ժամկետային վարկային ներդրումներ	98.7	98.6	98.7	98.8	98.8	98.8	98.7
Երկարաձգված վարկային ներդրումներ	0.8	0.9	0.9	0.8	0.7	0.7	0.8
ժամկետանց վարկային ներդրումներ	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.5	0.5
Ընդամենը՝ վարկային ներդրումներ	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
այդ թվում՝ կարճաժամկետ	22.5	22.4	22.2	22.5	22.2	21.8	21.7
երկարաժամկետ	77.5	77.6	77.8	77.5	77.8	78.2	78.3

[1] Ներառված չեն պահանջները վարկային կազմակերպությունների և բանկերի նկատմամբ:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՅԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԻՔԱԿԱԶՄԸ

Ժամկետ	Երաշխավորություններ[1]		Ֆակտորինգ		Ֆինանսական վարձակալություն	
	մլն ՀՀ դրամ	կշիռը[2] (%)	մլն ՀՀ դրամ	կշիռը[2] (%)	մլն ՀՀ դրամ	կշիռը[2] (%)
2013						
Դեկտեմբեր	1054	0.0	128	0.0	8647	4.1
2014						
Հունվար	705	0.0	128	0.0	8610	4.1
Փետրվար	1051	0.0	29	0.0	8640	3.9
Մարտ	993	0.0	0	0.0	8744	3.9
Ապրիլ	942	0.0	8	0.0	8929	3.9
Մայիս	1070	0.0	14	0.0	8632	3.6
Հունիս	1058	0.0	19	0.0	8636	3.6

[1] Ներառված են հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունները:
[2] Ներկայացված է կշիռը վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր ակտիվներում:

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՌԵԶԻԴԵՆՏՆԵՐԻՆ ՏՐՎԱԾ ՎԱՐԿԵՐԻ ՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ[1]

մլն ՀՀ դրամ

Ճյուղեր	Մայիս 2014			Հունիս 2014		
	ՀՀ դրամ	արտարժույթ	ընդամենը	ՀՀ դրամ	արտարժույթ	ընդամենը
Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, արժութային սվոպ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	**156086**	**60179**	**216266**	**156768**	**58626**	**215394**
Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն, այդ թվում՝	**37851**	**9121**	**46972**	**37539**	**9080**	**46619**
բուսաբուծություն	19305	3195	22500	19042	3216	22257
անասնապահություն	17874	5446	23320	17803	5398	23201
անտառային տնտեսություն և փայտամթերումներ	9	2	11	9	1	11
ձկնորսություն և ձկնաբուծություն	408	478	886	403	465	868
Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում, այդ թվում՝	**98**	**580**	**678**	**96**	**565**	**660**
մետաղական հանքաքարի արդյունահանում	2	264	266	2	256	258
շինանյութի արդյունահանում	96	289	385	94	283	377
Մշակող արդյունաբերություն, այդ թվում՝	**7548**	**2914**	**10462**	**7683**	**2969**	**10652**
սննդի արդյունաբերություն, այդ թվում՝	2718	1107	3824	3032	1132	4164
մսի մշակում և պահածոյացում	203	557	760	195	546	740
մրգերի և բանջարեղենի մշակում և պահածոյացում	902	91	992	928	89	1016
կաթնամթերքի արտադրություն	294	126	420	294	117	411
հացի և ալյուրե հրուշակեղենի արտադրություն	539	268	807	536	303	839
խմիչքների արդյունաբերություն	806	208	1015	792	200	992
ծխախոտի արդյունաբերություն	2	-	2	1	-	1
մանածագործական արտադրատեսակների և հագուստի արտադրություն	327	168	495	351	159	510
կաշվե արտադրատեսակների արտադրություն	413	38	451	408	40	448
փայտանյութի, թղթի, փայտե և թղթե արտադրատեսակների արտադրություն (բացի կահույքից)	101	122	222	104	123	227
պոլիգրաֆիական գործունեություն	75	38	114	73	35	108
քիմիական նյութերի արտադրություն	5	7	11	5	6	11
դեղագործական արտադրատեսակների արտադրություն	522	1	523	506	1	507
ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն	593	130	724	432	158	589
ոչ մետաղական արտադրատեսակների արտադրություն	597	154	751	591	141	731
հիմնային մետաղների արտադրություն	-	8	8	1	8	8
մետաղե պատրաստի արտադրատեսակների արտադրություն (բացի մեքենաներից և սարքավորումներից)	287	171	458	293	218	510
համակարգիչների, էլեկտրոնային, օպտիկական և էլեկտրական սարքավորումների արտադրություն	322	2	324	311	2	313
կահույքի արտադրություն	303	461	763	304	462	766
մեքենաների և սարքավորումների նորոգում և տեղակայում	194	273	466	197	260	456
էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում, այդ թվում՝	**899**	**3337**	**4235**	**840**	**3250**	**4090**
էլեկտրաէներգիայի արտադրություն, փոխանցում և բաշխում	839	3310	4149	839	3223	4062
Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում	**18**	**8**	**26**	**17**	**8**	**24**
Շինարարություն, այդ թվում՝	**1457**	**4138**	**5595**	**1491**	**4048**	**5539**
բնակելի և ոչ բնակելի շենքերի շինարարություն	1000	2945	3945	981	2915	3896
ճանապարհների և երկաթուղիների շինարարություն	107	1069	1176	124	1018	1142
Առևտուր, այդ թվում՝	**10292**	**12619**	**22911**	**10291**	**12473**	**22764**
ավտոմեքենաների, մոտոցիկլետների և դրանց պահեստամասերի առևտուր և նորոգում	133	161	294	149	185	335
մեծածախ առևտուր	805	2635	3439	840	2647	3487
մանրածախ առևտուր	9320	9727	19047	9270	9547	18817
Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն, այդ թվում՝	**2178**	**1481**	**3659**	**2137**	**1407**	**3544**
տաքսու ծառայություններ	1511	779	2289	1485	754	2239
ավտոճանապարհային բեռնափոխադրումներ և փոխադրման ծառայություններ	643	580	1223	628	529	1158
օդային տրանսպորտի գործունեություն	1	0	1	1	0	1
պահեստավորում և պահպանում	14	112	126	14	110	123
Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում, այդ թվում՝	**381**	**2071**	**2452**	**424**	**2059**	**2484**
հյուրանոցների և համանման բնակատեղերի տրամադրման ծառայություններ	110	1247	1358	112	1216	1327
հանրային սննդի կազմակերպում	266	732	999	259	755	1014

մլն ՀՀ դրամ

Ճյուղեր	Մայիս 2014			Հունիս 2014		
	ՀՀ դրամ	փոխարտոնա	ընդամենը	ՀՀ դրամ	փոխարտոնա	ընդամենը
Տեղեկատվություն և կապ, այդ թվում՝	**115**	**3921**	**4036**	**110**	**3875**	**3985**
հրատարակչական գործ	8	43	51	9	56	64
հեռուստառադիոծրագրերի կազմում և հեռարձակում	17	3781	3798	14	3724	3738
հեռահաղորդակցություն	11	4	15	10	3	14
համակարգչային ծրագրավորում և հարակից գործունեություն	68	77	145	68	76	144
Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն	**62767**	**5511**	**68277**	**64616**	**5587**	**70203**
այդ թվում՝ վարկեր, ավանդներ	24158	3606	27764	26619	3568	30187
այդ թվում՝ թղթակցային հաշիվներ	-	-	-	-	-	-
առևտրային բանկեր	34392	5474	39866	33653	5565	39218
այդ թվում՝ վարկեր, ավանդներ	34392	5474	39866	33653	5565	39218
այդ թվում՝ թղթակցային հաշիվներ	-	-	-	-	-	-
վարկային կազմակերպություններ	4191	22	4214	4138	11	4149
ապահովագրական ընկերություններ	-	-	-	-	-	-
ներդրումային ընկերություններ	-	-	-	-	-	-
այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	26	-	26	25	-	25
Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն, այդ թվում՝	**5**	**18**	**23**	**5**	**14**	**19**
սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի առք և վաճառք	1	6	7	1	6	7
Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն, այդ թվում՝	**197**	**166**	**363**	**194**	**153**	**348**
իրավաբանական և հաշվապահական գործունեություն	56	37	93	56	32	88
ճարտարապետական և ճարտարագիտական գործունեություն	6	9	15	5	7	12
գիտական հետազոտություններ և մշակումներ	1	15	16	1	15	16
գովազդային գործունեություն	120	94	214	119	89	208
Կրթություն, այդ թվում՝	**171**	**19**	**190**	**169**	**17**	**186**
բարձրագույն կրթություն	143	11	154	138	11	149
Առողջապահություն	**918**	**355**	**1273**	**882**	**344**	**1226**
Մշակույթ, զվարճություն, հանգիստ	**163**	**198**	**361**	**164**	**195**	**360**
Տնտեսության այլ ճյուղեր, այդ թվում՝	**3560**	**1741**	**5301**	**3630**	**1753**	**5383**
ոսկերչական արտադրատեսակների և զարդերի արտադրություն	60	437	496	59	463	522
զբոսաշրջություն	30	47	77	30	45	75
Հիփոթեկային վարկեր, այդ թվում՝	**8122**	**11951**	**20073**	**7913**	**10797**	**18710**
անշարժ գույքի ձեռքբերման հիփոթեկային վարկեր	6261	3896	10157	6068	3780	9847
անշարժ գույքի վերանորոգման հիփոթեկային վարկեր	1725	7844	9569	1710	6832	8543
Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	**19348**	**31**	**19379**	**18567**	**32**	**18600**
քարտային վարկեր	0	-	0	0	-	0
ավտովարկեր	427	-	427	406	-	406
կենցաղային և համակարգչային տեխնիկայի ձեռքբերման վարկեր	1437	1	1438	646	1	647
ոսկու գրավով վարկեր	2996	13	3009	3014	15	3029
այլ սպառողական վարկեր	14487	17	14504	14502	17	14518

[1] Աղյուսակի մասով պատմական շարքերը տեղադրված են ՀՀ ԿԲ տնային էջի «Վիճակագրություն» բաժնի «Դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրություն» ենթաբաժնում:

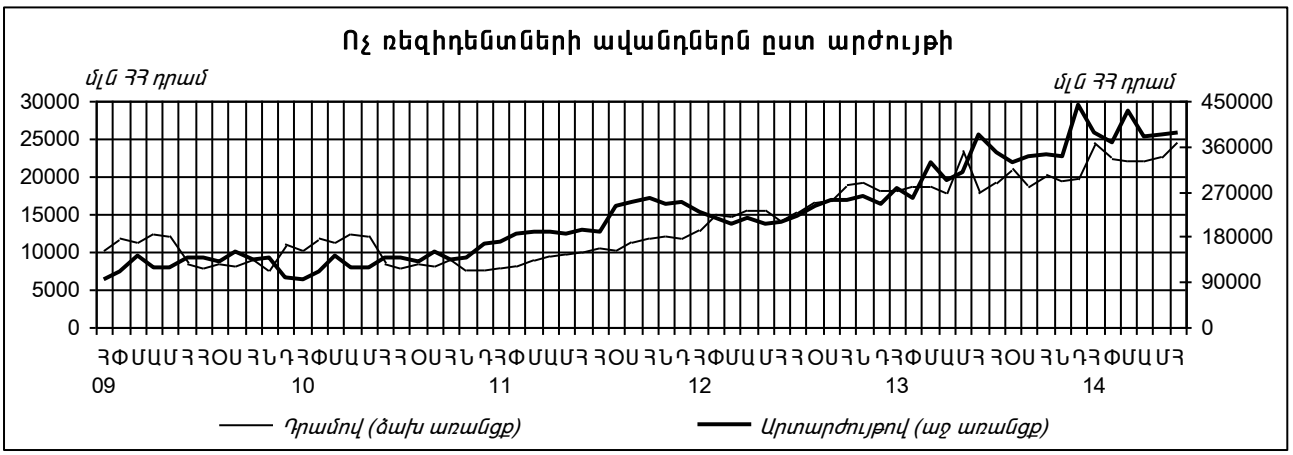
ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԱՎԱՆԴՆԵՐՆ ԸՍՏ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐԻ [1]

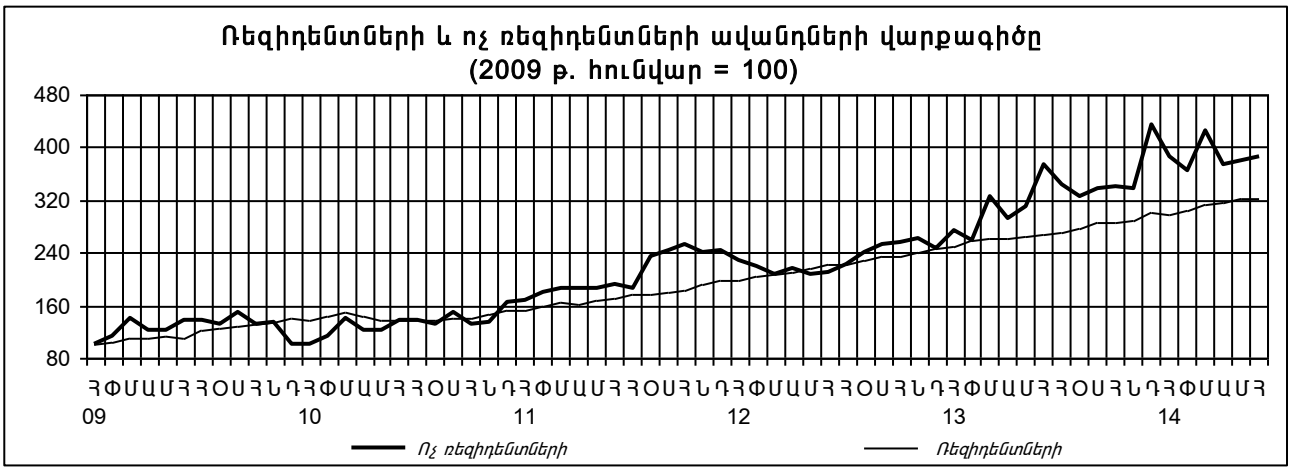
մլն ՀՀ դրամ

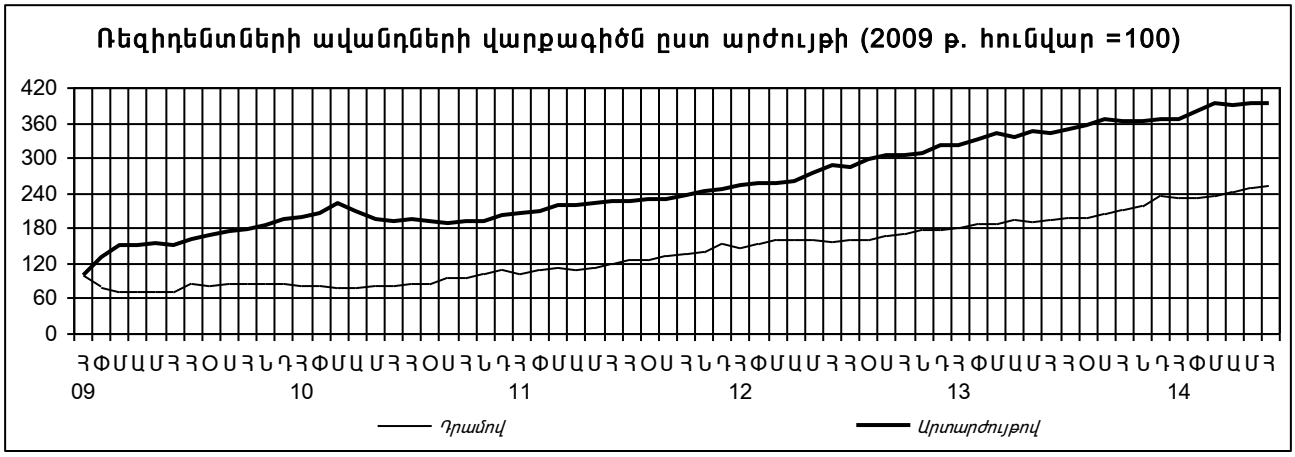
Ավանդներ	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
Ոչ ռեզիդենտներից [2]	**463593**	**412773**	**389850**	**453453**	**400039**	**404625**	**413009**
Արտարժույթով	443736	388283	367403	431440	377826	381984	388313
Դրամով	19857	24490	22447	22014	22212	22641	24696
Ռեզիդենտներից	**1148849**	**1140091**	**1161698**	**1194505**	**1202864**	**1226056**	**1230603**
Դրամով	***460278***	***450475***	***449913***	***459350***	***472587***	***484254***	***489249***
Ցպահանջ (ներառյալ հաշիվներ)	195628	182377	175577	177246	188569	190557	193649
Ձեռնարկություններից	90960	85340	77551	80309	82611	83600	85860
Մասնավոր	83760	79003	71746	75227	76141	74312	76680
Պետական	7200	6337	5805	5082	6470	9288	9180
Տնային տնտեսություններից	77551	68677	69609	66544	74747	73823	76326
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից	23928	23585	24814	27215	26724	27965	26047
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	3190	4775	3602	3178	4487	5169	5416
Ժամկետային	264651	268097	274336	282104	284018	293697	295600
Ձեռնարկություններից	33762	33382	36110	39082	36498	36372	32784
Մասնավոր	32604	32439	35397	38352	35737	35647	31763
Պետական	1158	943	713	730	761	725	1021
Տնային տնտեսություններից	183273	188396	190302	189367	192287	198140	202889
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից	14000	14143	13888	16401	14977	14859	14254
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	32915	31877	33330	36547	38948	43536	45429
Ռեպո համաձայնագրերի գծով պարտավորություններ ռեզիդենտ իրական հատվածի հանդեպ	700	300	707	707	1307	790	243
Արտարժույթով	***688571***	***689616***	***711785***	***735155***	***730277***	***741802***	***741354***
Ցպահանջ (ներառյալ հաշիվներ)	146400	149866	154192	173064	169600	175404	181083
Ձեռնարկություններից	59935	62855	66014	83325	75862	70127	77448
Մասնավոր	58437	61182	64636	81706	74540	68904	75124
Պետական	1498	1673	1378	1620	1322	1223	2324
Տնային տնտեսություններից	70727	71172	73192	74423	78219	89263	88247
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից	10957	13225	11358	13074	11427	12588	12838
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	4781	2613	3628	2241	4092	3426	2550
Ժամկետային	542171	539751	557593	562092	560677	566398	560271
Ձեռնարկություններից	54401	51739	58522	59554	55387	56236	58106
Մասնավոր	47156	44578	51271	53086	48884	49745	52787
Պետական	7246	7160	7250	6468	6502	6491	5320
Տնային տնտեսություններից	458676	462966	473703	478147	481066	484232	476876
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից	19291	15288	17295	16955	17003	16501	15725
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	9803	9758	8074	7436	7221	9429	9564
Ընդամենը՝ ավանդներ (առանց կուտակված տոկոսների)	**1612442**	**1552864**	**1551548**	**1647958**	**1602902**	**1630680**	**1643612**
Ընդամենը՝ կուտակված տոկոսներ	**18595**	**18578**	**18841**	**19130**	**20355**	**21405**	**20878**
Ընդամենը՝ ավանդներ (կուտակված տոկոսներով)	**1631038**	**1571442**	**1570389**	**1667088**	**1623257**	**1652085**	**1664490**

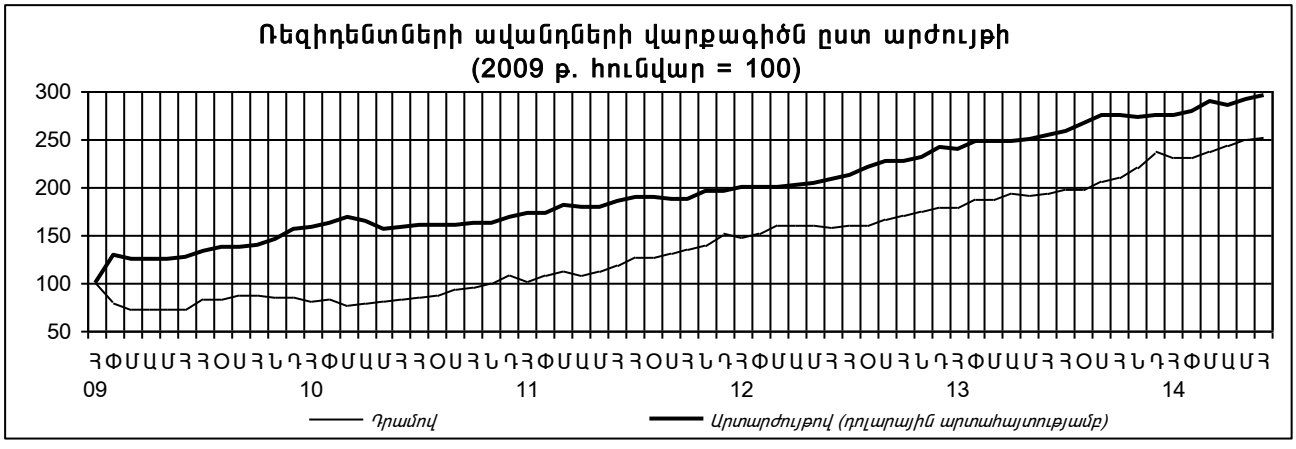
[1] Առանց կուտակված տոկոսների:

[2] Ընդգրկված են ոչ ռեզիդենտ ձեռնարկությունների, տնային տնտեսությունների, շահույթ չհետապնդող կազմակերպությունների ու ֆինանսական կազմակերպությունների ցպահանջ (ներառյալ հաշիվները) և ժամկետային ավանդները:

Ոչ ռեզիդենտների ավանդներն ըստ արժույթի
մլն ՀՀ դրամ
մլն ՀՀ դրամ
30000
25000
20000
15000
10000
5000
0
450000
360000
270000
180000
90000
0
09
10
11
12
13
14
Դրամով (ձախ առանցք)
Արտարժույթով (աջ առանցք)

Ռեզիդենտների և ոչ ռեզիդենտների ավանդների վարքագիծը
(2009 թ. հունվար = 100)
480
400
320
240
160
80
09
10
11
12
13
14
Ոչ ռեզիդենտների
Ռեզիդենտների

Ռեզիդենտների ավանդների վարքագիծն ըստ արժույթի (2009 թ. հունվար =100)
420
360
300
240
180
120
60
0
09
10
11
12
13
14
Դրամով
Արտարժույթով

Ռեզիդենտների ավանդների վարքագիծն ըստ արժույթի
(2009 թ. հունվար = 100)
300
250
200
150
100
50
09
10
11
12
13
14
Դրամով
Արտարժույթով (դոլարային արտահայտությամբ)

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
Բանկերի քանակը	22	22	22	22	22	22	22
Բանկերի քանակն ըստ կազմակերպաիրավական ձևի	22	22	22	22	22	22	22
ԲԲԸ	4	4	4	4	4	4	4
ՓԲԸ	17	17	17	17	17	17	17
ՍՊԸ	1	1	1	1	1	1	1
Կոոպերատիվ	0	0	0	0	0	0	0
Օտարերկրյա փայատերերի մասնակցությամբ	20	20	20	20	19	19	19
այդ թվում՝ 50%-ից ավելի	15	15	15	15	14	14	14
այդ թվում՝ 95%-ից ավելի	12	12	12	12	12	12	12
Բանկերի կանոնադրական հիմնադրամներում օտարերկրյա մասնակիցների բաժինը (տոկոսներով)	74.6	74.6	74.8	75.4	68.7	68.7	68.7
Վարկային կազմակերպությունների քանակը	33	33	33	33	33	33	33
Օտարերկրյա փայատերերի մասնակցությամբ	13	14	15	15	15	15	15
այդ թվում՝ 50%-ից ավելի	8	8	8	8	8	8	8
այդ թվում՝ 95%-ից ավելի	6	6	6	6	6	6	6
Վարկային կազմակերպությունների կանոնադրական հիմնադրամներում օտարերկրյա մասնակիցների բաժինը (տոկոսներով)	30.1	30.1	30.4	27.1	27.0	25.2	24.5
Ապահովագրական ընկերությունների քանակը [1]	8	8	8	8	8	8	8
այդ թվում՝ կյանքի ապահովագրության լիցենզիա ունեցող	0	0	0	0	0	0	0
այդ թվում՝ ոչ կյանքի ապահովագրության լիցենզիա ունեցող	8	8	8	8	8	8	8
Օտարերկրյա փայատերերի մասնակցությամբ	3	3	3	3	3	3	3
այդ թվում՝ 50%-ից ավելի	3	3	3	3	3	3	3
այդ թվում՝ 95%-ից ավելի	1	1	1	1	1	1	1
Ապահովագրական բրոքերներ	2	2	2	2	2	2	2
Արժեթղթերի շուկայում ներդրումային ծառայություն մատուցող անձինք	29	29	30	30	30	29	29
այդ թվում՝ ներդրումային ծառայություն մատուցող բանկ	21	21	21	21	21	21	21
այդ թվում՝ ներդրումային ծառայություն մատուցող ընկերություն	8	8	9	9	9	8	8
Հաշվետու թողարկող հանդիսացող ընկերությունների քանակը	15	15	15	16	16	16	16
Գրավատների քանակը	148	148	149	149	145	141	140
ժամանակաշրջանում լիցենզավորված	2	0	1	0	2	0	0
ժամանակաշրջանում լիցենզիան ուժը կորցրած ճանաչված	1	0	0	0	6	4	1
Փոխանակման կետերի քանակը [2]	236	224	229	225	226	225	227
ժամանակաշրջանում լիցենզավորված	3	0	3	5	1	1	1
ժամանակաշրջանում լիցենզիան ուժը կորցրած ճանաչված	5	1	8	2	4	3	1
Արժութային դիլերների քանակը	0	0	0	0	0	0	0
Վճարահաշվարկային կազմակերպություններ	7	7	7	7	7	7	7
Ակտիվների կառավարիչներ	3	3	3	3	4	4	4
Ֆոնդեր, այդ թվում՝	10	10	10	10	10	10	10
կենսաթոշակային ֆոնդեր	8	8	8	8	8	8	8
պարտադիր	6	6	6	6	6	6	6
կամավոր	2	2	2	2	2	2	2
ներդրումային ֆոնդեր	1	1	1	1	2	2	2
վենչուրային ֆոնդեր	1	1	1	1	1	1	1

[1] Ներկայացված է լիցենզավորված և գործող ապահովագրական ընկերությունների քանակը:
[2] Ներկայացված են գործող փոխանակման կետերը և մասնաճյուղերը: Ներառված չեն ժամանակավորապես գործունեությունը դադարեցված փոխանակման կետերը:

ՀՀ ԲԱՆԿԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՅՈՒՅԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ [3]

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	31.05.14	30.06.14	(30.06.14) - (31.05.14)
Հիմնական կապիտալ	467028	473138	6110
Կանոնադրական հիմնադրամ	270030	282843	12813
Շահույթ / վնաս [1]	140156	133147	-7009
այդ թվում՝			
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ (վնաս)	11719	18509	6790
Տոկոսային եկամուտներ	112312	135115	22803
Տոկոսային ծախսեր	60028	72109	12081
Ոչ տոկոսային եկամուտներ	30503	37073	6570
Ոչ տոկոսային ծախսեր	46505	55942	9437
Այլ ծախսեր [2]	24564	25813	1249
Ընդհանուր պարտավորություններ	**2424913**	**2449939**	**25026**
այդ թվում՝			
Բանկերի թղթակցային հաշիվներ	6294	8898	2604
Այլ պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)	365288	375455	10167
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	339816	340647	831
Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական և ֆիզ. անձանց նկատմամբ	480920	507724	26804
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ	1047660	1029810	-17850
Ընդհանուր ակտիվներ	**2908012**	**2923078**	**15066**
այդ թվում՝			
Կանխիկ դրամական միջոցներ	99522	104236	4714
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում (ներառյալ ԿԲ)	441626	416395	-25231
Այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)	83683	91476	7793
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	44293	45751	1458
Պետական արժեթղթեր	220349	223794	3445
այդ թվում՝ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր			
Այլ արժեթղթեր	21916	22576	660
Վարկեր իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց	1704386	1712526	8140
Վարկային ներդրումներ	**1886526**	**1886127**	**-399**
այդ թվում՝			
Ստանդարտ վարկեր	1769378	1772887	3509
Հսկվող վարկեր	56444	58377	1933
Ոչ ստանդարտ վարկեր	43410	36611	-6799
Կասկածելի վարկեր	17295	18253	958

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎՆԵՐԻ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

%

Ցուցանիշներ	Փաստացի ցուցանիշներ 31.05.14	Փաստացի ցուցանիշներ 30.06.14	ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նվազագույն սահմանաչափերը
Ն1[1] (ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների հարաբերություն)	16.27	16.17	12
Ն2[1] (բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների հարաբերություն)	27.70	27.49	15
Ն2[2] (բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների գումարների հարաբերություն)	139.2	135.1	60

[1] Ներառված է նախորդ և ընթացիկ ժամանակաշրջանների շահույթի (վնասի) գումարը:

[2] Ընդգրկված են ակտիվների զուտ մասհանումները, շահութահարկը, հաշվարկված շահաբաժիններն ու արտասովոր եկամուտ/ ծախսը:

[3] Ներկայացված են ՀՀ-ում գործող 22 բանկերի տվյալներ, որից մեկը պետական բանկ է:

ՀՀ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՅՈՒՅԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	31.05.14	30.06.14	(30.06.14) - (31.05.14)
Հիմնական կապիտալ	92365.2	96364.0	3998.8
Կանոնադրական հիմնադրամ	73434.0	77835.0	4401.0
Շահույթ / վնաս [1]	16310.5	15676.5	-634.0
այդ թվում՝			
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ (վնաս)	3252.3	3878.3	626.0
տոկոսային եկամուտներ	12766.8	15582.8	2816.0
տոկոսային ծախսեր	5020.6	6092.6	1072.0
ոչ տոկոսային եկամուտներ	2958.3	3589.3	631.0
ոչ տոկոսային ծախսեր	5898.0	7147.0	1249.0
զուտ մասհանումներ	1065.5	1368.5	303.0
այլ ծախսեր [2]	468.1	740.4	272.3
Ընդհանուր պարտավորություններ	147646.8	147646.8	0.0
այդ թվում՝			
Բանկերից ներգրաված միջոցներ	47378.0	44381.0	-2997.0
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված միջոցներ	40541.6	41130.6	589.0
Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց նկատմամբ	524.4	551.6	27.2
Ժամկետային պարտավորություններ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց նկատմամբ	31822.1	33077.1	1255.0
Ընդհանուր ակտիվներ	**240012.6**	**242190.6**	**2178.0**
այդ թվում՝			
Կանխիկ դրամական միջոցներ	1037.3	1195.3	158.0
Բանկային հաշիվներ	7153.7	7199.7	46.0
Այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ			0.0
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5717.9	6017.9	300.0
Վարկեր	140268.9	139127.9	-1141.0
Ֆինանսական վարձակալություն	8652.2	8703.2	51.0
Պետական արժեթղթեր	3415.6	3817.6	402.0
Այլ արժեթղթեր	6463.9	6464.9	1.0
Վարկային ներդրումներ	**208415.3**	**207409.3**	**-1006.0**
այդ թվում՝			
Ստանդարտ վարկեր	199371.1	198144.1	-1227.0
Հսկվող վարկեր	5699.8	5711.8	12.0
Ոչ ստանդարտ վարկեր	2208.1	1903.1	-305.0
Կասկածելի վարկեր	1136.2	1650.2	514.0

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՀԱՄԱՐԺԵՔՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎԻ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

%

Ցուցանիշ	31.05.14	30.06.14	Սահմանաչափը
Ն1[1] (ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների հարաբերություն) [3]	31.30	30.90	2 - 10

[1] Ներառված է նախորդ և ընթացիկ ժամանակաշրջանների շահույթի (վնասի) գումարը:

[2] Ընդգրկված են ակտիվների շահութահարկը և հաշվարկված շահաբաժինները:

[3] Ն1[1] նորմատիվի հաշվարկում ընդգրկված են միայն այն վարկային կազմակերպությունների ցուցանիշները, որոնք, համաձայն իրենց կանոնադրության, հրապարակային օֆերտայի միջոցով ներգրավում են փոխառություններ:

ՀՀ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՅՈՒՅԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	**31.05.14**	**30.06.14**	**(30.06.14) – (31.05.14)**
Դրամական միջոցներ	61	62	1
Բանկային հաշիվներ	1448	1465	18
Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	5603	5283	-320
Վերաապահովագրողների բաժինն ապահովագրական պահուստներում	2302	2246	-56
Հատուցումների գծով պահանջներ	551	543	-9
Ավանդներ բանկերում	14832	14683	-149
Տրամադրված փոխառություններ	1600	1658	58
Արժեթղթեր	3947	3626	322
Ռեպո համաձայնագրով վաճառված արժեթղթեր	4342	5290	-948
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր և ապահովագրության գծով կանխավճարներ	2283	2216	-66
Հիմնական միջոցներ	2852	2827	-26
Հնարավոր կորուստների անհավաքագրելիության պահուստներ	-681	-662	20
Այլ ակտիվներ	6988	6955	-32
Ընդամենը՝ ակտիվներ	**46128**	**46194**	**66**
Դրամ	41341	42550	1208
Արտարժույթ	4786	3644	-1142
Վճարվելիք գումարներ ապահովագրական հատուցումների գծով	398	257	-141
Համաապահովագրողներին, վերաապահովագրողներին փոխանցվելիք գումարներ	1036	935	-101
Ներգրաված փոխառություններ և վարկեր	2997	2985	-12
Ապահովագրական պահուստներ՝ այդ թվում	16824	16121	-703
ՉԱՊ	12367	11674	-693
Պահանջների պահուստ	3864	3853	-10
Այլ պահուստներ	594	594	0
Ռեպո համաձայնագրեր	4352	5222	871
Այլ պարտավորություններ	3633	3708	74
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	**29238**	**29227**	**-12**
Դրամ	26898	26998	100
Արտարժույթ	2340	2228	-112
Կանոնադրական կապիտալ	14732	14732	0
Ընթացիկ ժամանակաշրջանի չբաշխված շահույթ/վնաս	1594	1701	108
Նախորդ ժամանակաշրջանի չբաշխված շահույթ/վնաս	-593	-593	0
Այլ	1156	1126	-30
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ	**16889**	**16967**	**78**
Այլ ցուցանիշներ			
Ապահովագրական գումարներ	9685073	9611421	-73652
Ապահովագրավճարների համախառն մեծությունը	13981	15711	1730
Վերաապահովագրողին փոխանցված ապահովագրավճարներ	1227	1434	206
Ապահովագրական հատուցումների համախառն մեծությունը	12945	14217	1272
Վերաապահովագրողի բաժինն ապահովագրական հատուցումներում	5966	6014	48

ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՅՈՂ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Դ 13	Հ 14	Փ 14	Մ 14	Ա 14	Մ 14	Հ 14
Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ	**5168.2**	**5379.6**	**5514.5**	**5431.1**	**5042.2**	**4994.9**	**5150.1**
Չբաշխված շահույթ (վնաս), այդ թվում՝	1021.2	1223.3	1341.9	1328.0	967.0	948.2	1084.0
Ընթացիկ ժամանակաշրջանի շահույթ	549.9	88.7	318.5	443.4	453.8	598.2	734.1
Միջնորդավճարներ և եկամուտներ ՆԾ մատուցումից (հիմնական և ոչ հիմնական)	870.6	8.7	25.8	54.3	91.1	194.5	223.0
Արժեթղթերի վաճառքից ստացված զուտ եկամուտներ	1218.7	1018.1	180.4	246.0	225.4	250.3	294.4
Կանոնադրական կապիտալ	2954.1	2954.1	3014.1	3034.1	3018.2	2941.1	2971.2
Ընդհանուր պարտավորություններ	**21870.7**	**23349.8**	**23857.6**	**23907.8**	**22316.9**	**22388.5**	**23658.0**
Ռեզիդենտ բանկերից ներգրաված վարկեր	314.4	703.4	1373.1	1373.7	1663.2	1662.4	1855.0
Ռեպո համաձայնագրեր ռեզիդենտ բանկերի հետ	21000.9	22028.6	21776.4	21887.9	20208.7	20211.5	21290.8
Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ	**27039.0**	**28729.5**	**29372.1**	**29339.0**	**27359.1**	**27383.4**	**28808.1**
Կանխիկ դրամական միջոցներ	6.2	4.3	5.9	5.1	5.3	3.8	1.8
Բանկային հաշիվներ	475.5	624.6	426.5	417.2	428.7	517.7	422.9
Ռեպո համաձայնագրերով վաճառված արժեթղթեր	20306.5	21403.7	21166.6	21453.5	19407.2	19664.9	20621.2
Ռեպո համաձայնագրերով ձեռք բերված արժեթղթեր	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Պետական արժեթղթեր	2894.1	2925.8	3456.4	3392.2	3090.8	3173.7	3329.1
Այլ արժեթղթեր	1241.9	1183.8	868.1	1210.3	1175.5	976.9	1057.2

ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՅՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ԿՈՂՄԻՑ ԿՆՔՎԱԾ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Դ 13	Հ 14	Փ 14	Մ 14	Ա 14	Մ 14	Հ 14
Ներդրումային բանկերի կողմից կնքված գործարքներ	476582.7	389380.2	392030.4	410908.0	418658.5	351864.8	362012.4
բաժնային արժեթղթեր	955.0	1431.2	2149.2	1522.0	1682.2	1056.5	7556.2
այդ թվում՝ բորսայական	0.7	-	0.1	-	0.1	-	54.6
կորպորատիվ պարտատոմսեր	2549.6	26485.4	17896.5	19689.6	19325.1	478.8	1399.4
այդ թվում՝ բորսայական	653.7	2324.4	783.0	1680.7	1519.6	255.6	1379.2
պետական պարտատոմսեր	64358.4	20686.5	33418.4	19168.1	17844.2	26078.6	38625.7
այդ թվում՝ բորսայական	15410.0	1649.1	12962.8	5092.5	3319.6	6011.3	5719.5
ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքներ	408719.8	340777.0	338566.3	370528.3	379807.0	324250.8	314431.0
այդ թվում՝ բորսայական	934.4	61.4	-	-	-	152.6	110.1
Ներդրումային ընկերությունների կողմից կնքված գործարքներ	37485.8	31330.6	38468.8	31121.6	40540.5	88270.6	36684.7
բաժնային արժեթղթեր	153.8	36.1	2951.1	7.2	13.3	53561.3	1.2
այդ թվում՝ բորսայական	23.9	3.9	2951.1	6.3	8.1	53560.1	1.2
կորպորատիվ պարտատոմսեր	345.1	26.0	106.8	39.0	196.7	520.2	533.9
այդ թվում՝ բորսայական	145.1	26.0	106.8	39.0	196.7	520.2	401.7
պետական պարտատոմսեր	4324.6	3598.2	2885.6	1285.1	1618.0	1316.3	2457.7
այդ թվում՝ բորսայական	-	187.2	2.8	300.7	186.6	285.3	38.4
ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքներ	32662.3	27670.2	32525.3	29790.4	38712.5	32872.9	33691.8
այդ թվում՝ բորսայական	-	61.4	-	-	-	152.6	110.1

ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԵՐՑՎԱԾ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

Ցուցանիշներ	Դ 13 [1]	Հ 14 [2]	Փ 14 [3]	Մ 14 [4]	Ա 14 [5]	Մ 14	Հ 14 [6]
ՀԿ վերցված դրամական միջոցներ	64.3	65.4	88.1	97.2	107.2	91.1	104.7
ՀԿ վերցված արժեթղթեր	1472.8	1451.5	1080.2	1491.3	1408.6	2026.8	2172.9
այդ թվում՝ ՊՊ	1470.9	1449.7	1078.3	1489.5	1406.8	1948.5	2095.1

ՊԱՀԱՌՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐՑՎԱԾ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐ

Ցուցանիշներ	Դ 13 [1]	Հ 14 [2]	Փ 14 [3]	Մ 14 [4]	Ա 14 [5]	Մ 14	Հ 14 [6]
Պետական արժեթղթեր *(մլն ՀՀ դրամ)*	39597.2	41225.8	28474.5	13153.4	11145.9	12498.2	12096.8
Ոչ պետական արժեթղթեր *(մլն հատ)*	54.2	105.2	103.9	58.8	62.2	43.6	43.0

[1] Պահառության վերցված պետական արժեթղթերը ներկայացված են 05.01.2014թ. դրությամբ:
[2] Պահառության վերցված պետական արժեթղթերը ներկայացված են 02.02.2014թ. դրությամբ:
[3] Պահառության վերցված պետական արժեթղթերը ներկայացված են 02.03.2014թ. դրությամբ:
[4] Պահառության վերցված պետական արժեթղթերը ներկայացված են 06.04.2014թ. դրությամբ:
[5] Պահառության վերցված պետական արժեթղթերը ներկայացված են 04.05.2014թ. դրությամբ:
[6] Պահառության վերցված պետական արժեթղթերը ներկայացված են 06.07.2014թ. դրությամբ:

ԳՐԱՎԱՏՆԵՐԻ ՅՈՒՅԱՆԻՇՆԵՐ

մլն ՀՀ դրամ

ժամկետ	Տրամադրված վարկերի ծավալ	Ներգրավված միջոցներ
2014		
Հունվար	14808	12233
Փետրվար	15403	13175
Մարտ	15848	13817
Ապրիլ	12140	10190
Մայիս	8662	8240
Հունիս	8605	8389

ԱՐՏԱՐԺՈՒՅԹԻ ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ ԿԵՏԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ցուցանիշներ	Դ 13	Հ 14	Փ 14	Մ 14	Ա 14	Մ 14	Հ 14
Շրջանառության ծավալ (հազար միավոր)							
ԱՄՆ դոլար	83014	51667	61180	71201	69823	71834	70686
Եվրո	7791	5134	5926	7052	7440	7575	7932
ՌԴ ռուբլի	1679146	1131449	1072427	1178437	1110340	1176861	1248824
Առքի միջին փոխարժեք							
ԱՄՆ դոլար	404.38	405.77	410.33	412.99	412.86	411.83	409.39
Եվրո	552.19	551.41	558.70	569.93	569.30	564.82	555.69
ՌԴ ռուբլի	12.13	11.86	11.53	11.30	11.47	11.67	11.79
Վաճառքի միջին փոխարժեք							
ԱՄՆ դոլար	405.74	407.17	411.61	414.29	414.13	413.20	410.72
Եվրո	554.50	553.93	561.05	572.41	571.62	567.45	558.40
ՌԴ ռուբլի	12.15	11.90	11.56	11.33	11.50	11.70	11.82

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՎՃԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐՈՎ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ

Ցուցանիշներ	Հունվար 2014	Փետրվար 2014	Մարտ 2014	Ապրիլ 2014	Մայիս 2014	Ամսական շրջանառությունը		Փոփոխությունը (%)
						Հունիս 2014	Հունիս 2013	Ամսական
ԿԲ էլեկտրոնային վճարումների համակարգով *(առանց բորսայական փոխանցումների)*								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	828997	826830	849968	939824	1084579	821258	656461	*25.10*
քանակ	248731	286187	267736	276862	263863	277975	424447	*-34.51*
ԿԲ համախառն բղթային համակարգ								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	0	0	0	0	0	0	0	*0.00*
քանակ	0	0	0	0	0	0	0	*0.00*
ԿԲ Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների իրականացման համակարգ [1]								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	46434	46914	58299	101376	63677	84766	47462	*78.60*
քանակ	236	277	253	418	250	346	224	*54.46*
Ընդամենը փոխանցումներ [2]								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	875431	873744	908267	1041200	1148256	906024	703923	*28.71*
քանակ	248967	286464	267989	277280	264113	278321	424671	*-34.46*
Բորսայական գործառնությունների հետ կապված փոխանցումներ								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	3896183	5238652	5582517	6006871	5845390	5643477	4986272	*13.18*
քանակ	1467	1869	1936	1948	1781	1951	1809	*7.85*
Ընդհանուր փոխանցումներ (ներառյալ բորսայական փոխանցումները)								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	4771613	6112396	6490784	7048071	6993646	6549501	5690195	*15.10*
քանակ	250434	288333	269925	279228	265894	280272	426480	*-34.28*

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԱՆԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՎ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ

Ցուցանիշներ	Հունվար 2014	Փետրվար 2014	Մարտ 2014	Ապրիլ 2014	Մայիս 2014	Ամսական շրջանառությունը		Փոփոխությունը (%)
						Հունիս 2014	Հունիս 2013	Ամսական
Թղթային վճարային հանձնարարականներ [2,3]								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	89959	115389	234525	228749	215585	137723	225365	*-38.89*
քանակ	221214	319757	351316	384461	453895	475130	332762	*42.78*
Էլեկտրոնային վճարային հանձնարարականներ [3]								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	1083184	1158867	1274511	1372151	1413889	2614624	978422	*167.23*
քանակ	598597	700310	693563	742398	727193	762598	757931	*0.62*
Փոխանցումներ չեկերով								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	413	1357	1007	724	570	252	2086	*-87.92*
քանակ	310	548	261	362	377	326	911	*-64.22*
Այլ դեբետային փոխանցումներ								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	0	0	0	0	0	0	0	*0.00*
քանակ	0	0	0	0	0	0	0	*0.00*
Քարտերով անկանխիկ գործառնություններ								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	8341	8668	10223	9829	10752	10493	8351	*25.65*
քանակ	306981	313837	358207	361655	369698	378975	288795	*31.23*
Ընդամենը								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	1181897	1284282	1520266	1611453	1640796	2763092	1214223	*127.56*
քանակ	1127102	1334452	1403347	1488876	1551163	1617029	1380399	*17.14*
Քարտերով կատարված գործարքներ ՀՀ-ում								
գումար *(մլն ՀՀ դրամ)*	65194	92116	99855	99623	100025	98321	89111	*10.34*
քանակ	1425730	1834976	2022262	2021596	2052722	2054917	1705528	*20.49*
Շրջանառվող քարտեր								
ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ	1560966	1576619	1592462	1481416	1603166	1629422	1483402	*9.84*

[1] Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների իրականացման համակարգի կողմից ներկայացված վճարման հանձնարարականներ:
[2] Մեթոդաբանական հստակեցման արդյունքում ԿԲ վճարահաշվարկային համակարգերով կատարված փոխանցումներում այսուհետ չեն ներառվում ԿԲ համախառն բղթային համակարգի ցուցանիշները, ինչպես նաև ճշգրտվել են բղթային վճարային հանձնարարականների ցուցանիշները:
[3] Շահառուի բանկին/մասնաճյուղին ներկայացված հանձնարարականներ: Չեն ընդգրկվում առևտրային բանկի ներբանկային փոխանցումները, բացառությամբ վերջիններիս հաճախորդների միջև իրականացված փոխանցումների:

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐԻ ԵՎ ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ԲԱՆԿԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ ՎՃԱՐԱՅԻՆ ՔԱՐՏԵՐՈՎ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԸՍՏ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ

Սպասարկման միջոցներ	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
ATM-ով							
Ծավալ *(մլն ՀՀ դրամ)*	93940	48858	70598	76751	76494	77113	76978
Քանակ	1806117	1122694	1517250	1663838	1658766	1686198	1680488
այդ թվում՝							
ATM-ով կանխիկի մուտքագրում							
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	0.00	0.00	27.89	57.95	81.24	118.07	101.01
Քանակ	0	0	282	519	701	874	778
ATM-ով կանխիկացում							
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	93794	48532	70108	76088	75943	76481	76420
Քանակ	1767431	1091847	1478280	1620508	1617490	1643137	1637955
ATM-ով անկանխիկ գործառնություններ							
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	146	326	462	606	469	514	457
Քանակ	38686	30847	38688	42811	40575	42187	41755
POS տերմինալով և իմպրինտերով							
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	23897	14432	19482	21005	21116	20982	19314
Քանակ	264660	196241	202539	229498	231844	239185	235901
POS տերմինալով / իմպրինտերով կանխիկացում							
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	15759	8322	13312	13486	13769	12674	11307
Քանակ	58461	26902	42577	43028	41750	39013	37209
POS տերմինալով / իմպրինտերով անկանխիկ գործառնություններ							
Ծավալ *(մլն ՀՀ դրամ)*	8138	6110	6170	7519	7346	8307	8007
Քանակ	206199	169339	159962	186470	190094	200172	198692
Ինտերնետ միջավայրում գործառնություններ							
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	2449	1904	2036	2098	2013	1930	2029
Քանակ	125475	106795	115187	128926	130986	127339	138528
Ընդամենը							
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	120286	65194	92116	99855	99623	100025	98321
Քանակ	2196252	1425730	1834976	2022262	2021596	2052722	2054917

ՀՀ ԲԱՆԿԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ ՔԱՐՏԵՐՈՎ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Սպասարկման միջոցներ	2013	2014					
	Դ	Հ	Փ	Մ	Ա	Մ	Հ
Կանխիկացում							
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	1268	1530	1772	2098	1914	1778	1877
Քանակ	11932	18799	20755	22892	21268	21132	19918
Անկանխիկ գործառնություններ							
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	3102	4795	3212	3766	3739	3878	3753
Քանակ	70442	87458	90063	100438	102155	102481	95457
Ընդամենը							
Ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	4371	6324	4984	5864	5654	5655	5630
Քանակ	82374	106257	110818	123330	123423	123613	115375

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

•
ՀՀ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ
ԲԱՆԿ

0010, Երևան
Վ. Սարգսյան փող. 6
http://www.cba.am

•
Չափսը՝ 60 x 84 1/8:
17.67 պայմ. տպ. մամուլ:
Տպաքանակ՝ 140:

© «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ» հրատարակչություն, 2014